

**LETNO POROČILO O
UPRAVLJANJU
NALOŽB RS IN SDH
za leto 2023**

poročilo SDH
Državnemu zboru RS

3

LETNO POROČILO

O UPRAVLJANJU NALOŽB RS IN SDH ZA LETO 2023

Poročilo SDH Državnemu zboru RS

Država je pomembna lastnica podjetij v Sloveniji. Zato ima veliko odgovornost biti dejavna in profesionalna lastnica.

Splošni cilj podjetij z lastništvom države, ki jih upravlja SDH, je uspešno, dobičkonosno in gospodarno poslovanje, ustvarjanje vrednosti in v veliko primerih tudi učinkovito izvajanje strateških in razvojnih ciljev, pogosto v okviru posameznih javnih služb. To je treba doseči na trajnostni način, z odgovornim odnosom do družbe in naravnega okolja ter z odgovornim upravljanjem.

Poročanje Državnemu zboru je pomembno za preglednost dela in odgovornost upravljavca naložb do javnosti in je priporočeno tudi s smernicami OECD.

Ljubljana, oktober 2024

VSEBINA

UVOD	9	5.1.3. TEMELJNI CILJI DRUŽB V UPRAVLJANJU IN KLASIFIKACIJA KAPITALSKIH NALOŽB	49
IZPOSTAVLJENI FINANČNI IN NEFINANČNI PODATKI O UPRAVLJANJU NALOŽB V LASTI RS IN SDH ZA LETO 2023	10	5.1.4. PRIČAKOVANJA GLEDE ČISTE DOBIČKONOSNOSTI LASTNIŠKEGA KAPITALA IN PRILIVOV IZ NASLOVA DIVIDEND	50
NAGOVOR UPRAVE	12	5.1.5. REDNE UPRAVLJAVSKE AKTIVNOSTI V LETU 2023	51
O UPRAVLJANJU NALOŽB RS IN SDH	15	5.1.6. POMEMBNEJŠE DODATNE AKTIVNOSTI NA PODROČJU UPRAVLJANJA V LETU 2023 PO POSAMEZNIH DRUŽBAH	52
1. PREDSTAVITEV SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA HOLDINGA, D. D.	16	5.1.7. RAZPOLAGANJE S KAPITALSKIMI NALOŽBAMI V LETU 2023 IN NJIHOVO PRIDOBIVANJE	54
1.1. VIZIJA, POSLANSTVO IN VREDNOTE SDH	17	5.2. UPRAVLJANJE TERJATEV	56
1.2. STATUS IN ORGANIZACIJSKA STRUKTURA SDH	18	5.3. UPRAVLJANJE STVARNEGA PREMOŽENJA	58
1.3. DEJAVNOSTI SDH	19	6. STRATEŠKE ESG TEME IN IZZIVI UPRAVLJANJA	60
1.4. NOTRANJA ORGANIZIRANOST SDH	19	6.1. TRAJNOSTNOST	60
1.5. STRATEŠKE USMERITVE IN CILJI SDH	20	6.1.1. PRIKAZ EMISIJ TOPLOGREDNIH PLINOV NAJVEČJIH PODJETIJ PORTFELJA SDH V LETU 2023	61
2. NADZORNI SVETI DRUŽB PORTFELJA IN KANDIDACIJSKI POSTOPKI	22	6.1.2. PRISPEVEK NAJVEČJIH DRUŽB PORTFELJA SDH K AGENDI 2030	63
2.1. POGOJI ZA ČLANE NADZORNIH SVETOV DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE	22	6.2. UPRAVLJANJE TVEGANJ	64
2.2. KANDIDACIJSKI POSTOPEK	23	6.3. SKLADNOST POSLOVANJA, ETIKA IN INTEGRITETA	65
2.3. GLASOVANJE NA SKUPŠČINAH DRUŽB	24	6.3.1. SISTEM SKLADNOSTI POSLOVANJA IN INTEGRITETE	65
2.4. O KADROVSKI KOMISIJI SDH	24	6.3.2. SVETOVALNA FUNKCIJA ZA DRUŽBE S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE	66
2.5. DELO KADROVSKE KOMISIJE V LETU 2023	25	6.3.3. OBRAVNAVA PRIJAV SUMOV DOMNEVNIH NEPRAVILNOSTI	66
2.6. IZOBRAŽEVALNA IN DRUGA SREČANJA ZA NADZORNIKE IN DRUGE ODLOČEVALCE DRUŽB PORTFELJA	25	6.4. NOTRANJA REVIZIJA	67
2.7. SPOLNA RAZNOLIKOST IN SESTAVA KANDIDATOV TER NADZORNIKOV IN UPRAV DRUŽB PORTFELJA SDH	26	6.5. KORPORATIVNA KULTURA, RAZNOLIKOST, ČLOVEKOVE PRAVICE	67
3. PRAVNI OKVIR UPRAVLJANJA NALOŽB RS IN SDH TER SPREMEMBE AKTOV UPRAVLJANJA V LETU 2023	29	7. USPEŠNOST POSLOVANJA DRUŽB V LASTI RS IN SDH	70
3.1. OKVIR DELOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE	29	7.1. PORTFELJ KAPITALSKIH NALOŽB RS IN SDH NA DAN 31. DECEMBRA 2023	70
3.2. SISTEM KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE – PRAVNE PODLAGE IN DOKUMENTI UPRAVLJANJA TER NJIHOVE SPREMEMBE V LETU 2023	30	7.2. VREDNOST IN STRUKTURA UPRAVLJAVSKEGA PORTFELJA	73
3.2.1. STRATEGIJA UPRAVLJANJA NALOŽB	31	7.2.1. KAPITALSKE NALOŽBE	73
3.2.2. LETNI NAČRT UPRAVLJANJA NALOŽB	32	7.2.2. TERJATVE	75
3.2.3. MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAV	32	7.2.3. STVARNO PREMOŽENJE	75
3.2.4. POLITIKA UPRAVLJANJA NALOŽB	33	7.3. USPEŠNOST UPRAVLJANJA NALOŽB	76
3.2.5. KODEKS KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE TER PRIPOROČILA IN PRIČAKOVANJA SDH	34	7.3.1. KAPITALSKE NALOŽBE	76
4. MAKROEKONOMSKO OKOLJE IN PREGLED DOGAJANJA V NAJPOMEMBNEJŠIH PANOGAH PORTFELJA	36	7.3.2. TERJATVE	79
4.1. PREGLED IZBRANIH MAKROEKONOMSKIH PODATKOV TER PODATKOV SLOVENSKEGA IN SVETOVNEGA TRGA KAPITALA	36	7.3.3. STVARNO PREMOŽENJE	79
4.2. PREGLED PO GLAVNIH PANOGAH PORTFELJA	39	7.4. DIVIDENDE	79
5. UPRAVLJANJE NALOŽB SDH IN RS V LETU 2023	48	7.5. POVZETEK MERIL ZA MERJENJE USPEŠNOSTI DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE IN IZPOLNJEVANJE TEH MERIL V LETU 2023	81
5.1. UPRAVLJANJE KAPITALSKIH NALOŽB	48	8. IZKAZNICE 20 NAJVEČJIH DRUŽB PORTFELJA RS IN SDH PO KNJIGOVODSKI VREDNOSTI DELEŽEV	84
5.1.1. TEMELJNA NAČELA UPRAVLJANJA NALOŽB	48	ELEKTRO CELJE, D. D.	88
5.1.2. AKTIVNO UPRAVLJANJE KAPITALSKIH NALOŽB RS IN SDH	48	ELEKTRO GORENJSKA, D. D.	92
		ELEKTRO LJUBLJANA, D. D.	96
		ELEKTRO MARIBOR, D. D.	100
		ELEKTRO PRIMORSKA, D. D.	104
		GEN ENERGIJA, D. O. O.	108
		HSE, D. O. O.	112
		PETROL, D. D., LJUBLJANA	116
		PLINHOLD, D. O. O.	120
		DARS, D. D.	126
		LUKA KOPER, D. D.	130
		POŠTA SLOVENIJE, D. O. O.	134
		SLOVENSKE ŽELEZNICE, D. O. O.	138
		NLB, D. D.	144
		SAVA RE, D. D.	148
		SID BANKA, D. D., LJUBLJANA	152

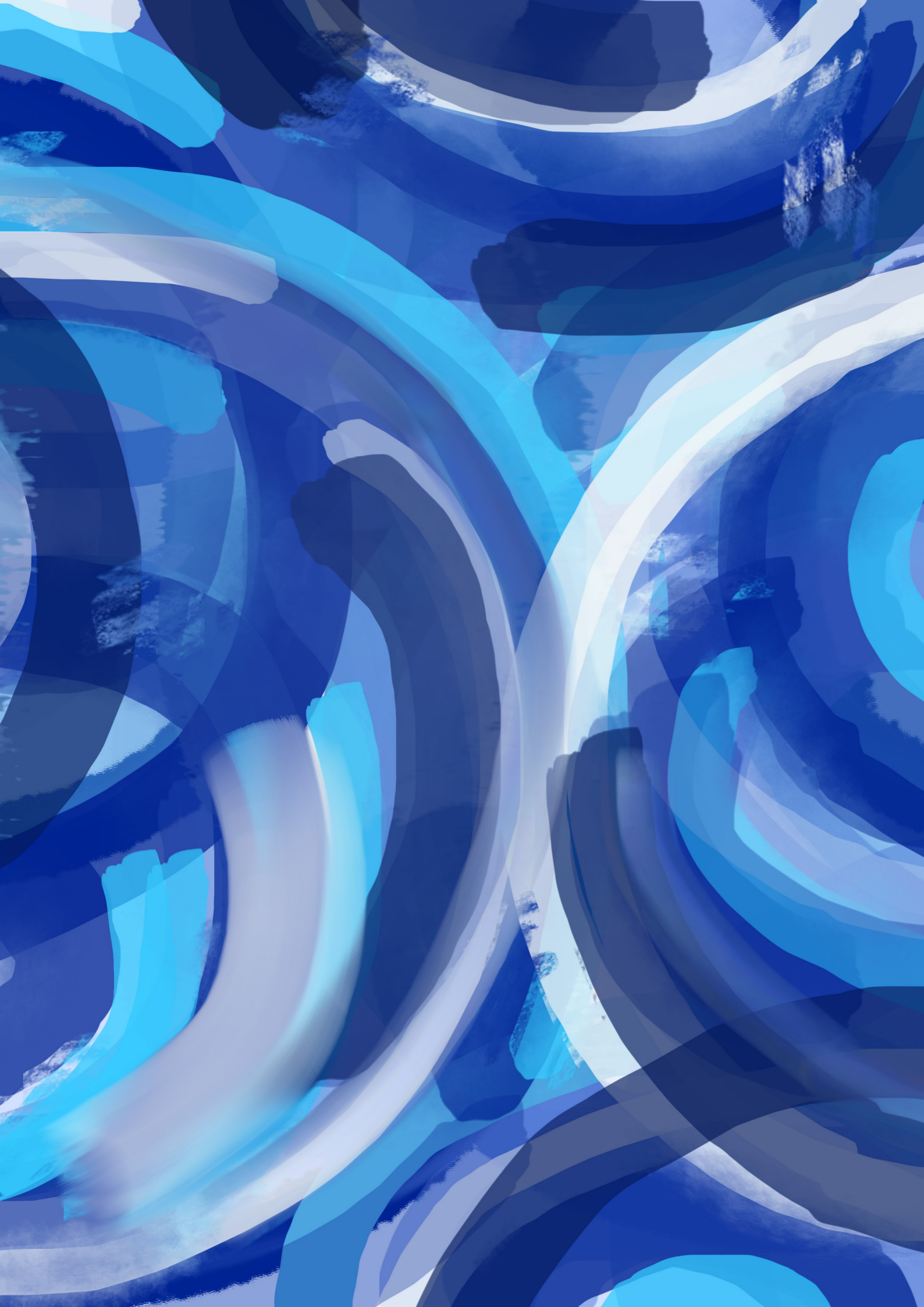
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D. D.	156
KRKA, D. D., NOVO MESTO	162
TALUM, D. D., KIDRIČEVO	166
TELEKOM SLOVENIJE, D. D.	170

9. MALE OSEBNE IZKAZNICE VSEH DRUGIH DRUŽB V LASTI RS IN SDH **174**

ADRIA, D. O. O., ANKARAN	174
BODOČNOST MARIBOR, D. O. O.	174
CETIS, D. D., CELJE	175
CINKARNA CELJE, D. D., CELJE	176
CSS, D. O. O.	176
DRI UPRAVLJANJE INVESTICIJ, D. O. O.	177
D. S. U., D. O. O., LJUBLJANA	178
EGS-RI, D. O. O.	179
FARME IHAN – KM, D. O. O.	180
GEOPLIN, D. O. O.	181
HIT, D. D., NOVA GORICA	182
INFRA, IZVAJANJE INVESTICIJSKE DEJAVNOSTI, D. O. O.	182
ISTRABENZ, D. O. O.	183
ISTRABENZ TURIZEM, D. D.	184
JAVNO PODJETJE URADNI LIST REPUBLIKE SLOVENIJE, D. O. O.	184
KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, D. O. O.	185
KOPP, D. O. O.	186
KOTO, D. O. O.	187
LOTERIJA SLOVENIJE, D. D., LJUBLJANA	188
MK ZALOŽBA, D. D.	189
MLM, D. D.	190
PS ZA AVTO, D. O. O., LJUBLJANA	191
POMGRAD – VGP, D. D.	191
RŽV, JAVNO PODJETJE ZA ZAPIRANJE RUDNIKA URANA, D. O. O.	192
SAVA, D. D.	192
STUDENTENHEIM KOROTAN GMBH	193
SIDG, D. O. O.	194
SIJ, D. D.	195
TERME OLIMIA, D. D., PODČETRTEK	196
THERMANA, D. D.	197
UNIOR, D. D., ZREČE	197
VODNOGOSPODARSKO PODJETJE DRAVA, D. O. O., PTUJ	198
VODNOGOSPODARSKO PODJETJE NOVO MESTO, D. D.	199
VODNOGOSPODARSKO PODJETJE, D. D., KRANJ	200

10. METODOLOŠKA, PRAVNA IN DRUGA POJASNILA **201**

SEZNAM KRATIC IN STROKOVNIH IZRAZOV **204**

UVOD

IZPOSTAVLJENI FINANČNI IN NEFINANČNI PODATKI O UPRAVLJANJU NALOŽB V LASTI RS IN SDH ZA LETO 2023

Upravljanje portfelja kapitalskih naložb RS in SDH

7,3 %

Ciljni ROE portfelja RS in SDH skupaj v letu 2023 iz Letnega načrta upravljanja

10,1 %

Doseženi ROE portfelja RS in SDH v letu 2023

383,9 mio EUR

Ciljni znesek dividend portfelja RS in SDH v letu 2024 (za poslovno leto 2023) iz letnega načrta upravljanja

487,1 mio EUR

Skupni znesek prejetih dividend RS (in ZPIZ) in SDH v letu 2024 (za poslovno leto 2023)

12,2 mrd EUR

Knjigovodska vrednost deležev RS in SDH na dan 31. decembra 2023

84

Število aktivnih kapitalskih naložb RS in SDH

30,1 % ♀ 69,9 % ♂

Spolna raznolikost organov nadzora v portfelju RS in SDH (izboljšanje deleža manj zastopanega spola za 4 odstotne točke glede na leto 2022)

28,0 % ♀ 72,0 % ♂

Spolna raznolikost organov vodenja v portfelju RS in SDH (izboljšanje deleža manj zastopanega spola za 3,5 odstotne točke glede na leto 2022)

Upravljanje portfelja terjatev

52,2 mio EUR

Prilivi iz naslova upravljanja terjatev v letu 2023

203,5 mio EUR

Knjigovodska (poštena) vrednost terjatev na dan 31. decembra 2023

Upravljanje portfelja stvarnega premoženja

20,7 mio EUR

Prilivi iz naslova upravljanja stvarnega premoženja v letu 2023

94,3 mio EUR

Knjigovodska vrednost (nabavna ali iztržljiva vrednost) stvarnega premoženja na dan 31. decembra 2023 (ocenjena tržna vrednost je 158,8 mio EUR)

NAGOVOR UPRAVE

Spoštovani,

leto 2023 je bilo za poslovanje Slovenskega državnega holdinga in družb v upravljanju leto izzivov, priložnosti in pomembnih dosežkov. Razmere v svetovnem in še zlasti evropskem gospodarstvu so se v zadnjem obdobju močno zaostrole. Številna tveganja in spremenljivo poslovno okolje, kot so napetosti in naraščajoči konflikti na Bližnjem vzhodu ter dolgotrajna vojna v Ukrajini, so upočasnili gospodarsko okrevanje v najpomembnejših trgovinskih partnericah Slovenije, kar je vplivalo tudi na poslovanje izvozno naravnanih družb s kapitalsko naložbo države.

Poslovanje SDH in družb portfelja v letu 2023

Donos kapitalskih naložb, ki jih upravljamo, je dosegel 10,1 odstotka, kar je največ od ustanovitve SDH leta 2014. Ta rezultat je za 2,8 odstotne točke presegel načrtovano donosnost v Letnem načrtu upravljanja za leto 2023, ki je znašala 7,3 odstotka.

Izvajanje ustrezne dividendne politike je ena izmed osrednjih aktivnosti upravljanja kapitalskih naložb, s katero SDH sledi ciljem zagotavljanja čim višjega donosa za lastnika ob hkratnem upoštevanju uspešnosti poslovanja posameznih družb v upravljaljskem portfelju in njihovih razvojnih potreb. V letu 2023 so dividendna izplačila družb iz upravljaljskega portfelja SDH skupaj dosegla 175,5 mio EUR, od česar sta RS in ZPIZ prejela 122,3 mio EUR, SDH pa 52,2 mio EUR dividend; dividendna izplačila so za 7,9 odstotka presegle zastavljene načrte (162,6 mio EUR).

V letu 2024 bo znesek izplačanih dividend za poslovno leto 2023 predvidoma znašal 487,1 mio EUR, kar je 26,9 % nad letnim načrtom za to leto, ki je bil 383,9 mio EUR. Najvišji delež dividend bodo prispevale družbe iz stebra Energetika, in sicer 56,5 %, sledi steber Gospodarstvo z 19,6 %, steber Finance bo prispeval 18,4 % vseh dividend, steber Promet 4,9 % in steber Turizem 0,6 %. Največjih šest izplačevalcev skupaj prispeva 81,5 % vseh dividend.

Vrednost vseh kapitalskih naložb v upravljanju SDH je konec leta 2023 znašala 12,2 mrd EUR, kar je za 1,0 mrd EUR več, kot je znašala konec leta 2022 (11,2 mrd EUR).

Poštena vrednost finančnih terjatev v upravljanju je konec leta 2023 znašala 203,5 mio EUR, knjigovodska vrednost stvarnega premoženja, ki ga pretežno sestavljajo nepremičnine, pa 94,3 mio EUR, pri čemer je njihova ocenjena tržna vrednost znašala 158,8 mio EUR.

Ključni razlog za visoko donosnost je bilo zelo uspešno poslovanje stebra Energetika, predvsem skupin HSE in GEN. HSE je do konca leta 2023 državi vrnil 342 mio EUR naknadnih vplačil kapitala, preostanek pa je bil vrnjen v letu 2024, kot je bilo načrtovano ob dokapitalizaciji. To potrjuje, da je SDH kot skrben upravljalac pravočasno ukrepal glede na težke razmere v družbi ter s tem zagotovil nemoteno delovanje družbe in ohranil vrednost naložbe Republike Slovenije v HSE.

Vse največje družbe stebra Promet so v letu 2023 presegle načrtovane rezultate. Banki v stebru Finance sta poslovali bistveno nad načrti, tako so kljub nekoliko nižjim rezultatom zavarovalnic rezultati stebra dobri in so nad načrtovanimi. Tudi rezultati stebrov Gospodarstvo in Turizem so v letu 2023 presegle načrtovane.

Intenziven razvoj korporativnega upravljanja

Eden izmed osrednjih ciljev SDH je krepitev kulture dobrega korporativnega upravljanja v družbah s kapitalsko naložbo države. V letu 2023 smo pomembno spremenili in dopolnili akte, ki urejajo to področje, vključno s Pravilnikom o presoji potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države, ter prenovili Kodeks SDH, da bi izboljšali transparentnost poslovanja, odgovornost nosilcev funkcij in zaupanje deležnikov.

Dopolnili smo tudi Priporočila in pričakovanja SDH z novim Priporočilom št. 14, ki podrobneje ureja področje skladnosti poslovanja in integritete v družbah, v katerih ima SDH večinski delež ali prevladujoč vpliv. SDH spremlja in bo tudi v prihodnje spremljal izvajanje Kodeksa ter Priporočil in pričakovanj v družbah s kapitalsko naložbo države.

Tudi v prihodnje ostajajo ključni cilji SDH krepitev funkcij upravljanja tveganj in notranjih kontrol, skrb za preglednost poslovanja ter implementacija dejavnikov ESG in trajnostnih poslovnih modelov.

Po uničujoči ujmi avgusta 2023 se je SDH na krizne razmere odzval tako, da je vse družbe s kapitalsko naložbo države pozval k oceni škode in tveganj, dopolnil je Priporočila in pričakovanja SDH ter s tem omogočil večjo fleksibilnost pri sponzorstvih in donacijah za odpravo posledic naravnih nesreč. Poleg tega je na podlagi določil interventne zakonodaje v proračunski sklad nakazal tudi celoten čisti dobiček leta 2023 v višini 78,9 mio EUR, ki bo namenjen obnovi po poplavih in plazovih.

Janez Tomšič, član uprave

Mag. Žiga Debeljak, predsednik uprave

Naši dosežki so zrcalo učinkovitega dela in predanosti vseh zaposlenih. Skupaj smo uresničili načrtovane cilje, ki so plod kompetenc in znanja. Zagotavljava, da bo SDH še naprej vključeval vse pomembne teme trajnostnega poslovanja v svoje upravljaljske aktivnosti z namenom prispevanja k uspešnemu prehodu, kar je pomembno za dolgoročno konkurenčnost in vrednost podjetij v našem portfelju.

O UPRAVLJANJU NALOŽB RS IN SDH

1. PREDSTAVITEV SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA HOLDINGA, D. D.

SDH je krovni upravljavec kapitalskih naložb države. Obsežen in raznovrsten portfelj vključuje različne panoge, in sicer energetiko, proizvodni sektor, zavarovalništvo, bančništvo, promet, infrastrukturo, splošni gospodarski sektor in turizem ter druge panoge. Upravljanje kapitalskih naložb države je najpomembnejša dejavnost SDH. S pripojitvijo DUTB 30. decembra 2022 je SDH pridobil dve novi dejavnosti, in sicer upravljanje premičnega in nepremičnega premoženja ter upravljanje terjatev.

SDH je nastal 26. aprila 2014 s preoblikovanjem družbe SOD, d. d., ko je začel veljati zakon, ki ureja njegovo ustanovitev, status, naloge, akte upravljanja naložb in nekatera druga vprašanja

(ZSDH-1). Nadaljuje uresničevanje vseh pooblastil, pristojnosti, pravic in obveznosti družbe SOD. SDH kot zavezanec (stranka v postopku) sodeluje v postopkih o določitvi odškodnine za podržavljeno premoženje in skrbi za tekoče poravnavanje obveznosti iz denacionaliziranega premoženja. Kot nosilec javnega pooblastila v imenu in za račun RS vodi postopke izdaje odločb o višini odškodnine ter poravnava obveznosti po ZSPOZ in ZIOOZP.

Edini ustanovitelj in delničar SDH je RS. SDH posluje kot delniška družba s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, določenimi z ZGD-1, ZSDH-1, ZSOS in drugimi zakoni ter statutom.

POMEMBNEJŠI AKTUALNI PODATKI IZ OSEBNE IZKAZNICE

Firma družbe:	Slovenski državni holding, d. d.
Sedež družbe:	Ljubljana
Poslovni naslov družbe:	Mala ulica 5, 1000 Ljubljana
Telefonska številka:	01 300 91 13
Spletni naslov in e-pošta:	www.sdh.si, info@sdh.si
Šifra glavne dejavnosti:	K 64.990
ID za DDV:	SI46130373
Matična številka:	5727847000
Transakcijski računi:	SI56 0291 3001 6492 958, odprt pri NLB
Datum ustanovitve pravne osebe:	19. februar 1993
Datum ustanovitve SDH:	26. april 2014
Datum preimenovanja SOD v SDH:	11. junij 2014
Datum pripojitve DUTB k SDH:	30. december 2022
Družba registrirana kot:	delniška družba pri Okrožnem sodišču v Ljubljani pod številko registrskega vložka 1/21883/00
Osnovni kapital na dan 31. decembra 2023:	301.765.982,30 EUR
Število zaposlenih na dan 31. decembra 2023:	124
Članstvo v drugih organizacijah:	Združenje nadzornikov Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, CER – Partnerstvo za trajnostno gospodarstvo
Uprava družbe:	mag. Žiga Debeljak, predsednik uprave, Janez Tomšič, član uprave.
Člani nadzornega sveta družbe:	Suzana Bolčič Agostini, predsednica, Franjo Bobinac, namestnik predsednice, mag. Ivan Simič, član, Miro Medvešek, član.

Člani revizijske komisije nadzornega sveta:

mag. Ivan Simič, predsednik, Suzana Bolčič Agostini, članica, Darinka Virant, zunanja članica.

Člani komisije za tveganja nadzornega sveta:

Miro Medvešek, predsednik, Franjo Bobinac, član, Darinka Virant, zunanja članica.

Člani kadrovske komisije:

Samo Roš, predsednik, Urška Podpečan, namestnica predsednika, Vlasta Lenardič, članica.

Člani ESSO:

Zdenko Lorber, predsednik (Slovenska zveza sindikatov Alternativa), Saška Kiara Kumer, namestnica predsednika (Zveza svobodnih sindikatov Slovenije), Evelin Vesenjaj (Konfederacija novih sindikatov Slovenije Neodvisnost), Albert Pavlič (Zveza delavskih sindikatov Slovenije Solidarnost), Jakob Počivavšek (Konfederacija sindikatov Pergam), Branimir Štrukelj (Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije), Damjan Volf (Konfederacija sindikatov 90 Slovenije).

1.1. VIZIJA, POSLANSTVO IN VREDNOTE SDH

Vizija

Ustvarjanje vrednosti kapitalskih naložb za lastnika.

Poslanstvo

SDH je bil ustanovljen za koncentrirano, pregledno, strokovno in neodvisno upravljanje kapitalskih naložb države.

SDH izvaja tudi pooblastila, pristojnosti, pravice in obveznosti SOD, ki se nanašajo na poravnavo obveznosti upravičencem po več zakonih, ter upravlja premoženje, zlasti nepremičnine in terjatve, pripojene z DUTB.

Vrednote SDH

Vrednote, na katerih temelji delovanje SDH, so medsebojno povezane in so temelj za delovanje SDH.

POŠTENOST IN ZAKONITOST

ZAUPANJE IN SPOŠTOVANJE

VODENJE Z ZGLEDOM, NEODVISNOST

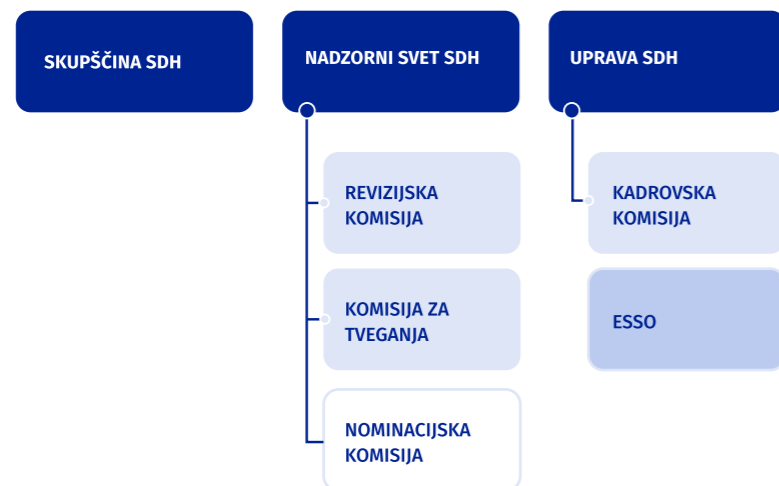
OBJEKTIVNOST IN NEPRISTRANOST

1.2. STATUS IN ORGANIZACIJSKA STRUKTURA SDH

SDH ima status delniške družbe z dvotirnim sistemom upravljanja. Ima štiri organe: skupščino, nadzorni svet, upravo in ekonomsko-socialni strokovni odbor (v nadaljnjem besedilu: ESSO). Ustanovitelj in edini delničar SDH je Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: RS). Naloge in pristojnosti skupščine SDH izvaja Vlada RS. Nadzorni svet ima po ZSDH-1 pet članov, ki jih vse na predlog Vlade RS imenuje Državni zbor RS. Upravo SDH sestavljajo predsednik in največ dva člana. Predsednika in člana uprave imenuje nadzorni svet SDH. ESSO je sedemčlan-

sko posvetovalno telo uprave SDH. Člane imenujejo sindikalne zveze oziroma konfederacije, reprezentativne na ravni države, ki so članice Ekonomsko-socialnega sveta, potrjuje pa jih uprava SDH. Nadzorni svet SDH ima dve komisiji, in sicer revizijsko komisijo in komisijo za tveganja. Za potrebe imenovanja članov uprave se oblikuje tudi nominacijska komisija. Uprava SDH ima dve posvetovalni telesi, in sicer ESSO, ki ima po izrecni zakonski in statutarni določbi položaj organa SDH, in kadrovska komisijo.

SHEMA: ORGANI SDH IN NJIHOVA DELOVNA OZIROMA POSVETOVALNA TELESA

1.3. DEJAVNOSTI SDH

Glavna dejavnost SDH je upravljanje kapitalskih naložb RS in SDH. Vse dejavnosti SDH so na kratko predstavljene v nadaljevanju:

UPRAVLJANJE KAPITALSKIH NALOŽB DRŽAVE

Pridobivanje kapitalskih naložb skladno z Letnim načrtom upravljanja kapitalskih naložb in razpolaganje z njimi ter uresničevanje pravic delničarja ali družbenika oziroma ustanovitelja.

UPRAVLJANJE TERJATEV

Pridobivanje terjatev SDH, razpolaganje z njimi in druge oblike njihovega upravljanja ter sodelovanje pri prestrukturiranju podjetij.

UPRAVLJANJE STVARNEGA PREMOŽENJA

Razpolaganje z nepremičnim in premičnim premoženjem v lasti SDH in druge oblike njegovega upravljanja.

DENACIONALIZACIJA IN PORAVNAVANJE OBVEZNOSTI

Sodelovanje v postopkih po ZDen za določitev odškodnine za odvzeto premoženje in poravnavanje obveznosti v imenu in za račun SDH.

Poravnavanje obveznosti po ZSPOZ, ZIOOZP in ZVJTO v imenu in za račun RS.

1.4. NOTRANJA ORGANIZIRANOST SDH

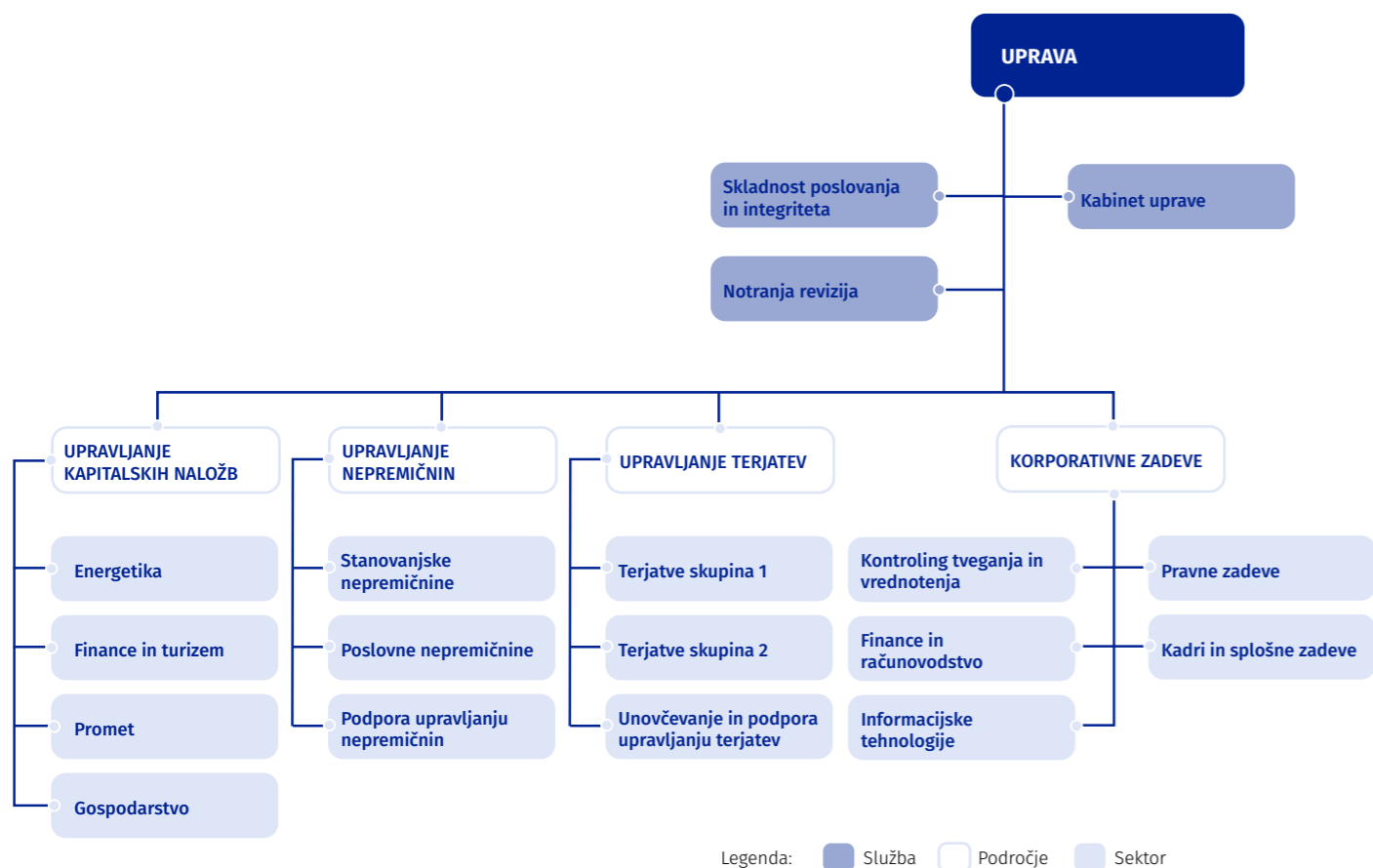
V začetku leta 2023 je bila sprejeta nova organizacijska struktura, ki je prilagojena s pripojitvijo DUTB pridobljeni dejavnosti upravljanja terjatev in stvarnega premoženja.

Organizacija družbe SDH se je s pripojitvijo družbe DUTB pomembno spremenila. Poleg dodatnih področij dela sta pomembni organizacijski spremembi tudi večje število zaposlenih in dodatna lokacija, kjer družba opravlja dejavnost.

Družbo vodi uprava, število članov uprave je določeno v ZSDH-1 in statutu družbe, od septembra 2022 upravo sestavlja predsednik in en član uprave. Področja dela so se zaradi pripojitve DUTB razširila na štiri obsežnejše sklope, poleg upravljanja kapitalskih naložb še na upravljanje nepremičnin

in upravljanje terjatev, podporni sektorji pa so se združili v področje korporativnih zadev. Ločeno od področij dela so umeščene službe Skladnost poslovanja in integritete, Notranja revizija in Kabinet uprave, ki jih vodijo direktorji in so povezane neposredno z upravo. Področji upravljanja nepremičnin in upravljanja terjatev vodita izvršna direktorja, na področjih upravljanja kapitalskih naložb in korporativnih zadev pa izvršna direktorja nista imenovana. Področja sestavljajo sektorji, ki jih vodijo direktorji. Podrobnejša organizacijska struktura je razvidna iz organigrama družbe.

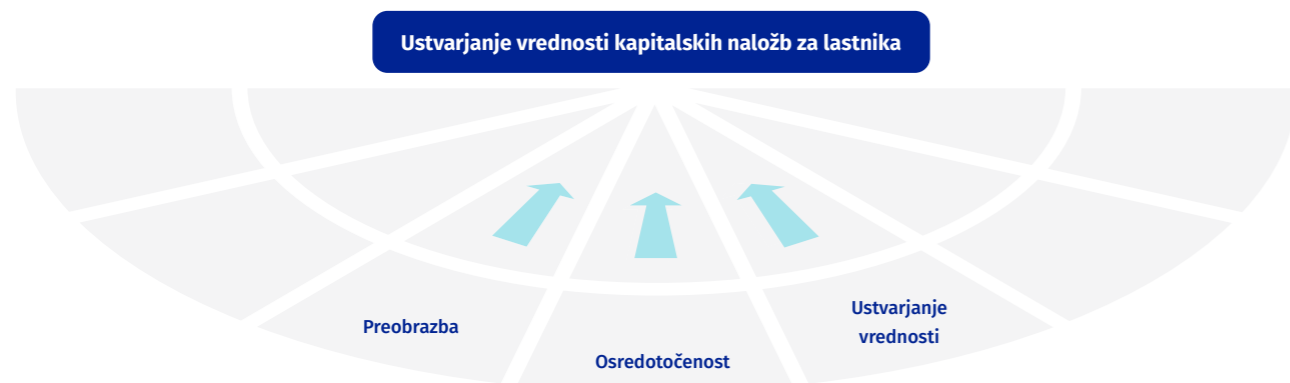
SLIKA: ORGANIGRAM SDH NA DAN 31. DECEMBRA 2023

1.5. STRATEŠKE USMERITVE IN CILJI SDH

Strateške usmeritve so izbrana vodila za približevanje viziji SDH v naslednjem dolgoročnem obdobju. So osnova za opredelitev delovanja SDH kot celovite organizacije, ki ima nalogo upravljanja kapitalskih naložb in druge naloge.

SLIKA: VIZIJA IN STRATEŠKE USMERITVE SDH

Preobrazba

Preobrazba je prva usmeritev in prvi korak, ki omogoča postavitev osnov za doseganje vizije. Glavni dejavniki prve usmeritve obsegajo:

- izvajanje ključnih strateških projektov na področju upravljanja kapitalskih naložb države;
- prestrukturiranje naložb v upravljanju;
- prenovo in nadgradnjo operativnega modela delovanja SDH;
- zagotavljanje strokovnosti upravljanja in dvig kulture korporativnega upravljanja v SDH in podjetjih v upravljanju.

Osredotočenost

Osredotočenost je druga usmeritev in bo zagotovila usmerjenost virov in energije v dejavnike, ki bodo prinašali največjo vrednost za lastnika kapitalskih naložb. Glavni dejavniki druge usmeritve obsegajo:

- stabiliziranje portfelja kapitalskih naložb;
- povečevanje in izkoriščanje sinergij v portfelju kapitalskih naložb;
- upravljanje tveganj in priložnosti;
- pravočasno izvedbo ukrepov družb za prilagoditev poslovanja v pogojih morebitnega ohlajanja gospodarskih razmer.

Ustvarjanje vrednosti

Ustvarjanje vrednosti je vizija in glavno vodilo v delovanju SDH. Glavni dejavniki te usmeritve obsegajo:

- povečevanje vrednosti lastniškega kapitala, dobičkonosti poslovanja in donosnosti kapitala;
- doseganje strateških ciljev države, skladno s strategijo upravljanja in letnim načrtom upravljanja;
- učinkovito upravljanje strateških naložb države;
- izvajanje aktivnosti za razvoj in izboljševanje okolja, v katerem deluje SDH;
- ukvarjanje s trajnostnim vidikom poslovanja družb s kapitalsko naložbo države.

Cilji SDH pri upravljanju naložb RS in SDH

Splošni cilj družb z lastništvom države, ki jih upravlja SDH, je uspešno, dobičkonosno in gospodarno poslovanje, ustvarjanje vrednosti in učinkovito delo posameznih javnih služb. To je treba doseči ob hkratnem udejanjanju vseh treh vidikov trajnostnega poslovanja: odgovornega odnosa do družbe in naravnega okolja in odgovornega upravljanja.

Cilji pri upravljanju posamezne naložbe se, skladno z ZSDH-1 in strategijo upravljanja, razlikujejo glede na njeno klasifikacijo kot strateško, pomembno ali portfeljsko. Vsaka naložba SDH in RS se uvrsti v eno izmed treh skupin naložb, ki imajo enake ali podobne značilnosti in uresničujejo enake ali podobne cilje. Pri strateških in pomembnih naložbah so cilji uresničevanje pomembnih družbenih interesov, kot so zagotavljanje ustrezne ravni in dostopnosti infrastrukture, opravljanje javnih služb, varnostni cilji, razvojni cilji in uresničevanje drugih pomembnih družbenih interesov.

Pomemben cilj je tudi ohranjanje ključnih razvojnih dejavnikov v državi ter zasledovanje razvojnih prioritet in ciljev iz strateških dokumentov RS. Pri portfeljskih naložbah pa je cilj povečevanje vrednosti naložbe in zagotavljanje čim višjega donosa za lastnika.

Ključni cilji, ki jim sledi SDH pri upravljanju kapitalskih naložb, so torej:

- učinkovito, skrbno, pregledno in odgovorno upravljanje kapitalskih naložb v skladu z določili ZSDH-1;
- uresničevanje strateških, ekonomsko-financijskih in drugih ciljev družb, kot so opredeljeni v Strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, vsakokratnem letnem načrtu upravljanja in ciljnih, ki jih vsako leto za SDH določi Vlada RS;
- stalno izboljševanje učinkovitosti poslovanja družb v portfelju;
- povečanje vrednosti in čiste dobičkonosti lastniškega kapitala (ROE) družb.

Ključni cilj, ki mu sledi SDH pri upravljanju terjatev in stvarnega premoženja:

- povečevanje vrednosti terjatev oziroma stvarnega premoženja z ustreznimi upravljavskimi aktivnostmi in doseganje načrtovanih iztržkov.

Cilji SDH kot gospodarske družbe so navedeni v letnem poročilu, sestavljenem skladno z ZGD-1.

2. NADZORNI SVETI DRUŽB PORTFELJA IN KANDIDACIJSKI POSTOPKI

Eden od ključnih lastniških vzvodov korporativnega upravljanja je pravica in dolžnost lastnikov, da v nadzorne organe družb im-

enujejo neodvisne in strokovne osebe, ki odgovorno nadzirajo delo uprav družb in sodelujejo z njimi pri upravljanju.

2.1. POGOJI ZA ČLANE NADZORNIH SVETOV DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Člani organov nadzora morajo izpolnjevati dve vrsti pogojev: **pogoje, ki jih predpisuje ZSDH-1, in dodatne pogoje.** Pogoji, ki jih določa 21. člen ZSDH-1, so na kratko povzeti v spodnji shemi.

- OSEBNA INTEGRITETA IN POSLOVNA ETIČNOST
- POSLOVNA USPEŠNOST IN UGLED
- USTREZNA IZOBRAZBA IN DELOVNE IZKUŠNJE
- CELOVITO POSLOVNO IN DRUGO USTREZNO ZNANJE
- POZNAVANJE PRAVIC IN OBVEZNOSTI ČLANA NADZORNEGA SVETA
- UPOŠTEVANJE DOLGOROČNEGA INTERESA DRUŽBE
- ODSOTNOST NASPROTJA INTERESOV (ZintPK)
- ČASOVNA RAZPOLOŽLJIVOST ZA OPRAVLJANJE FUNKCIJE
- EKONOMSKA, OSEBNA ALI DRUGAČNA NEPOVEZANOST Z DRUŽBO ALI NJENO UPRAVO

Poleg **zakonsko določenih pogojev** (poleg ZSDH-1 še pogoji, določeni v ZGD-1 in ZintPK in drugi zakoni, ki urejajo specifično regulirano dejavnost), ki jih morajo za uspešno akreditacijo izpolnjevati vsi potencialni kandidati za člane organov nadzora, je SDH v internih pravilih opredelil tudi **dodatne pogoje**, in sicer:

- formalna izobrazba,
- izkušnje iz korporativnega upravljanja (nadzorstvene, vodstvene in upravljske izkušnje, specifične izkušnje),

- strokovne kompetence (opredeljene strokovne kompetence po področjih),
- osebna integriteta (primerna ocena Kadrovske komisije) in
- uspešno opravljen spletni izpit iz preverjanja znanja kandidatov s področja korporativnega upravljanja.

SDH je maja 2023 prenovil Politiko upravljanja SDH in sprejel nov Pravilnik o presoji potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države, ki zastruje kandidacijske pogoje za nadzornike.

Prenovljeni pravilnik podrobneje določa pogoje, merila in postopek za vrednotenje in ugotavljanje primernosti potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države, skladno z določili ZSDH-1 in Politike upravljanja SDH. Pravilnik, skupaj s prenovljeno Politiko upravljanja SDH, je pomemben korak k bolj transparentni ureditvi kadrovskih postopkov, ki so sedaj bolj jasno opredeljeni in uveljavljajo strožje nominacijske pogoje, še posebej za kandidate organov nadzora družb s kapitalsko naložbo države, ki po

novi opredelitvi spadajo med zahtevne sisteme z vidika korporativnega upravljanja (javne delniške družbe, banke, zavarovalnice in večje gospodarske skupine družb).

Povsem prenovljen koncept akreditacije in nominacije kandidatov za člane organov nadzora bo pripomogel h krepitvi kakovosti korporativnega upravljanja.

2.2. KANDIDACIJSKI POSTOPEK

Bistveni poudarki sprememb pri **kandidacijskem postopku** so razvidni iz sheme v nadaljevanju.

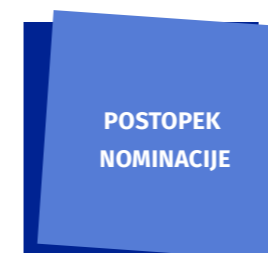
Podrobno določeni dodatni pogoji:

formalna izobrazba, izkušnje korporativnega upravljanja (nadzorstvene, vodstvene in specifične), strokovne kompetence (opredeljena področja), osebna integriteta.

Dva razreda akreditacije: osnovni in nadzor zahtevnih sistemov:

- javne delniške družbe,
- banke in zavarovalnice,
- izbrane velike gospodarske družbe/skupine.

- Značilnost gospodarske družbe, za katero kandidat kandidira.
- Ciljna kompetenčna sestava celotnega NS, ki temelji na kompetenčnem profilu družbe in oceni kompetenčnih potreb, ki jo je pripravil SDH.
- Raznolikost sestave in zmožnost učinkovitega sodelovanja.

Nominacijske aktivnosti:

- izjave o izpolnjevanju pogojev, soglasja, izjava o neodvisnosti in odsotnosti nasprotja interesov, izjava o osebni integriteti in poslovni etičnosti.
- Nominacijsko pismo kandidata za konkretno družbo.
- **Spletni izpit** kot praktično preverjanje znanja kandidatov s področja korporativnega upravljanja v okviru nominacijskega postopka.

Kadrovska komisija s kandidati, ki so uspešno opravili preverjanje znanja, izvede strukturirani intervjuju, o katerem poroča v nominacijskem poročilu, ki vsebuje opisne ocene. Poleg tega

uprava SDH z vsemi nominiranimi kandidati za nadzor v zahtevnih sistemih, ki so ocenjeni z oceno primeren, opravi razgovor.

2.3. GLASOVANJE NA SKUPŠČINAH DRUŽB

Pristojnost SDH je tudi skrb za **heterogeno sestavo nadzornih svetov** in zagotavljanje kakovostnega nadzora nad delom nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države. Zato mora SDH skladno z 21. členom ZSDH-1 na skupščinah družb glasovati

tako, da so v nadzorne svete imenovani strokovnjaki za finance, korporativno upravljanje, poslovanje družbe in drugi strokovnjaki, ki so potrebni za učinkovit nadzor glede na dejavnost, obseg poslovanja in druge lastnosti družbe.

SHEMA: CILJNI PROFIL STROKOVNJAKOV ZA NADZORNE SVETE

- STROKOVNJAKI ZA FINANCE
- STROKOVNJAKI ZA POSLOVANJE DRUŽBE

- STROKOVNJAKI ZA KORPORATIVNO UPRAVLJANJE
- DRUGI STROKOVNJAKI GLEDE NA DEJAVNOST, OBSEG POSLOVANJA IN DRUGE LASTNOSTI DRUŽB

2.4. O KADROVSKI KOMISIJI SDH

Kadrovska komisija je posvetovalno telo uprave, ki na podlagi ZSDH-1, Politike upravljanja SDH in Pravidnika o presoji potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države izvaja postopke pridobivanja kandidatov za člane nadzornih svetov družb ter postopke njihove akreditacije in nominacije.

Kadrovska komisijo sestavljajo trije člani, in sicer strokovnjak za področje korporativnega upravljanja, strokovnjak za področje delovanja nadzornih svetov in strokovnjak za področje upravljanja človeških virov. Člane kadrovske komisije imenuje uprava SDH za mandatno dobo štirih let.

2.5. DELO KADROVSKE KOMISIJE V LETU 2023

Kadrovska komisija SDH je v letu 2023 delovala v sestavi Samo Roš, predsednik kadrovske komisije, strokovnjak s področja delovanja nadzornih svetov, Urška Podpečan, namestnica predsednika kadrovske komisije, strokovnjakinja s področja korporativnega upravljanja, in Vlasta Lenardič, članica kadrovske komisije, strokovnjakinja s področja upravljanja človeških virov.

V letu 2023 je 56 članom organov nadzora in 10 članom organov vodenja s kapitalsko naložbo države potekel mandat, od teh je bilo predčasno zamenjanih 51.

Kadrovska komisija SDH je v letu 2023 izvedla 57 rednih sej in eno korespondenčno. Na rednih sejah je v okviru 59 naročil postopkov za 42 različnih družb s kapitalsko naložbo države obravnavala 135 kandidatov, od katerih jih je bilo 116 ocenjenih z oceno primerno.

Kadrovska komisija SDH je v nominacijskih postopkih obravnavala kandidate za člane organov nadzora in kandidate za poslovodna delovna mesta, in sicer:

– kandidate za člane organov nadzora v družbah:

Adria Ankarani, d. o. o., D.S.U., d. o. o., DARS, d. d., DRI upravljanje investicij, d. o. o., Elektro Celje, d. d., Elektro Gorenjska, d. d., Elektro Ljubljana, d. d., Elektro Maribor, d. d., Elektro Primorska, d. d., Farme Ihan – KPM, d. o. o., Geoplin, d. o. o.,

HIT, d. d., Infra, d. o. o., Istrabenz turizem, d. d., KOPP, d. o. o., KOTO, d. o. o., Krka, d. d., Loterija Slovenije, d. d., Mladinska knjiga Založba, d. d., NLB, d. d., Plinhold, d. o. o., Plinovodi, d. o. o., Pošta Slovenije, d. o. o., RTH, d. o. o., Trbovlje - v likvidaciji, SiDG, d. o. o., SIJ, d. d., Slovenske železnice, d. o. o., Talum, d. d., Thermana, d. d., Unior, d. d., VGP, d. d., in Zavarovalnica Triglav, d. d.;

– kandidate za poslovodna delovna mesta za družbe:

Avtotehna Zagreb, d. o. o., BR89, projektna družba, d. o. o., Factor Projekt d. o. o., FUNDUS, d. o. o., Beograd – v likvidaciji, Geoplin, d. o. o., HYUNDAI AUTO BEOGRAD, d. o. o., KZPS, d. o. o., MEJA Šentjur, d. d., Nafta – varovanje in požarna varnost, d. o. o., Poslovni sistem Domina DOO, Beograd, in Sklad turističnih naložb, d. o. o.

Kadrovska komisija SDH je redne seje v letu 2023 izvajala pretežno preko videokonferenčnih klicev. Poslovanje kadrovske komisije SDH je v največji možni meri digitalizirano, kandidati, zainteresirani za članstvo v organih nadzora in organih vodenja družb s kapitalsko naložbo države, se lahko prijavijo v evidenco potencialnih kandidatov za članstvo v organih nadzora in vodenja družb digitalno na Portalu kadrovske komisije SDH na spletnem naslovu: <http://kk.sdh.si/>, in sicer tako, da se registrirajo in oddajo vlogo za akreditacijo z vsemi zahtevanimi dokazili.

2.6. IZOBRAŽEVALNA IN DRUGA SREČANJA ZA NADZORNIKE IN DRUGE ODLOČEVALCE DRUŽB PORTFELJA

SDH se je v sklopu aktivnosti za posodabljanje znanj in izboljšanje kakovosti dela članov nadzornih svetov osredotočil na strateške teme **trajnostnosti, tveganj, novih tehnologij in integritete**. Organiziral je naslednja izobraževalna srečanja:

- Celovit pristop k obvladovanju tveganj,
- Vpliv implementacije direktive CSRD na bodoče poslovanje družb,
- Aktualna vprašanja skladnosti poslovanja in integritete v družbah s kapitalsko naložbo države,
- Vpliv umetne inteligence za poslovanje podjetij v prihodnosti,

- Dobro duševno zdravje zaposlenih kot poslovni imperativ: kako ustvariti uspešno in zdravo organizacijo,
- Praktični izzivi na področju javnih naročil z vidika skladnosti in integritete.

SDH je podprl tudi tridnevno izobraževanje v organizaciji Centra poslovne odličnosti Ekonomske fakultete, Trajnost v poslu, in nanj brezplačno povabil vse relevantne družbe portfelja. Prav tako jih je v sodelovanju s Komisijo za preprečevanje korupcije povabil, da se v Tednu preprečevanja korupcije udeležijo osrednjega dogodka Prijavitelji kot ključni akterji integritetne družbe. Sodelovanje s Komisijo za preprečevanje korupcije je

ključno pri skupnih prizadevanjih za krepitev integritete v portfelju družb s kapitalno naložbo države.

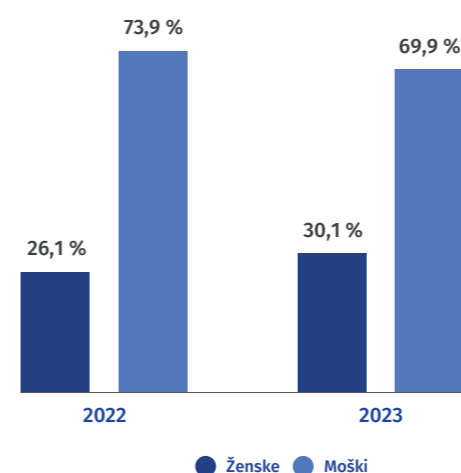
SDH je v letu 2023 nadaljeval organiziranje srečanj pooblaščenec za skladnost poslovanja in integriteto družb s kapitalno naložbo države, v katerih ima SDH večinski delež ali prevladujoč vpliv. Cilj srečanj so izmenjava strokovnih izkušenj, dobrih praks, obravnava skupnih oz. pomembnejših splošnih tem, krepitev svetovalne vloge SDH ter organiziranje skupnih izobraževanj na področju skladnosti poslovanja in integritete.

Obravnavane so bile teme s področja procesnih vidikov upravljanja tveganj korupcije in neetičnega vedenja, Zakona o zaščiti prijaviteljev ter potrebne spremembe postopkov obravnave nepravilnosti in obvladovanja področja nasprotja interesov. Posamezne družbe so predstavile tako imenovane dobre prakse na področju skladnosti poslovanja in integritete (SPI), opravljena pa je bila tudi diskusija udeležencev o aktualnih vprašanjih, novostih in problematiki na tem področju.

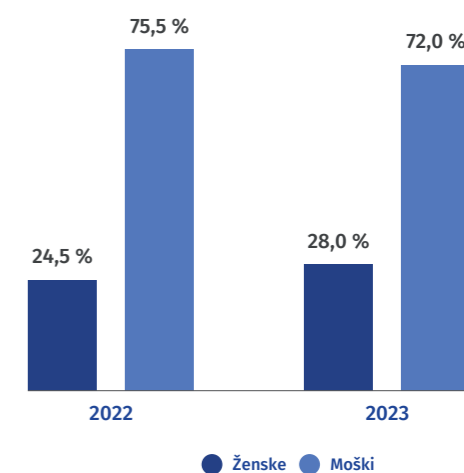

SLIKA: SESTAVA ORGANOV NADZORA IN ORGANOV VODENJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE PO SPOLU NA DAN 31. 12. 2023 (IZVZETE SO DRUŽBE V STEČAJU OZIROMA V LIKVIDACIJI)

Organi nadzora

Organi vodenja

Nesorazmerje v zastopanosti spolov je bilo tudi v predsedstvih organov vodenja in nadzora, v katerih so pretežno še vedno zastopani moški. V letu 2023 se je v primerjavi s stanjem konec

leta 2022 razmerje pri udeležbi v predsedstvih organov vodenja in nadzora rahlo povečalo v korist žensk.

2.7. SPOLNA RAZNOLIKOST IN SESTAVA KANDIDATOV TER NAZORNIKOV IN UPRAV DRUŽB PORTFELJA SDH

Zagotavljanje raznolikosti članov organov nadzora je pomembno za izboljšanje kakovosti odločanja, saj je s tem omogočen širši krog pogledov, mnenj, izkušenj, dojemanja in vrednot. Cilj politike raznolikosti je doseči večjo učinkovitost nadzornega sveta oziroma posloводства kot celote. V letu 2023 je SDH objavil posodobljen javni poziv za člane organov nadzora državnih družb, v katerem je izpostavljeno, da v postopek akreditacije SDH še posebej vabi ženske kandidatke z namenom postopnega izboljšanja spolne raznolikosti članov organov nadzora na ravni portfelja.

Delež kandidatov manj zastopanega spola v evidenci potencialnih kandidatov

Število akreditiranih kandidatov v Evidenci potencialnih kandidatov za člane nadzornih svetov družb s kapitalno naložbo države v Portalu kadrovske komisije SDH je bilo na dan 31. decembra 2023 604, od tega **23 % žensk**.

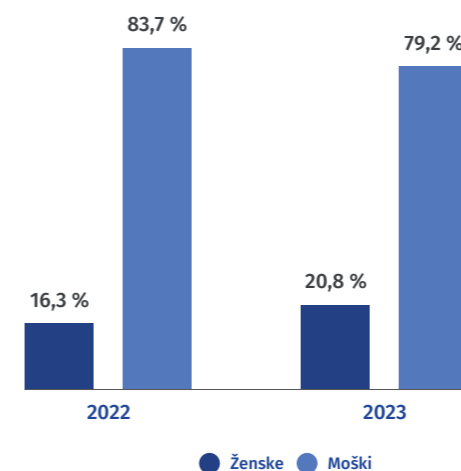
Največji interes za članstvo v organih nadzora in vodenja izkazuje starostni skupini med 51 in 60 let (39 %) ter med 41 in 50 let (34 %), najmanj pa starostna skupina do 40 let (8 %).

Raznolikost sestave članov organov nadzora in vodenja družb s kapitalno naložbo države po spolu

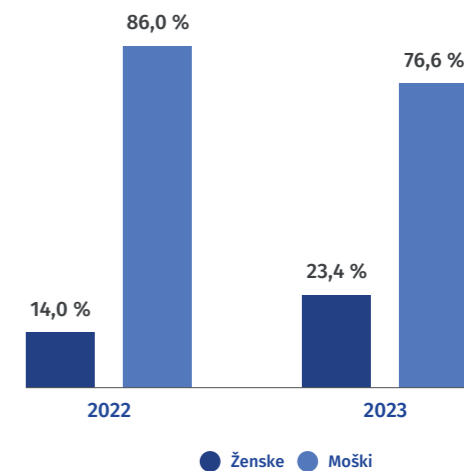
Sestava organov nadzora in organov vodenja po spolu je bila v letu 2023, podobno kot prejšnja leta, neuravnotežena. Moški v organih nadzora in organih vodenja močno prevladujejo, kar se izkazuje tudi v letu 2023. Razmerje raznolikosti sestave z vidika spola se je do leta 2019 izboljševalo v korist predstavnic, v letu 2020 se je razmerje rahlo obrnilo v prid moškim, v letih 2021, 2022 in 2023 pa se je spet malce izboljšalo v prid ženskam.

GRAF: SPREMEMBE V SESTAVI PREDSEDUJOČIH ORGANOV NADZORA OZIROMA ORGANOV VODENJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE PO SPOLU, NA STANJE OB KONCU LET 2022 IN 2023 (IZVZETE SO DRUŽBE V STEČAJU OZIROMA V LIKVIDACIJI)

Predsedujoči organom nadzora

Predsedujoči organom vodenja

Raznolikost sestave nadzornih svetov in uprav največjih 20 družb v lasti RS in SDH po spolu na 30. junij 2023

Zgornje agregatne prikaze za leti 2022 in 2023, spodaj prikazujemo še z aktualnimi podatki najpomembnejših 20 družb, in sicer na dan 30. junij 2024.

Ime družbe	Spolna raznolikost v organih nadzora		Spolna raznolikost v organih vodenja		SKUPAJ Spolna raznolikost v organih nadzora in vodenja	
	Moški v %	Ženske v %	Moški v %	Ženske v %	Moški v %	Ženske v %
Dars	77,78	22,22	75,00	25,00	76,39	23,61
Elektro Celje	83,33	16,67	100,00	0,00	91,67	8,34
Elektro Gorenjska	100,00	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00
Elektro Ljubljana	83,33	16,67	100,00	0,00	91,67	8,34
Elektro Maribor	83,33	16,67	0,00	100,00	41,67	58,34
Elektro Primorska	66,67	33,33	100,00	0,00	83,34	16,67
Gen energija	62,50	37,50	100,00	0,00	81,25	18,75
HSE	66,67	33,33	100,00	0,00	83,34	16,67
Krka	55,56	44,44	80,00	20,00	67,78	32,22
Luka Koper	88,89	11,11	75,00	25,00	81,95	18,06
NLB	60,00	40,00	83,33	16,67	71,67	28,34
Petrol	88,89	11,11	100,00	0,00	94,45	5,56
Plinhold	33,33	66,67	100,00	0,00	66,67	33,34
Pošta Slovenije	37,50	62,50	50,00	50,00	43,75	56,25
Sava RE	83,33	16,67	75,00	25,00	79,17	20,84
SID banka	83,33	16,67	50,00	50,00	66,67	33,34
Slovenske železnice	77,78	22,22	75,00	25,00	76,39	23,61
Talum	75,00	25,00	100,00	0,00	87,50	12,50
Telekom Slovenije	66,67	33,33	40,00	60,00	53,34	46,67
Zavarovalnica Triglav	62,50	37,50	80,00	20,00	71,25	28,75

3. PRAVNI OKVIR UPRAVLJANJA NALOŽB RS IN SDH TER SPREMEMBE AKTOV UPRAVLJANJA V LETU 2023

Pomembnejše aktivnosti SDH za dvig ravni korporativnega upravljanja na ravni družb v letu 2023 so bile:

- sprejetje Letnega načrta upravljanja naložb RS in SDH za leto 2024 (soglasje Vlade RS je bilo izdano decembra 2023),
- prenova Politike upravljanja naložb,
- prenova Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalno naložbo države,

- dopolnitev Priporočil in pričakovani SDH (s poudarkom na priporočilih s področja skladnosti poslovanja) in
- posodobitev Pravidnika o presoji potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalno naložbo države.

3.1. OKVIR DELOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

	Javne delniške družbe	Nejavne družbe	Enoosebne družbe
PRAVNI OKVIR STATUSNE ORGANIZIRANOSTI (KOT POGOJ ZA OPRAVLJANJE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI)	ZGD-1, ZBan-3 (banke), ZZavar-1 (zavarovalnice) statut	ZGD-1, specialna zakonodaja, statut oz. družbena pogodba	ZGD-1, specialna zakonodaja, akt o ustanovitvi (oz. statut v primeru d. d.)
RELEVANTNI KODEKSI UPRAVLJANJA	Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalno naložbo države – le izbrana priporočila z oznako JDD Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb	Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalno naložbo države, Kodeks upravljanja za nejavne družbe (za družbe, ki so zavezane reviziji)	Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalno naložbo države
CILJI IN NALOGE	povečevanje donosnosti in vrednosti družbe na dolgi rok (izjemoma tudi nefinančni cilji, zlasti če je družba javna po kriteriju javne izdaje obveznic, npr. DARS)	povečevanje donosnosti in vrednosti družbe na dolgi rok, druge naloge in cilji, ki jih določajo zakoni in statut oz. družbena pogodba, ki so lahko nefinančne narave	povečevanje donosnosti in vrednosti družbe na dolgi rok, druge naloge, ki jih določajo zakoni in akt o ustanovitvi

Za družbe s kapitalno naložbo države, v katerih ima država ali SDH večinski delež ali prevladujoč vpliv, veljajo poleg splošne zakonodaje (ZGD-1, ZFPPIPP, itd.) na ožjih področjih tudi nekateri posebni zakoni, kot npr. Zakon o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti, Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti, ZSDH-1. V slednjem

so pomembne npr. naslednje določbe, ki veljajo za družbe, v katerih ima SDH večinski delež ali prevladujoč vpliv: po devetem odstavku 60. člena morajo tudi te družbe upoštevati omejitve poslovanja s povezanimi osebami, po 62. členu velja za člane organov vodenja in nadzora teh družb nadzor nad premoženjskim stanjem s strani KPK, po drugem odstavku 64. člena tudi za te družbe veljajo dodatne obveznosti glede razkrivanja

informacij, po 71. členu tudi za zadevne družbe velja nadzor Računskega sodišča RS.

Družbe so odvisno od svoje pravne organiziranosti, statusa, dejavnosti, velikosti, števila zaposlenih, dejstva, ali njihovi vred-

nostni papirji kotirajo na borzi, prisotnosti na mednarodnih trgih ipd. pri poslovanju zavezane upoštevati tudi vse druge relevantne zakone in evropsko zakonodajo.

3.2. SISTEM KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE – PRAVNE PODLAGE IN DOKUMENTI UPRAVLJANJA TER NJIHOVE SPREMEMBE V LETU 2023

SDH upravlja kapitalske naložbe države v skladu z ZSDH-1, ZGD-1, drugimi zakoni in predpisi, akti o ustanovitvi družb ter v skladu z akti upravljanja, upošteva statusno organiziranost družbe in dobre prakse korporativnega upravljanja. SDH pri upravljanju spoštuje meje korporativnega upravljanja in pristojnosti organov vodenja in nadzora družb v upravljanju, kot to določa 20. člen ZSDH-1.

Krovni pravni akt, ki ureja upravljanje naložb s strani SDH, je Zakon o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1). Ena pomembnejših nalog SDH je njegov prispevek in skrb za razvoj sistema korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, katerega temelj so vsebine aktov upravljanja naložb, ki so tudi javno objavljeni in zagotavljajo predvidljivost in transparentnost sistema, ter skrb za delovanje tega sistema.

Sistemska ureditev področja upravljanja naložb države se torej odraža v veliki meri v dokumentih upravljanja SDH, ki določajo temelje korporativnega upravljanja in zagotavljajo njegovo transparentnost. Štiri temeljne dokumente, imenovane akti up-

ravljanja, definira in ureja postopek njihovega sprejemanja že sam ZSDH-1 v 3. poglavju; **ti akti so strategija upravljanja naložb, letni načrt upravljanja naložb (LNU), politika upravljanja naložb in Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države.**

Zakon daje podlago tudi za pripravo in sprejetje notranjega akta SDH, ki je objavljen pod imenom Merila za merjenje uspešnosti poslovanja družb s kapitalsko naložbo države, ter za določitev meril, postopka ugotavljanja primernosti kandidatov in načina delovanja Kadrovske komisije SDH, ki upravi SDH nalaga sprejetje in objavo posebnega upravljavskega dokumenta (Pravilnik o presoji potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države).

SDH je v letu 2023 nadaljeval dejaven upravljavski pristop v skrbi za uveljavitev dobrih praks korporativnega upravljanja v smeri zastavljenih upravljavskih ciljev. Kot operativni akt določilom Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države je SDH na lastno pobudo izdal še poseben upravljavski dokument z naslovom Priporočila in pričakovanja SDH, ki ga tudi obdobjno posodablja in dopolnjuje.

TABELARIČNA PREDSTAVITEV KLJUČNIH DOKUMENTOV KORPORATIVNEGA UPRAVLJANJA:

Sprejme	Dokument	Vsebina
DRŽAVNI ZBOR	Strategija upravljanja naložb države	Naložbe definira in jih klasificira v tri vrste: strateške, pomembne in portfeljske. Definira razvojne politike RS. Opredeljuje posamezne strateške cilje.
UPRAVA S SOGLASJEM NS IN VLADE RS	Letni načrt upravljanja	Opredeljuje cilje pri upravljanju posameznih naložb ter ukrepe in usmeritve za njihovo doseganje. Določa pričakovane denarne tokove.
	Merila za merjenje uspešnosti poslovanja družb	Upoštevati morajo strateške cilje, ki jih določa strategija, ter določati tudi ekonomske in finančne cilje.
SKUPAJ UPRAVA IN NS SDH	Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države	Načela in priporočila dobre prakse upravljanja.
	Politika upravljanja SDH	Načela, postopki in merila za zagotavljanje preglednosti in sledljivosti odločitev.
UPRAVA	Priporočila in pričakovanja SDH	Specifična priporočila in pričakovanja do družb po načelu spoštuj ali pojasni.
	Pravilnik o presoji potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države	Pogoji, merila in postopek za vrednotenje ter ugotavljanje primernosti potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države skladno z določili ZSDH-1 in Politike upravljanja SDH.

3.2.1. Strategija upravljanja naložb

Ključni dokument korporativnega upravljanja je strategija upravljanja naložb, na podlagi katere so kapitalske naložbe razvrščene na strateške, pomembne in portfeljske. Z razvrstitvijo kapitalske naložbe v posamezno skupino so določeni tudi cilji pri upravljanju in minimalni delež države v posamezni naložbi.

Državni zbor RS je strategijo upravljanja naložb sprejel z Odlokom o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države (Uradni list RS, št. 53/15, z dne 17. julija 2015; v nadaljnjem besedilu: strategija upravljanja). Po zakonu je strategija upravljanja predvidena kot temeljni akt upravljanja naložb, s katerim Državni zbor sporoča upravljavcu (SDH), vladi, vlagateljem, državljanom in drugi zainteresirani javnosti lastniško politiko države v družbah s kapitalsko naložbo države. Bistvena vsebina strategije upravljanja je opredelitev in razvrstitev naložb na posamezne vrste (strateške, pomembne in portfeljske), opredelitev razvojnih usmeritev države kot delničarke ali družbenice družb in opredelitev posameznih strateških ciljev, ki jih želi uresničiti država s strateškimi naložbami. Praviloma se ne uresničuje neposredno ter predstavlja podlago in smernice za sprejetje vsakokratnega letnega načrta upravljanja naložb.

Postopek priprave, sprejetja in spreminjanja strategije upravljanja naložb določa ZSDH-1. Strategijo na predlog vlade sprejme državni zbor in velja do sprejetja nove strategije. Državni zbor lahko razveljavi ali spremeni strategijo le s sprejetjem nove strategije. Predlog (nove) strategije z obrazložitvijo pripravi

vlada na predlog ministrstva, pristojnega za finance. To ministrstvo lahko od SDH zahteva mnenja ali izhodišča za pripravo strategije. SDH lahko ministrstvu tudi na lastno pobudo predloži predlog za spremembe strategije, če to zahtevajo spremenjene gospodarske razmere ali dejanske okoliščine v zvezi z naložbami, ki jih upravlja.

V letu 2023 je še veljala strategija upravljanja iz leta 2015, ki je bila po vsebini že večinoma zastarela, je pa Državni zbor 10. julija 2024 sprejel novo strategijo upravljanja, s katero se je spremenila klasifikacija nekaterih naložb (v smislu razvrstitve na strateške, pomembne in portfeljske naložbe) ter njihovih nalog, kot npr. družb D. S. U., d. o. o., Ljubljana (DSU), Geoplin, Nafta Lendava, SIJ, Studentenheim, Talum, Telekom Slovenije, Terme Olimia in vodnogospodarskih podjetij. Skupaj strategija upravljanja obravnava 84 družb s kapitalsko naložbo države, med njimi je 34 strateških, s katerimi država poleg gospodarskih dosega tudi strateške cilje.

Za SDH je nova sprejeta strategija upravljanja zelo pomembna, saj država poleg svojih ciljev pri upravljanju kapitalskih naložb v lasti države v njej opredeljuje tudi splošne usmeritve pri upravljanju stvarnega premoženja in terjatev, ki so po ZSDH-1 vključene v definicijo naložb in jih upravlja SDH po pripojitvi DUTB. SDH je pri pripravi strategije upravljanja sodeloval na način, da je Ministrstvu za finance posredoval svoja stališča oziroma izhodišča in predloge sprememb.

3.2.2. Letni načrt upravljanja naložb

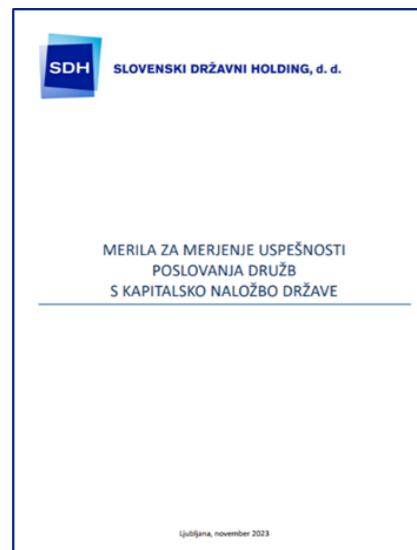

Na podlagi strategije upravljanja naložb Vlada RS vsako leto poda soglasje k letnemu načrtu upravljanja naložb (LNU), ki ga pripravi SDH. Upravljanje naložb pomeni upravljanje kapitalskih naložb, terjatev in stvarnega premoženja. LNU opredeljuje podrobne cilje upravljalca naložb (SDH), ki pa sledijo strategiji upravljanja. Vsebuje tudi konkreten načrt (opredelitev ukrepov in usmeritev) za doseg ciljev pri upravljanju posameznih naložb za posamezno poslovno leto, prav tako pa določa še pričakovane denarne tokove iz upravljanja kapitalskih naložb države, upravljanja terjatev in upravljanja stvarnega premoženja.

SDH je do konca novembra 2023 pripravil LNU za leto 2024, h kateremu je Vlada RS podala soglasje na seji 21. decembra 2023.

Splošni del LNU se javno objavi, posebni del pa je dokument zaupne narave.

3.2.3. Merila za merjenje uspešnosti poslovanja družb s kapitalsko naložbo držav

Merila za merjenje uspešnosti poslovanja družb s kapitalsko naložbo države (v nadaljevanju: merila) so akt delničarja oziroma družbenika in opredeljujejo kazalnike, s katerimi SDH spremlja uspešnost poslovanja družb s kapitalsko naložbo države. Kazalniki se delijo na ekonomsko-finančne in strateške in so določeni za vsako družbo oz. skupino posebej, upoštevajoč njene specifične. Kvantifikacija teh kazalnikov se za vsako posamezno družbo oz. skupino letno določi z LNU.

Merila morajo biti oblikovana glede na vrsto naložbe. Merila za vrednotenje uspešnosti družb s strateško naložbo morajo upoštevati strateške usmeritve, ki jih določa strategija upravljanja, ter določati tudi ekonomske in finančne cilje. Za vrednotenje uspešnosti pomembnih naložb in portfeljskih naložb so merila lahko le finančna in ekonomska ter taka, ki vrednotijo družbeno odgovornost ravnanja družb. SDH v LNU za vse velike družbe določa tudi cilje ESG.

Merila se določijo z notranjim aktom SDH. Osutek meril pripravi uprava SDH, potrdi pa nadzorni svet SDH, sprejeta pa so, ko jih sprejme vlada kot skupščina SDH. Aktualna merila je Vlada RS kot skupščina sprejela 21. decembra 2023.

3.2.4. Politika upravljanja naložb

Politika upravljanja naložb Slovenskega državnega holdinga (v nadaljnjem besedilu: politika upravljanja) je pravni akt, ki vsebuje načela, postopke in merila, ki jih SDH spoštuje pri opravljanju nalog skladno z ZSDH-1.

Politika upravljanja se deli na splošni del, ki vsebuje temeljni okvir delovanja SDH in nekatere temeljne usmeritve SDH pri izpolnjevanju nalog SDH, in na posebni del. Posebni del politike upravljanja je zapisan v obliki členov in določa pravila za ravnanje v posameznih okoliščinah, in sicer v kandidacijskih postopkih, postopkih pridobivanja kapitalskih naložb države in razpolaganja z njimi ter v nekaterih drugih primerih. Oba dela politike upravljanja sta zavezujoča za SDH. Namen politike upravljanja je zagotoviti preglednost in sledljivost sprejemanja odločitev SDH.

SDH je politiko upravljanja nazadnje temeljito posodobil junija 2023. Čeprav je bila zaradi novele ZSDH-1 in prevzema premoženja DUTB, zlasti nepremičninskega in terjatvenega portfelja, posodobljena že konec leta 2022, jo je bilo treba, upoštevaje novo organizacijo SDH po pripojitvi DUTB in po prenosu premoženja DUTB v upravljanje SDH, dodatno posodobiti in jo v osnovnih načelih in ravnanjih v največji meri poenotiti glede na

upravljanje vseh treh vrst naložb (kapitalskih naložb, terjatev in stvarnega premoženja).

Pri posodobitvah politike upravljanja je bil poseben poudarek namenjen izboljšanju kandidacijskih postopkov za člane nadzornih svetov v smislu nadgradnje akreditacijskega in nominacijskega postopka z namenom kar najbolj sistematičnega preverjanja znanja, usposobljenosti in izpolnjevanja fit & proper standardov pri kandidatih za člane nadzornih svetov (tudi glede dolžnosti njihovega kontinuiranega izobraževanja). Poglavlje o kadrovske komisiji SDH in kandidacijskih postopkih je bilo zato v tem delu bistveno spremenjeno. Med pomembnejšimi novimi rešitvami gre omeniti določbe o razvrščanju kandidatov v akreditacijske razrede glede na različne stopnje zahtevnosti funkcije, za katero kandidirajo. Podrobnosti so bile urejene v prav tako obsežno posodobljenem Pravilniku o presoji potencialnih kandidatov za člane organov nadzora in vodenja družb s kapitalsko naložbo države, ki ga ja uprava SDH sprejel maja 2023. Več o tem v poglavju 2.

V prenovljeno politiko upravljanja SDH je bilo vključeno tudi posebno poglavje, ki se nanaša na izhodišča, ki jih SDH upošteva pri izvrševanju korporativnih pravic družbenika oziroma delničarja. Določbe so v osnovi namenjene opredelitvi osnovnih pravil, ki se jih SDH drži pri oblikovanju svojih glasovalnih stališč, kadar se udeležuje skupščin družb, smiselno pa te določbe veljajo tudi kot kompas pri sprejemanju sklepov SDH v vlogi ustanovitelja enoosebnih družb. Poleg splošnih določb, povezanih z udeležbo na skupščinah, so predstavljena izhodišča za naslednja področja: izvolitev in odpoklic članov organov nadzora družbe, dividendna politika, spremembe statotov oz. aktov o ustanovitvi, politika prejemkov ter razkritja v zvezi s skupščinami in sklepi ustanovitelja.

Doslej so bila ta izhodišča urejena v posebnem aktu (Izhodišča SDH za glasovanje na skupščinah družb s kapitalsko naložbo države), ki se je s prenosom njegovih določb v politiko upravljanja kot nepotreben ukinil.

3.2.5. Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Priporočila in pričakovanja SDH

SDH je 19. decembra 2014 sprejel **Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države** (v nadaljnjem besedilu: kodeks). Ta vsebuje načela in priporočila dobre prakse za korporativno upravljanje družb s kapitalsko naložbo države in je namenjen družbam s kapitalsko naložbo države. Uporabljale naj bi ga tudi odvisne družbe v skupini, v kateri ima družba s kapitalsko naložbo države položaj obvladujoče družbe. Smiselno ga mora uporabljati tudi SDH. Nekatera priporočila v kodeksu so splošna in se nanašajo na vse družbe s kapitalsko naložbo države, del priporočil pa se nanaša na družbe s specifično pravnoorganizacijsko obliko, upošteva tudi lastniško strukturo družbe in dejstvo, ali se z vrednostnimi papirji družbe trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev. Kodeks vsebuje tudi posamezna splošna pričakovanja SDH do družb s kapitalsko naložbo države. Njegov namen je določiti standarde vodenja in nadzora v družbah s kapitalsko naložbo države ter oblikovati transparenten in razumljiv sistem korporativnega upravljanja v teh družbah. Kodeks sprejme uprava SDH, k njemu pa da soglasje nadzorni svet SDH. Družbe s kapitalsko naložbo države so dolžne kodeks upoštevati po načelu spoštuj ali pojasni (tudi uporabi ali pojasni).

SDH družbam s kapitalsko naložbo države že vse od ustanovitve periodično (običajno vsaki dve leti) pošilja vprašalnik o spoštovanju Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Priporočil in pričakovanj SDH. Vprašalnik pomeni nadgradnjo klasičnega poročanja po principu spoštuj ali pojasni, ki je že sestavni del letnih poročil, saj se družbe podrobneje sprašuje, kako so posamezno priporočilo implementirale v svojo organizacijo oziroma poslovanje. Odgovore družb SDH nato analizira z namenom identificirati more-

bitna odstopanja od določb obeh upravljaljskih dokumentov in razumeti vzroke zanje. Upošteva ugotovitve na podlagi analize odgovorov iz izpolnjenih vprašalnikov, SDH po potrebi začne prenovo kodeksa in še zlasti Priporočil in pričakovanj SDH.

Zadnja obsežnejša prenova kodeksa je bila decembra 2023, cilj prenove pa je bil, da se v korporativno upravljanje državnih družb uvedejo aktualne teme (npr. uravnoteženost spolov organov vodenja in nadzora, poročanje o trajnostnosti) in nadgradijo posamezna področja korporativnega upravljanja z namenom izboljševanja transparentnosti poslovanja, povečevanja odgovornosti nosilcev funkcij in zaupanja deležnikov ter krepitve skladnosti in integritete. Spremembe so tudi v zvezi z naslovniki kodeksa.

Kodeks je poslej kot celota primarno namenjen nejavnim družbam s kapitalsko naložbo države in javnim družbam, katerih delnice ne kotirajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev – te ga uporabljajo kot svoj referenčni kodeks. Javnim delniškim družbam s kapitalsko naložbo države, katerih delnice kotirajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, pa so namenjena le nekatera načela in priporočila, ki presegajo Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb. Te javne družbe torej upoštevajo vsaj načela in priporočila kodeksa SDH, ki jim so izrecno namenjena nanje, lahko pa se odločijo kodeks SDH uporabljati tudi kot svoj referenčni kodeks. Za javne družbe, ki so javne le po kriteriju uvrščenosti obveznic na organizirani trg, se sicer pričakuje, da kot referenčni kodeks uporabljajo kodeks SDH.

V okviru prenove so bila v kodeks dodana priporočila glede oblikovanja strateških ciljev, ki morajo biti naravnani dolgoročno in trajnostno ter v skladu s temeljnimi cilji družbe. Letni načrti družbe morajo biti skladni s strateškimi cilji in morajo predstavljati njihovo konkretizacijo (gradacija ciljev). Dodani sta bili tudi priporočila glede zastopanosti manj zastopanega spola v organu vodenja in nadzora družb, ter priporočilo, naj bodo družbe s kapitalsko naložbo države zgled drugim družbam in naj poslujejo etično in odgovorno ter skladno z zakonodajo, financiranje, prestrukturiranje in drugi podobni ukrepi, ki jih izvaja družba v večinski lasti države ali SDH v razmerju do drugih gospodarskih družb, pa morajo biti skladni s pravili o državnih pomočeh. V poglavju kodeksa, ki se nanaša na organ nadzora, so bile dalje dodane izjeme od prepovedi nedenarnih ugodnosti članov nadzornih svetov (premija za D&O zavarovanje, stroški izobraževanj in članstev v stanovskih organizacijah), dodana pa so bila tudi priporočila, ki določajo naloge in obveznosti predsednika in sekretarja nadzornega sveta ter komisij nadzornega

sveta. Po principu pomembnosti je bil nekoliko predružen še nabor poslov, za katere naj nadzorni svet daje soglasje poslovodstvu. Dodano je bilo tudi novo priporočilo za »in-house« družbe, v katerih so lahko po novem vsi člani nadzornega sveta odvisni od naročnika, če je to potrebno za zagotavljanje statusa družbe kot notranjega izvajalca. V poglavju, ki se nanaša na poslovodstvo, so bili za namen krepitve zaupanja in integritete nekoliko zaostreni pogoji za imenovanje direktorjev, dodano pa je bilo tudi priporočilo glede oblikovanja politike notranjega nasledstva in velikih družbah. Po novem je v kodeksu izrecno predviden še mandatarni sistem kot posebna naborna pot v primeru veččlanskega poslovodstva.

Priporočila in pričakovanja SDH so poseben upravljaljski dokument, ki ga sprejme uprava SDH brez soglasja nadzornega sveta. Zadevajo iste družbe kot kodeks in terjajo tudi enako obravnavo po načelu spoštuj ali pojasni. Za razliko od kodeksa kot zakonsko reguliranega akta upravljanja, katerega narava sama po sebi terja stabilnost in zato ne prepogosto spreminjanje njegove vsebinsko zaokrožene celote, so Priporočila in pričakovanja SDH dinamično in mnogokrat bolj specifično upravljaljsko orodje, saj je aktualizacija tega dokumenta pogostejša, njegove določbe pa so tako bolj operativne in (lahko tudi bolj individualno) usmerjene.

Istočasno s kodeksom je SDH konec leta 2023 dopolnil tudi Priporočila in pričakovanja SDH, in sicer na področju skladnosti, kjer se priporočila nanašajo na oblikovanje funkcije/delovnega mesta pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto ter na obveznost družb, da identificirajo tveganja na področju zagotavljanja skladnosti poslovanja in pripravijo načrt upravljanja tveganj.

4. MAKROEKONOMSKO OKOLJE IN PREGLED DOGAJANJA V NAJPOMEMBNEJŠIH PANOGAH PORTFELJA

4.1. PREGLED IZBRANIH MAKROEKONOMSKIH PODATKOV TER PODATKOV SLOVENSKEGA IN SVETOVNEGA TRGA KAPITALA

	Napovedi makroekonomskih gibanj (Banka Slovenije)			
	2023	2024	2025	2026
BDP, realna rast v %	2,1	2,5	2,6	2,8
Stopnja anket. brezposelnosti v %	3,7	3,5	3,5	3,4
Inflacija (povprečje leta) v %	7,4 7,2*	2,4*	3,0*	2,3*

* Po metodologiji HICP.
Vir: Banka Slovenije (junij 2024).

V letu 2023 smo bili priča upočasnitvi gospodarske rasti v evrskem območju, kar je imelo tudi vidne posledice na gospodarsko rast v Republiki Sloveniji, za katero so evropske države glavni izvozni trg. Na upočasnitev so opozarjale že razmere konec leta 2022, ko se je po razmeroma visoki rasti v obdobju po epidemiji rast aktivnosti v evrskem območju upočasnila in je v letu 2023 več ali manj stagnirala. Trenutni podatki za BDP v letu 2023 izkazujejo upočasnitev rasti BDP s 3,4 (rast v letu 2022) na 0,4 % v evrskem območju in z 2,7 (rast v letu 2022) na 2,1 % za Republiko Slovenijo. Stopnje rasti BDP so se upočasnile zaradi zmanjšane kupne moči gospodinjstev ob visoki inflaciji, strožjih pogojev financiranja zaradi močne zaostritve denarne politike in delnega umika fiskalne podpore. Kazalniki razpoloženja za evrsko območje so kazali slabo sliko predvsem v drugi polovici leta 2023, pri čemer velja izpostaviti, da je bil sestavljen kazalnik PMI (Purchasing Managers' Index oz. anketa nabavnih menedžerjev) v drugi polovici leta 2023 konkretno pod vrednostjo 50, ki je ločnica med rastjo in krčenjem aktivnosti v gospodarstvu.

Gospodarsko stanje v Republiki Sloveniji je ob ohlajanju gospodarske aktivnosti v mednarodnem okolju, rastočih stroškovnih pritiskih na konkurenčnost in ob zmanjšanju kupne moči prebivalstva dodatno prizadela še umiritev izvozne aktivnosti

in zasebne potrošnje. Vpliv navedenih dejavnikov so blažili ukrepi podpore podjetjem in prebivalstvu. Gospodarska rast v Republiki Sloveniji pa je po relativno slabšem letu 2022 (samo 2,7-odstotna rast po popravljenem podatku) v letu 2023 znova presegla povprečje rasti BDP v EU. Inflacija, ki je bila v letu 2022 spodbujena predvsem z rastjo cen surovin, z motnjami v dobavnih verigah in večletnimi obsežnimi fiskalnimi podporami, se je s konec leta 2023 precej znižala. Nominalna rast plač se je v letih 2022 in 2023 pod vplivom rasti gospodarske aktivnosti, inflacije, nekaterih izrednih dvigov plač v javnem sektorju in velikega pomanjkanja delovne sile pospešila, kar pa je ob ciklično oslavljeni rasti produktivnosti vodilo tudi v poslabšanje kazalnikov stroškovne in cenovne konkurenčnosti gospodarstva. Za dvig produktivnosti bo treba več vlagati v zeleno in poslovno preobrazbo ter v digitalizacijo. Slovenska podjetja namreč svojega poslovanja niso v dovolj veliki meri premaknila proti proizvodom, ki imajo višjo dodano vrednost, povečati pa morajo tudi uporabo naprednih tehnologij. Poslovna preobrazba poteka prepočasi tudi pri srednjih in manjših podjetjih (inovacije, digitalizacija), medtem ko velika podjetja na tem področju izkazujejo boljšo sliko. Težava v slovenskem gospodarstvu je tudi pomanjkanje delovne sile v določenih panogah, kar se nadomešča z uvozom delavcev iz tretjih držav,

popravljalni ukrepi pa so potrebni tudi na področju privabljanja vrhunskih strokovnjakov, ki so potrebni za inovacije. Pri pregledu stanja v Republiki Sloveniji je treba opozoriti, da se ohranjajo pritiski na vzdržnost javnih financ zaradi izdatkov, ki so povezani z negativnimi učinki staranja prebivalstva (premalo mladih ljudi in premajhen dotok novih delavcev na trg dela). Javnofinančni saldo se je zaradi epidemije covid-19 v letu 2020 prevesil v visok primanjkljaj, ki se je v naslednjih letih z umikanjem začasnih epidemioloških ukrepov podpore podjetjem in prebivalstvu postopoma zniževal, v letu 2023 (-2,5 % BDP) pa so nanj še vedno precej vplivali ukrepi za blaženje energetske krize in za odpravo posledic poplav.

Z vidika vplivov mednarodnega okolja je na finančni strani treba opozoriti, da je ECB v letu 2023 kar šestkrat dvignila temeljno obrestno mero, na strani gospodarskih panog pa na težave v evropski avtomobilski industriji (pomemben kupec industrijskih izdelkov slovenskih podjetij) in na krizo v Rdečem morju, ki močno vpliva na ladijski transport (v Republiki Sloveniji sta promet in logistične storitve pomembni gospodarski panogi). Energetska kriza v Evropi je na splošno škodila večini panog, še posebej pa energetske intenzivnim, ki na mednarodnem globalnem trgu izgubljajo konkurenčnost (opuščanje določenih proizvodnih programov) v primerjavi s ponudniki z drugih kontinentov. Omenjeni dogodki so vplivali na kapitalne naložbe, ki jih upravlja SDH, pri čemer so bile določene od njih tudi neposredno izpostavljene navedenim dogodkom oz. tveganjem (energetska kriza in opuščanje proizvodnih programov, preusmeritev mednarodnih transportnih poti zaradi krize v Rdečem morju). Kot notranji dogodek, ki je negativno vplival na slovensko gospodarstvo, velja omeniti poplave avgusta 2023, ki so povzročile veliko škodo tako na infrastrukturi oziroma sredstvih kot tudi zaradi zaustavitve poslovanja nekaterih podjetij.

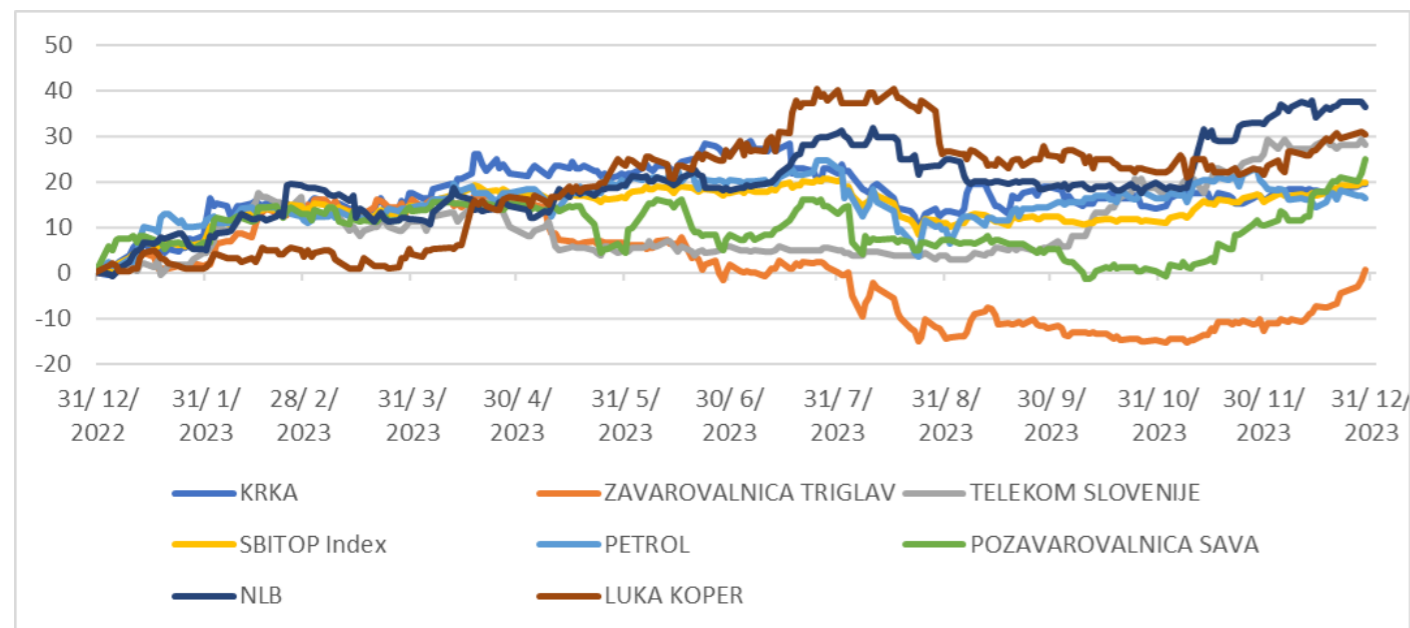
Slovenski trg kapitala in vpliv na borzne družbe s kapitalno naložbo države

Indeks SBITOP je vlagateljem v letu 2023 dal letno donosnost v višini 19,81 %, s čimer je skoraj v celoti pokrila izgube, ki so jih investitorji utrpeli v letu 2022 zaradi negativnih vplivov vojne v Ukrajini in zaradi začetka zaostrovanj monetarne politike ECB v letu 2022. V letu 2023 so bili investitorji optimistični, saj je Evropa relativno uspešno prestala energetske krize (nadomestila ruski plin), v mednarodnih dobavnih verigah je bilo čutiti delno sprostitve krča, inflacija v evrskem območju je začela upadati, širše recesije v evrskem območju ni bilo, zaradi ustavitve dvigovanja obrestnih mer centralnih bank pa so kapitalni trgi tudi začeli špekulirati, kdaj bodo centralne banke začele sproščati monetarno politiko. Pozitivno razpoloženje oziroma pričakovanja so se prenesla tudi na slovensko borzo, kjer je indeks SBITOP leto 2023 končal pri vrednosti 1.253,41 točke. V letu 2023

je bil na Ljubljanski borzi zabeležen skupni promet v višini 330,2 mio EUR, pri čemer je večino obsegal promet vrednostnih papirjev brez svežnjev (293,7 mio EUR). Med delnicami je bilo ponovno največ trgovanja z delnicami Krke (108,9 mio EUR prometa), pri čemer je imela družba Krka med borznimi delnicami konec leta 2023 tudi največjo tržno kapitalizacijo v višini 3,6 mrd EUR. Druga delnica, s katero se je v letu 2023 najbolj trgovalo, je bila delnica NLB s 67,9 mio EUR prometa, na tretje mesto pa se je uvrstila delnica Zavarovalnice Triglav s 25,4 mio EUR prometa. NLB (1,7 mrd EUR) in Petrol (972 mio EUR) zasedata drugo in tretje mesto po kriteriju velikosti tržne kapitalizacije, Zavarovalnica Triglav (789 mio EUR) pa se je uvrstila na četrto mesto. Omenjeni poslovni subjekti imajo pomembno utež tako pri doprinosu k višini ROE portfelja kapitalnih naložb, ki jih upravlja SDH, kot tudi pri višini dividend, ki se izplačajo SDH in RS. V letu 2023 je na ljubljanski borzi 15 delnic zabeležilo rast tečaja, pri štirih delnicah je tečaj padel, pri treh pa se njegova vrednost ni spremenila. Portfelj kapitalnih naložb, ki jih upravlja SDH, zajema večino delnic, ki so v indeksu SBITOP, pri čemer SDH upravlja tudi določene netržne naložbe (delnice kapitalnih naložb, ki ne kotirajo na borzi). Na rezultat upravljanja portfelja kapitalnih naložb SDH tako poleg makroekonomskih dejavnikov vplivajo tudi posamezni specifični dejavniki (tarife, ki jih v posameznih panogah določa država). Med kapitalnimi naložbami, ki jih upravlja SDH, je v pregledu sprememb vrednosti tečajev delnic v letu 2023 treba omeniti delnico Zavarovalnice Triglav, ki je v letu 2023 pridobila zgolj 0,58 % vrednosti, kar je predvsem posledica škod iz naslova avgustovskih poplav in razmerij na trgu prostovoljnih dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj v RS. V letu 2023 pa je močno porasel tečaj delnice NLB (za 36,22 %) zaradi razmer na trgu obrestnih mer (vpliv inflacije, monetarne politike ECB) in uspešnega poslovanja bančne skupine (poslovna politika banke na področju obrestnih mer, podpora projektom v gospodarstvu), pri čemer velja izpostaviti, da je NLB ena izmed večjih kapitalnih naložb, ki jih upravlja SDH.

Slovenski kapitalni trg je slabo likviden in plitek, a kljub vsemu so določene kapitalne naložbe, ki jih upravlja SDH, v preteklih letih na njem uspešno izdale vrednostne papirje ali instrumente denarnega trga. V letu 2023 je družba GEN-I, d. o. o. (članica skupine GEN energija, d. o. o., ki jo upravlja SDH), uspešno zaključila izdajo 12-mesečnih komercialnih zapisov z oznako GEN12 v skupni nominalni vrednosti 50 mio EUR. Čeprav so bile razmere na energetske trgu ob izdaji še vedno negotove, je bil odziv potencialnih vlagateljev na novo izdajo komercialnih zapisov dober, saj so njihove zavezujoče ponudbe presegle vrednost končne višine izdaje GEN12.

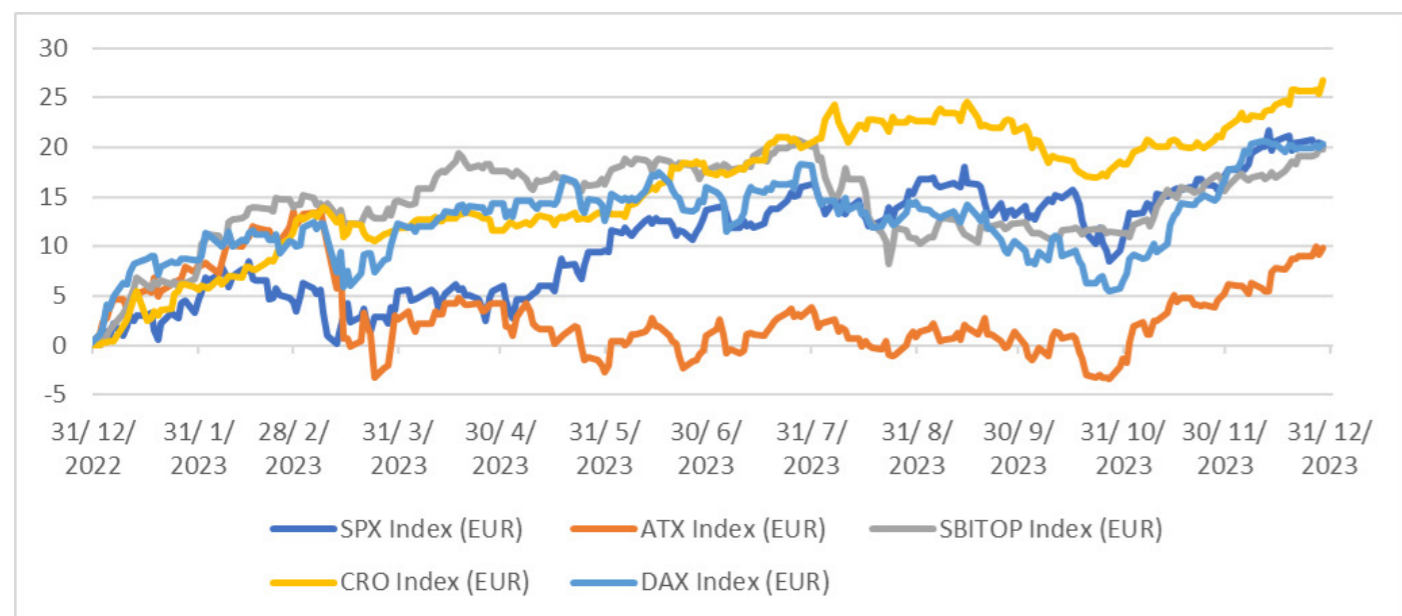
Gibanje (merjeno z ustvarjenim donosom) tečajev izbranih delnic iz portfelja upravljanja SDH in gibanje (merjeno z ustvarjenim donosom) indeksa SBITOP v letu 2023 nam prikazuje tudi spodnja slika.

SLIKA: DONOS POMEMBNEJŠIH DELNIC NA LJUBLJANSKI BORZI, KI PREDSTAVLJAJO POMEMBEN DELEŽ KAPITALSKIH NALOŽB V UPRAVLJANJU SDH, V LETU 2023 V % TER PRIMERJAVA Z USTVARJENIM DONOSOM INDEKSA SBITOP

Vir: Bloomberg.

Donos indeksa SBITOP je bil v letu 2023 primerljiv z donosoma, ki sta ju ustvarila indeksa DAX in S&P 500 (SPX Index, preračunan v EUR). Med izbranimi indeksi je nižji donos ustvaril le avstrijski ATX indeks, kar je razumljivo glede na to, da so avstrijska podjetja močno vezana na regijo vzhodne Evrope (vojna v Ukrajini) in tudi na posamezne sektorje nemškega gospodarstva. Gener-

alno gledano so delniški trgi po vsem svetu v letu 2023 investitorjem dali pozitivne donose (MSCI All Country World Index je dal 16,26-odstotni donos po preračunu v EUR), kar je skladno z določenimi pozitivnimi premiki in pričakovanji, ki so se zgodili na svetovnih trgih. V spodnjem grafu so predstavljeni donosi (v % po preračunu v EUR) izbranih delniških indeksov v letu 2023.

SLIKA: DONOS POMEMBNEJŠIH REGIONALNIH IN SVETOVNIH DELNIŠKIH INDEKSOV IN SBITOP V LETU 2023 V %

Vir: Bloomberg.

4.2. PREGLED PO GLAVNIH PANOGAH PORTFELJA

Banke¹ v Republiki Sloveniji so v letu 2023 poslovale uspešno in dosegle rekordne rezultate. Ustvarile so za 1.137 mio EUR dobička pred davki, čisti dobiček pa je znašal 1.098 mio EUR. Ugodni poslovni rezultati so bili predvsem posledica velikega zvišanja obrestnih prihodkov, in sicer z 884 na 1.834 mio EUR. Razmere na finančnih trgih in v gospodarstvu so bile za poslovanje bank namreč zelo ugodne, pri tem pa je treba izpostaviti, da so slovenske banke v letu 2023 ponujale dražja posojila od bank v evrskem območju, medtem ko so depozite obrestovale slabše.

Skupna bilančna vsota slovenskega bančnega sistema se je v letu 2023 povečala za približno 2,5 mrd EUR (+5 %), na dobrih 53 mrd EUR, s čimer je za dobro milijardo EUR preseгла doslej rekordno številko s konca leta 2009. Banke so ob koncu leta 2023 hranile za dobrih 26,5 mrd EUR depozitov prebivalstva. Večjih težav s kreditnim portfeljem v letu 2023 niso imele, saj so bile neto oslabitve in rezervacije, ki so znašale 10,2 mio EUR, za 28 % nižje kot v letu 2022. Donosnost na kapital (ROE) pred obdavčitvijo v slovenskem bančnem sistemu se je v letu 2023 okrepila na 20,6 % in krepko preseгла dosežene ravni v zadnjem desetletju (dosežen rezultat znaša približno dvakrat več kot v prejšnjih šestih letih, ko se je ROE gibala med 9 in 12 %). Pozitiven trend se je nadaljeval tudi v začetku leta 2024, saj je dobiček pred obdavčitvijo v prvih štirih mesecih leta 2024 za 54,1 % presegal rezultat enakega obdobja lani.

Pri analizi obetov bančnega poslovanja v evrskem območju v letu 2024 je treba opozoriti na zasuk v monetarni politiki ECB, ki je v juniju 2024 izvedla prvi rez temeljne obrestne mere po rezu leta 2016. Navedeno lahko negativno vpliva na višino neto obrestnih prihodkov, poleg tega bosta na rezultate poslovanja bank vplivali tudi višina prihodnjih opravnin in višina inflacije. V evrskem območju je moč opaziti tudi večje regionalne razlike pri poslovanju bank, pri čemer gre izpostaviti učinek boja za depozite (razlike v depozitnih obrestnih merah), kar močno vpliva na višino prihodnjih neto obrestnih prihodkov. Analitiki zaradi različne občutljivosti posameznih bank pri neto obrestnih prihodkih pričakujejo večje učinke procesa nižanja obrestnih mer ECB na celotni bančni sektor šele v letu 2025. Kakšni bodo ti učinki, je odvisno od števila rezov obrestne mere in njihove jakosti (za koliko bazičnih točk bo obrestna mera znižana).

Količniki kapitalne ustreznosti slovenskega bančnega sistema so se povečevali vse leto 2023. Bančni sistem je tako konec leta 2023 izkazoval visoko solventnost. Samo v četrtem četrtletju leta 2023 sta se količnik skupne kapitalne ustreznosti in ko-

ličnik navadnega temeljnega kapitala (CET1) na konsolidirani podlagi bančnega sistema povečala za 1 odstotno točko, v vsem letu pa kar za 1,8 odstotne točke. Količnik skupne kapitalne ustreznosti je konec leta 2023 dosegel 20,3 %, količnik navadnega temeljnega kapitala pa 17,7 %. Rast količnikov kapitalne ustreznosti v zadnjem četrtletju je izključno posledica rasti regulatornega kapitala, medtem ko je imela tveganju prilagojena aktiva (TPA) zaradi višje TPA iz operativnega tveganja kljub znižani kreditni aktivnosti na količnike še vedno malenkosten negativen vpliv. V celoletnem znižanju TPA za kreditno tveganje je imela še vedno prevladujoč učinek odprodaja lizinske družbe v lasti ene od bank, medtem ko so imele nižje kreditne izpostavljenosti do podjetniškega sektorja manjši učinek. Bankam je uspelo povečati izpostavljenost, zavarovano z nepremičninami, in izpostavljenost do institucij ter s tem ublažiti znižanje celotne TPA za kreditno tveganje. Na posamični podlagi se je količnik skupne kapitalne ustreznosti v letu 2023 na ravni bančnega sistema povečal za 1,8 odstotne točke, od tega v zadnjem četrtletju za 0,5 odstotne točke, na 22,0 %. Količnik CET1 se je povečal za 1,7 odstotne točke, na 18,8 %, od tega samo v zadnjem četrtletju za 0,6 odstotne točke. V četrtem kvartalu leta 2023 je količnik CET1 na konsolidirani podlagi na ravni evrskega območja znašal 15,73 %, pri čemer je treba izpostaviti, da njegova vrednost močno variira med državami članicami (v Španiji znaša le 12,67 %, v Estoniji pa 21,54%).

Zavarovalnice², ki so članice Slovenskega zavarovalnega združenja (SZZ), so v letu 2023 ustvarile 3,1 mrd EUR skupne zavarovalne premije, kar je najvišja raven premije do zdaj. Ta se je v letu 2023 povečala za 252,6 mio EUR in je z 9-odstotno letno rastjo pomenila najvišji letni porast po letu 2007. Tudi v sami strukturi premij je moč opaziti pozitivne trende, predvsem v segmentu življenjskih zavarovanj, ki je po dveh letih negativne rasti (v letu 2020 za 0,6 %, v letu 2021 za 0,3 %) beležil porast. Premije tega segmenta so se v letu 2022 povečale za 3,5 %, v letu 2023 pa za 7,5 %. Trg neživljenjskih zavarovanj je v porastu že deveto leto zapored (leta 2023 je rast znašala 9,6 %), s čimer je svoj delež v strukturi skupne zavarovalne premije povečal za 0,4 odstotne točke in je tako znašal rekordnih 72,8 %. V strukturi premije neživljenjskih zavarovanj so imela v letu 2023 največji delež zdravstvena zavarovanja (21,5 %), sledijo zavarovanja avtomobilskega kaska (14,8 %) in zavarovanja avtomobilske odgovornosti (11,7 %). V skupini življenjskih zavarovanj največji delež zavarovalne premije ohranjajo življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem (10,5 %). Premija osebnih zavarovanj, med katera spadajo nezgodna, zdravstvena in življenjska za-

¹ Vir podatkov in informacij: Objave ECB in Banke Slovenije

² Vir podatkov in informacij: Slovensko zavarovalno združenje: Statistični zavarovalniški bilten 2024.

varovanja, se je povečala za 2,7 % in je znašala 1,6 mrd EUR, kar obsega 52,4 % celotne dejavnosti članic SZZ (za 3,2 odstotne točke manj kot v letu 2022). Pri tem je treba izpostaviti, da se je kljub precejšnjemu porastu skupne zavarovalne premije v letu 2023 delež zavarovalnih premij v BDP zmanjšal za 0,1 odstotne točke in je znašal 4,8 %, kar je najnižja vrednost od leta 2003. Razlog za to je vpliv višje rasti BDP, ki je v letu 2023 znašala 1,6 %. V letu je prebivalec Slovenije za zavarovanje premoženja in življenja v povprečju porabil rekordnih 1.443 EUR. Pri tem je bila dosežena najvišja vrednost zavarovalne gostote pri obeh zavarovalnih skupinah – zavarovalna gostota neživiljenjskih zavarovanj se je povečala za 9,1 %, na 1.050 EUR, življenjskih zavarovanj pa za 7 %, na 392 EUR.

Leto 2023 sta zaznamovali Uredba Vlade RS o določitvi najvišje cene premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ter odločitev o ukinitvi prostovoljnega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, namesto katerega se je v letu 2024 uvedel obvezni zdravstveni prispevek. Poleg navedenega je bilo leto 2023 tako za slovenske kot tudi druge evropske zavarovalnice prelomno zaradi uvajanja novih računovodskih standardov poročanja MSRP 9 in MSRP 17. Novi standardi namreč pomembno vplivajo na kapitalsko strukturo zavarovalnic (spremembe v kapitalu delničarjev zaradi sprememb v vrednotenju naložb in obveznosti). Prav tako sta bili z njihovo vpeljavo zaznani večji preglednost in enotnost finančnih izkazov.

Pri napovedovanju poslovnih rezultatov zavarovalnic analitiki opozarjajo, da bo MSRP 17 povečal občutljivost za spremembe v obrestnih merah, s čimer naj bi bili prisotni tako večja volatilitnost v prihodnjih poslovnih rezultatih, kot tudi večja negotovost pri zagotavljanju pravilnosti analitičnih napovedi. Zavarovalnice so se na prehod dobro pripravile, pri največjih evropskih zavarovalnih skupinah je moč opaziti tudi željo, da se delničarji ustrezno nagradijo (povečanje deleža dobička, ki je namenjen za izplačilo dividend, programi odkup delnic). Pri primerjavi s slovenskim trgom je treba opozoriti na poplave, ki so poleti močno prizadele Republiko Slovenijo in s tem določeni zavarovalnici naložile znatna izplačila zavarovalnih premij, kar se je posledično tudi izrazilo v njeni dividendni politiki. Na evropskem zavarovalnem trgu je bila v letu 2023 pomembna tema inflacija zavarovalnih stroškov na določenih segmentih (npr. gradbeništvo), ki je zavarovalnicam v posameznih državah kljub dvigovanju cen zavarovalnih produktov ni uspelo pokriti.

Prihodnje poslovanje zavarovalnic tako determinirajo regulatorne odločitve, ki se nanašajo na zavarovalni segment posla, odločitve ECB glede monetarne politike, ki vplivajo na naložbeni segment posla (trg obrestnih mer in vpliv na vrednost dolžniških vrednostnih papirjev, ki jih imajo zavarovalnice v svojih portfeljih), veliki škodni dogodki (naravne katastrofe,

nesreče itd.) in sposobnost prilagajanja cen zavarovanj t. i. inflaciji škodnih zahtevkov (inflacija stroškov v gradbeništvo, avtomobilski industriji, zdravstvu itd.). Prilagajanje cen zavarovalnih produktov z indeksacijo zavarovalnih pogodb na vseh segmentih ni enostavno zaradi močnih konkurenčnih pritiskov in zaradi različne sektorske inflacije (npr. problematika rasti cen surovin in preslikava njenega učinka na področju zavarovanja hiš, vozil). Zavarovalnice so leto 2024 pričele dobro, medletni podatki o poslovanju zavarovalnic kažejo na njihove robustne poslovne modele, dodatno oporo jim nudijo njihove močne kapitalske osnove.

Leto 2023 je na **trgu energentov**³ prineslo umirjanje razmer, ki jih je povzročila energetska kriza v letu 2022, ter postopno upadanje cen plina in električne energije.

Skupna poraba električne energije v Sloveniji (z upoštevanjem porabe ČHE Avče) je v letu 2023 znašala 12.688 GWh oziroma 11.847 GWh brez upoštevanja izgub v prenosnem in distribucijskem sistemu. V primerjavi z letom 2022 je bila skupna poraba manjša za 950 GWh oziroma za 7 %, pri čemer ni upoštevana električna energija, proizvedena in porabljena za merilnim mestom v notranji inštalaciji odjemalcev.

Pri končnih poslovnih odjemalcih je padec porabe znašal 10,1 % (poraba 8056 GWh), pri gospodinskih odjemalcih pa 3,1 % (poraba 3386 GWh). V podatkih nista upoštevani proizvedena in porabljena električna energija za merilnim mestom (samooskrba) ter poraba ČHE Avče.

Nižanje porabe električne energije je sicer pozitivno z vidika izboljševanja energetske učinkovitosti, lahko pa je problem za gospodarstvo, če je posledica manjše gospodarske aktivnosti, prav tako pa padec porabe negativno vpliva na poslovanje podjetij, ki se ukvarjajo s prenosom oz. distribucijo električne energije.

V letu 2023 je bilo v Sloveniji 51,7 % električne energije proizvedene iz obnovljivih virov, 26,6 % iz fosilnih goriv in 21,7 % iz jedrskega goriva (upoštevane delež 50 % NEK). Skupno je bilo iz primarnih virov proizvedenih 12.294 GWh električne energije oz. za 2091 GWh ali 17,4 % več kot v letu 2022. Pokritost porabe z domačo proizvodnjo električne energije (upoštevajoč izgube) je v letu znašala 2023 90,9 % in je bila med najvišjimi v zadnjih petih letih, predvsem na račun dobre hidrologije in posledično nadpovprečne proizvodnje električne energije v velikih hidroelektrarnah ter proizvodnje iz sončnih elektrarn. Pri tem je treba opozoriti, da je Republika Slovenija še vedno odvisna od uvoza električne energije in ne dosega standarda samooskrbnosti. V letu 2023 se v primerjavi s predhodnim letom inštalirane moči pri večjih proizvajalcih (skupina HSE in skupina GEN energija ter

Energetika Ljubljana) praktično niso spremenile. Podobna ugotovitev velja tudi za zaprte distribucijske sisteme (ZDS), v katerih se je neznatno povečala le skupna inštalirana moč sončnih elektrarn. Pozitiven premik pa je bil dosežen na področju proizvodnih naprav, priključenih na distribucijsko omrežje, saj se je njihova priključna moč povečala za skoraj 460 MW (od tega pa je bilo na novo priključenih kar za 396 MW sončnih elektrarn). V letu 2023 je v Sloveniji obratovalo že preko 44.000 proizvodnih naprav za samooskrbo. Leto 2023 bo zapisano v zgodovino, ker je Slovenija prvič preseгла cilj 25 % obnovljive energije (OVE) v bruto končni rabi energije (končni dosežek je znašal 25,3 %).

V letu 2023 je še vedno trajala energetska kriza, zato je veljala Uredba o določitvi cen električne energije, s katero je Vlada RS omejila najvišje cene električne energije za gospodinske in male poslovne odjemalce, vključno z večstanovanjskimi stavbami. Cene električne energije so bile zamejene tudi za mikro, mala in srednja podjetja ter določene javne zavode. Vlada RS je sprejela tudi uredbo, ki se je nanašala na oblikovanje cen električne energije za velike poslovne odjemalce za leto 2023 (sklepanje pogodb velikih poslovnih odjemalcev z dobavi-

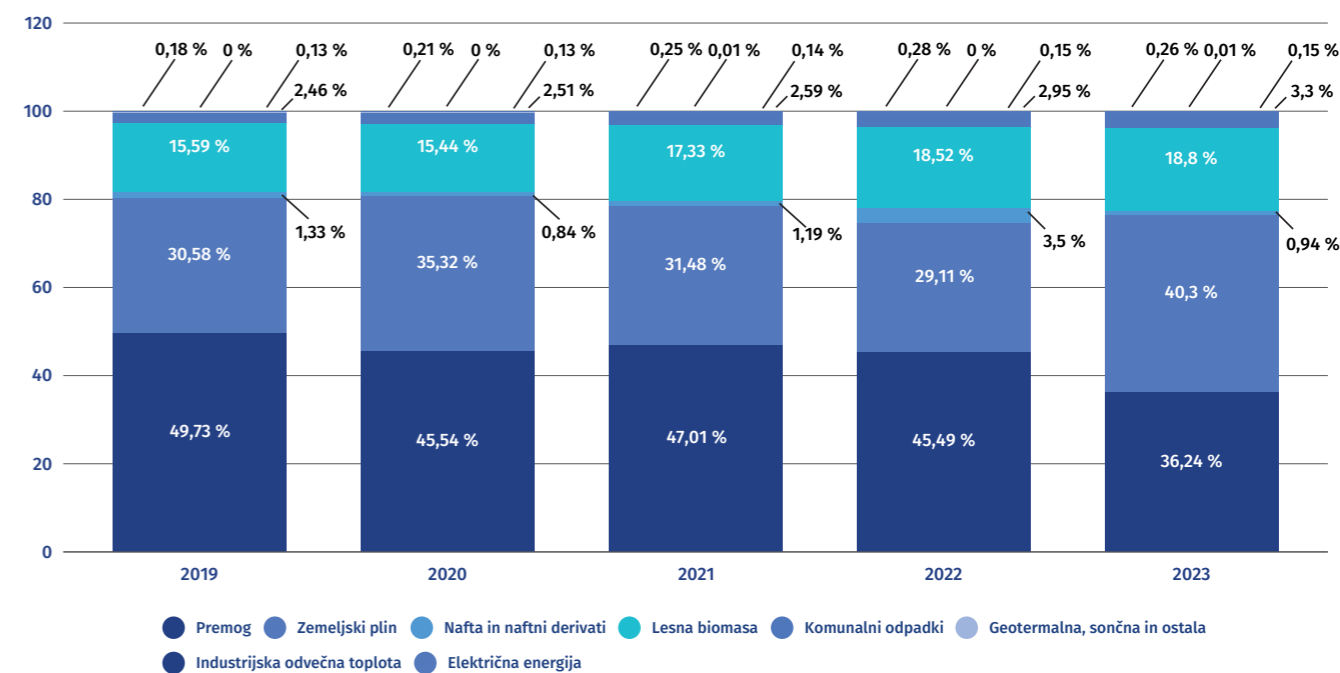
teljem električne energije do 31. decembra 2022, ki velja za dobavo elektrike v letu 2023).

Poleg znižanih trošarin na podlagi Uredbe o določitvi zneska trošarine za energente in električno energijo je v letu 2023 ostala v veljavi tudi znižana stopnja DDV (z 22 na 9,5 %) za električno energijo in zemeljski plin kot ukrep za omilitev dviga cen energentov.

Od 1. septembra 2022 se je gospodinjstvom odjemalcem in malim poslovnim odjemalcem električne energije za čas veljavnosti Uredbe o določitvi cen električne energije (do 31. avgusta 2023) obračunaval tudi za 50 % nižji prispevek za zagotavljanje podpor v proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom (prispevek OVE + SPT). 1. novembra 2023 so bili gospodinjstvi odjemalci v celoti oproščeni plačevanja prispevka OVE + SPT.

Na področju pogonskih goriv in kurilnega olja je treba omeniti, da sta k blažitvi maloprodajnih cen prispevala nadaljnja regulacija cen pogonskih goriv (NMB-95 bencin in dizelsko gorivo) na bencinskih servisnih površinah zunaj avtocest in hitrih cest in regulacija cen ekstra lahkega kurilnega olja.

GRAFIKON: STRUKTURA PRIMARNIH ENERGENTOV V OBDOBJU 2019–2023

Vir: Agencija za energijo.

³ Vir podatkov in informacij: Agencija za energijo, Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2023.

Pri pregledu evropskega energetskega trga, katerega del je tudi Republika Slovenija, je treba zapisati, da se leto 2023 še vedno opisuje kot leto energetske krize, saj so cene energentov na borzah kljub upadu ostale bistveno višje kot v letih pred energetske krize. Cena električne energije v Evropi je v letu 2023 v povprečju znašala 95 EUR/MWh, kar je sicer za 57 % manj kot v letu 2022. V letu 2023 je povprečna maloprodajna cena plina na evropskem trgu znašala 116 EUR/MWh, kar je znižanje le za 17 % glede na stanje v letu 2022, a je do konca leta 2023 cena upadla vse do 30 EUR/MWh. V evropski energetiki so pogledi na proizvodne vire električne energije v prihodnosti različni, pri čemer je treba omeniti, da določene države podpirajo nadaljnji razvoj jedrske energije, druge pa mu nasprotujejo (npr. Nemčija, ki je v aprilu 2023 zaprla zadnje tri jedrske reaktorje na svojem ozemlju). Vsem državam Evropske unije pa je skupno, da so v letu 2023 močno povečale proizvodne kapacitete iz obnovljivih virov energije, predvsem na področju vetrnih in sončnih elektrarn.

Tako na trgu električne energije kot tudi na trgu oskrbe s plinom so bile v letu 2023 na evropskih tleh velike spremembe, saj so se ponovno spremenili deleži na strani proizvodnih virov. Delež električne energije, pridobljene iz OVE, se je v letu 2023 povečal na 44 % (38 % v letu 2022), delež električne energije, pridobljene iz fosilnih goriv, pa je upadel na samo 32 % (39-odstotni delež v letu 2022). Proizvodnja električne energije iz vetra in sonca se je v letu 2023 povečala za 15 %, iz hidroelektrarn za 17 % in iz jedrskih elektrarn za 2 %. Poraba električne energije se je v EU v letu 2023 glede na leto 2022 znižala za 3 %.

Na področju plina velja zapisati, da je delež ruskega plina pri uvozu v države članice EU v letu 2023 znašal le še 15 %, medtem ko je v letu 2022 znašal 24 %, v letu 2021 pa kar 45 %. EU je močno odvisna od uvoza plina, saj iz domačih vrtin pokrije le 11 % lastnih potreb, pri čemer je lastna proizvodnja plina upadla tako v letu 2023 (-20 %) kot tudi v letu 2022 (-26 %). EU je v letu 2023 povečala uvoz LNG plina za 3 % glede na leto 2022 in za 78 % glede na leto 2021. Slovenski odjemalci zemeljskega plina so porabili v letu 2023 za 9,3 % manj plina v primerjavi s povprečno porabo v referenčnem obdobju zadnjih petih let. To je Evropska komisija ocenila kot premalo učinkovito, saj je zniževanje rabe energije, predvsem zemeljskega plina, eden izmed ključnih ukrepov zmanjševanja odvisnosti od uvoza ruskih energentov, in države članice bi v skladu s priporočili morale sprejemati ukrepe za vsaj 15-odstotno znižanja rabe zemeljskega plina.

Na področju trgovanja z emisijskimi kuponi je treba omeniti, da so cene kuponov v letu 2023 bile na podobno visokih nivojih kot v letu 2022, kar ob upadanju cen električne energije predstavlja resen problem za ekonomiko proizvodnje elektrike v termoenotah (premog, plin, lignit). Cena CO2 kuponov je bila v letu 2023 podvržena veliki volatilnosti. V marcu 2023 je preseгла 100 EUR, do konca leta 2023 pa je upadla do 70 EUR. Podatki o

gibanju cen CO2 kuponov, cen elektrike in poznavanje ekonomike proizvodnje električne energije po različnih virih posredno prikazujejo problematiko (ne)dobričnosti poslovanja termoelektrarn oz. težave, s katerimi se soočajo proizvodni viri v energetiki. Pri tem je treba omeniti, da je Evropska komisija v decembru 2023 odobrila 2,6 mrd EUR državne pomoči za nemški RWE v sklopu programa predčasnega zapiranja termoelektrarn na lignit.

Na področju **cestnega prometa** je v sklopu delovanja avtocestnega omrežja treba omeniti velike investicije. Dela na 3. razvojni osi potekajo z različno hitrostjo na posameznih trasah, kar je posledica različnih vzrokov, ki zavirajo hitrost gradnje, pri predoru Karavanke (druga cev) pa je bil preboj cevi oz. združitve z avstrijskim delom predora prestavljen s septembra 2023 na prvi kvartal leta 2024. Izvajalec Cengiz se je namreč med delom soočil z geološko sestavo tal, vodo in hribinskimi pritiski (poškodovana obloga predora). Na ljubljanski obvoznici so v letu 2023 potekala določena obnovitvena in razširitvena dela (severna obvoznica), pri čemer bodo na avtocestnih vpadnicah in na ljubljanskem avtocestnem obroču tudi v prihodnje potrebne dodatne investicije v razširitve (tretji vozni pas) zaradi boljše pretočnosti. Glavna ovira pri investiranju so pridobivanja ustreznih dovoljenj in soglasij državnih organov ter tožbe civilnih iniciativ na že pridobljena gradbena dovoljenja. V teh primerih družba DARS ne more neposredno vplivati na potek dogodkov. Po strokovni preverbi možnosti skrajšanja časovnice severnega dela 3. razvojne osi, ki jo je pripravil DARS v sodelovanju z Ministrstvom za infrastrukturo in projektantom, je bilo ugotovljeno, da je izgradnja možna 6 mesecev pred predvidenim rokom.

V letu 2023 je bil pri tovornem prometu zaznan rahel upad prehodov tovornih vozil (za 0,6 %), preusmerjanje prometnih tokov s štajerskega avtocestnega kraka na dolenskega ter s tem zmanjšanje števila prevoženih kilometrov v Sloveniji in izboljšanje strukture vozil z vidika emisijskih razredov, kar vpliva na zniževanje dosežene povprečne ponderirane infrastrukturne pristojbine in s tem na nižje prihodke upravljavca avtocest DARS. Prodaja vinjet je v letu 2023 porasla za 15 % v primerjavi z letom 2022. Vlada RS je v letu 2023 sprejela predlog DARS za dvig cene vinjet. DARS je v letu 2023 realiziral tudi za 5 % višje prihodke iz naslova predornin. Prihodkovna komponenta pri poslovanju DARS, ki upravlja avtocestno infrastrukturo v Republiki Sloveniji, je zelo pomembna, saj je treba zagotoviti dolgoročno finančno vzdržnost DARS, da se bodo lahko izvedli vsi načrtovani projekti.

Po optimističnem začetku v **pomorskem prometu**, ki kljub umirjanju gospodarske rasti ni vplival na promet oz. pretovor Luke Koper, so se ob koncu leta 2023 povečale geopolitične napetosti, ki so vplivale na ladijski promet. Napadi na ladje v Rdečem morju so vplivali na preusmeritve ladijskih poti in s

tem povzročili daljši tranzitni čas za ladje, ki so namenjene v sredozemska pristanišča (tudi za 10 do 14 dni). Kljub negotovim razmeram je Luki Koper, d. d., v letu 2023 uspelo utrditi položaj in potrditi primat med pristanišči v severnem Jadranu (za kontejnerje) in Sredozemlju (za avtomobile), vendar pa je ob morebiti trajnejši preusmeritvi ladijskega tovora za leto 2024 tveganje za doseganje načrtovanih količin pretovora v Luki Koper večje. Dolgoročne preusmeritve ladijskih poti imajo lahko tudi pomemben vpliv na vrednotenje geostrateškega položaja edinega slovenskega tovrnega pristanišča.

Pretočnost omrežja ostaja glavna težava **železniškega prometa**. To stanje se bo nadaljevalo ali še slabšalo vse do izgradnje drugega tira Koper-Divača, ki je predvidena v letu 2026. Infrastrukturne ovire na železniškem omrežju, ki jih povzročajo večja investicijska dela, imajo velik vpliv na poslovanje Slovenskih železnic, saj so te leta 2023 prepeljale za 7 % manj tovora kot leta 2022. Večje zamude in daljši potovalni čas ovirajo tudi prehod na bolj trajnostno mobilnost v potniškem prometu. Spodbudno je, da se je s posodabljanjem vozne parka število prepeljanih potnikov v letu 2023 povečalo za 6 %. Izziv za prihodnost pa ostaja skrajševanje prevoznega časa med kraji tako v potniškem kot tudi v tovornem prometu. Dela na progah so tudi eden glavnih vzrokov, da se je v letu 2023 za kar 97 % povečalo število železniških nesreč.

V notranjem in mednarodnem železniškem prevozu je bilo v letu 2023 opravljenih skupno 990 mio potniških kilometrov (20-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022), od tega v notranjem prevozu 70 % (15-odstotna rast na letni ravni). Pri preučevanju stanja železniškega omrežja v sosednjih državah in Srbiji in njihovih načrtov je treba opozoriti na trende gradnje hitrih prog, s katerimi želijo države na novo pozicionirati železniške koridorje (povečati njihov pomen, preusmerjanje blagovnih tokov ...).

Na področju **poštnega prometa** in poslovanja Pošte Slovenije se je v letu 2023 nadaljeval trend upada pisemskih storitev. Količinsko in prihodkovno se je nadaljevala rast na področju paketnega poslovanja, medtem ko so prihodki iz logističnih storitev padli. Pošta Slovenije svojo dejavnost izvaja na področju univerzalnih poštnih storitev in na področju nudenja tržnih storitev. Pri tržnih storitvah se sooča z močno konkurenco različnih ponudnikov, ki imajo v tujini podporo velikih poštno-logističnih skupin. Ob jasnem trendu upada v nekaterih segmentih klasičnih poštnih storitev sta izziv tako oblikovanje kot nudenje novih tržnih storitev, ki so prilagojene potrebam uporabnikov ob upoštevanju vseh sodobnih smernic (digitalizacija, trajnostnost itd.).

Zaradi zmanjšanja obsega pisemskega poslovanja in univerzalnih poštnih storitev se pojavljajo potrebe po spremembi

poštne zakonodaje tako na področju financiranja kot na področju kakovosti izvajanja univerzalnih poštnih storitev, na kar že dalj časa opozarjata družba Pošta Slovenije kot izvajalka in tudi SDH. Sindikat poštnih delavcev je v letu 2023 podal predlog za spremembe financiranja in ovrednotenja izvajanja univerzalnih poštnih storitev, vendar v letu 2023 ni prišlo do spremembe poštne zakonodaje.

Zračni promet je v letu 2023 popolnoma okreval. V evropskem zračnem prostoru je bilo v letu 2023 opravljenih 10,2 mio letov, kar pomeni 10-odstotno rast glede na stanje v letu 2022; še vedno pa letalski promet za 8 % zaostaja za obsegom v letu pred covidsko krizo (2019). Največjo rast letalskega prometa v svetovnem merilu so v letu 2023 realizirali nizkocenovni letalski prevozniki (+21 %), klasični letalski prevozniki so zabeležili 10-odstotno rast, število letov znotraj Evrope pa je doseglo le 8-odstotno rast v primerjavi z letom 2022.

Okrevanje zračnega prometa se odraža v odličnih rezultatih družbe Kontrola zračnega prometa, d. o. o., in sicer pri preletih, medtem ko je na področju terminala opazen vpliv slabe fluktuacije in povezljivosti brniškega letališča. V letu 2023 je bilo več prizadevanj za povečanje povezljivosti letališča, objavljenih je bilo več razpisov za pridobitev letalskih prevoznikov, ki bi lahko pripomogli k doseganju cilja povezljivosti z večjimi vozlišči.

Turizem*

Slovenijo je v letu 2023 obiskalo 6,2 mio turistov (+5,5 % glede na leto 2022), ki so ustvarili 16,1 mio prenočitev kar je na letni ravni za 3,5 % več kot v letu 2022. Leto 2023 je bilo za **turizem** najuspešnejše do sedaj, prenočitev je bilo za 2 % več kot v turistično do sedaj najuspešnejšem letu 2019. Domači turisti so prispevali 28 % vseh nočitev, tuji pa 72 %. Domačih turistov je bilo za 17 % manj kot v letu 2022, tujih pa za 15 % več, ker je bila v prvi polovici leta 2022 še možnost koriščenja turističnih bonov. Lani je bilo največ tujih turistov iz Nemčije (16 % vseh tujih prenočitev), sledili so turisti iz Italije, Avstrije, Češke, Nizozemske in Hrvaške. Navedena struktura prikazuje odvisnost od evropskih gostov, prihod medkontinentalnih gostov (azijski gosti) pa bo odvisen od inovativnosti turistične ponudbe in od letalske povezljivosti Slovenije s svetom. Republika Slovenija ima zanimivo geostrateško lego, kar ji omogoča izvajanje več segmentov turizma (obalni, alpski, panonsko-termalni), z razcvetom turizma na Jadranu pa ima tudi ustrezne možnosti, da se v celoti priključi rastočemu segmentu evropskega turizma (turizem, ki dosega visoko dodano vrednost zaradi petzvezdične destinacije). V slovenskem turizmu so tudi določene težave in izzivi, ki se odražajo v pomanjkanju delovne sile, vplivu vremena na poslovanje (zelene zime in nevihtna poletja), rasti stroškov dela in materiala ter v zamudah pri investicijah (finančna kriza, surovinska kriza). Jasno je treba zapisati, primanjkuje

4 Vir informacij: <https://www.slovenia.info/sl/poslovne-strani/raziskave-in-analize/turizem-v-stevilkah>

novih t. i. greenfield investicij, ki jih diktirajo sodobni svetovni trendi. Le obnavljanje pri bolj zahtevnih gostih namreč ne daje več garancije za uspešno, učinkovito in optimalno poslovanje glede na vire, ki jih imajo Republika Slovenija (naravne lepote) in posamezne turistične družbe (resorti in finančne zmožnosti).

Igralništvo je regulirana in nadzorovana dejavnost. Prirejanje iger na srečo v Republiki Sloveniji ureja Zakon o igrarh na srečo, ki je bil sprejet leta 1995 in po tem večkrat spremenjen, nazadnje leta 2012. Globalno je v panogi igralništva na prihodkovni strani sicer bilo v letu 2023 možno opaziti pozitivne premike v številu obiskovalcev casinojev in številu organiziranih dopolnilnih zabavnih dogodkov, kar ima določene pozitivne vplive na poslovni rezultat (ob doprinosu učinkovitega online trženja storitev). Prihodki so v letu 2023 porasli tudi v skupini Hit, ki jo upravlja SDH. Glede na jasne tendence v globalni panogi igralništva gre tudi pri slovenskih družbah v tej dejavnosti razmisliti o dejstvih, da se tuja podjetja iz panoge igralništva združujejo s ponudniki multimedijskih vsebin ter prirejajo live-casino & onsite-online igre, svet doživetij casino resortov pa se dopolnjuje s turnirji (npr. poker turnirji) in športnimi dogodki. Razmislek je potreben tudi zaradi tujega konkurenčnega ponudnika igralniških storitev, ki zelo aktivno deluje na slovenskem trgu, in zaradi nadgraditve ponudbe za pritegnitev tujih VIP gostov (npr. azijski gosti), ki z letali priletijo v kraje, ki so zelo blizu slovensko-italijanski meji (ti gosti pričakujejo celovito igralniško-zabaviščno izkušnjo na najvišjem nivoju). Pridobitev novih segmentov tujih gostov bi namreč bila dobrodošla tudi z vidika diverzifikacije tveganj, saj so slovenske igralnice močno vezane na goste iz sosednjih držav. V panogi igralništva rast stroškov dela, stavkovni pritiski in pogajanja glede panožnih oz. sindikalnih pogodb (v Sloveniji in v tujini) slabijo poslovne rezultate. Sindikat igralniških delavcev in uprava HIT sta v oktobru 2023 dosegla dogovor, s čimer je vodstvo HIT preklinalo odpoved dveh kolektivnih pogodb. Uprava je dogovor sklenila tudi s Sindikatом gostinstva in turizma. Na stroške negativno vplivajo tudi povečani izdatki za zagotavljanje internetne varnosti (spletno igralništvo, varovanje zbirk podatkov o strankah, finančne transakcije itd.). Zaradi narave dejavnosti je treba v panogi igralništva veliko pozornosti posvečati tudi skladnosti poslovanja oziroma skladnosti z zahtevami trajnosti. Pri igralniško-hotelirskih središčih je treba dobro preučiti, kje leži kraj in kateri segment gostov je zanj najbolj primeren (konferenčni gosti, VIP igralci iger na srečo, igralci iger na srečo, turisti). V določeni meri so spletne igre na srečo alternativna konkurenčna ponudba klasičnim igralnicam, mogoče je bilo opaziti tudi izboljšanje na področju kombiniranih stav, stopnje zadržanja strank ter znižanje izdatkov zunanega oglaševanja (z izboljšanjem oglaševalske učinkovitosti na druge načine). Igralnice morajo spremembe redno spremljati in prilagajati atraktivnost

svoje ponudbe ponudbi konkurenčnih spletnih ponudnikov iger na srečo.

Izvajalci posebnih iger na srečo so soočeni z okoljem, ki od njih pričakuje družbeno odgovorno ravnanje (ukrepi za preprečevanje pranja denarja, odvisnosti od igralništva itd.), širši igralniški trg pa tudi zaradi spremembe potrošniških navad ter krepitve spletnega igralništva in drugih povezanih vsebin postaja vse bolj zahteven. Med večjimi izzivi igralnic v RS je še vedno tudi starostna struktura gostov, zato morajo igralnice ponudbo igralnih in spremljajočih zabaviščno-gostinskih storitev prilagoditi tako, da bo privabljala tudi mlajše goste. V globalnem igralništvu je moč opaziti povezovanje med casinoji in različnimi drugimi partnerji (npr. stavnice, mediji), s čimer se želi povečati tržni delež tudi s pomočjo povezanih produktov (npr. kombinirane stave, združevanje blagovnih znamk oz. produktov pri organizaciji športnih dogodkov v igralniških resortih). Pri širitvah poslovanja igralniških skupin je bistveno, da novi partner omogoča dostop do novih trgov (to so lahko lokacije casinojev, stavnice, svet medijev).

Loterija Slovenije, ki prireja klasične igre na srečo, je kot kapitalna naložba v upravljanju SDH uvrščena med strateške naložbe. V večini držav članic Evropske unije za loterije velja sistem monopolnih družb oziroma sistem izključnih pravic, ki se dodelijo državnim upravljavcem, zasebnim nepridobitnim upravljavcem ali upravljavcem, ki jih neposredno nadzoruje javni organ. Večina prihodkov od iger na srečo je zato ustvarjena v državni loteriji. Loterija Slovenije je delna lastnica Športne loterije.

Farmacevtska panoga je Republiki Sloveniji zelo pomembna gospodarska panoga, saj sta farmacevtski družbi Krka in Lek pomembni in prepoznavni slovenski izvoznici. Podjetji sta pomembni tudi z vidika visoke tehnologije in dodane vrednosti, ki jo ustvarjata v slovenskem gospodarstvu. Krka in Lek (član skupine Sandoz) spadata med generične farmacevtske družbe. Delničarji Novartisa so v septembru 2023 potrdili ločitev oz. oddelitev generične enote Sandoz. Oddelitev je povzročila spremembo na globalnem farmacevtskem trgu (z ločitvijo se vsaka skupina še bolj posveča svoji osnovni dejavnosti, Novartis originalnim zdravilom, Sandoz pa generičnim zdravilom) in na slovenskem farmacevtskem trgu (Lek del svojih dejavnosti, povezanih z razvojem in proizvodnjo inovativnih zdravil, prenese na novoustanovljeno in v Sloveniji registrirano družbo Novartis). Generična zdravila in zdravila, podobna biozdravilom, sicer obsegajo približno 80 % trga potrošnje zdravil. Zaradi porasta števila kroničnih obolenj in napovedane rasti deleža smrti zaradi kroničnih obolenj v prihodnosti so razmere ugodne za generično farmacevtsko industrijo, saj kronična obolenja zahtevajo dolgotrajna zdravljenja, kar ustvarja potrebo po cenovno ugodnih zdravilih. Pritiski držav na zniževanje cen zdravil neg-

ativno vplivajo na prodajne rezultate vseh farmacevtskih podjetij, a so vplivi na posamezne segmente farmacevtske panoge različni (originalna zdravila imajo višje rezerve v ceni, generična zdravila pa so bila bolj sprejemljiva za nakupe s strani držav zaradi nižje osnovne cene). Z vidika preučevanja vpliva panožnih razmer na poslovanje je zelo pomembno, da ima farmacevtsko podjetje ustrezno strukturo življenjskega cikla proizvodov (novi proizvodi, proizvodi v zaključni fazi testiranja, proizvodi krave molznice itd.), saj tako lažje blaži negativne vplive v panogi (pritisk konkurence in javnih blagajn na zniževanje cen obstoječih zdravil itd.). Evropska komisija je v aprilu 2023 podala predlog nove farmacevtske zakonodaje (prva prenova po dveh desetletjih), katere namen je izboljšanje dostopnosti do zdravil v državah članicah EU in znižanje cen. Omeniti je treba, da je Krki v letu 2023 uspelo pomiriti strahove investorjev glede prodaje in poslovanja v Ruski federaciji (največji posamični trg Krke) zaradi vojne v Ukrajini, kar se je odrazilo v stabilizaciji tečaja delnice Krke (glede na padec v letu 2022), vendar pa je v letu 2023 na poslovni izid Krke negativno vplival padec ruskega rublja. Farmacevtske družbe si z različnimi ukrepi prizadevajo približno ohraniti EBITDA maržo na nivojih, ki so jih dosegale v letih covidne krize, generalno gledano jim uspeva blažiti inflacijske pritiske na čisti dobiček s programi učinkovitosti, skrbnim investiranjem in fleksibilnim poslovanjem.

Evropski **telekomunikacijski operaterji**, ki so zajeti v Bloombergovem indeksu telekomunikacij, so investorjem v letu 2023 sicer dali minimalen donos (4,5 %), kar pa je ponovno razočaranje, saj je širši evropski trg delnic vseh panog zrasel za bistveno več. Zaradi specifik (močna konkurenca, visoka regulacija, drage investicije z vse krajšo življenjsko dobo) panoga kljub visoki tehnologiji investorjev ne nagraduje z ustreznimi donosi na kapital (sprememba cen delnic). Evropski telekomuni so se zato v letu 2023 usmerili k programom povečanja učinkovitosti (tudi pri Telekomu Slovenije je rast poslovnih stroškov zaostajala za rastjo poslovnih prihodkov). Gibanje cen delnic evropskih telekomunikacijskih operaterjev je odvisno tudi od gibanja ustvarjenih prihodkov. V letu 2023 so v evropski zakonodaji začele veljati nekatere nove in še nižje maksimalne dovoljene cene, ki jih telekomunikacijski operater lahko zaračuna. 1. januarja 2023 je tako maksimalna cena za dohodni klic iz katerekoli številke padla s 0,0055 EUR/min na 0,004 EUR/min, maksimalna cena za prenos 1 GB podatkov je pri postavki izven normalnega obsega uporabe padla s 2,00 EUR na 1,80 EUR. Navedeni predpisi veljajo na trgu B2C (za stranke) in na trgu B2B (med telekomunikacijskimi operaterji). Evropska regulacija maksimalnih cen zajema širok spekter telekomunikacijskih storitev pri čemer določene cene veljajo določeno leto ali obdobje, za prihodnost pa predpisi predvidevajo dodatno nižanje maksimalnih cen. Evropska regulativa in močna konkurenca (zasičenost trga zaradi večje-

ga števila ponudnikov) omejujeta potencial rasti posameznih klasičnih storitev, potenciali rasti se pa kažejo pri novih storitvah (npr. zagotavljanje kibernetne varnosti). Evropskim telekomom je v letu 2023 z rastjo prihodkov in izvajanjem programov učinkovitosti uspelo zadrževati EBITDA maržo (po najemih) pri 33 %, kljub inflaciji. Dobiček pa bodo v prihodnosti poskušali dosegati z nadaljevanjem programov optimizacije stroškov, padcem cen energije in prihranki, ki bodo realizirani z razgradnjo bakrenih omrežij (zamenjava z optiko). V nekaterih telekomih je v letu 2023 še vedno aktualno vprašanje stopnje zadolžitve (merjeno s kazalnikom neto dolg/EBITDA), kar posloводства poskušajo reševati s programi monetizacije sredstev (odprodaja delov omrežja).

Evropski **jeklarski trg**⁵ je tudi v letu 2023 beležil upad proizvodnje, saj je EU27 proizvedla le 122,9 mio ton jekla, medtem ko je bila proizvodnja v letu 2022 (132,6 mio ton) in 2021 (148,6 mio ton) višja. Slabo stanje evropske ekonomije (nizka stopnja rasti BDP v 2023) prav tako ni pripomoglo h količinski komponenti proizvodnje jekla. V Republiki Sloveniji je bilo v letu 2023 proizvedenih 0,4 mio ton jekla, v letih 2022 in 2021 pa po 0,5 mio ton jekla. Slabo stanje v evropski jeklarski industriji je posledica energetske krize (vpliv cene elektrike in plina) in raznih oblik nelojalne konkurence železa, ki je uvoženo iz tretjih držav, kjer ni predpisov glede varovanja okolja kot v Evropi. EU je oktobra 2023 lansirala prvo fazo procesa za emisijske tarife CO2 na uvoženo jeklo, s čimer želi preprečiti nadaljnji vpliv tujega jekla, ki ima velik ogljični odtis, na zeleno transformacijo jeklarske industrije v EU. Po letu 2026 bo namreč za emisije, ki bodo presegle standard EU, mogoče plačevati emisijske certifikate, možen bo tudi poračun razlike med že vplačanimi CO2 »dajatvami« v tretji državi in »dajatvami«, ki veljajo v EU. Evropski jeklarji svojo poslovno strategijo zato gradijo na izdelkih z visoko dodano vrednostjo in izdelkih, ki so usmerjeni h konceptu ničelnih emisij (jeklo, pridobljeno brez emisij TPG). Pri jeklarski dejavnosti morajo podjetja zelo natančno načrtovati proizvodnjo tako iz vidika izkoriščenosti kapacitet (vprašanje razmerij med ponudbo in povpraševanjem na trgu) kot tudi iz vidika sklepanja prodajnih pogodb za jeklo in zakupa vseh potrebnih borznih kategorij v proizvodnji jekla (surovine, elektrika, CO2 kuponi). Povprečna cena vroče valjane pločevine v severni Evropi je v letu 2023 znašala 709 EUR/MT, v letu 2022 pa 900 EUR/MT. V letu 2022 so bile maksimalne cene vroče valjane pločevine (v obdobju marec–april 2022 med 1.100 in 1.400 EUR/MT) precej višje kot maksimalne cene v letu 2023 (v obdobju marec–april 2023 nekaj nad 800 EUR/MT), kar je ob pravi nakupni (zakup surovin) in prodajni (prodaja jekla) strategiji omogočalo podjetjem realizacijo višjih dobičkov v letu 2022 (a le ob pravilni poslovni strategiji). Nakupno-prodajna strategija oz. varovanje borznih kategorij pri proizvodnji jekla je zelo pomembna, saj

⁵ Vir podatkov in informacij: <https://worldsteel.org/data/>

se je dobičkonosnost pri proizvodnji vroče valjane pločevine v Evropi v letu 2022 gibala med –200 EUR/MT in 623 EUR/MT ter med –98 EUR/MT in 186 EUR/MT v letu 2023.

Industrija proizvodnje aluminija je energetska intenzivna dejavnost, zato ne preseneča podatek, da je Talum v letu 2023 ustavil proizvodnjo primarnega aluminija. V Evropi je v letu 2023 energetska kriza povzročila nastanek slabšega poslovnega okolja v primerjavi s konkurenti izven Evrope. Evropski proizvajalci aluminija so zato prestrukturirali svoj proizvodni model in se osredotočili na izdelke iz aluminija, ki imajo višjo dodano vrednost, ter poslovanje prilagodili konceptu ciklične in zelene ekonomije. Ciklična ekonomija je koncept povečanja obsega reciklaže starega aluminija v novih proizvodih iz aluminija, saj taljenje aluminijastih odpadkov zahteva približno samo 5 % energije, ki je sicer potrebna za proizvodnjo aluminija iz rude. Zeleno ekonomijo pa povezujemo s konceptom porabe energentov (npr. elektrika iz čistih virov) in s konceptom ravnanja z odpadki, ki nastajajo v procesu proizvodnje aluminija. Strateška prestrukturiranja evropskih proizvajalcev aluminija so tudi posledica dejstva, da so največje svetovne proizvajalke primarnega aluminija Kitajska, Rusija in Indija, v katerih so naravovarstvena zakonodaja in dajatve za varovanje okolja popolnoma drugačne kot v EU. Navedeno vpliva na zmanjšanje proizvodnje primarnega aluminija v zahodni in srednji Evropi (3,3 mio ton v letu 2021, 2,9 mio ton v letu 2022 in 2,7 mio ton v letu 2023). Navesti je treba, da je EU oktobra 2023 začela prvo fazo procesa za emisijske tarife CO₂ (mejni prilagoditveni davek), s katerim želi zaščititi domače proizvajalce aluminija in izdelke iz aluminija pred neojalno konkurenco iz tretjih držav (uvoženi aluminij ima dumpinške cene zaradi odsotnosti stroška CO₂ kuponov). V Republiki Sloveniji je bila v letu 2023 sprejeta Uredba o nadomestilu za kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov v korist določenih sektorjev ali delov sektorjev. Tudi za proizvodnjo aluminija velja, da je v celoti odvisna od borznih kategorij v proizvodnem procesu, zato spremenljivost borznih razmer povzroča velika nihanja v dobičkonosnosti posameznih proizvodnih programov. Talum je tako v letu 2023 najprej objavil namero, da bo zaradi zaustavitve proizvodnje primarnega aluminija odpuščal zaposlene, nato pa je konec leta 2023 objavil načrt o novih zaposlitvah zaradi gradnje nove tovarne (t. i. zelena tovarna rondelic). Aluminij se uporablja v različnih industrijah oz. dejavnostih (pločevinke pijač, gradbeni materiali itd.), zato lahko zapišemo, da sta se v letu 2023 predvsem industrija proizvodnje solarnih panelov in proizvodnja e-vozil izkazali za dolgoročno pospeševalca povpraševanja po izdelkih industrije proizvodnje aluminija.

Pri **kovaški industriji** (Unior) je treba omeniti, da je avtomobilska industrija ⁶ (na katero je vezan pomemben del prodajne-

ga programa Uniorja) v letu 2023 zabeležila porast prodaje na prav vseh večjih trgih sveta, prodaja novih vozil na Kitajskem pa je dosegla celo rekord (25,8 mio prodanih novih vozil). Kljub večji prodaji novih vozil na kitajskem in indijskem trgu v letu 2023 glede na rezultat prodaje iz leta 2019 (zadnje leto pred globalno covidsko krizo), pa je prodaja novih vozil na preostalih večjih trgih (ZDA, EU, Japonska, Brazilija) v letu 2023 še vedno zaostajala za prodajo v letu 2019. Pri analizi evropskega trga se evropski avtomobilski proizvajalci soočajo s konkurenco kitajskih električnih vozil, kar potencialno vpliva na marže, ki jih evropski avtomobilski proizvajalci lahko dosegajo na področju e-vozil ob slabem makroekonomskem stanju v EU. To se po dobaviteljski verigi prenaša do dobavitelja sestavnih delov za avtomobilsko industrijo. Pritisk konkurenčnih ponudnikov je jasno viden tako na kitajskem trgu, na katerem VW izgublja tržni delež zaradi Tesle in domačih avtomobilskih proizvajalcev, kot tudi pri padcu povprečnih prodajnih cen v letu 2023 pri nekaterih premium avtomobilskih znamkah (npr. Audi, BMW). Na dobavitelje avtomobilskih delov je namreč negativno vplivalo povečanje popustov pri prodaji novih vozil v drugi polovici leta 2023 in ta neugodni trend je bil opažen tudi v začetnih mesecih leta 2024. EU je v letu 2023 uveljavila zahtevo, da se po leto 2035 v EU prodajajo le še novi avtomobili in kombiji, ki nimajo CO₂ izpustov. Ta regulatorni okvir je izziv za dobavitelje avtomobilskih delov, saj morajo svoj prodajni program hitro prilagoditi tržnim deležem, ki jih brezogljiva vozila že danes zasedajo na trgih zahodne Evrope pri prodaji novih vozil. Ker se vozila z e-motorji in vozila, ki imajo motorje z notranjim izgorevanjem, razlikujejo v določenih komponentah, je navedena prilagoditev nujna za dolgoročni obstoj dobaviteljev sestavnih delov evropski avtomobilski industriji. Pri tem pa morajo biti proizvajalci avtomobilskih delov zelo pazljivi in morajo natančno preučiti, kakšne so ambicije klasičnih proizvajalcev vozil (v Evropi trg daje signale, da je trend rastočega navdušenja nad e-vozili usahnil) glede hitrosti prehoda na e-vozila (kaj se dogaja na trgu ZDA in Evrope glede tržnih deležev e-vozil), ter preučiti dogodke na kitajskem trgu (zaradi velike konkurence so cene kitajskih e-vozil celo pod cenami kitajskih vozil, ki imajo motorje z notranjim izgorevanjem) in uspešnost prodora kitajskih e-vozil na evropski trg (kakšen tržni delež bodo dosegli kitajski proizvajalci e-vozil). Regijski trgi se namreč izjemno razlikujejo tako po strukturi trga e-vozil (delež e-vozil pri prodaji novih vozil na Kitajskem je v novembru 2023 celo presegel 25 %), po cenah, ki jih e-vozila na posameznem trgu dosegajo (na evropskem trgu so e-vozila v povprečju dražja za 30 % v primerjavi z enako velikimi vozili, ki imajo motor z notranjim izgorevanjem, medtem ko so razmere na Kitajskem popolnoma drugačne) ter po potrošniških preferencah (navdušenje nad e-vozili na Kitajskem in neodzivnost ameriškega trga na področju e-vozil). Vsa te specifike regionalnih trgov pa seveda določajo marže avto-

mobilskih proizvajalcev, kar se preslika tudi v marže dobaviteljev avtomobilskih delov v naslednjih krogih pogajanj glede dobaviteljske pogodbe.

Mesnopredelovalna industrija zajema vzrejo živali za zakol, prodajo neobdelanega mesa, prodajo pakiranega surovega mesa za končnega potrošnika in prodajo najrazličnejših mesnih izdelkov. Kakšne marže bo posamezno mesnopredelovalno podjetje doseglo na trgu, je odvisno od stroškovne komponente (cena vzreje mesa), konkurenčnih pritiskov na trgu, moči trgovcev in moči blagovne znamke, pod katero podjetje prodaja svoje meso oz. mesne izdelke. Ker SDH upravlja kapitalsko naložbo, ki se prvenstveno ukvarja predvsem s prašičerejo, podajamo tudi opis te panoge.

Dejavnost prašičereje je zelo specifična in v mnogočem odvisna od premikov tržnih kategorij, ki vplivajo na dobičkonosnost. Za doseganje dobičkonosnega poslovanja je tako zelo pomembno uravnavanje tveganj premikov tržnih kategorij (cene vstopnih inputov, cene prodajnih produktov, pogodbene in tržne razmere). Za evropsko prašičerejo so bile v letu 2023 značilne nestabilne cene energentov in krmil, ki so potrebni v procesu pridobivanja svinjskega mesa.

V EU se je v letu 2023 čreda prašičev zmanjšala za 1 %, zmanjšanje števila prašičev v čredi je bilo večje v državah srednje Evrope. Kljub splošnemu načelu enotnega evropskega trga je bilo v letu 2023 moč zaznati znatne cenovne razlike med posameznimi državami, kar je posledica različnih dejavnikov (potencial za izvoz prašičjega mesa, neravnotežje med ponudbo in povpraševanjem, učinkovitost delovanja klavnic, lokalni predpisi, itd.). Omeniti je treba, da je bil leta 2023 v EU zabeležen največji izbruh okužb z afriško prašičjo kugo po letu 2014, pri čemer je večina primerov bila registrirana v Romuniji in na Hrvaškem. Zato ne preseneča dejstvo, da se je čreda prašičev na Hrvaškem v letu 2023 zmanjšala za 10 % (glede na stanje v letu 2022), kar jasno kaže na vpliv nevarnosti raznih obolenj na proizvodnjo in dobičkonosnost v panogi prašičereje. V letu 2023 je bilo zmanjšanje števila prašičev v čredi zabeleženo tudi v Sloveniji. Evropski prašičereji na svetovnem trgu močno konkurirajo prašičereji iz ZDA, Kanade in Brazilije, ki izkoriščajo učinke nižjih domačih cen vložkov v proizvodni proces (energetska in inflacijska kriza v EU), s čimer evropske prašičerejce izrinjajo z azijskih trgov. Izvozniki prašičjega mesa iz Španije so tako morali zaradi padca kitajskega uvoza evropske svinjine iskati nove trge. Njihovo meso se tako v večjem obsegu pojavlja tudi na trgih drugih članic EU. Razmerje med ponudbo svinjskega mesu in povpraševanjem po njem na trgu EU (prenasičenost trga EU zaradi upada izvoza svinjskega mesa iz EU) je tudi prisililo določene subjekte v EU h končanju opravljanja dejavnosti in s tem tudi pripomoglo k upadu števila prašičev v EU.

Negotovosti pri prašičji industriji lahko iščemo v spremenjenih potrošniških prehranjevalnih navadah, v manjšanju črede prašičev v EU, v padanju izvoza ter v vse bolj zaostrenih predpisih glede varovanja živali. Na poslovanje prašičerejcev bodo v prihodnje močno vplivale tudi zahteve ESG, zemljiške politike ter tudi višina subvencij in podpor za investicije.

Vodnogospodarske družbe opravljajo javno vodnogospodarsko službo na podlagi dodeljene koncesije. Upravljanje voda je v Sloveniji organizirano tako, da Ministrstvo za okolje in prostor na osnovi zahtevanih kriterijev in javnega razpisa podeli koncesijo tistim družbam, ki te pogoje izpolnjujejo. Koncesija se deli na dva dela, prvi je vezan na opravljanje gospodarske javne službe, drugi pa na dodatna dela. Dela v okviru koncesijske pogodbe obsegajo vzdrževanje, zavarovanje, čiščenje, košnjo, poseke, sanacijo jezer, brežin in pragov, izgradnjo kamnito-betonskih pregrad, podpornih zidov in talnih pragov, čiščenje in vzdrževanje požiralnikov in prodnih pregrad ter odstranjevanje sipin in naplavin. Vodnogospodarske družbe del ustvarjenega prihodka pridobijo s koncesijskimi obveznostmi, del pa z opravljanjem tržnih dejavnosti, povezanih z izgradnjo komunalne infrastrukture, objektov varstva okolja, kmetijskimi deli, geotehniko ipd. Vodnogospodarske družbe stalno opozarjajo na pomembnost sprotne vzdrževanja primerne stanja vodotokov in na izboljšanje poplavne varnosti. V letu 2023 so bile vremenske ujme nadpovprečno intenzivne, vrh pa so dosegle avgusta v poplavah, ki so povzročile veliko škode ter uničile in poškodovale javno in zasebno infrastrukturo. Zaradi intervencijskih in sanacijskih del se je povečal obseg del vodnogospodarskih podjetij. V prihodnji letih bodo koncesionarji poleg redne gospodarske javne službe in dodatnih del izvajali tudi sanacijska dela.

⁶ Vir podatkov in informacij: <https://www.best-selling-cars.com/>

5. UPRAVLJANJE NALOŽB SDH IN RS V LETU 2023

5.1. UPRAVLJANJE KAPITALSKIH NALOŽB

Najpomembnejša dejavnost SDH je upravljanje kapitalskih naložb SDH in RS, ki obsega pridobivanje kapitalskih naložb in razpolaganje z njimi ter izvrševanje pravic delničarja ali družbenika.

SDH v okviru upravljaljskih aktivnosti proaktivno deluje tudi pri uresničevanju strategij države po posameznih panogah.

5.1.1. Temeljna načela upravljanja naložb

Ena najpomembnejših nalog SDH je koncentrirano upravljanje naložb, ki so v lasti SDH, in naložb RS, ki jih upravlja SDH, in sicer s ciljem dolgoročnega maksimiranja njihove donosnosti in vrednosti, za doseganje gospodarskih in razvojnih ciljev ter ciljev javnega interesa. Vse to zahteva od SDH učinkovit in pregleden sistem upravljanja naložb z jasno razdelitvijo pristojnosti in odgovornosti ter z uveljavljanjem ukrepov, ki omejujejo tveganja za korupcijo ter druga neetična in nedovoljena ravnanja in vplivanja ter krepijo skladnost poslovanja, sledljivost in odgovornost pri sprejemanju odločitev.

jetniki posamezniki in zasebniki na upoštevnem trgu, pri čemer ne sme izkoriščati svojega položaja, ker bi to lahko povzročilo omejevanje konkurence ali bi omejevalo druge gospodarske družbe, samostojne podjetnike posameznike in zasebnike na trgu.

Temeljna načela, ki jih SDH upošteva pri upravljanju naložb, so:

- načelo skrbnosti in odgovornosti,
- načelo neodvisnosti,
- načelo preglednosti,
- načelo gospodarnosti.

Pri uresničevanju namena in ciljev ZSDH-1 SDH posluje pod enakimi pogoji kot druge gospodarske družbe, samostojni pod-

5.1.2. Aktivno upravljanje kapitalskih naložb RS in SDH

Spodnja shema prikazuje vse bistvene elemente aktivnega upravljanja kapitalskih naložb RS in SDH.

MERILA

Merila za merjenje uspešnosti poslovanja družb: strateški cilji, ekonomsko-finančni cilji

LETNI NAČRT

LNU - Letni načrt upravljanja kapitalskih naložb države: strateški in ekonomsko-finančni cilji za vse pomembnejše družbe in pričakovanja SDH do družb

SKUPŠČINE DRUŽB

Aktivna priprava na letne skupščine družb, izvajanje drugih pravic delničarja/družbenika: upravljaljske pravice, premoženjske pravice

SPREMLJANJE POSLOVANJA

Spremljanje poslovanja družb: kvartalno oziroma mesečno poročanje družb, periodični sestanki z NS/upravami družb, sestanki za načrtovanje poslovanja

DOBRA PRAKSA

Implementacija dobre prakse korporativnega upravljanja: kodeks korporativnega upravljanja družb, priporočila in pričakovanja

NAKUPI IN PRODAJE NALOŽB

Izvajanje postopkov pridobivanja in razpolaganja kapitalskih naložb ter dokapitalizacij: prodaje po metodah javne ponudbe, javne dražbe, javno zbiranje ponudb, IPO/SPO

NADZORNIKI

Izbor primernih članov organov nadzora po standardiziranem postopku

Ključni dejavniki za uspešno upravljanje kapitalskih naložb, ki se kaže v povečani skupni čisti dobičkonosnosti lastniškega kapitala naložb RS in SDH, so selekcija kompetentnih, odgovornih in primernih članov organov nadzora, skrbno spremljanje us-

pešnosti poslovanja družb po vnaprej določenih ciljih in merilih za merjenje uspešnosti poslovanja, implementacija dobrih praks korporativnega upravljanja ter pravočasno in ustrezno ukrepanje v primeru odstopanj od načrtovanih rezultatov.

5.1.3. Temeljni cilji družb v upravljanju in klasifikacija kapitalskih naložb

Cilji pri upravljanju posamezne naložbe se, skladno z ZSDH-1, razlikujejo glede na njeno klasifikacijo kot strateško, pomembno ali portfeljsko. Vsaka naložba SDH in RS se uvrsti v eno izmed treh skupin naložb, za katero so opredeljeni podobni cilji upravljanja (temeljni cilji upravljanja). Spodnja preglednica prikazuje te temeljne cilje in klasifikacijo naložb.

STRATEŠKO RAZVOJNI CILJI

Uresničevanje pomembnih družbenih interesov, kot so zagotavljanje ustrezne ravni in dostopnosti infrastrukture, opravljanje javnih služb, varnostni cilji, razvojni cilji in uresničevanje drugih pomembnih družbenih interesov.

Ohranjanje ključnih razvojnih dejavnikov v državi ter zasledovanje razvojnih prioritet in ciljev iz strateških dokumentov RS.

*STRATEŠKE NALOŽBE (21 naložb)

Zasledujejo se strateški in gospodarski cilji. Minimalni delež je 50 % + 1 glas.

*POMEMBNE NALOŽBE (17 naložb)

Zasledujejo se razvojni in gospodarski cilji. Minimalni delež je 25 % + 1 glas.

GOSPODARSKI CILJI

Povečanje vrednosti naložbe in zagotavljanje čim višjega donosa za lastnike.

*PORTFELJSKE NALOŽBE (druge naložbe)

Zasledujejo se izključno gospodarski cilji. S portfeljskimi naložbami lahko SDH prosto razpolaga.

* 10. julija 2024 je bila sprejeta nova Strategija upravljanja naložb države. Po tej strategiji je med strateške naložbe razvrščenih 25 kapitalskih naložb, ki jih upravlja SDH, med pomembne naložbe pa je uvrščenih osem naložb.

Umestitev posamezne naložbe v določeno skupino naložb določa Strategija upravljanja.

Pri določanju smeri, ukrepov in ravnanj, ki jih pripravlja SDH pri upravljanju kapitalskih naložb države in pri podrobnejšem opredeljevanju ciljev, se upoštevajo zlasti naslednja izhodišča:

- temeljne usmeritve, določene v Strategiji upravljanja;
- temeljni cilji upravljanja, zaradi katerih je bila posamezna naložba klasificirana v določeno temeljno skupino;
- dodatni cilji upravljanja, ki jih določa Strategija upravljanja;
- SDH ima v družbah s kapitalsko naložbo države na razpolago korporacijskopravne vzvode, ki izvirajo iz položaja delničarja oziroma družbenika;
- SDH pri pripravi LNU upošteva tudi strategije in poslovne načrte, ki so jih pripravile družbe same, če so družbe seznanile SDH z lastnimi strateškimi planskimi dokumenti in so ti načrti skladni s cilji SDH. SDH ima v družbah s kapitalsko naložbo države, ki so organizirane kot delniška družba, omejen dostop do informacij, ker je po veljavnem pravu pravica delničarjev do obveščenosti omejena.

Posamezni cilji so v obliki meril (kazalnikov) določeni v Merilih za merjenje uspešnosti poslovanja družb s kapitalsko naložbo države. Glede na vrsto naložbe so tako za posamezno naložbo določena ekonomsko-finančna merila oz. kazalniki ter strateška merila oz. kazalniki, če gre za strateške naložbe.

Konkretni cilji po postavljenih merilih oz. kazalnikih so za posamezno naložbo opredeljeni v vsakokratnem LNU.

SDH za potrebno učinkovito spremljanje uspešnosti zastavljenih ciljev družb s kapitalsko naložbo države, ki so v portfelju

5.1.4. Pričakovanja glede čiste dobičkonosnosti lastniškega kapitala in prilivov iz naslova dividend

Pomemben cilj družb je doseganje ustreznega dolgoročnega donosa na investirani kapital – poleg drugih ciljev, ki jim družbe sledijo skladno s svojim poslanstvom oziroma namenom ustanovitve (opravljanje javnih služb ipd.).

SDH pri upravljanju kapitalskih naložb upošteva posebnosti poslovanja posameznih družb, stremi k začrtani dobičkonosnosti posameznih družb in portfelja kot celote – ob hkratnem upoštevanju trajnostnih vidikov poslovanja in tveganj. SDH je s tem namenom za vsako posamezno naložbo določil ciljne vrednosti kazalnika čiste dobičkonosnosti lastniškega kapitala (ROE) ali sredstev (ROA), in sicer ob upoštevanju zgoraj navedenih dejavnikov poslovanja in vrednosti navedenega kazalnika pri izbranih primerljivih družbah.

upravljanja SDH, uporablja adekvatna orodja in podatke na treh ravneh, ki so mu na voljo, predvsem:

- **pretekle dinamike** – spremljajo se trendi v izkazanih poslovnih rezultatih posamezne družbe, gibanje ključnih kazalnikov uspešnosti v opazovanem obdobju;
- **primerjalne analize (benchmarking)** – vrednosti ključnih kazalnikov uspešnosti oziroma izbranih finančnih kazalnikov posamezne družbe v določenem trenutku in v preteklosti se primerjajo z vrednostmi, ki so jih dosegli predhodno določeni primerljivi konkurenti, pri čemer se upoštevajo razlike v gospodarskem okolju, v katerem posamezne družbe delujejo, ki vplivajo na poslovne rezultate in druge posebnosti posamezne družbe in konkurentov;
- **poslovne načrte** – primerjajo se rezultati, ki jih je načrtovala posamezna družba, in vrednosti, ki jih SDH na podlagi preteklih analiz, primerjave z rezultati konkurentov in ocene gibanj v gospodarskem okolju določi kot pričakovane, ter uresničevanje načrtov.

Pomemben del družb portfelja RS, ki jih upravlja SDH, opravljajo **naloge v javnem interesu**. Gre za družbe, ki opravljajo gospodarsko javno službo, kot je to opredeljeno z zakoni s področja energetike, prometa, varstva okolja in drugih področij. Gospodarska javna služba se lahko izvaja v javnem podjetju ali pa z dajanjem koncesij ali posebnih pooblastil na podlagi zakonov. Skupno vsem tem družbam, ki v okviru svojega delovanja opravljajo zgolj ali tudi dejavnost gospodarske javne službe, je strateškost njihove dejavnosti, ki v prvi vrsti terja zadovoljevanje javnih potreb, ki je nadrejeno doseganju dobička. V skladu s strategijo upravljanja se morajo strateške kapitalske naložbe na področju gospodarskih javni služb osredotočiti na izvajanje storitev na osnovnem področju, za katero so bile ustanovljene.

SDH v izhodiščih pri uresničevanju pravic delničarja oz. družbenika v družbah s kapitalsko naložbo države (Politika upravljanja) pojasni, katere vidike upošteva pri odločitvi o glasovanju za predlagano delitev bilančnega dobička.

S tega vidika je politika dividend za SDH eden od pomembnejših dejavnikov korporativnega upravljanja, zato ji SDH posveča posebno pozornost. SDH pričakuje, da se pri oblikovanju dividendnih politik upoštevajo naslednji dejavniki:

- strategija družbe,
- faza razvoja družbe,
- struktura kapitala družbe,
- dostop do virov financiranja,

- davčni vidik,
- politika izplačil dobička za druge namene (na primer udeležba zaposlenih),
- najmanjše zakonsko regulirano izplačilo dividend zaradi pravice do izpodbojnosti,
- pričakovana stopnja donosnosti družbe,
- izvedena in načrtovana vlaganja z upoštevanjem optimalnih tehtanih povprečnih stroškov kapitala (WACC) in
- značilnosti sektorja, v katerem deluje družba, vključno s stopnjo konkurence v sektorju.

SDH je pri oblikovanju predlogov sklepov skupščin in glasovalnih stališč v zvezi z dividendami tudi v letu 2023 zasledoval cilj uravnoteženosti med dividendnimi izplačili in razvojnimi potrebami družb. Pri tem je pri družbah, ki so bile prejemnice pomoči

5.1.5. Redne upravljske aktivnosti v letu 2023

SDH je v skladu z ZSDH-1 in drugimi ključnimi dokumenti korporativnega upravljanja v letu 2023 v svojem imenu in za račun SDH in/ali RS uresničeval korporacijske pravice delničarja oziroma družbenika in opravljal druge naloge, predvsem:

- sprotno spremljal poslovanje družb v upravljanju in njihovo izvrševanje LNU za leto 2023;
- posebno pozornost je posvetil (i) spremljanju in spodbujanju **celovitega obvladovanja poslovno-finančnih in drugih strateških tveganj in izgradnji odpornosti družb v obdobju gospodarskega ohlajanja**, (ii) spremljanju vlaganj v digitalizacijo in obvladovanju tveganj kibernetске varnosti in (iii) trajnostnemu poslovanju družb, s poudarkom na postopnem približevanju oglijično nevtralnemu gospodarstvu in (iv) podpori področju skladnosti in integritete v družbah ter aktivnostim za izboljšanje kulture korporativnega upravljanja;
- na podlagi poznavanja poslovanja družb in panog ter ob kritičnem upoštevanju njihovih razvojnih načrtov v LNU za leto 2023, ki je bil sprejet s soglasjem Vlade RS 16. februarja 2023, opredelil podrobne cilje pri upravljanju posameznih kapitalskih naložb, ukrepe in usmeritve za doseganje teh ciljev ter tudi pričakovane denarne tokove iz upravljanja kapitalskih naložb. **Pri velikih družbah je poleg ekonomskih in strateških ciljev, določil tudi trajnostne cilje;**
- se udeleževal skupščin in glasoval v imenu RS in/ali SDH oziroma sprejemal sklepe ustanovitelja v družbah v upravljanju SDH; **v letu 2023 je bilo izvedenih skupno 149 skupščin delničarjev in sklepov ustanovitelja;**
- skrbel za uresničevanje drugih pravic delničarja ali družbenika, kot so vložitev zahteve za sklic skupščine, razširitev dnevnega reda, vložitev nasprotnih predlogov, vložitev

po Zakonu o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ZPGOPEK), podprl predloge uprav in nadzornih svetov, kadar so ti predlagali, da se dividenda zaradi siceršnje obveze po vračilu prejete pomoči ne izplača. Pri odločitvah so se upoštevali (i) materialnost (kadar je znesek pomoči presegal 10 % čistega dobička leta 2022), (ii) višina ocenjenega oportunitetnega stroška odloga izplačila dividend, ko je bil ta nižji od ocenjenega stroška izgube pomoči, in (iii) stanje, ko je bilančni dobiček družbe za leto 2022 omogočal izplačilo primernih dividend v začetku leta 2024.

Realizacija dividendnih izplačil je razvidna iz poglavja o rezultatih upravljanja.

zahteve za sodno imenovanje članov nadzornega sveta, vložitev zahteve za posebno revizijo in vložitev odškodninskega zahtevka, ter za druge naloge v skladu s korporativnimi pravicami delničarja ali družbenika;

- v družbah, kjer je z akti tako določeno (enoosebne družbe), je **potrjeval dolgoročne strategije (strateško poslovni načrti) družbe oz. skupine;**
- **preverjal politike prejemkov družb**, glasoval o njih na skupščinah družb oz. se z njimi seznanjal kot ustanovitelj v tistih družbah z omejeno odgovornostjo, za katere je tako določeno v aktu o ustanovitvi;
- skrbel za ustrezno vsebinsko in pravno presojo posameznih dejavnosti in odločitev v vlogi upravljavca kapitalskih naložb;
- izvajal vsa potrebna dejanja za ustrezne in pravočasne postopke akreditacije, nominacije in izbire kandidatov za člane nadzornih svetov;
- izvajal aktivnosti za čim bolj kompetentne in kompatibilne sestave nadzornih svetov;
- pridobival posamezne kapitalske naložbe in razpolagal z njimi v skladu z veljavno zakonodajo in drugimi relevantnimi veljavnimi akti;
- posredoval svoje pripombe in predloge glede sprememb zakonodaje na področju dejavnosti posameznih stebrov upravljanja in na področju korporativnega upravljanja;
- posodabljal akte s področja upravljanja kapitalskih naložb države;
- organiziral izobraževanja za člane organov vodenja in nadzora družb s kapitalsko naložbo države;
- si stalno prizadeval za dvig kakovosti korporativnega upravljanja družb v upravljanju SDH, tudi tako, da je v komu-

nikaciji z družbami SDH poskušal doseči večjo skladnost delovanja s Kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Priporočili in pričakovanji SDH.

SDH je pri svojem delovanju in upravljanju kapitalskih naložb sodeloval tudi z drugimi pomembnimi deležniki (npr. KAD), pristojnimi ministrstvi ter drugimi organi in institucijami.

5.1.6. Pomembnejše dodatne aktivnosti na področju upravljanja v letu 2023 po posameznih družbah

SDH je izvajal dodatne aktivnosti v vlogi povezovalca med ministrstvi in drugimi deležniki ter družbami v upravljanju SDH, sodeloval v medresorskih delovnih skupinah, predvsem pri zakonodajnih spremembah (npr. podaja predlogov za spremembo poštne zakonodaje) in sprejemanju sektorskih politik ter drugih temah, z namenom boljšega razumevanja vpliva posameznih predlogov, stališč oziroma zahtev vseh deležnikov na poslovanje družb oziroma njihove rezultate.

SDH je 17. marca 2023 na poziv Ministrstva za finance RS pripravil izhodišča za pripravo nove strategije upravljanja naložb, kamor je poleg svojih predlogov in stališč za upravljanje kapitalskih naložb, vključil tudi predlog strategije upravljanja terjatev in stvarnega premoženja. Državni zbor je dokument sprejel 10. julija 2024.

Pri upravljanju družb, ki jih je SDH pridobil s pripojitvijo DUTB, so bile v letu 2023 izvedene aktivnosti v zvezi z izboljšanjem korporativnega upravljanja (vzpostavitev sistema poročanja in načrtovanja, v skladu s Priporočili in pričakovanji SDH, spoštovanje Kodeksa upravljanja kapitalskih naložb v lasti RS).

Poleg zgoraj navedenih rednih upravljaljskih aktivnosti so bile za posamezne družbe izvedene tudi naslednje **dodatne upravljaljske aktivnosti SDH**:

STEBER GOSPODARSTVO

Studentenheim Korotan GmbH (Korotan)

Korotan je že več let v slabem finančnem položaju. Vlada RS je po večletnih prizadevanjih SDH septembra 2023 sprejela sklep, s katerim se je seznanila z okvirnim predlogom potrebnih dodatnih sredstev, in soglašala, da SDH izvede aktivnosti za dokapitalizacijo družbe in zagotovi njeno dolgoročno upravljanje. Vlada RS je s sklepom tudi odločila, da pristojna ministrstva Korotanu zagotovijo dodatna sredstva za uresničevanje strateškega interesa RS. Upravljavka Korotana, Mohorjeva družba, je v sodelovanju s SDH in s finančnim svetovalcem v letu 2024 pripravila strategijo družbe. Iskanje rešitev za zadostno financiranje dejavnosti v Korotanu in s tem zagotavljanje dolgoročnega vzdržnega poslovanja na podlagi izdelane strategije se nadaljuje tudi v letu 2024.

Talum, d. d.

Skladno z ZSDH-1A je bil opravljen prenos lastniškega deleža družbe Talum, d. d., z družbe Eles, d. o. o., na RS, in sicer na način zmanjšanja osnovnega kapitala družbe Eles, d. o. o. Dejanski prenos naložbe je bil izveden septembra 2023 na podlagi Pogodbe o prenosu premoženja, ki je bila podpisana maja 2023.

SiDG, d. o. o.

SDH je v letu 2023 v vlogi skupščine družbe SiDG podal soglasje k Strateškemu načrtu za obdobje 2024 – 2028, sprejel pa je tudi Pravila družbe SiDG o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov. Na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije z dne 13. oktobra 2022, ki je v vlogi skupščine družbe SiDG sprejela sklep o izvedbi posebne revizije za preveritev vodenja posameznih poslov družbe, je SDH za posebnega revizorja za preveritev vodenja posameznih poslov v poslovnih letih 2020, 2021 in 2022 imenoval revizijsko družbo PricewaterhouseCoopers, d. o. o.

Farme Ihan – KPM, d. o. o.

SDH je družbi Farme Ihan – KPM, d. o. o., oktobra 2023 odobril 16-mesečni moratorij na odplačevanje glavnice posojila s ciljem stabilizacije poslovanja skupine Farme Ihan. S tem je bilo skupini Farme Ihan omogočeno financiranje nujnih investicij, ki bodo prednostno usmerjene v zagotavljanje nemotenega delovanja proizvodnih procesov. Skupina Farme Ihan se zaradi večletnega zaostanka pri investiranju nahaja pred pomembnimi strateškimi izzivi in obsežnimi investicijami. zato se v letu 2024 pripravlja nova strategija, s katero se bodo določili ključni strateški cilji, potrebno pa bo opredeliti tudi vire za financiranje investicij.

STEBER PROMET

Pri upravljanju družb s področja prometa je SDH izvedel številne upravljaljske aktivnosti, ki so se nanašale na sprejetje sklepov ustanovitelja, obravnavo nepravilnosti in na skrb za uvedbo izboljšav na področju skladnosti in integritete v teh družbah. SDH je bil kot eden izmed deležnikov vključen v medresorsko delovno skupino za optimiziranje logističnih procesov v cestnem tovornem prometu z Luko Koper. SDH je pod vodstvom predstavnikov Ministrstva za gospodarstvo, turizem

in šport, sodeloval v delovni skupini za preučitev problematike na področju poštne storitve, pri čemer je aktivno podajal predloge za možno ureditev poštne zakonodaje tako na področju financiranja univerzalne poštne storitve kakor tudi na področju kakovosti te storitve.

DARS, d. d.

SDH je redno spremljal največje investicijske projekte družbe. Takoj po medijskem razkritju domnevnih nepravilnosti v družbi je sklical ločena sestanka s celotnim nadzornim svetom in celotno upravo DARS ter na podlagi pridobljenih dejstev in informacij zasnoval skupine ukrepov z namenom, da se v bodoče morebitna koruptivna dejanja prepreči, morebiti že izvedena pa razčisti in ustrezno kaznuje. SDH je nadzorni svet in upravo družbe pozval, da predlagane ukrepe čim prej izvedeta vsak v okviru svojih pristojnosti in o tem mesečno pisno poročata SDH, kar je bilo tudi izvedeno. S predstavniki nadzornega sveta in uprave družbe je izvedel več delovnih srečanj, na katerih je pridobil dodatne informacije o izvedenih aktivnostih in ukrepih ter podal dodatna priporočila. Med drugim se je seznanil tudi z izsledki forenzičnega pregleda, ki je bil izveden po sklepu nadzornega sveta in ukrepi, ki jih je na podlagi priporočil revizorja sprejel nadzorni svet družbe. Na osnovi izpostavljenih potencialnih nepravilnosti na področjih nabave, investicij in drugih področjih poslovanja družbe je SDH pripravil nabor poslov za posebno revizijo, aktivno sodeloval v postopku javnega naročila za izbor posebnega revizorja in na podlagi zahteve za sklic skupščine kot edini delničar decembra 2023 sprejel sklep, da se v družbi izvede posebna revizija za pregled izbranih skupin poslov za obdobje zadnjih 5 let. Posebna revizija je bila zaključena v avgustu 2024, skupščina pa bo sprejela ustrezen sklep v zvezi s tem po obravnavi na nadzornem svetu.

DRI, upravljanje investicij, d. o. o.

SDH si je v letu 2023 prizadeval za izpolnitev obveznosti po ZSDH-1A, da v treh mesecih od uveljavitve novele zakona pripravi spremembe in dopolnitve Akta o ustanovitvi družbe DRI, pri čemer je po dolgotrajnem usklajevanju z Ministrstvom za infrastrukturo konec leta 2023 dobil soglasje k novemu aktu o ustanovitvi, ki v največji možni meri združuje cilj, da ta družba zadrži status notranjega izvajalca v smislu določil Zakona o javnem naročanju ob hkratni implementaciji načel korporativnega upravljanja. Novi Akt je bil sprejet januarja 2024.

Pošta Slovenije, d. o. o.

SDH je sodeloval v delovni skupini za preučitev problematike na področju poštne storitve, s poudarkom na kakovosti izvajanja in primernosti financiranja univerzalne poštne storitve, ki je bila oblikovana pod okriljem Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. Konec leta je bilo podano soglasje k dolgoročni strategiji Skupine Pošta Slovenije, ki jo je potrdil nadzorni svet družbe.

Slovenske železnice, d. o. o.

SDH je maja 2023 sprejel sklep ustanovitelja, s katerim je podal soglasje k sklenitvi pogodbe o dobavi novih potniških vlakov v skupni pogodbeni vrednosti 148,3 mio EUR (brez DDV), ki jo je na osnovi tega sklepa sklenila družba SŽ – Potniški promet, d. o. o., s ponudnikom STADLER Poljska.

STEBER ENERGETIKA

Holding Slovenske elektrarne, d. o. o. (HSE) – naknadno vplačilo kapitala

Z namenom preprečitve likvidnostnih težav skupine HSE in zagotovitve njenega stabilnega delovanja je RS v decembru 2022 družbi HSE zagotovila 492 mio EUR denarnih sredstev v obliki naknadnih vplačil v kapital družbe. Ob izvedenem naknadnem vplačilu kapitala je SDH okrepil nadzor nad namensko porabo teh sredstev in spremljanjem likvidnosti družbe ter sprejel več sklepov o vračilih naknadnih vplačil kapitala, na podlagi česar je družba HSE do konca leta 2023 RS vrnila 342 mio EUR od prejetih 492 mio EUR naknadnih vplačil kapitala, in sicer je 7. junija 2023 prvih 100 mio EUR denarnih sredstev iz naknadnih vplačil kapitala, 7. septembra 2023 še 142 mio EUR in 21. decembra 2023 dodatnih 100 mio EUR. Vračilo preostalih 150 mio EUR je bilo realizirano do konca maja 2024.

Skupina Gen

V letu 2023 je bilo več aktivnosti usmerjenih v sprejetje Strateškega razvojnega načrta Skupine GEN za obdobje 2024–2030, ki ga je SDH v vlogi ustanovitelja sprejel v začetku oktobra 2023. Vežano na vpliv energetske krize je SDH skrbno spremljal poslovanje in poleg rednih upravljaljskih aktivnosti še posebej spremljal informacije o analizah in študijah ter aktivnosti, vezane na projekt JEK2.

Geoplin, d. o. o.

SDH je spremljal aktivnosti družbe v zvezi s postopkom arbitraže glede pogodbe o dobavi plina z družbo Gazprom in na skupščini podal soglasja k izvedbi določenih pravnih poslov in dejanj, povezanih s postopkom arbitraže. Prav tako je na skupščini podal soglasje poslovodstvu družbe za sklenitev pravnih poslov v zvezi z dobavo dodatnih količin zemeljskega plina iz zahodne smeri.

EGS-RI, d. o. o.

SDH je spremljal potek arbitražnih postopkov v zadevi EGS-RI, d. o. o., proti RITE Ugljevik a. d., vezanih na odškodninske zahtevke EGS-RI iz naslova kršitev Samoupravnega sporazuma iz leta 1989. Po sprejetju arbitražne odločbe v korist družbe je spremljal tudi pogajanja za sklenitev pogodb o dobavi električne energije iz Rite Ugljevik a. d. in pogodbe o odplačilu glavnice, dosojene z odločbo arbitražnega sodišča v Beogradu. V vlogi

ustanovitelja je SDH tudi podal soglasje k sklenitvi navedenih pravnih poslov.

STEBER FINANCE IN TURIZEM

D. S. U., d. o. o.

V letu 2023 so se v zvezi z družbo pričele izvajati dodatne upravljaljske aktivnosti z namenom optimizacije upravljanja nepremičnin v lasti DSU, in SDH. S tem v zvezi je bila izvedena pravna analiza možnih načinov prenosa nepremičnin SDH na DSU ter pridobljena druga strokovna mnenja. Ugotovljeno je bilo, da je s statusno pravnega in davčnega vidika najprimerneje, da se prenos stvarnega premoženja SDH po stanju na dan 31. decembra 2023 izvede z izčlenitvijo dejavnosti upravljanja nepremičnin SDH na DSU. Aktivnosti v zvezi z izčlenitvijo se nadaljujejo v letu 2024 in bodo predvidoma zaključene najkasneje do 30. septembra 2024.

5.1.7. Razpolaganje s kapitalskimi naložbami v letu 2023 in njihovo pridobivanje

SDH vodi postopke razpolaganja s kapitalskimi naložbami v imetništvu RS in SDH in njihovega pridobivanja na podlagi veljavne Strategije upravljanja kapitalskih naložb države in letnih načrtov upravljanja kapitalskih naložb, h katerim za posamezna leta poda soglasje Vlada RS. Postopki prodaje se vodijo na podlagi Politike upravljanja SDH, ki vsebuje načela, postopke in merila, v skladu s katerimi ravna SDH pri opravljanju nalog, kot jih določa ZSDH-1. Politika tako med drugim določa metode prodaje, način obveščanja o razpolaganju s kapitalskimi naložbami in njihovem pridobivanju, potek in način vodenja posameznih postopkov prodaje kapitalskih naložb ter način njema finančnih institucij in drugih svetovalcev.

SDH si prizadeva, da prodajni postopki tečejo učinkovito, pregledno, enakopravno, konkurenčno in v skladu s primerljivo mednarodno tržno prakso. V ta namen in predvsem zaradi povečanja kredibilnosti pri investitorjih SDH prodajne postopke največjih kapitalskih naložb vodi v sodelovanju s priznanimi mednarodnimi finančnimi in pravnimi svetovalci, usposobljenimi za investicijsko svetovanje.

Temeljni cilj, ki mu SDH sledi pri prodajah kapitalskih naložb, je doseganje čim višje kupnine. Pri prodaji naložb v lastništvu RS ali SDH v okviru zakonskih možnosti upošteva tudi druge cilje, ki so pomembni z vidika stabilne gospodarske rasti, kot so izboljšanje kakovosti in zmogljivosti javnih storitev, nadaljnji razvoj družb, nove investicije, odpiranje novih trgov, zagotavljanje konkurenčnosti in podobno.

Istrabenz, d. o. o.

V letu 2023 je SDH proučil možnosti optimalnega načina prenehanja družbe Istrabenz, d. o. o., ki je v 100-odstotni lasti SDH. Na podlagi strokovnih ugotovitev je bila družba Istrabenz 18. septembra 2024 pripojena k SDH.

Sava, d. d.

V letu 2023 so se izvajale aktivnosti za dokončno lastniško konsolidacijo skupine Sava in ureditev dolžniško-upniških razmerij. Med SDH, KAD in družbo Sava, d. d., (Sava) je bil sklenjen Dodatek št. 7 k Pogodbi o reprogramu, s katerim je bil podaljšan rok zapadlosti terjatev. Aktivnosti v zvezi z dokončnim finančnim prestrukturiranjem skupine Sava so se nadaljevale v letu 2024 in bile uspešno zaključene v septembru, ko sta SDH in KAD v postopku povečanja osnovnega kapitala družbe Sava s stvarnim vložkom konvertirala polovico svojih terjatev do družbe v višini 35,8 mio EUR, preostali del terjatev SDH in KAD v višini dobrih 36 mio EUR pa je družba Sava poplačala v denarju.

Aktivnosti v zvezi z razpolaganjem s kapitalskimi naložbami

Terra Mediterranea, d. d., in Terra Firma, d. d.

SDH je 26. junija 2023 objavil oglas za javno zbiranje ponudb za nakup 98.987 delnic (42,85-odstotni lastniški delež) družbe Terra Mediterranea, d. d., in 20 delnic (0,06-odstotni lastniški delež) družbe Terra Firma, d. d., v lasti SDH. Postopek prodaje delnic družbe Terra Mediterranea, d. d., se je zaključil konec oktobra 2023, postopek prodaje delnic družbe Terra Firma, d. d., pa konec decembra 2023. SDH je 26. oktobra 2023 prejel kupnino v višini 36.150,45 EUR za prvo in 19. decembra 2023 kupnino v višini 1.600 EUR za drugo družbo.

KS Naložbe, d. d., in Vipa Holding, d. d.

SDH je 19. decembra 2023 v imenu in za račun RS s KAD sklenil neposredno pogodbo o prodaji 448 delnic družbe KS Naložbe, d. d., in 279 delnic družbe Vipa Holding, d. d., na podlagi katere je RS prejela skupno kupnino v višini 313,20 EUR.

Salomon, d. o. o.

SDH je za svoj 30,6-odstotni lastniški delež v družbi Salomon, d. o. o., sredi leta 2023 v skladu z veljavnim Letnim načrtom upravljanja ter Politiko upravljanja objavil začetek prodajnega postopka v obliki javnega zbiranja zavezujočih ponudb. V prodajem postopku je najboljšo ponudbo podala družba B-Solventa, d. o. o., sicer eden od obstoječih lastnikov družbe Salomon. V pogajanjih in usklajevanjih je SDH dosegel dogovor o prodajni ceni

v višini 3,6 mio EUR ter v decembru 2023 podpisal kupoprodajno pogodbo, z ustreznimi mehanizmi za varovanje pravnih interesov SDH v okviru transakcije. Po izpolnitvi vseh odložnih pogojev (v začetku leta 2024) je SDH dokončno izstopil iz lastništva te družbe. S prodajo so se zaključili tudi vsi pravni spori z družbo, direktorjem in bivšimi lastniki, s tem pa se je SDH izognil bodočim pravnim in drugim povezanim stroškom ter tveganjem dodatnih omejitev pridobljenih upravljaljskih pravic. S prodajo svojega manjšinskega deleža v družbi Salomon je SDH obenem odpravil, oziroma preprečil situacijo, v kateri bi SDH dolgoročno ostal »zaklenjen« manjšinski družbenik brez kakršnihkoli donosov iz naložbe ter dejanskih upravljaljskih upravičenj, saj SDH (in prej DUTB) vse od pridobitve te naložbe v njej ni imel praktično nobenega upravljaljskega vpliva.

Fair Gmbh

Na podlagi usmeritve Ministrstva za finance, ki je bila pripravljena na podlagi ugotovitev Računskega sodišča RS, je bila v letu 2023 naložba Fair Gmbh prenesena iz upravljanja SDH v upravljanje Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Prodaja manjšinskih portfeljskih naložb v lasti SDH, RS in KAD

SDH in KAD sta konec leta 2023 objavila skupno vabilo k oddaji zavezujočih ponudb za nakup 11 manjšinskih kapitalskih naložb v lasti SDH, RS in KAD. Postopki prodaj so se zaključili v letu 2024 s sklenitvijo pogodb o prodaji delnic štirih družb: Skupina Prva, d. d., NTU, d. d., Tekol, d. d., in Agis Technologies, d. d. SDH je prejel kupnino v skupni višini 890,00 EUR, RS 698,52 EUR, KAD pa v skupni višini 15.008,14 EUR.

Drugo

V letu 2023 so bile iz sodnega registra izbrisane naslednje družbe: Unis Visoko, v 6,75-odstotni lasti SDH, Autotehna Croatia, d. o. o., v likvidaciji, v 100-odstotni lasti SDH, Autotehna, d. o. o., Beograd, v likvidaciji, v 100-odstotni lasti SDH, Velta plast, d. o. o., v 100-odstotni lasti RS, Mura, d. d. – v stečaju, v 12,23-odstotni lasti SDH, Inkos, d. o. o. – v stečaju, v 2,54-odstotni lasti RS. Nad družbo BR89, projektna družba, d. o. o., je bil v letu 2023 začet stečajni postopek. Zaradi povečanja osnovnega kapitala v družbi Pomorska družba, d. d., se je delež lastništva RS z 0,0957 v letu 2023 znižal na 0,0068 %.

Aktivnosti v zvezi s pridobivanjem kapitalskih naložb

Elektrodistribucijska podjetja

SDH je v skladu z LNU za leto 2023 izvedel več upravljaljskih dejanj v povezavi z elektrodistribucijskimi podjetji (EDP) s ciljem preučitve možnosti lastniške in organizacijske optimizacije modela dejavnosti elektrodistribucije. Na podlagi javno objavljenih podatkov EDP je pridobil neodvisne ocene vrednosti vseh petih EDP za namen preučitve možnosti odkupa delnic manjšinskih lastnikov. Po pridobitvi vrednostnih podlag za odločanje o pogojih odkupa je SDH 21. novembra 2023 na svoji spletni strani objavil vabilo k oddaji nezavezujočih izkazov interesa za prodajo delnic EDP. Ker je le majhno število delničarjev izrazilo interes za prodajo svojih delnic pod cenovnimi in drugimi pogoji, ki bi bili sprejemljivi za SDH, je SDH sprejel odločitev, da ne izvede nobenega odkupa delnic EDP, ker s takšnimi nakupi ne bi mogel doseči načrtovanih upravljaljskih ciljev.

Talum, d. d.

Na podlagi ZSDH-1A je bil 20. septembra 2023 lastniški delež družbe Talum, d. d., prenesen z družbe Eles, d. o. o., na RS.

Drugo

Na RS je bil na podlagi sklepa skupščine družbe SŽ, d. o. o., prenesen njen 23,87-odstotni lastniški delež v družbi Terme Olimia, d. d. (delež RS se s 43,26 zviša na 67,13 %). RS je na podlagi zakona o dedovanju v letu 2023 pridobila tudi 94 delnic družbe KS Naložbe, d. d. (delež se z 0,0036 zviša na 0,0045 %), štiri delnice družbe Zavarovalnice Triglav, d. d. (delež ostaja 34,48 %), 100-odstotni delež v družbi Elbeko, d. o. o., tri delnice družbe M1, d. d. (skupni delež 0,0039 %), 1200 delnic družbe DBS, d. d., oz. 0,0281 % in 867 delnic oz. 0,0366-odstoten lastniški delež družbe Ilirka modra zvezda, d. d. SDH je v letu 2023 pridobil 13 delnic oz. 0,00263 % družbe Skupina Prva, d. d. (angleški prevod skrajšane firme naziv PRVA GROUP plc.).

5.2. UPRAVLJANJE TERJATEV

Temeljni cilj pri upravljanju terjatev je maksimiranje vrednosti za SDH, pri čemer se v primerih, ko je SDH hkrati upnik in tudi lastnik dolžnika (ima v njem lastniške deleže), zasleduje cilj maksimiranja skupne vrednosti. Področje upravljanja terjatev vključuje tudi upravljanje posameznih kapitalskih naložb, pri katerih se kot temeljni cilj upravljanja zasleduje poplačilo terjatev SDH.

V procesu upravljanja terjatev se najprej opravi analiza stanja, ki vključuje oceno (i) možnosti dolgoročnega poplačila terjatve z denarnimi tokovi dolžnika, (ii) možnosti za dezinvestiranje premoženja dolžnika, (iii) možnosti pravnega okvira, ki bi omogočal maksimalno poplačilo terjatev, (iv) dolžnikovo pripravljenost za iskanje za SDH sprejemljive rešitve in (v) druge okoliščine, ki lahko vplivajo na poplačilo terjatev. Na podlagi analize stanja se nato izbere ustrezna strategija, za katero se oceni, da bo omogočila največjo vrednost sredstev za upnika, in sicer bodisi:

- prestrukturiranje terjatev,
- izterjava (unovčitev) zavarovanj,
- prodaja terjatve,
- celotno ali delno poplačilo terjatev dolžnika/poroka.

Prestrukturiranje dolžnikov

Cilj SDH pri prestrukturiranju družbe je zagotoviti dolgoročno učinkovitost poslovanja dolžnika, likvidnost in konkurenčnost ter doseči največje mogoče poplačilo dolgov z denarnimi tokovi iz poslovanja in dezinvestiranja poslovno nepotrebne premoženja. Kjer je to mogoče, skuša SDH zmanjšati zadolženost dolžnika na vzdržno raven s ciljem, da bi obstoječe terjatve SDH do dolžnika lahko refinancirala poslovna banka. Finančno prestrukturiranje dolžnika lahko teče vzporedno s poslovnim (operativnim) prestrukturiranjem, ki ga lahko SDH aktivno izvaja predvsem v družbah, v katerih ima tudi prevladujoči ali večinski lastniški delež.

SDH izvaja ukrepe finančnega prestrukturiranja v sodelovanju z drugimi finančnimi upniki. S temi ukrepi dolžnikom omogoča podaljšanje roka za odplačilo dolgov, znižanje obrestne mere, delno razdolžitve (predvsem na osnovi določitve in prodaje poslovno nepotrebne premoženja družbe), izboljšanje kapitalske strukture in zagotavljanje dodatne likvidnosti. SDH lahko pretvori svoje terjatve v lastniško naložbo, prevzame druge terjatve in lastniške deleže ali poveča kapital posameznih dolžnikov z denarnimi sredstvi ali stvarnim vložkom, slednje, kjer že ima lastniški delež.

Upravljanje terjatev s strategijo unovčevanja zavarovanj

Kadar dolžniki poslujejo z izgubo in tudi z ukrepi finančnega in operativnega prestrukturiranja v prihodnosti ne bi bilo mogoče ustvariti večje vrednosti, kot jo je mogoče dobiti z izterjavo in unovčevanjem zavarovanj, se SDH kot dober gospodar odloča za unovčevanje zastavljenega premoženja in izvršbe na prostem premoženju dolžnika. Ta strategija se v osnovi uporabi tudi v družbah, zoper katere je že bil uveden stečajni postopek, oz. na premoženju, za unovčevanje katerega je potrjen izvršilni postopek. Po drugi strani pa se lahko unovčevanje zavarovanj izvaja tudi v dogovoru z dolžnikom, brez izvršilnih in insolvenčnih postopkov.

Ključne aktivnosti na področju upravljanja terjatev

SKUPINA T - 2

V letu 2023 sta se pričela stečajna postopka nad družbama Rešet, d. o. o., in Ekol, d. o. o., s čimer je SDH nadaljeval aktivnosti unovčevanja. Vzporedno so potekale tudi aktivnosti za poplačilo dolga dolžnika T - 2, d. o. o., in drugih upnikov iz Skupine T - 2.

SKUPINA PAPIRUS

Konec leta 2022 je bil podpisan dodatek k sporazumu o finančnem prestrukturiranju, ki je začel veljati 1. januarja 2023, s katerim so se obveznosti družb iz skupine reprogramirale za obdobje do 31. decembra 2024. Vključena so pogodbeno določila, ki bi morala družbe spodbuditi k zagotovitvi refinanciranja pri bankah. Družbe v skupini so v letu 2023 spoštovale pogodbene roke plačil finančnih obveznosti do SDH.

SKUPINA FORI

V novembru 2023 je bil s Skupino FORI sklenjen sporazum o refinanciranju, na podlagi katerega je družba 1. decembra 2023 v celoti poravnala obveznosti, določene s Pogodbo o prestrukturiranju. Tako je Skupina FORI uspešno zaključila prestrukturiranje dolga s pomočjo refinanciranja domačega in tujega investitorja.

SKUPINA CIMOS

Poslovodstvo družbe je skupaj z novimi lastniki v letu 2023 izvajalo ukrepe za finančno in poslovno prestrukturiranje družbe, kar je med drugim obsegalo dodatno zagotavljanje likvidnosti s strani lastnika in komercialne banke, moratorije nekaterih komercialnih bank in pripravo načrta za selitev proizvodnje iz Slovenije in Hrvaške v Bosno in Hercegovino in Srbijo. Finančne

obveznosti družbe po sporazumu o finančnem prestrukturiranju v letu 2023 niso bile v celoti odplačane, družba je decembra 2023 prenehala plačevati tudi obračunane zamudne obresti.

MEJA ŠENTJUR

V letu 2023 je potekal prodajni postopek za prodajo terjatev do družbe Meja Šentjur, ki se je v tretjem kvartalu zaključil kot neuspešen. V novembru 2023 je upravitelj prisilne poravnave izdelal poročilo o potrditvi prisilne poravnave. Sodišče je sklep o potrditvi prisilne poravnave izdalo v tretjem četrtletju 2024, s čimer je SDH dejansko postal 100-odstotni lastnik družbe, v kapital družbe pa konvertiral 3,6 mio EUR navadnih terjatev.

MLM – V STEČAJU

SDH je v letu 2023 nadaljeval z iskanjem strateškega partnerja za družbo MLM. Dva zainteresirana investitorja sta bila pripravljena družbo prevzeti za 1 EUR ob pogoju več milijonske nepovratne državne pomoči, ki je zaradi pravil EU prepovedana. Zaradi navedenega, se je postopek prodaje v začetku leta 2024 zaključil brez izbora ponudnika. SDH je konec leta 2023 zato objavil še javno zbiranje ponudb za nakup deleža v družbi MLM, d. d., in za zagotovitev finančnih sredstev družbi, tudi ta postopek se je neuspešno zaključil koncem prvega kvartala 2024. V drugem kvartalu leta 2024 je SDH objavil še stalno odprti postopek preverjanja interesa za nakup deleža v družbi MLM, d. d., s čimer je SDH ostajal ves čas pripravljen na morebitno izvedbo transakcije z investitorjem, ki bi družbi omogočil nemoteno nadaljnje poslovanje in razvoj. SDH je na skupščini podprl predlog uprave in nadzornega sveta družbe MLM, d. d., za ponostavljeno znižanje osnovnega kapitala za pokrivanje izgub v preteklih letih z namenom zagotavljanja kapitalske ustreznosti družbe, junija 2024 pa skupaj z dvema komercialnima bankama družbi odobril kratkoročni moratorij na odplačilo dolga. Kljub vsem izvedenim ukrepom s strani SDH družba ni uspela zagotoviti vzdržnega poslovanja, zato je konec avgusta 2024 vložila predlog za stečaj družbe, ki ga ja sodišče potrdilo.

SDH je pri upravljanju družbe MLM uporabil vse razpoložljive ukrepe v skladu s pravili EU, vendar dodatna finančna pomoč, za katero je prosila družba, ni bila mogoča, saj bi predstavljala nedovoljeno državno pomoč, niti ekonomsko upravičena. Dodatni ukrepi SDH za zagotavljanje potrebne likvidnosti in solventnosti družbi bi se namreč šteli za nedovoljeno državno pomoč, saj je družba MLM v zadnjem desetletju že prejela vso možno pomoč v skladu s pravili EU, poslovanje pa je že leta negativno in se je v zadnjih letih še dodatno poslabševalo. Tudi večkratni poskusi iskanja strateškega partnerja, ki bi omogočil nadaljevanje poslovanja MLM, niso bili uspešni. Zadnji poskusi iskanja investitorjev so pokazali, da bi bila edina možnost za nadaljevanje poslovanja prodaja družbe ob večmilijonski nepovratni državni pomoči, ki pa je po pravilih EU nedopustna. Stečajni postopek bo tako omogočil, da se ugotovi, ali znotraj družbe obstajajo

zdrava poslovna jedra, ki bi lahko našla novega lastnika, s čimer bi se ohranila s temi jedri povezana delovna mesta.

ENGROTUŠ

Terjatve SDH do družbe so bile urejene s krovno pogodbo, podpisano po potrditvi preventivnega prestrukturiranja leta 2020. Pogodbeno določila so bila za SDH precej neugodna, možnosti za prisilno unovčitev zavarovanj SDH ni imel, saj je dolžnik redno izpolnjeval svoje obveznosti. Dolžnik je v dogovoru s SDH v letu 2023 prodal nepremičnine, zastavljene SDH, s prejeto kupnino pa predčasno poplačal celotne terjatve SDH do dolžnika v višini 2,3 mio EUR.

MARTEX – V STEČAJU

Septembra 2023 je bila na javni dražbi v stečajnem postopku prodana nepremičnina, večji industrijski kompleks v Volčji Dragi, in sicer za 3,1 mio EUR. Kupnina v stečaju je bila plačana sredi leta 2024, vendar še ni bila razdeljena med upnike.

RAVNE PRESSES – V STEČAJU

Po unovčenju celotne stečajne mase je SDH kot upnik v stečajnem postopku prejel 1,0 mio EUR poplačil, s čimer so bile v celoti poplačane terjatve SDH do dolžnika. Ker so bili v stečaju v celoti poplačani tudi vsi drugi upniki, bo preostala stečajna masa razdeljena med lastnike stečajnega dolžnika v sorazmerju z njihovim solastniškim deležem, pri čemer je SDH prejel še dodatni priliv.

ISTRABENZ

Dolžnik poplačuje SDH kot edinega upnika s sredstvi iz prejetih kupnin od prodaj poslovno nepotrebne premoženja. Iz naslova prodaje družbe Zastava Istrabenz Lizing, d. o. o., Beograd, in prodaje zemljišča Kolomban je SDH tako v letu 2023 prejel poplačila v skupni višini 2,3 mio EUR.

PRIMORJE – V STEČAJU

SDH je v septembru 2023 zaključil prevzem zemljišča Majske Poljane v stečajnem postopku, ki poteka nad dolžnikom. Gre za cca. 34.000 m² veliko zemljišče v Novi Gorici, ki je primerno za gradnjo stanovanj.

GRADIS SKUPINA G – V STEČAJU

Po zaključeni hipotekarni tožbi, ki je potekala od leta 2018, je bilo v izvršbi zastavnega dolžnika prodanih več apartmajev, poslovnih prostorov, shramb in parkirnih mest v centru Kranjske Gore. SDH je bil kot hipotekarni upnik prvega reda poplačan iz kupnine za nepremičnine, ki je znatno preseгла izklicno ceno.

5.3. UPRAVLJANJE STVARNEGA PREMOŽENJA

Upravljanje stvarnega premoženja se izvaja z razpolaganjem z nepremičnim in premičnim premoženjem v lasti SDH, oddajo stvarnega premoženja v najem in z drugimi oblikami njegovega upravljanja.

Stvarno premoženje SDH v pretežnem delu sestavljajo nepremičnine, poleg njih pa še premičnine, npr. umetniška dela, in razno drugo premoženje. Upravljanje stvarnega premoženja SDH vključuje tudi upravljanje izbranih kapitalskih naložb, katerih pretežni del so nepremičnine.

Cilji pri upravljanju stvarnega premoženja

Temeljni cilj pri upravljanju stvarnega premoženja je doseganje maksimalne vrednosti za SDH. Za doseg tega cilja SDH izvaja ukrepe za povečevanje vrednosti posamezne nepremičnine ali sklopa nepremičnin (kot na primer zaokroževanje zemljišč, ureditev prostorskih aktov, sprememba namembnosti, investicijska vzdrževalna dela, vodenje investicij v vseh fazah investicijskega procesa ipd.) in ukrepe za učinkovito trženje.

Večina stvarnega premoženja je namenjena prodaji, del premoženja pa tudi (trajni) oddaji v najem (npr. po izvedbi za to potrebnega razvoja ali investiranja v dokončanje oziroma izgradnjo) oziroma izposoji (umetniška dela). Zemljišča, ki lahko na podlagi razvoja in izgradnje poslovnih, stanovanjskih in drugih objektov lastniku dolgoročno zagotavljajo višji donos (z najemninami ali kupnino od prodaje zgrajenih objektov) od takojšnje prodaje, so namenjena za razvoj in gradnjo nepremičninskih projektov.

Pridobivanje stvarnega premoženja (konverzija terjatev v stvarno premoženje)

Stvarno premoženje (pretežno nepremičnine) predstavlja največjo vrednost zavarovanj terjatev, ki so bile prenesene na DUTB ter potem s pripojitvijo na SDH. Ker je bila kakovost prenesenih terjatev slaba (zato je v večini družb dolžnikov najracionalnejša strategija unovčevanje), je večina teh zavarovanj (nepremičnin) predmet unovčevanja na trgu s strani stečajnih upraviteljev in dolžnikov. V teh primerih se SDH poplača s prejetjo kupnino, zmanjšano za stroške prodajnih postopkov. SDH se z vidika optimizacije vrednosti svoje terjatve lahko odloči tudi za prevzem stvarnega premoženja z namenom poznejše prodaje.

Kadar v postopkih unovčevanja zavarovanj (stvarnega premoženja) ni mogoče doseči ustrezne (sprejemljive) prodajne

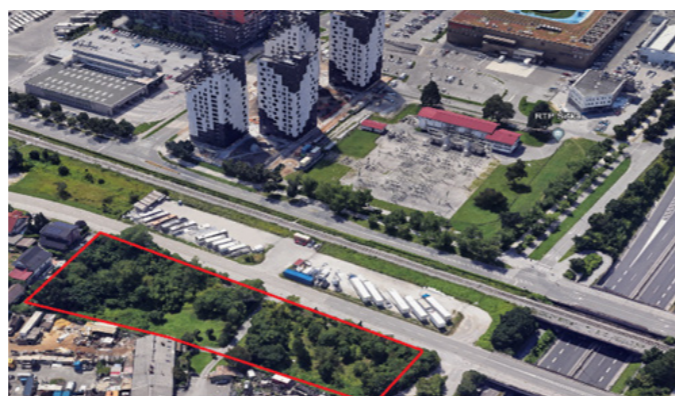
cene na trgu, se SDH odloči, da sam sodeluje v procesih prodajanja zavarovanj (stvarnega premoženja) kot kupec v stečajnih oziroma izvršilnih postopkih ter odkupi stvarno premoženje s poboto terjatve, ki jo ima do dolžnika. Osnovno merilo, ki ga SDH zasleduje pri sprejemanju odločitev, ali bo prevzel zastavljeno sredstvo v neposredno lastništvo ali ne, je ocena, ali bo lahko z neposrednim lastništvom in upravljanjem stvarnega premoženja dosegel prodajo in iztržil več, kot znaša prodajna cena, ki jo je v postopku unovčevanja stvarnega premoženja določil stečajni upravitelj ali družba (dolžnik). Podobno se SDH odloči za prevzem stvarnega premoženja, tudi kadar v stečajnih postopkih zanj ni zanimanja na trgu in ga sploh ni mogoče prodati, ob tem, da presoja, ali stvarno premoženje ni obremenjeno s potencialnimi obveznostmi, na primer zaradi onesnaževanja okolja in podobno. V posebnih okoliščinah se SDH odloči za nakup tudi nezastavljenih zemljišč, da pridobi dostop do svojih nepremičnin, zaokroži lastništvo in podobno.

V letu 2023 je SDH prevzel pet sklopov nepremičnin v skupni nabavni vrednosti 4,8 mio EUR. Največji skupaj obsegata skoraj 40.000 m², ležita pa v Novi Gorici in Ljubljani.

SLIKA: ZEMLJIŠČE V NOVI GORICI

SLIKA: ZEMLJIŠČE V STEGNAH V LJUBLJANI

Upravljanje stvarnega premoženja v lasti

V sklopu upravljanja stvarnega premoženja, v katerem prevladujejo nepremičnine, se izvaja vrsta ukrepov, s katerimi se zagotavlja, da je to premoženje ustrezno vzdrževano in da se (najmanj) ohranja njegova vrednost. Za vse nepremičnine in premičnine se skrbi skladno z načelom skrbnosti, prevzete stavbe so ustrezno zavarovane, poškodovane zgradbe so sanirane zaradi preprečevanja nastanka dodatnih poškodb, nekaj premoženja pa je tudi dodatno varovano.

V letu 2023 so se izvedli številni ukrepi tudi za povečanje vrednosti premoženja, med drugim tudi z razvojem dveh občinskih podrobnih prostorskih načrtov v Ljubljani, ter številni postopki legalizacij in večja popotresna sanacija večstanovanjskih objektov v Zagrebu. Obdobje od junija do avgusta so močno zaznamovale tudi številne vremenske ujme, katerih posledice so bile tudi poškodbe številnih streh in stavbnega pohištva nepremičnin v lasti SDH, zato so bile izvedene potrebne aktivnosti, s katerimi se je preprečilo nastajanje nadaljnje škode na objektih, izvedle pa so se tudi nekatere celovite sanacije teh nepremičnin.

V sodelovanju z Ministrstvom za kulturo je bil do konca junija uspešno izveden prenos 499 umetniških del iz najetih arhivskih prostorov v hrambo različnim državnim umetniškim galerijam, s čimer je SDH prihranil pri stroških njihovega upravljanja, hkrati pa omogočil dostop javnosti do teh umetnin.

SDH je v letu 2023 izvedel še številne operativne razvojne aktivnosti na posameznih stanovanjskih nepremičninah, kjer je predvidena gradnja večstanovanjskih objektov.

Prodaja in oddaja stvarnega premoženja

Aktivnosti na področju upravljanja stvarnega premoženja so bile v začetku leta sprva osredotočene na vzpostavitev učinkovitih procesov za upravljanje stvarnega premoženja in prodajo. V drugi polovici prvega kvartala pa so se realizirale tudi prve večje prodajne transakcije, največ je bilo realiziranih v drugi polovici leta 2023. Skupaj je bilo v letu 2023 prodanih več kot 150 delov nepremičnin s skupno prodajno vrednostjo 18,8 mio EUR. Nepremičnine so bile prodane pretežno na elektronskih javnih dražbah, nekatere tudi z zbiranjem interesa z objavo oglasa. Največ posameznih enot nepremičnin je bilo prodanih v okviru sklopa Parkirne hiše Metelkova v Ljubljani (82). Poleg teh prodaj je SDH realiziral še pet prodaj s prodajno vrednostjo višjo od 1 mio EUR. Te največje realizirane prodaje so delujoč štirikozni hotel v Bolgariji, 5.417 m² velik kompleks med seboj povezanih industrijskih stavb v Hrpelju, približno 11.000 m² velik nedokončan poslovno-stanovanjski objekt v Mariboru, 8.200

m² veliko zemljišče z delujočim tenis centrom v Ljubljani ter večje zemljišče s 4.866 m² veliko proizvodno halo v Kromberku.

SLIKA: HOTEL OASYS, BOLGARIJA

SLIKA: INDUSTRIJSKE STAVBE, HRPELJE

Prihodki SDH iz naslova upravljanja stvarnega premoženja v letu 2023 se pretežno nanašajo na prodajo nepremičnin, delno pa tudi na oddajo. SDH je v letu 2023 aktivno upravljal več kot 130 najemnih razmerij (od tega se približno polovica nanaša na najem poslovnih prostorov, polovica pa na najem parkirnih mest) in bistveno povečal obseg prilivov iz oddajanja v najem v primerjavi s prejšnjimi leti, ki so do konca leta 2023 znašali skoraj 1,9 mio EUR (v letu 2022 so znašali 1,5 mio EUR).

V letu 2023 je bila izvedena še primopredaja zemljišča z objekti, ki predstavljajo bivšo ladjedelnico v Izoli. Nepremičnina je bila julija 2023 predana v last Republiki Sloveniji na podlagi Sklepa Vlade RS z dne 21. aprila 2022, s priznanjem ekonomske izgube SDH, kot vračilo kapitala lastniku.

6. STRATEŠKE ESG TEME IN IZZIVI UPRAVLJANJA

6.1. TRAJNOSTNOST

Družbe s kapitalsko naložbo države so pomemben in viden deležnik slovenskega gospodarstva, zato je izjemnega pomena, da v svojih strateških razvojnih načrtih in poslovnih strategijah upoštevajo vse tri vidike trajnostnega poslovanja (ESG: okolje, družba in upravljanje). Odločitve na ravni EU, predvsem sprejetje direktive CSRD in standardov poročanja ESRS ter preusmerjanje kapitalskih tokov od netrajnostnih k trajnostnim naložbam spodbujajo vse več podjetij k odgovornemu in celovitemu upravljanju trajnostnega poslovanja

Cilj je, da družbe s kapitalsko naložbo države dosežajo finančno uspešnost, ki jo pričakuje lastnik, ob hkratnem udejanjanju vseh treh vidikov trajnostnega poslovanja: odgovornega odnosa do družbe in naravnega okolja ob odgovornem upravljanju.

Skladno s tem so organi vodenja in nadzora odgovorni za dolgoročno odpornost podjetja v poslovnem okolju, pri čemer so podnebne spremembe eden izmed pomembnih dejavnikov ukrepanja. Ena ključnih odgovornosti je zato vzpostavitev učinkovitega upravljanja podnebnih tveganj in priložnosti.

SDH je z namenom spodbujanja trajnosti družb s kapitalsko naložbo države do sedaj izvedel več aktivnosti:

- sprejel je celovita **priporočila za trajnostno poslovanje družb** in druga priporočila, ki sodijo v segment S (družba);
- v letu 2023 je nadgradil Kodeks upravljanja kapitalskih naložb države, ki pokriva več področij trajnosti;
- trajnostnost posebej izpostavlja na rednih **periodičnih sestankih z družbami**, na katerih družbe predstavljajo izvedene in načrtovane aktivnosti na področju ESG, ter spremlja doseganje zastavljenih trajnostnih ciljev (pri velikih družbah);
- tematiko trajnosti je obravnaval na več **izobraževalnih srečanjih**;

- v LNU za leto 2023 je v splošni del vključil pričakovanja v zvezi s trajnostnim poslovanjem, s poudarkom na delovanju organov nadzora ter v izkaznice vseh velikih družb vključil cilje ESG;
- za največje družbe portfelja je konec leta 2019 pričel spremljati podatke iz dodatnih **meril za merjenje uspešnosti poslovanja družb s kapitalsko naložbo države** in vanje vključil nabor dodatnih kazalnikov s področja trajnostnega poslovanja;
- oblikoval je **nefinančne kazalnike na ravni portfelja**, in sicer ogljični odtis, vlaganje v razvoj zaposlenih ter spolna raznolikost organov vodenja in nadzora.

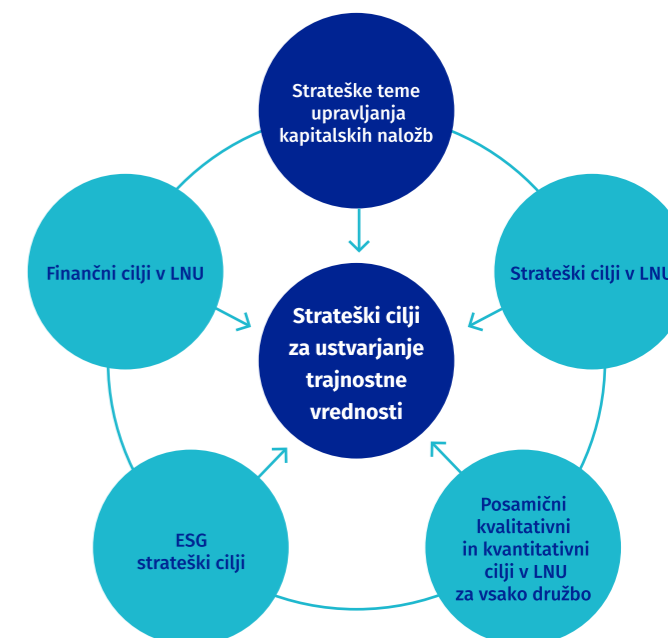
Ključni izzivi in prioritete korporativnega upravljanja pri trajnostnem poslovanju in prehodu v nizkoogljično gospodarstvo

Dobro korporativno upravljanje se ukvarja z vzpostavitvijo učinkovitih mehanizmov, ki so usmerjeni k doseganju dolgoročne vrednosti družb ter k finančni in trajnostni uspešnosti oziroma k uresničevanju drugih ciljev družb. Te cilje je možno doseči z razumevanjem in upoštevanjem interesov vseh ključnih deležnikov ter z njihovo vključitvijo tako na strateški ravni kot na ravni sprejemanja pomembnejših poslovnih odločitev.

- Organi vodenja in nadzora družbe so odgovorni delničarjem in družbenikom za dolgoročno doseganje vrednosti družbe. Zagotoviti morajo, da je trajnostno poslovanje, ki je danes *conditio sine qua non* za dolgoročno uspešno poslovanje družb, strateška prioriteta in da je integrirano v vse procese in sisteme za upravljanje tveganj in priložnosti v celotni organizaciji.
- Med člani organov vodenja in nadzora mora biti dosežena zadostna mera raznolikosti, s posebnim poudarkom na ustreznih kompetencah, da bi lahko učinkovito razpravljali in kakovostno odločali na ustreznih informacijskih podlagah.
- Družbe morajo določiti najučinkovitejši način za vključitev vseh trajnostnih vidikov v sistem korporativnega upravljanja (pomembna vloga strateških komisij, nominacijskih komisij, revizijskih komisij, komisij za tveganja in drugih komisij organov nadzora).

- Organi nadzora implementirajo merila za merjenje uspešnosti trajnostnega poslovanja tudi v sistem nagrajevanja organov vodenja ter ocenjujejo kratkoročno, srednjeročno in dolgoročno ustreznost upravljanja trajnostnega poslovanja.
- Organi vodenja in nadzora bi morali zagotoviti ustrezen sistem spodbud za dolgoročno in trajnostno uspešnost podjetja.
- Organi vodenja in nadzora so odgovorni, da se pomembna trajnostna tveganja, priložnosti in strateške odločitve dosledno in transparentno razkrijejo vsem deležnikom, zlasti vlagateljem in regulatorjem v obliki poročanja (poslovna poročila, računovodski izkazi, investitorske konference ...).
- Transparentnost in kakovostno poročanje sta bistvena za razumevanje doseganja ciljev podjetij in ustvarjanja trajnostne vrednosti. Pomembno je, da bo poročanje za družbe zavezanke skladno z evropskimi standardi poročanja ESRS.

V spodnji shemi je prikaz pomembnejših elementov upravljanja SDH, ki prispevajo k ustvarjanju trajnostne vrednosti družb portfelja.

6.1.1. Prikaz emisij toplogrednih plinov največjih podjetij portfelja SDH v letu 2023

Za največje družbe v portfelju SDH spremlja emisije toplogrednih plinov po protokolu GHG. Emisije toplogrednih plinov so glavno gonilo naraščajočih globalnih klimatskih sprememb in so zato v glavnem fokusu politik, regulative, poslovnih modelov in tehnoloških odzivov za omejevanje podnebnih sprememb. Emisije so tehtane glede na delež naložbe, ki je v upravljanju SDH.

Vključenih je 20 največjih družb po knjigovodski vrednosti kapitala v upravljanju, dodane so še tri pomembne proizvodne družbe. Omenjene družbe so konec leta 2023 predstavljale 97 % knjigovodske vrednosti kapitala v upravljanju SDH.

Za vse pomembne toplogredne pline se poroča v metričnih tonah ekvivalenta CO₂ (tCO_{2e}) po mednarodnem Protokolu toplogrednih plinov (GHG): obseg 1, obseg 2 in obseg 3. Tabela prikazuje emisije toplogrednih plinov (v tCO_{2e}) za obseg 1: neposredne emisije iz lastne dejavnosti in obseg 2: posredne emisije iz porabe energije. V poročanju obseg 3 še ni upoštevan.

Posebnost portfelja SDH je, da po emisijah prevladuje steber Energetike, znotraj tega pa HSE (predvsem zaradi TEŠ), ki je v 2023 prispeval skoraj 90 % vseh emisij portfelja SDH. Odtis je po posameznih stebrih zelo različen, velike razlike so zaradi različnih dejavnosti tudi znotraj samih stebrov. Potrebno je upoštevati tudi dejstvo, da se metodologija še razvija.

Visok relativen odtis, to je odtis glede na kapital v upravljanju, imajo poleg HSE tudi nekatere proizvodne družbe ter elektrodistribucijska podjetja. Zaradi HSE in elektrodistribucijskih podjetij je velika večina celotnih emisij realiziranih v stebru Energetika, najmanj pa po pričakovanju v stebru Finance.

Celotni izpusti portfelja v upravljanju SDH so bili v letu 2023 nekaj nižji kot v letu prej. Poleg stebra Energetika je nižje emisije realiziral še steber Finance. Emisije so bile v letu 2023 višje kot v letu prej v stebrih Gospodarstvo in Promet. V stebru Gospodarstvo je potrebno upoštevati, da je povišanje posledica povečanja deleža v upravljanju pri družbi Talum, sicer bi bile emisije skupaj pri tem stebru 10 % nižje kot v letu prej. Družbe stebra Turizem so zaenkrat iz pregleda izvzete.

TABELA1 : EMISIJE PO UPRAVLJAVSKIH STEBRIH SDH

STEBER	Absolutne emisije tCo2e, Obseg 1 in Obseg 2 skupaj, 2021	Absolutne emisije tCo2e, Obseg 1 in Obseg 2 skupaj, 2022	Absolutne emisije tCo2e, Obseg 1 in Obseg 2 skupaj, 2023	Indeks 2023/2022	Delež emisij v 2023 (v %)
PROMET	97.086,6	93.643,8	120.001,8	128,1	3,8
ENERGETIKA	3.684.764,7	2.960.209,0	2.844.468,5	96,1	89,7
FINANCE	16.802,0	11.271,9	10.327,6	91,6	0,3
GOSPODARSTVO	175.749,3	173.474,2	196.374,3	113,2	6,2
SKUPAJ	3.974.402,6	3.238.598,8	3.171.172,2	97,9	100,0

Relativne emisije, ki so merjene kot emisije na 1 mio EUR kapitala v upravljanju, so se v letu 2023 v celoti zmanjšale za dobrih 9 %. Zmanjšale so se v stebrih Energetika in Finance, v stebru

Gospodarstvu so ostale na nivoju predhodnega leta, povišale pa so se v stebru Promet.

TABELA 2: RELATIVNE EMISIJE PO UPRAVLJAVSKIH STEBRIH SDH (V TONAH EKVIVALENTA CO2 NA 1 MIO KAPITALA V UPRAVLJANJU)

STEBER	AEmisije tCO2/ mio EUR kapitala v upravljanju 2021	Emisije tCO2/ mio EUR kapitala v upravljanju 2022	Emisije tCO2/ mio EUR kapitala v upravljanju 2023	Indeks 2023/2022
PROMET	23,3	20,9	25,0	119,6
ENERGETIKA	1.178,8	907,7	799,0	88,0
FINANCE	9,7	6,6	5,7	87,2
GOSPODARSTVO	199,5	182,0	183,8	101,0
SKUPAJ	401,2	311,1	282,4	90,8

6.1.2. Prispevek največjih družb portfelja SDH k Agendi 2030

Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 s svojimi 17 splošnimi in 169 konkretnimi cilji trajnostnega razvoja (SDG), ki so jih sprejeli svetovni voditelji na vrhu Združenih narodov septembra 2015, je preobrazbeni globalni načrt za naša nacionalna in mednarodna prizadevanja, namenjena izkoreninjenju skrajne revščine ob hkratnem varovanju planetarnih meja ter spodbujanju blaginje, miru in pravičnosti.

To je univerzalna agenda, h kateri lahko in morajo prispevati vse države in vsi deležniki. SDH v svoji priporočilih navaja, da družbe omenjene cilje analizirajo in določijo načine, s katerimi

lahko preko svojega poslovanja prispevajo k njihovem izpolnjevanju. Spodaj v tabeli je prikaz prispevkov največjih družb portfelja po posameznih ciljih SDG.

Strategija upravljanja naložb države, ki je bila sprejeta julija 2024 določa, da je z vidika družb v državni lasti aktualnih sedem splošnih ciljev agende 2030:

-

doseči enakost spolov ter krepi vlogo žensk,
-

vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije,
-

spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse,
-

zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije,
-

sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam,
-

varovati in obnoviti kopenske ekosisteme ter spodbujati njihovo trajnostno rabo, trajnostno gospodariti z gozdovi, boriti se proti širjenju puščav, preprečiti degradacijo zemljišč in obrniti ta pojav ter preprečiti izgubo biotske raznovrstnosti,
-

ohranjati in trajnostno uporabljati oceane, morja in morske vire za trajnostni razvoj.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Elektro Celje			■	■			■	■	■			■	■		■		
Elektro Gorenjska			■	■	■		■	■	■	■	■	■	■				■
Elektro Ljubljana			■	■	■		■	■	■		■	■	■	■	■	■	■
Elektro Maribor			■	■	■		■	■	■			■	■		■	■	■
Elektro Primorska			■	■			■	■	■			■	■				
Holding Slovenske elektrarne			■	■	■		■	■	■		■	■	■		■		■
Gen energija			■		■	■		■		■			■	■	■		
Petrol			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■		■
Plinhold			■	■			■	■	■			■					■
Dars			■			■	■	■	■						■	■	■
Luka Koper			■	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Pošta Slovenije	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slovenske železnice	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
NLB			■	■	■	■	■	■	■		■	■	■				
Sava RE			■	■	■								■				
SID banka	■							■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zavarovalnica Triglav		■	■	■	■		■	■	■		■		■		■	■	■
Krka			■	■	■			■	■			■	■				■
Talum	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Telekom Slovenije	■		■	■	■		■	■	■	■							■

6.2. UPRAVLJANJE TVEGANJ

Kakovostno upravljanje tveganj je bistveno za stabilno in učinkovito poslovanje družb in prispeva k povečanju zaupanja deležnikov, boljšemu izpolnjevanju strateških in finančnih ciljev ter zmanjšanju potencialnih finančnih izgub. Upravljanje tveganj je pomemben steber korporativnega upravljanja, pri čemer je uspeh v veliki meri odvisen od sposobnosti družbe, da identificira, oceni in učinkovito upravlja ta tveganja.

Družbe v portfelju upravljanja kapitalskih naložb se pri svojem poslovanju srečujejo z različnimi tveganji. Za stabilno in učinkovito poslovanje družb je bistveno kakovostno upravljanje tveganj, kar prispeva k povečanju zaupanja deležnikov, izboljššanemu odločanju, skladnosti poslovanja z zakonodajo, boljšemu izpolnjevanju strateških in finančnih ciljev ter zmanjšanju potencialnih finančnih izgub. Upravljanje tveganj je pomemben steber korporativnega upravljanja, ki vključuje tudi okoljska, socialna in upravljavka tveganja, uspeh pa je v veliki meri odvisen od sposobnosti družbe, da ta tveganja identificira, oceni in tudi učinkovito upravlja.

SDH kot upravljevec kapitalskih naložb tveganja v družbah spremlja v okviru rednih upravljaljskih aktivnosti ter tudi s pomočjo Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, Priporočil in pričakovani SDH, z organizacijo izobraževanj, na katera povabi tudi člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države, in z drugimi ukrepi, s katerimi si prizadeva, da podjetja tveganja pri svojem poslovanju ustrezno obvladujejo. SDH v enoosebnih družbah tudi z lastno notranjo revizijsko službo občasno izvaja preglede in nato izda priporočila, med drugim tudi za sprejetje ukrepov za obvladovanje tveganj z vidika upravljanja SDH. Ker SDH družb ne vodi koncernsko, neposredno ne posega v procese, sisteme notranjih kontrol in sisteme za obvladovanje tveganj.

Obvladovanje tveganj v podjetjih, v katerih imata SDH in RS kapitalsko naložbo, je v interesu SDH, ki kot upravljevec kapitalskih naložb zasleduje doseganje ustreznih finančno-poslovnih rezultatov. Obvladovanje tveganj je bilo tudi v letu 2023 eno izmed najpomembnejših področij spremljanja družb, saj vpliva na doseganje ustreznih rezultatov poslovanja. **Zato je SDH na periodičnih sestankih preverjal vsa ključna tveganja pri**

družbah in ukrepe za obvladovanje le-teh. Neustrezno obvladovanje tveganj podjetij bi lahko ogrozilo cilje, ki jih SDH postavlja v sklopu kapitalskih naložb v LNU. Neobvladana tveganja se namreč odražajo v poslovnem rezultatu posameznega podjetja, kar vpliva na vrednost ROE kazalnika posameznega podjetja in upravljaljskega portfelja SDH kot celote ter v končni posledici na zmožnost izplačila dividend.

SDH tveganja v družbah opazuje redno, s spremljanjem tekočega poslovanja in dogajanja na trgu ter o tem pripravi kvartalno poročilo, ki se obravnava na sejah odbora za tveganja. O ključnih tveganjih in njihovem obvladovanju pa družbe tudi redno poročajo v okviru rednih periodičnih sestankov s člani organov vodenja in nadzora družb.

Na nivoju SDH se redno izvajajo delovni sestanki, kvartalno pa tudi seje odbora za tveganja, na katerih se vsakokrat spremljajo in obravnavajo tveganja znotraj SDH in tveganja v državnih družbah. Z namenom boljšega sodelovanja in pretoka informacij na področju spremljanja tveganj v družbah in znotraj SDH je bila imenovana tudi stalna delovna skupina, ki se tedensko sestaja na rednih sestankih.

Razvitost in kompleksnost sistemov za obvladovanje tveganj sta v posameznih družbah v veliki meri odvisni od velikosti družbe, kompleksnosti poslovanja, števila zaposlenih in od drugih faktorjev, ki vplivajo na potrebno stopnjo kompleksnosti sistema, tako da je zadoščeno tudi standardu vestnega in poštenega gospodarstvenika.

6.3. SKLADNOST POSLOVANJA, ETIKA IN INTEGRITETA

SDH s svojimi upravljaljskimi aktivnostmi spodbuja oblikovanje sistemov skladnosti poslovanja in integritete, upravljanja tveganj in notranje revizije na ravni družb ter pričakuje, da so vsi ti ključni steberi korporativnega upravljanja implementirani učinkovito in tako, da preprečujejo, odkrivajo in blažijo tveganja, povezana s skladnostjo poslovanja in integriteto, ter uveljavljajo pravila in dobre prakse delovanja.

SDH med temeljna načela delovanja družb s kapitalsko naložbo države uvršča zaveze na področju skladnosti poslovanja in integritete, transparentnega delovanja in ničelne tolerance do korupcije, nezakonitega in neetičnega ravnanja zaposlenih, poslovodstev družb in članov organov nadzora.

Z namenom krepite korporativne integritete SDH od družb pričakuje, da se poleg veljavne zakonodaje na področju integritete in preprečevanja korupcije, upoštevajoč specifične posameznih panog in družb, upoštevajo v največji možni meri tudi referenčni dokumenti na področju krepite pomena korporativne integritete in dobre prakse s tega področja.

SDH ima vzpostavljene tudi **notranje mehanizme skladnosti poslovanja in integritete ter notranjo revizijo**, kar je podrobneje v okviru organizacijskega razvoja pojasnjeno v letnem poročilu, sestavljenem na podlagi ZGD-1. To poročilo vključuje tudi varstvo osebnih podatkov in preprečevanje pranja denarja.

6.3.1. Sistem skladnosti poslovanja in integritete

Vsa zaznana tveganja na področju skladnosti poslovanja in integritete (v nadaljevanju: SPI) v družbi so se v letu 2023 obravnavala v okviru Načrta integritete, ki je javno objavljen na spletnih straneh SDH in poleg zaznanih tveganj vsebuje tudi nabor stalnih in enkratnih ukrepov za njihovo obvladovanje.

Pooblaščenec za skladnost poslovanja in integriteto (v nadaljevanju: pooblaščenec) je v skladu z določili ZSDH-1 o izvrševanju Načrta integritete in drugih aktivnosti, ki jih je v okviru Letnega načrta dela izvajala služba Skladnost poslovanja in integriteta, redno poročal organom upravljanja in nadzora.

V letu 2023 je bila v okviru pripojitve DUTB posebna pozornost posvečena ustrezni prilagoditvi procesov na področju SPI, dopolnitvi internih aktov, krepitevi svetovalne vloge službe SPI, prilagoditvi procesov na področju obravnave prijav sumov domnevnih nepravilnosti in zaščiti prijaviteljev v skladu z določili novega Zakona o zaščiti prijaviteljev (ZZPRI), pripravi pojasnil in dokumentacije za nadzorne in preiskovalne organe ter ozaščitvi in usposabljanju vseh zaposlenih.

6.3.2. Svetovalna funkcija za družbe s kapitalsko naložbo države

Zaposleni službe za skladnost poslovanja in integriteto so sodelovali pri organizaciji dogodkov oz. izobraževanj, ki jih je SDH organiziral za poslovodstva in člane nadzornih svetov družb s kapitalsko naložbo države. Organizirani in izvedeni sta bili tudi dve delovni srečanja pooblaščenec za SPI v družbah s kapitalsko naložbo države, v katerih ima SDH (kot upravljavec) večinsko lastništvo ali prevladujoč vpliv. Namen tovrstnih delovnih srečanj je obravnavati aktualnih strokovnih tem, izmenjava izkušenj ter posredovanje priporočil za nadaljnje delo in strokovni razvoj.

Z željo po nadaljnjem razvoju področja SPI v družbah s kapitalsko naložbo države je SDH ob koncu leta 2023 pripravil do-

polnitve Kodeksa korporativnega upravljanja in Priporočil in pričakovanj na področju SPI. V letni načrt dela službe SPI je bila vključena naloga okrepljenega strokovnega sodelovanja med SDH in družbami v obliki bilateralnih sestankov z družbami oz. pristojnimi osebami v družbah za področje SPI.

V skladu z določili ZSDH-1 je bil pooblaščenec za SPI na voljo za svetovanje poslovodnim ter nadzornim organom in revizijskim službam družb, v katerih ima SDH večinsko lastništvo ali prevladujoč vpliv. Z dopolnitvijo 57. člena ZSDH-1 morajo člani organov vodenja in nadzora omenjenih družb prijaviti pooblaščenca za SPI SDH morebitna neetična ali nezakonita ravnanja ali vplivanja tretjih oseb.

6.3.3. Obravnava prijav sumov domnevnih nepravilnosti

V okviru sistema za obravnavo prijav sumov domnevnih nepravilnosti je pooblaščenec v letu 2023 prejel skupno 82 prijav. Prijave so bile v skladu z internimi postopki razvrščene v naslednje kategorije:

- domnevne nepravilnosti zaposlenih, članov organov in delovnih teles SDH (notranje prijave),
- domnevne nepravilnosti v družbah s kapitalsko naložbo države (zunanje prijave),
- kršitve, katerih obravnava je v pristojnosti drugih organov ali institucij (odstop prijav v obravnavo),
- neprimerna ravnanja po 57. členu ZSDH-1 (obrnava pooblaščenca za SPI),
- izražanje mnenja prijaviteljev,
- druge zadeve, ki niso prijave.

Petindvajset prijav se je nanašalo na sume domnevnih nepravilnosti pri delovanju družb s kapitalsko naložbo države, ki so v upravljanju SDH. Triindvajset prijav je izražalo mnenja prijaviteljev ali druge zadeve, pri katerih niso bili zaznani elementi sumov domnevnih nepravilnosti. Štiri prijave so se posredno navezoval na domnevne nepravilnosti v SDH in so bile obravnavane v skladu z internimi postopki.

Vse prijave sumov domnevnih nepravilnosti v družbah s kapitalsko naložbo države je obravnavala uradna oseba za obravnavo zunanjih prijav (pomočnik direktorja službe SPI), ki jo je imenovala uprava v skladu z določili ZZPRI. SDH je v skladu s 14. členom ZZPRI postal eden od organov za obravnavo zunanjih prijav. Notranje prijave je obravnaval zaupnik (pooblaščenec in hkrati direktor službe SPI). Način obravnave prijav je bil v letu 2023 prilagojen določilom ZZPRI (podrobni postopki so objavljeni na spletnih straneh SDH), SDH pa je obravnaval tudi posamezne prijave sumov domnevnih nepravilnosti, ki niso izpolnjevali kriterijev po ZZPRI.

6.4. NOTRANJA REVIZIJA

Notranja revizija SDH, poleg rednih notranjerevizijskih poslov v SDH, izvaja tudi preglede poslovanja v družbah portfelja, s čimer želi pozitivno vplivati na (i) učinkovito, skrbno in uspešno poslovanje družb, (ii) odkrivanje, merjenje in zmanjševanje vseh ključnih tveganj, (iii) zanesljivost nefinančnih in finančnih informacij za zunanje in notranje poročanje, (iv) skladnost z zakoni, drugimi predpisi in internimi akti družbe.

Zaradi pripojitve DUTB k SDH je bila Notranja revizija v letu 2023 usmerjena predvsem v izvajanje pregledov v okviru SDH. Ne glede na to je bil izveden en pregled poslovanja v družbi port-

felja, in sicer je bilo pregledano področje upravljanja investicij. To področje je pomembno, ker dobre prakse izvajanja investicij vodijo do rezultatov, ki so v dolgoročnem interesu delničarjev, deležnikov in celotne skupnosti. V okviru pregleda so bile podane pobude, ki jih je uprava družbe sprejela in pripravila načrt za odpravo pomanjkljivosti.

Poleg tega je Notranja revizija redno spremljala izvajanje podanih pobud iz vseh predhodnih pregledov. Družbe so k odpravi pomanjkljivosti aktivno pristopile.

TABELA: PREGLED IZDANIH IN IZVEDENIH PRIPOROČIL IN POBUD NOTRANJE REVIZIJE V LETU 2023

Priporočila/pobude NR	Odprto na 1. 1. 2023	Novoizdano v letu 2023	Izvedeno v letu 2023	Opuščeno/ neizvedeno	Še odprto na 31. 12. 2023
Pobude družbam v upravljanju SDH	16	8	20	0	4

V juniju je bilo izvedeno četrto srečanje vodij služb notranje revizije v družbah portfelja, v katerih ima SDH/RS večinski delež ali prevladujoč vpliv. Namen tovrstnih delovnih srečanj je iz-

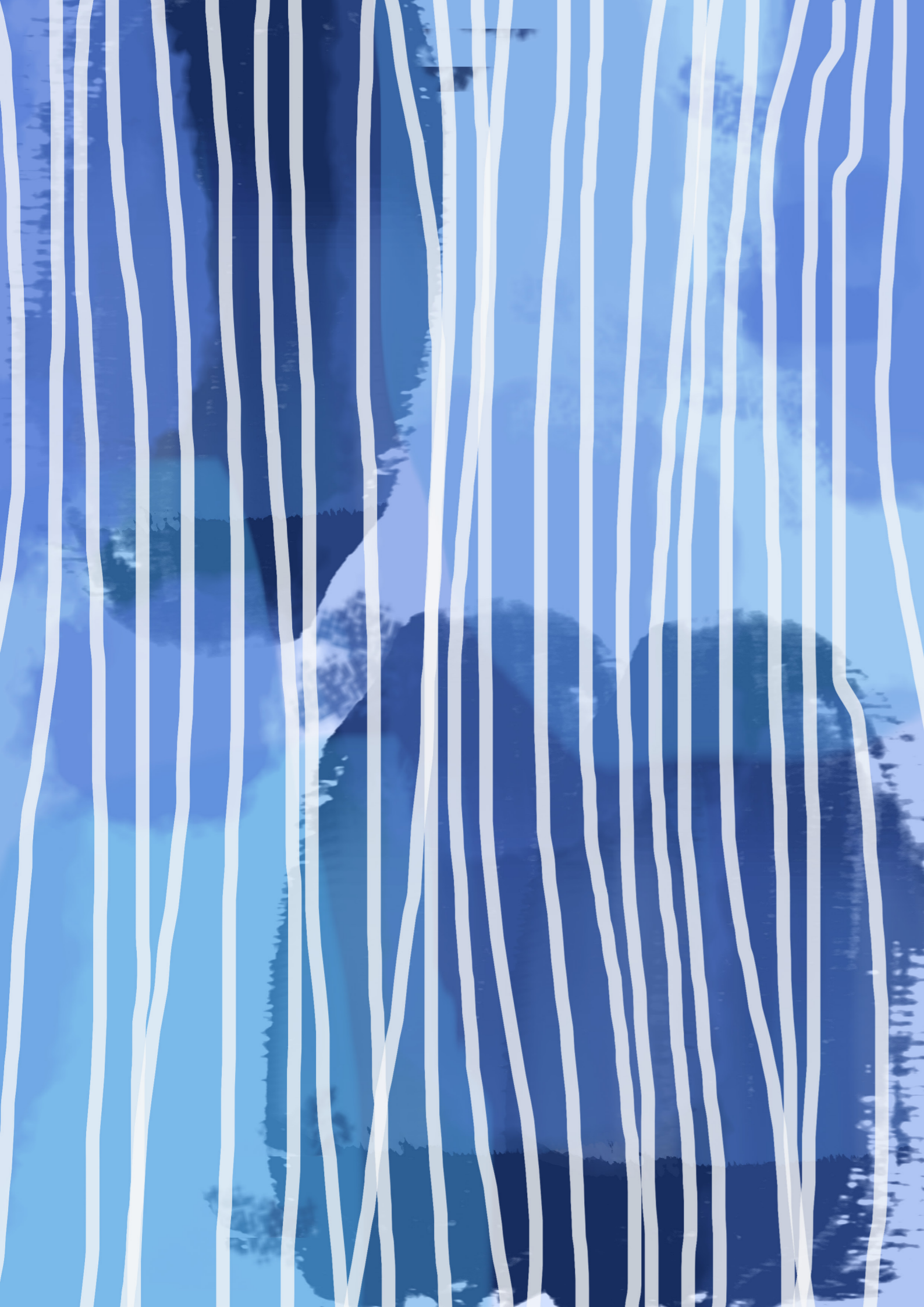
menjava dobrih praks in posvetovanje o strokovnih dilemah. Tema srečanja je bila notranjerevizijsko ocenjevanje tveganj.

6.5. KORPORATIVNA KULTURA, RAZNOLIKOST, ČLOVEKOVE PRAVICE

Vse te tri teme, **korporativna kultura, raznolikost in človekove pravice**, so med seboj povezane in se lahko skupaj, vsaka na svoj način, močno odražajo v poslovnih rezultatih družb. Družbe, ki učinkovito upravljajo ta poslovna področja, bodo bolj verjetno dosegle zastavljene poslovne rezultate in izpolnile pričakovanja deležnikov ter uveljavljale svojo širšo družbeno odgovornost.

SDH na ravni portfelja navedena področja spodbuja s Kodeksom korporativnega upravljanja, Priporočil in pričakovanj SDH in priložnika Upravljanje korporativne kulture. SDH od družb pričakuje izpolnjevanje priporočil po načelu spoštuj ali pojasni. Vse te teme bodo v prihodnje zasedale pomembno mesto pri spremljanju trajnostnega poslovanja družb. Nekatere od teh vsebin pa je SDH že do sedaj podpiral tudi z rednimi izobraževalnimi aktivnostmi za nadzorne svete in druge odločevalce.

USPEŠNOST
POSLOVANJA DRUŽB
V LASTI RS IN SDH IN
IZKAZNICE DRUŽB

7. USPEŠNOST POSLOVANJA DRUŽB V LASTI RS IN SDH

7.1. PORTFELJ KAPITALSKIH NALOŽB RS IN SDH NA DAN 31. DECEMBRA 2023

Na dan 31. decembra 2023 je imel SDH skupaj v upravljanju 84 aktivnih kapitalskih naložb (31. decembra 2022 jih je bilo 88). Od teh je imela samo RS neposreden lastniški delež v 39, samo SDH v 30, v 15 aktivnih naložbah pa sta imela neposredne lastniške deleže tako RS kot SDH. Na podlagi zakona, ki ureja dedovanje, je imel SDH ob zaključku leta 2023 v upravljanju osem manjših lastniških deležev RS. Med naložbe z deležem RS upoštevamo tudi naložbo ZPIZ v Zavarovalnici Triglav.

Poleg teh je na dan 31. decembra 2023 SDH upravljal tudi 21 neaktivnih kapitalskih naložb (družb v stečaju ali likvidaciji; 31. decembra 2022 je bilo takih naložb 26); samo RS je imela nep-

osreden lastniški delež v osmih, samo SDH v 11, v dveh pa sta imela neposredne lastniške deleže tako RS kot SDH.

Določene kapitalске naložbe so uvrščene med upravljanje stvarnega premoženja in terjatve. Pri kapitalskih naložbah, ki so uvrščene med upravljanje stvarnega premoženja, gre za naložbe, pri katerih pretežni del premoženja predstavljajo nepremičnine. Gre praviloma za projektne družbe za izvajanje aktivnosti v zvezi z upravljanjem nepremičnin. Pri kapitalskih naložbah, ki so uvrščene med upravljanje terjatev, gre pretežno za družbe, kjer je glavnina aktivnosti usmerjena na upravljanje terjatev do teh družb. Pretežno so to družbe (izjema je MLM), kjer se osnovna dejavnost ne izvaja več.

TABELA: SEZNAM AKTIVNIH KAPITALSKIH NALOŽB RS IN SDH V DRUŽBAH, V KATERIH JE LASTNIŠKI DELEŽ RS IN/ALI SDH NAD 5 % OZIROMA JE ZA DRUŽBO PRIPRAVLJEN LNU, NA DAN 31. DECEMBRA 2023*

Steber, kapitalna naložba	Delež RS (%)	Delež SDH (%)	Skupaj (%)
PROMET			
DARS, d. d.	100,00		100,00
DRI, d. o. o.	100,00		100,00
KOPP, d. o. o.	100,00		100,00
KZPS, d. o. o.	100,00		100,00
LUKA KOPER, d. d.	51,00	11,13	62,13
POŠTA SLOVENIJE, d. o. o.	100,00		100,00
SŽ, d. o. o.	100,00		100,00
ENERGETIKA			
EGS-RI, d. o. o.	100,00		100,00
ELEKTRO CELJE, d. d.	79,50	0,41	79,91
ELEKTRO GORENJSKA, d. d.	79,48	1,51	80,99
ELEKTRO LJUBLJANA, d. d.	79,50	0,77	80,27
ELEKTRO MARIBOR, d. d.	79,86		79,86
ELEKTRO PRIMORSKA, d. d.	79,68	0,36	80,05

GEN ENERGIJA, d. o. o.	100,00		100,00
GEOPLIN, d. o. o., Ljubljana	25,01		25,01
HSE, d. o. o.	100,00		100,00
INFRA, d. o. o.	100,00		100,00
NAFTA LENDAVALA, d. o. o.	100,00		100,00
PETROL, d. d., Ljubljana	10,82	12,70	23,52
PLINHOLD, d. o. o.	60,10	0,05	60,15
RŽV, d. o. o.	100,00		100,00
FINANCE			
D. S. U., d. o. o.	100,00		100,00
NLB, d. d.	25,00		25,00
Sava Re, d. d.	13,89	17,68	31,57
SID banka, d. d., Ljubljana	99,41		99,41
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d.**	34,48	28,09	62,57
GOSPODARSTVO			
A. L. P. PECA, d. o. o.	9,09		9,09
BODOČNOST MARIBOR, d. o. o.	77,52		77,52
CETIS, d. d.		7,47	7,47
CINKARNA Celje, d. d.		24,44	24,44
CSS, d. o. o.	97,96		97,96
ELEKTROOPTIKA, d. d.	0,01	70,48	70,49
FARME IHAN – KPM, d. o. o.		100,00	100,00
ISTRABENZ, d. o. o.		100,00	100,00
KOTO, d. o. o.	66,23	4,42	70,65
KRKA, d. d., Novo mesto	7,22	9,00	16,22
LOTERIJA SLOVENIJE, d. d.		15,00	15,00
LUBRIO, d. o. o.	100,00		100,00
MK Založba, d. d.		83,47	83,47
POMGRAD – VGP, d. d.	25,01		25,01
PS ZA AVTO, d. o. o., Ljubljana		90,00	90,00
SALOMON, d. o. o., Ljubljana		30,59	30,59
SIDG, d. o. o.	100,00		100,00
SIJ, d. d.	25,00		25,00
STNA, d. o. o.		100,00	100,00
STUDENTENHEIM KOROTAN GMBH	100,00		100,00
TALUM d. d., Kidričevo	86,25	5,21	91,46
TELEKOM SLOVENIJE, d. d.	62,54	4,25	66,80
UNIOR, d. d.		39,43	39,43
URADNI LIST REPUBLIKE SLOVENIJE, d. o. o.	100,00		100,00
VGP, d. d.	25,00		25,00
VGP DRAVA Ptuj, d. o. o.	25,00		25,00
VGP Novo mesto, d. d.	25,00		25,00
TURIZEM			
ADRIA, d. o. o.		11,74	11,74
CASINO BLEND, d. d.		33,75	33,75
CASINO Portorož, d. d.		9,46	9,46

HIT, d. d., Nova Gorica		28,54	28,54
ISTRABENZ TURIZEM, d. d.		100,00	100,00
SAVA, d. d.		61,91	61,91
TERME OLIMIA, d. d.	67,13	8,08	75,21
THERMANA, d. d.		100,00	100,00
STVARNO PREMOŽENJE			
ARGOLINA, d. o. o.		100,00	100,00
DUP, d. o. o., Sarajevo		100,00	100,00
DUTB Crna Gora, d. o. o.		100,00	100,00
FACTOR PROJEKT, d. o. o., Hrvaška		100,00	100,00
TERJATVE			
AVROTEHNA Zagreb, d. o. o.		100,00	100,00
BATRIS, LLC, Ukrajina		18,00	18,00
CONSTANT LEADER XXI, LLC, Ukrajina		18,00	18,00
DS PROJEKT, d. o. o.		74,00	74,00
HYUNDAI AUTO BEOGRAD, d. o. o.		100,00	100,00
MLM, d. d.		100,00	100,00
POSLOVNI SISTEM DOMINA d. o. o., BEOGRAD		55,52	55,52

* Seznam ne vsebuje kapitalskih naložb RS v družbah, ki jih je RS pridobila v last na podlagi zakona o dedovanju.

** RS ima v Zavarovalnici Triglav prek ZPIZ 34,47-odstotni delež lastništva, skupaj z delnicami Zavarovalnice Triglav v lasti RS pa znaša skupni delež lastništva RS v Zavarovalnici Triglav 34,48 %.

7.2. VREDNOST IN STRUKTURA UPRAVLJAVSKEGA PORTFELJA

7.2.1. Kapitalske naložbe

Knjigovodska vrednost kapitalskih naložb v upravljanju se je v letu 2023 povečala in je konec leta znašala 12,2 mrd EUR (konec leta 2022 11,2 mrd EUR). Povišanje vrednosti je pretežno posledica rasti kapitala družb zaradi doseženih poslovnih rezultatov, deloma pa tudi zaradi višjega izkazanega kapitala zavarovalnic zaradi uvedbe novih računovodskih standardov.

Koncentracija naložb ostaja visoka, tako deset največjih naložb obsega skoraj 77,8 %, dvajset največjih naložb pa prek 94 % vrednosti vseh naložb v upravljanju. Največja naložba, družba DARS, sama obsega 27,2 % vrednosti portfelja.

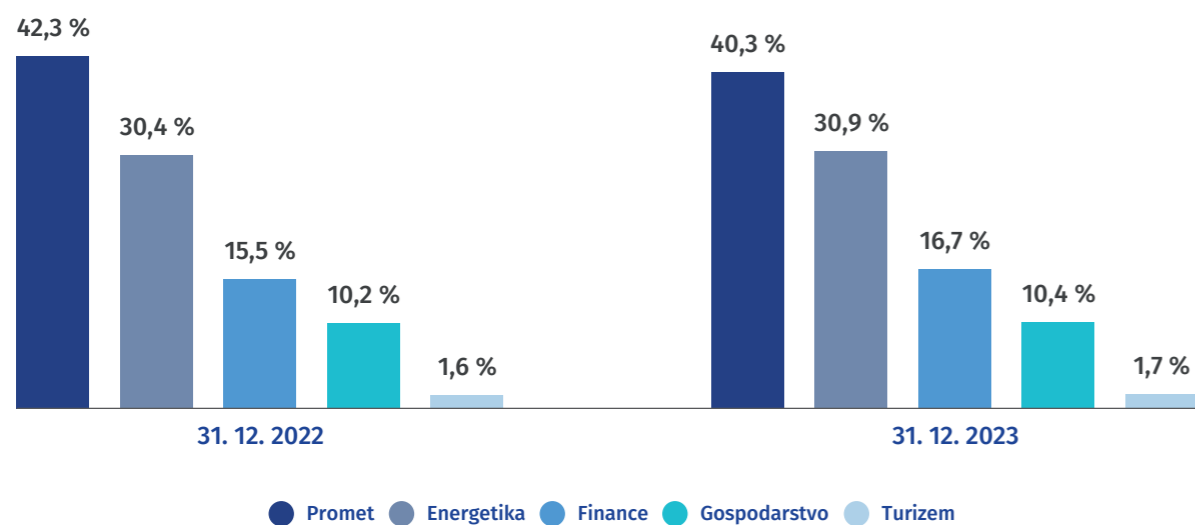
TABELA: DESET NAJVEČJIH NALOŽB RS IN SDH PO KNJIGOVODSKI VREDNOSTI LASTNIŠKEGA DELEŽA, NA DAN 31. DECEMBRA 2023

Družba	Steber	Klasifikacija	Delež RS + SDH na dan 31. decembra 2023	Knjigovodska vrednost lastniškega deleža RS + SDH 31. decembra 2023 (v mio EUR)	Delež v celotnem portfelju
DARS, d. d.	PROMET	STRATEŠKA	100,00 %	3.334	27,2 %
GEN SKUPINA	ENERGETIKA	STRATEŠKA	100,00 %	1.228	10,0 %
HSE SKUPINA	ENERGETIKA	STRATEŠKA	100,00 %	1.188	9,7 %
SŽ SKUPINA	PROMET	STRATEŠKA	100,00 %	864	7,1 %
NLB SKUPINA	FINANCE	POMEMBNA	25,00 %	737	6,0 %
ZAVAROVALNICA TRIGLAV SKUPINA	FINANCE	STRATEŠKA	62,57 %	558	4,6 %
SID banka	FINANCE	STRATEŠKA	99,41 %	482	3,9 %
TELEKOM SLOVENIJE SKUPINA	GOSPODARSTVO	PORTFELJSKA	66,80 %	440	3,6 %
KRKA SKUPINA	GOSPODARSTVO	POMEMBNA	16,21 %	354	2,9 %
POŠTA SLOVENIJE SKUPINA	PROMET	STRATEŠKA	100,00 %	351	2,9 %
SKUPAJ NAJVEČJIH 10				9.535	77,8 %
Drugo				2.714	22,2 %
SKUPAJ CELOTEN PORTFELJ				12.249	100,0 %

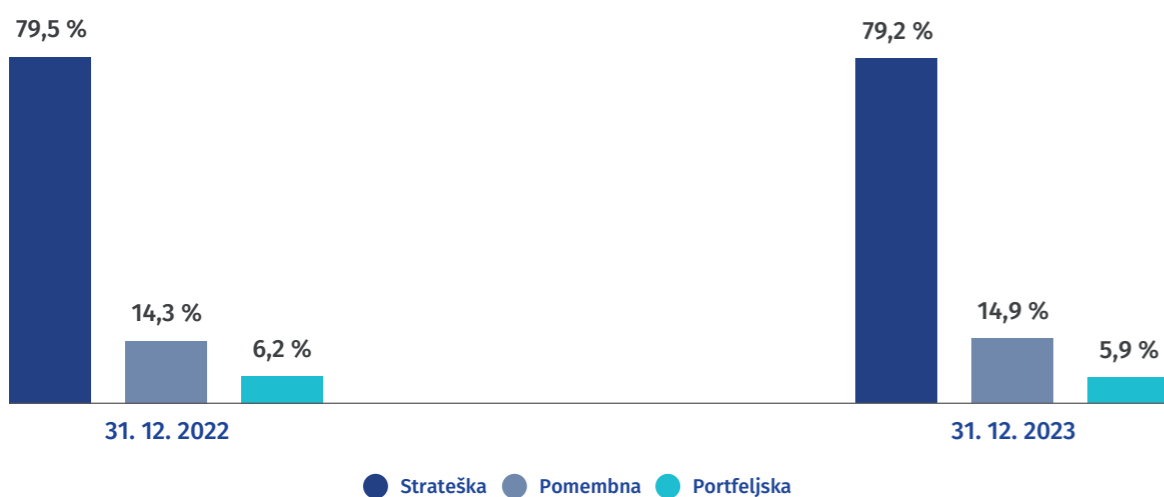
Večino naložb predstavljajo naložbe stebov Promet in Energetika, skupaj več kot 71 %. Struktura po stebrih se v letu 2023 ni bistveno spremenila, najbolj se je znižal delež stebra Promet,

povišal pa delež stebra Finance. Tudi v strukturi po klasifikaciji in kotaciji ni bilo pomembnih sprememb.

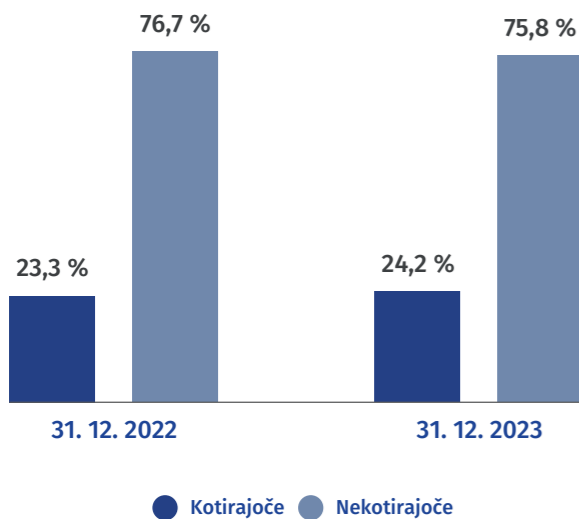
GRAF: SESTAVA UPRAVLJAVSKEGA PORTFELJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023 – PO STEBRIH (PANOGAH)

GRAF: SESTAVA UPRAVLJAVSKEGA PORTFELJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023 – PO KLASIFIKACIJI (STRATEŠKOSTI)

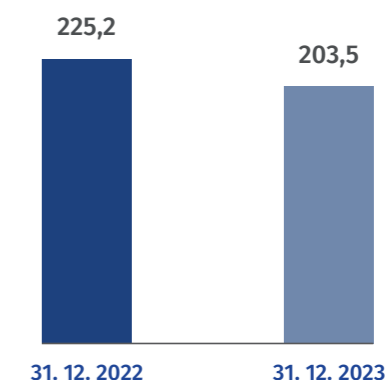
GRAF: SESTAVA UPRAVLJAVSKEGA PORTFELJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023 – PO KOTACIJI NA BORZI VREDNOSTNIH PAPIRJEV

7.2.2. Terjatve

Knjigovodska vrednost terjatev je na dan 31. decembra 2023 znašala 203,5 mio EUR. Poštena vrednost predstavlja 7,3 % celotne bruto izpostavljenosti, ki znaša 2,8 mrd EUR.

KNJIGOVODSKA VREDNOST TERJATEV (V MIO EUR)

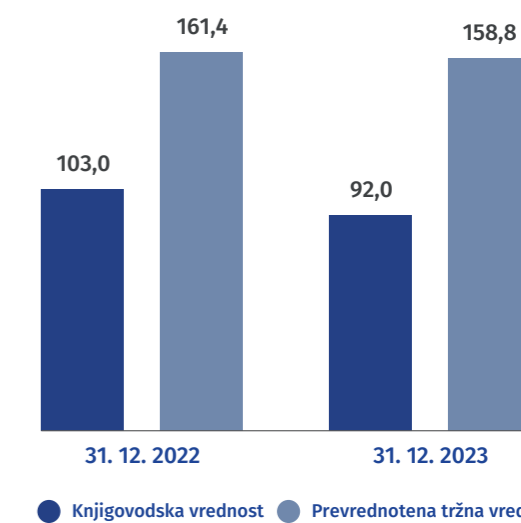

7.2.3. Stvarno premoženje

Konec leta 2023 je imel SDH v lasti 194 sklopov nepremičninskih enot s skupno knjigovodsko vrednostjo 92,0 mio EUR. Manjši del vrednosti portfelja stvarnega premoženja (2,3 mio EUR) predstavljajo še dve letali, umetniška dela, nepremičnine v procesu prevzemanja s strani SDH, dani avansi in razna oprema (v poslovnih prostorih), tako je skupaj knjigovodska vrednost stvarnega premoženja 94,3 mio EUR.

Polovico nepremičnin sestavljajo zemljišča, sledijo jim stanovanjske, poslovne in industrijske stavbe. Namembnost zemljišč je pretežno stanovanjska.

KNJIGOVODSKA IN PREVREDNOTENA TRŽNA VREDNOST NEPREMIČNIN V LASTNIŠTVU (V MIO EUR)

STRUKTURA NEPREMIČNINSKEGA PORTFELJA GLEDE NA TIP NEPREMIČNINE (V %)

7.3. USPEŠNOST UPRAVLJANJA NALOŽB

7.3.1. Kapitalske naložbe

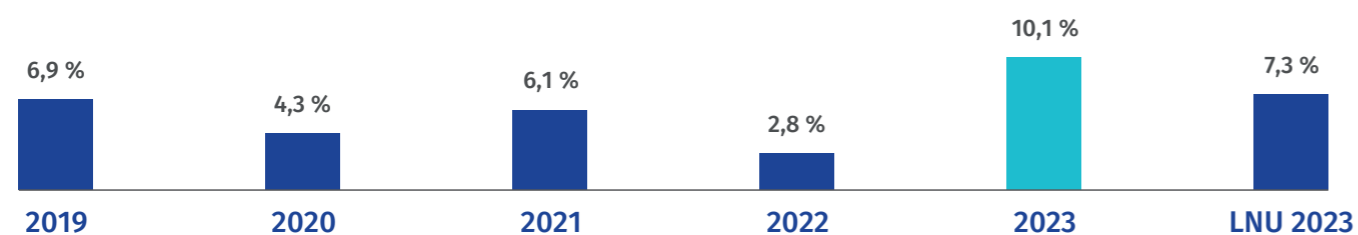
Čista dobičkonosnost lastniškega kapitala (ROE) celotnega portfelja kapitalskih naložb, ki ga upravlja SDH, je v letu 2023 znašala 10,1 %, kar je za 2,8 odstotne točke več, kot je bilo načrtovano v LNU za leto 2023 (7,3 %) in kar za 7,3 odstotne točke več, kot je znašala v letu 2022 (2,8 %). Na preseganje načrtovanih

rezultatov je najbolj vplivalo zelo dobro poslovanje družb s področja energetika.

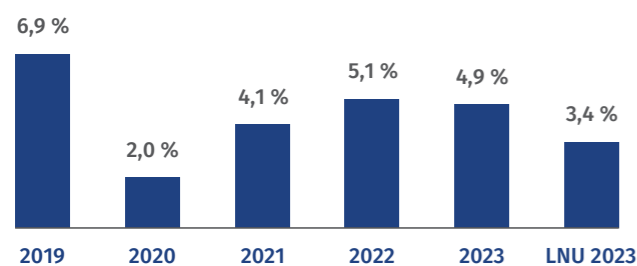
Načrtovani rezultati glede donosnosti so bili preseženi pri vseh upravljaljskih stebrih in tudi pri obeh najpomembnejših klasi-fikacijskih skupinah, strateških in pomembnih naložbah.

GRAF: ROE PORTFELJA KOT CELOTE IN POSAMEZNIH UPRAVLJAVSKIH STEBROV V OBDOBJU 2019–2023

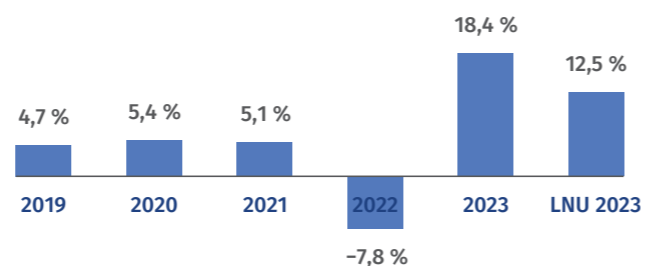
Portfelj RS + SDH skupaj

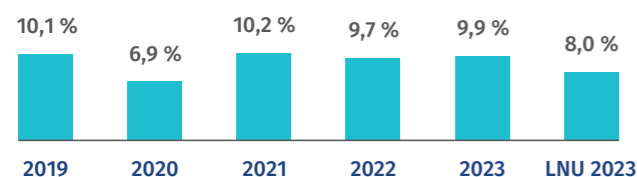
Promet

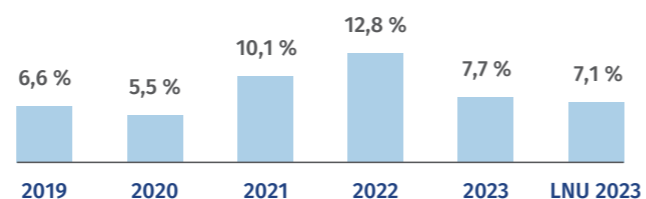
Energetika

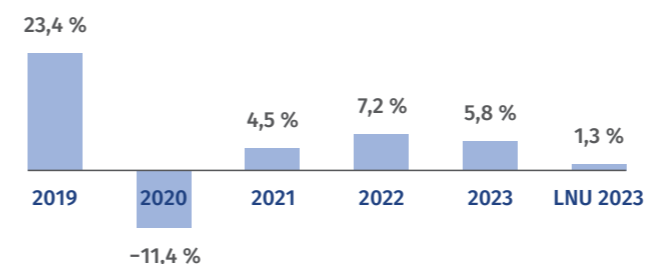
Finance

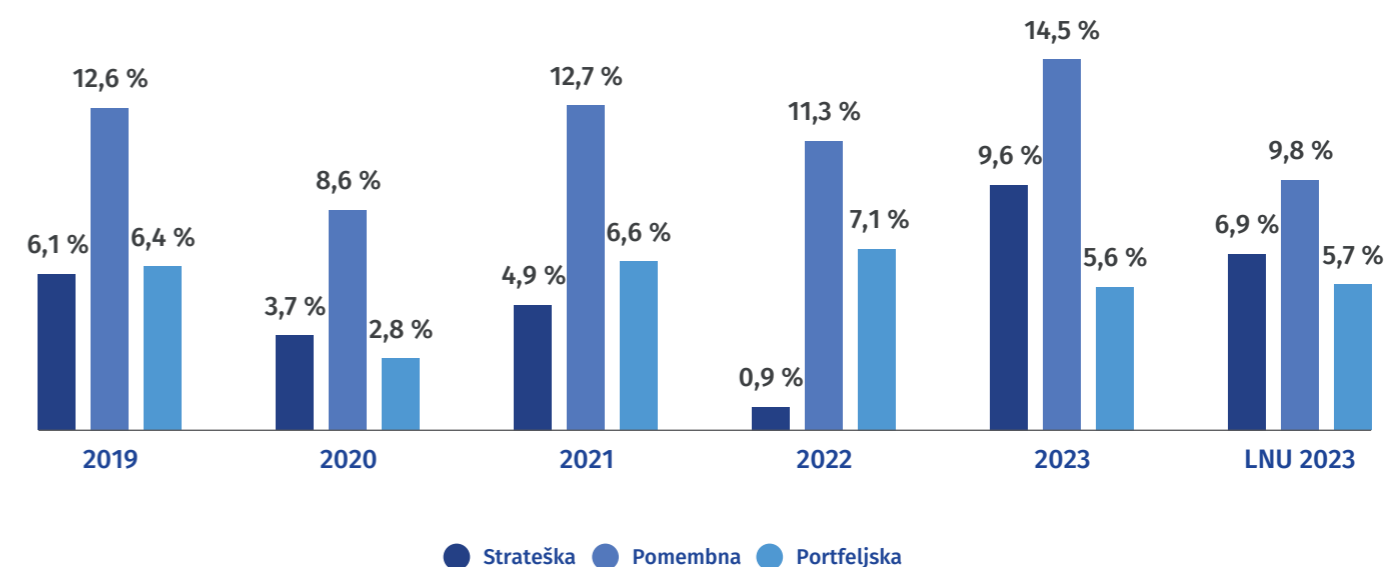
Gospodarstvo

Turizem

GRAF: ROE PO KLASIFIKACIJSKIH SKUPINAH V OBDOBJU 2019–2023

Med posameznimi družbami oziroma skupinami so po rezultatih v letu 2023 izstopali HSE, NLB, GEN, Petrol in Krka.

TABELA: ROE 2023 IN DIVIDENDE ZA POSLOVNO LETO 2023 PRI PETIH NAJVEČJIH DRUŽBAH V POSAMEZNEM UPRAVLJAVSKEM STEBRU

(na dan 31. decembra 2023)

Steber, kapitalska naložba	Lastniški delež RS + SDH	Knjigovodska vrednost deleža RS + SDH (EUR)	Delež v celotnem portfelju	ROE 2022	ROE 2023	Dividende za RS in SDH za posl. l. 2022 (EUR)	Dividende za RS in SDH za posl. l. 2023 (EUR)
PROMET							
DARS, d. d.	100,00 %	3.333.743.669	27,3 %	4,33	4,30	0	0
SŽ SKUPINA	100,00 %	864.346.585	7,1 %	5,02	5,21	9.825.988	4.300.000
POŠTA SLOVENIJE SKUPINA	100,00 %	350.641.251	2,9 %	2,82	2,28	0	0
LUKA KOPER SKUPINA	62,13 %	337.385.763	2,8 %	15,09	10,66	21.744.643	17.395.714
DRI SKUPINA	100,00 %	25.232.062	0,2 %	7,97	10,14	824.115	2.107.309
SKUPAJ TOP 5 PROMET		4.911.349.330	40,2 %			32.394.746	23.803.023
ENERGETIKA							
GEN SKUPINA	100,00 %	1.226.833.110	10,0 %	2,32	18,40	0	150.000.000
HSE SKUPINA	100,00 %	1.173.324.581	9,6 %	-29,53	35,92	0	100.000.000
ELEKTRO LJUBLJANA, d. d.	80,27 %	278.511.044	2,3 %	-2,02	3,23	0	1.257.309
ELEKTRO MARIBOR SKUPINA	79,86 %	246.013.490	2,0 %	1,89	3,27	0	1.597.740
PETROL SKUPINA	23,52 %	217.082.055	1,8 %	-0,30	15,32	14.719.800	17.663.760
SKUPAJ TOP 5 ENERGETIKA		3.141.764.280	25,7 %			14.719.800	270.518.809
FINANCE							
NLB SKUPINA	25,00 %	736.997.500	6,0 %	12,20	21,00	27.500.006	55.000.011
ZAVAROVALNICA TRIGLAV SKUPINA	62,57 %	557.592.448	4,6 %	13,10	1,80	35.565.408	24.895.792
SID banka, d. d., Ljubljana	99,41 %	481.815.032	3,9 %	1,78	3,36	0	0
ZAVAROVALNA SKUPINA SAVA	31,57 %	184.896.345	1,5 %	14,90	11,60	8.698.111	9.513.558
D. S. U., d. o. o.	100,00 %	83.234.157	0,7 %	6,55	7,13	0	0
SKUPAJ TOP 5 FINANCE		2.044.535.482	16,7 %			71.763.525	89.409.361
GOSPODARSTVO							
TELEKOM SLOVENIJE SKUPINA	66,80 %	439.940.545	3,6 %	6,19	7,41	0	27.065.530
KRKA SKUPINA	16,21 %	353.675.177	2,9 %	17,93	14,52	35.085.581	39.870.128
TALUM SKUPINA	91,46 %	113.895.449	0,9 %	1,44	1,54	0	554.263
SIJ SKUPINA	25,00 %	104.473.300	0,9 %	22,57	-4,36	1.494.417	0
UNIOR SKUPINA	39,43 %	73.519.022	0,6 %	5,67	2,66	0	0
SKUPAJ TOP 5 GOSPODARSTVO		1.085.503.493	8,9 %			36.579.998	67.489.921
TURIZEM							
SAVA SKUPINA	61,91 %	74.202.091	0,6 %	5,67	1,73	0	0
ISTRABENZ TURIZEM, d. d.	100,00 %	41.679.393	0,3 %	5,13	4,35	0	299.776
TERME OLIMIA SKUPINA	75,21 %	37.881.932	0,3 %	7,56	13,23	0	1.857.800
THERMANA, d. d.	100,00 %	26.487.042	0,2 %	8,68	4,18	0	0
HIT SKUPINA	28,54 %	19.137.591	0,2 %	21,17	13,29	0	820.821
SKUPAJ TOP 5 TURIZEM		199.388.049	1,6 %			0	2.978.397
SKUPAJ TOP 5 VSI STEBRI		11.398.165.877	93,1 %			155.458.069	454.199.511
CELOTNI PORTFELJ RS + SDH		12.231.621.824	100%			175.500.357	487.123.970

7.3.2. Terjatve

SDH je v letu 2023 ustvaril 52,2 mio EUR prilivov iz upravljanja terjatev. Največje prilive predstavljajo prestrukturiranje terjatev do družb Skupine FORI. V letu 2023 je bilo na podlagi refinanciranja posojil poslovnih bank, rednega ali drugačnega poplačila, s polno izterjanim pogodbenim dolgom zaključenih 91 primerov, za katere smo prejeli 23,9 mio EUR prilivov.

7.3.3. Stvarno premoženje

Prihodki SDH iz naslova upravljanja stvarnega premoženja v letu 2023 se pretežno nanašajo na prodajo nepremičnin, delno pa tudi na oddajo. Prodanih je bilo več kot 150 delov nepremičnin s skupno prodajno vrednostjo 18,8 mio EUR. SDH je aktivno upravljal več kot 130 najemnih razmerij in bistveno povečal obseg prilivov iz oddajanja v najem v primerjavi s prejšnjimi leti, ki so do konca leta 2023 znašali skoraj 1,9 mio EUR.

Iztržki iz prodaje nepremičnin so bili nekoliko nižji od prvotno predvidenih, ocenjuje se, da predvsem na račun povečane previdnosti investitorjev pri nakupih in višjih cen denarja na trgu. Nepremičnine SDH imajo vrsto specifik in največkrat tudi zelo ozek krog interesentov, zato pri upadu interesa edinega ponudnika (iz različnih razlogov) do načrtovane realizacije včasih ne pride.

7.4. DIVIDENDE

V letu 2024 bo znesek izplačanih dividend po zadnjih ocenah (za poslovno leto 2023) 487,1 mio EUR, kar je za 103,3 mio EUR oziroma 26,9 % nad načrtovanim nivojem iz LNU, ki je bil 383,9 mio EUR. Znesek izplačanih dividend bo v letu 2024 tudi bistveno višji od izplačil v letu 2023 (175,5 mio EUR). Najvišji delež divi-

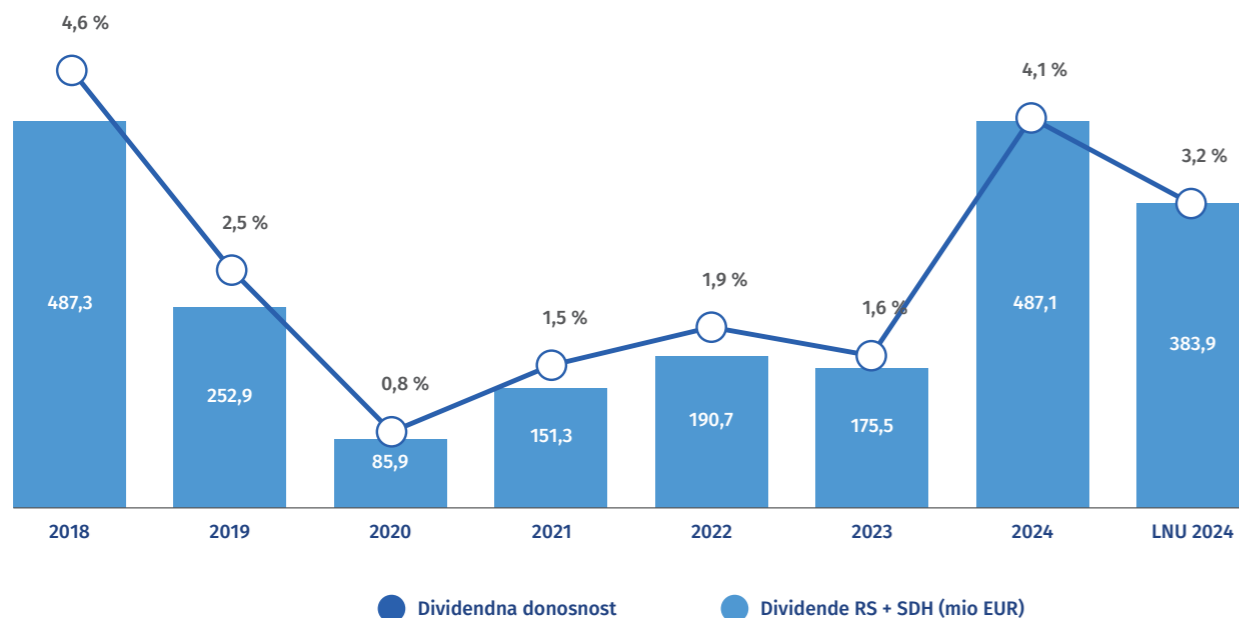
V primerih, v katerih od 31. decembra 2022 ni bilo verjetno pričakovati poplačil (primeri brez stvarnih zavarovanj), je bilo v letu 2023 kljub temu in na podlagi množice aktivnosti realiziranih za 1,5 mio EUR poplačil. Ta se nanašajo na 49 primerov (razdelitve splošnih stečajnih mas, poplačila na podlagi sporazumov, uspešno končani izvršilni in drugi sodni postopki).

V letu 2023 je bila izvedena še primopredaja zemljišča z objekti, ki predstavljajo bivšo ladjedelnico v Izoli. Nepremičnina je bila julija 2023 predana v last Republiki Sloveniji na podlagi Sklepa Vlade RS, s pripoznanjem ekonomske izgube SDH, kot vračilo kapitala lastniku.

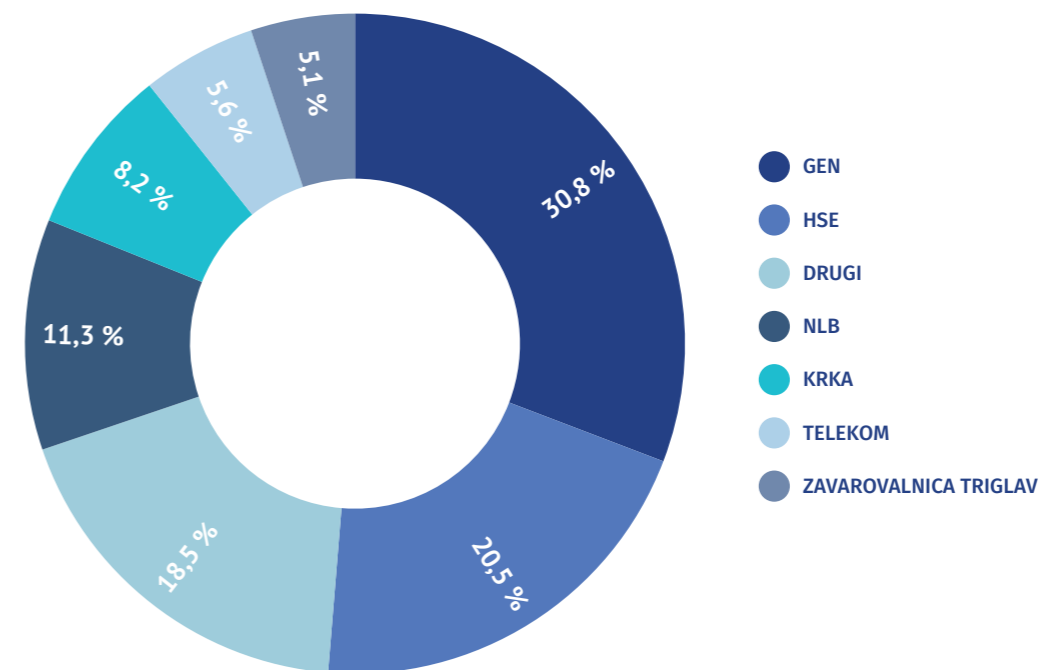
Poleg prodajnih in oddajnih aktivnosti so bile izvedene tudi številne aktivnosti za povečanje vrednosti premoženja in za zniževanje stroškov upravljanja staranega premoženja, med drugimi je bil do konca junija v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo uspešno izveden prenos 499 umetniških del iz najetih arhivskih prostorov v hrambo različnim državnim umetniškim galerijam.

dend bodo prispevale družbe iz stebra Energetika, in sicer 56,5 %, sledi steber Gospodarstvo z 19,6-odstotnim deležem, steber Finance pa bo prispeval 18,4 % vseh dividend. Manj dividend bosta prispevala stebra Promet (4,9 %) in Turizem (0,6 %).

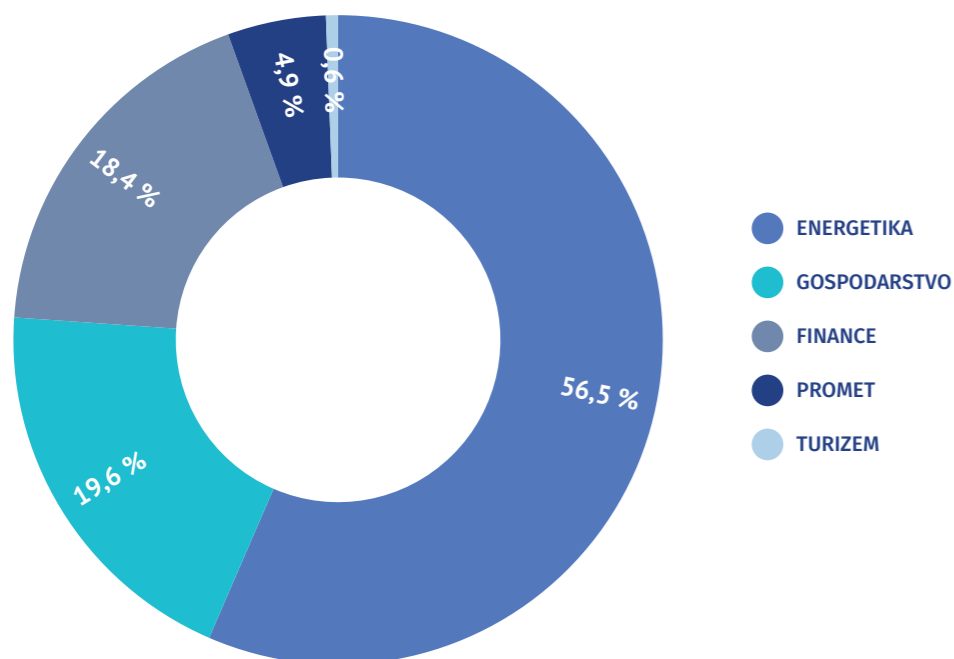
GRAF: PRIKAZ VIŠINE IZPLAČANIH DIVIDEND V EUR ZA NALOŽBE V LASTI RS IN SDH, LOČENO PO LETIH (ZA PRETEKLO POSLOVNO LETO)

GRAF: NAJVEČJI IZPLAČEVALCI DIVIDEND RS IN SDH V LETU 2024 (ZA POSLOVNO LETO 2023) – PO POSAMEZNIH DRUŽBAH

GRAF: NAJVEČJI IZPLAČEVALCI DIVIDEND RS IN SDH V LETU 2024 (ZA POSLOVNO LETO 2023) – PO POSAMEZNIH STEBRIH

Od posameznih družb bosta največ dividend izplačali družbi GEN, in sicer 30,8 % vseh dividend ter HSE, ki bo izplačal 20,5 % vseh dividend. Sledijo NLB, Krka, Telekom in Zavarovalnica

Triglav. Skupaj bo največjih šest izplačevalcev izplačalo prek 81 % vseh dividend.

7.5. POVZETEK MERIL ZA MERJENJE USPEŠNOSTI DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE IN IZPOLNJEVANJE TEH MERIL V LETU 2023

V spodnji tabeli je pregled izpolnjevanja dveh od meril za merjenje uspešnosti družb s kapitalsko naložbo države (ROE in EBITDA marža), oblikovanih konec leta 2022 za poslovno leto 2023. Pri bankah je namesto merila EBITDA marža upoštevano

merilo CIR (cost to income ratio), pri zavarovalnicah pa kombinirani količnik. Iz preglednice so izpuščene kapitalске naložbe države, za katere letni načrt upravljanja ni bil pripravljen.

TABELA: DOSEGANJE CILJEV NA PODLAGI POSTAVLJENIH MERIL (ROE, EBITDA MARŽA) V LETNEM NAČRTU UPRAVLJANJA ZA LETO 2023

Steber, kapitalna naložba	ROE 2023 (%)		EBITDA marža 2023 (%)	
	Letni načrt upravljanja	Realizacija	Letni načrt upravljanja	Realizacija
PROMET				
DARS, d. d.	3,14	4,30	72,48	75,18
KOPP, d. o. o.	0,02	1,39	5,71	3,37
KZPS, d. o. o.	25,42	45,00	14,05	16,79
LUKA KOPER SKUPINA	7,90	10,66	26,90	29,39
POŠTA SLOVENIJE SKUPINA	-0,48	2,28	6,96	9,02
SŽ SKUPINA	4,44	5,21	15,96	16,62
DRI SKUPINA	3,20	10,14	7,84	10,58

ENERGETIKA				
ELEKTRO CELJE, d. d.	2,36	1,67	34,26	30,60
ELEKTRO GORENJSKA SKUPINA	4,14	6,01	41,94	43,75
ELEKTRO LJUBLJANA, d. d.	3,10	3,23	42,26	32,05
ELEKTRO MARIBOR, d. d.	4,17	2,03	40,04	34,92
ELEKTRO PRIMORSKA, d. d.	3,57	2,45	40,74	33,65
GEN SKUPINA	8,23	18,09	2,70	10,62
GEOPLIN SKUPINA	26,12	2,19	3,37	1,32
HSE SKUPINA	28,20	35,56	5,12	12,49
NAFTA LENDAVA SKUPINA	0,65	-97,38	0,40	2,57
PETROL SKUPINA	11,50	15,32	9,20	9,70
PLINHOLD SKUPINA	0,54	3,99	46,70	42,19
FINANCE				
D.S.U., d. o. o.	5,83	7,13	60,92	64,44
GOSPODARSTVO				
BODOČNOST MARIBOR, d. o. o.	7,22	3,35	6,03	4,37
CETIS SKUPINA	14,30	24,30	17,00	21,17
CINKARNA Celje, d. d.	2,80	5,88	9,20	14,54
CSS, d. o. o.	3,56	-21,06	3,14	-3,38
FARME IHAN SKUPINA	1,30	-9,08	3,44	2,51
KOTO, d. o. o.	3,97	3,24	10,96	10,35
KRKA SKUPINA	13,00	14,52	25,50	28,56
LOTERIJA SLOVENIJE, d. d.	25,10	29,01	7,37	7,67
MK SKUPINA	5,60	4,14	7,40	7,23
MLM, d. d.	2,20	-133,81	5,49	-4,21
POMGRAD – VGP, d. d.	1,95	9,34	9,80	7,68
SIDG SKUPINA	15,35	19,85	16,88	18,60
SIJ SKUPINA	-4,80	-4,36	5,70	5,65
STUDENTENHEIM KOROTAN GMBH	-6,30	-7,72	20,20	0,33
TALUM SKUPINA	1,32	1,54	3,84	5,62
TELEKOM SLOVENIJE SKUPINA	7,00	7,41	33,50	32,28
UNIOR SKUPINA	6,31	2,66	11,50	10,49
Uradni list Republike Slovenije, d. o. o.	2,14	7,55	8,65	15,76
VGP, d. d.	4,77	8,42	5,50	8,89
VGP DRAVA Ptuj, d. o. o.	18,00	29,50	6,77	8,46
VGP Novo mesto, d. d.	9,11	9,59	16,39	15,43
TURIZEM				
ADRIA, d. o. o.	2,47	3,03	19,23	19,95
HIT SKUPINA	8,03	13,29	12,06	13,85
Istrabenz Turizem, d. d.	0,47	4,35	13,46	15,86
SAVA SKUPINA	-1,60	1,73	14,90	17,17
TERME OLIMIA SKUPINA	7,86	13,23	22,67	27,18
THERMANA, d. d.	0,50	4,18	11,81	17,64

Steber, kapitalna naložba	ROE 2023 (%)		CIR 2023 (%)	
	Letni načrt upravljanja	Realizacija	Letni načrt upravljanja	Realizacija
FINANCE- banke				
NLB SKUPINA	10,50	21,00	59,00	45,90
SID banka, d. d., Ljubljana	0,60	3,36	75,00	55,74

* Delež operativnih stroškov v neto prihodkih (angl. cost to income ratio).

Steber, kapitalna naložba	ROE 2023 (%)		Kombinirani količnik 2023 (%)	
	Letni načrt upravljanja	Realizacija	Letni načrt upravljanja	Realizacija
FINANCE – zavarovalnice				
ZAVAROVALNA SKUPINA SAVA	12,00	11,60	95,00	93,10
ZAVAROVALNICA TRIGLAV SKUPINA	11,00	1,80	95,00	101,60

Opombe: Če družbe pripravljajo konsolidirane izkaze, se kazalniki nanašajo na poslovne rezultate skupin, razen pri elektrodistribucijskih podjetjih (EDP), pri katerih se kazalnik EBITDA marža, zaradi medsebojne primerljivosti, nanaša na matične družbe. Pri družbi Petrol je namesto EBITDA marže upoštevana bruto marža, ker je v letnem načrtu upravljanja za to družbo med merili ta kazalnik in ne EBITDA marža. Pri bankah je namesto EBITDA marže naveden kazalnik CIR (angl. cost-to-income ratio). Pri zavarovalnicah je namesto EBITDA marže naveden kazalnik kombinirani količnik.

8. IZKAZNICE 20 NAJVEČJIH DRUŽB PORTFELJA RS IN SDH PO KNJIGOVODSKI VREDNOSTI DELEŽEV

Seznam izkaznic skupin družb po stebrih energetika, promet, finance ter gospodarstvo in turizem (Elektro Ljubljana, Elektro Maribor, Elektro Celje, Elektro Primorska, Dars in SID banka niso skupine)

ENERGETIKA
ELEKTRO CELJE, D. D.
ELEKTRO GORENJSKA, D. D.
ELEKTRO LJUBLJANA, D. D.
ELEKTRO MARIBOR, D. D.
ELEKTRO PRIMORSKA, D. D.
GEN ENERGIJA, D. O. O.
HSE, D. O. O.
PETROL, D. D.
PLINHOLD, D. O. O.
PROMET
DARS, D. D.
LUKA KOPER, D. D.
POŠTA SLOVENIJE, D. O. O.
SLOVENSKE ŽELEZNICE, D. O. O.
FINANCE
NLB, D. D.
POZAVAROVALNICA SAVA, D. D.
SID, SLOVENSKA IZVOZNA IN RAZVOJNA BANKA, D. D., LJUBLJANA
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D. D.
GOSPODARSTVO IN TURIZEM
KRKA, D. D.
TALUM, D. D.
TELEKOM SLOVENIJE, D. D.

ENERGETIKA

Foto: arhiv Elektro Celje

ELEKTRO CELJE, D. D.

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Vrunčeva ulica 2 A, Celje**

Povprečno št. zaposlenih: **646**

Lastniški delež RS (%): **79,50**

Lastniški delež SDH (%): **0,41**

Osnovni podatki o dejavnosti

Družba Elektro Celje, d. d. (Elektro Celje ali družba), je ena od petih gospodarskih družb, ki v RS izvajajo regulirane storitve gospodarske javne službe distribucije električne energije za koncesionarja (družbo ELES), ki je operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja v RS. Distribucijsko območje Elektra Celje zajema tri osrednje slovenske regije, Savinjsko, Koroško in Posavsko, in se razpro-

stira na območju 4345 km², kar obsega približno 22 % površine celotne Slovenije.

Elektro Celje sestavljata matična družba Elektro Celje in odvisna družba Elektro Celje OVI, d. o. o. (poslovni delež 100 %), katere glavne dejavnosti so proizvodnja električne energija iz obnovljivih virov, izvajanje storitev inženiringa na področju energetike in nudenje storitev e-mobilnosti. Elektro Celje ni zavezanec za uskupinjevanje izkazov.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	79,50
KALANTIA LIMITED	3,78
INTERCAPITAL securities Ltd. – FIDUCIARNI RAČUN	1,69
COLLIS PLUS, d. o. o.	1,65
ELEKTRO CELJE, d. d.	1,38

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	1,67	-1,82	6,12
ROA (v %)	1,23	-1,38	4,67
EBITDA marža (v %)	30,60	25,32	39,72
EBIT marža (v %)	5,55	-9,94	13,72
Neto finančni dolg/EBITDA	2,12	3,36	1,27
Finančni vzvod	1,39	1,34	1,30

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	0	0	0
DENARNA SREDSTVA	3.952.337	566.426	1.435.354
SREDSTVA	323.312.938	307.201.721	305.377.920
KAPITAL	232.684.711	228.725.997	234.602.568
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	42.638.660	38.387.901	29.337.059
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	25.528.529	20.033.842	21.760.123

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	52.891.389	40.639.370	52.368.583
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	78.233.245	55.143.389	71.959.696
EBIT	4.342.131	-5.480.807	9.874.586
EBITDA	23.938.658	13.962.710	28.582.243
ČISTI DOBIČEK	3.863.300	-4.226.339	13.983.238

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo (za matično družbo)	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	1,67	2,36
ROA (v %)	1,23	1,72
EBITDA marža (v %)	30,60	34,26
Neto finančni dolg/EBITDA	2,12	2,41
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	59,02	56,87
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	83.564	85.971
Strateški tip		
SAIDI (prekinitve v minutah/uporabnika/leto)	31,29	28,00
SAIFI (število prekinitvev/uporabnika/leto)	0,53	0,68
MAIFI (število kratkotrajnih prekinitvev/uporabnika/leto)	7,31	2,90
Delež izgub na distribuirano električno energijo (v % na leto)	4,44	4,19
OPEX na distribuirano električno (EUR/MWh/leto)	27,96	25,46
Delež investicij v nizkonapetostno omrežje (v %)	29,83	27,00
Povprečno število dni do izdaje soglasja za priklop razpršenih obnovljivih virov energije (št. dni)	34,00	21,00
Povprečno število dni za izvedbo priklopa (št. dni)	8,00	8,00
Delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev razpršenih obnovljivih virov energije (v %)	85,69	82,00

Komentar poslovanja v letu 2023

V letu 2023 je družba ustvarila 52,9 mio EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je bilo za 30,1 % več kot v letu 2022, ko so bili čisti prihodki od prodaje nižji za 12,3 mio EUR kot posledica interventnega zakona (ZUOPVCE).

V letu 2023 so stroški materiala in storitev dosegli 23,9 mio EUR, kar je bilo za 53,1 % več kot v letu 2022. Pretežni del (13,1 mio EUR) se nanaša na stroške materiala za investicije, ki so od načrtovanih višji za 1,8 mio EUR zaradi večjega obsega opravljenih investicij v lastni režiji in višjih cen.

Stroški dela so v letu 2023 znašali 30,0 mio EUR in so bili od stroškov dela, realiziranih v letu 2022, višji za 18,9 %, predvsem zaradi delnega usklajevanja plač z inflacijo, izplačila nagrade zaposlenim iz naslova uspešnosti poslovanja, izplačila linearne nagrade v višini minimalne plače, večjega števila zaposlenih in višjih dodatnih stroškov, povezanih z odpravo posledic škodnih dogodkov. Glede na načrtovane stroške so bili realizirani stroški dela v letu 2023 višji za 4,7 %. Ob koncu leta 2023 je bilo v družbi zaposlenih 639 delavcev, kar je za 27 več kot ob koncu leta 2022.

Družba je v letu 2023 dosegla čisti poslovni izid v višini 3,9 mio EUR oz. 71,4 % načrtovanega za leto 2023 (leto 2022 je zaključila z izgubo v višini 4,2 mio EUR). Na slabši poslovni izid od načr-

tovanega so pomembno vplivali škodni dogodki, povezani z naravnimi ujami. V naravnih ujmah je bilo poškodovanih in delno popolnoma uničenih veliko elektroenergetskih vodov in naprav na območju Koroške, Zgornje Savinjske doline in širšega celjskega območja. Celotni in delni odpisi poškodovanih osnovnih sredstev in stroški odprave škod so v letu 2023 znašali 3,5 mio EUR.

Družba je v letu 2023 distribuirala 1.768.451 MWh električne energije, kar je bilo za 7,6 % manj kot leta 2022. Razlog za upad je med drugim tudi v povečanem številu novih sončnih elektrarn, ki povečujejo samooskrbo in zmanjšujejo potrebo po odjemu električne energije iz distribucijskega sistema. Ob koncu leta 2023 je bilo na omrežje Elektra Celje priključenih 177.114 končnih odjemalcev električne energije.

Investicijska vlaganja so bila v letu 2023 realizirana v višini 31,2 mio EUR, kar je bilo za 53,7 % več kot v letu 2022, a za 14,8 % manj od vlaganj, načrtovanih v Razvojnem načrtu distribucijskega omrežja električne energije za obdobje 2023–2032. Skoraj tri četrtine vseh investicij je bilo usmerjenih v nadomestitve in povečanja zmogljivosti ter obnove obstoječega omrežja in v gradnjo novih srednje- in nizkonapetostnih objektov.

V letu 2023 je družba izdala 10.758 soglasij za priključitev, od tega 5807 za priključitev samooskrbnih elektrarn, kar je za 17,3 % manj kot v letu 2022, ko je bilo izdanih 7019 soglasij. Družba Elektro Celje je v letu 2023 prejela 11.086 vlog za izdajo soglasij za priključitev samooskrbnih elektrarn, kar je za 36,2 % več kot v letu 2022. Na dan 31. decembra 2023 je bilo 5234 nerešenih vlog, medtem ko je bilo zavrženih 1045 vlog. Vzrok zavrnitve so odstopanja napetostnega profila v omrežju od standarda SIST 50160 ob vključitvi dodatnega proizvodnega vira.

Ekonomska merila iz LNU 2023 v večini niso bila dosežena. Odstopanja navzdol so pri kazalnikih ROE, ROA in EBITDA marži, kar je posledica doseženega nižjega čistega poslovnega izida glede na načrt in pretežno višjih stroškov, predvsem zaradi škodnih dogodkov in dviga cen materiala, storitev, energentov in stroškov dela. Dodana vrednost na zaposlenega je bila nižja od načrtovane z LNU zaradi višjega povprečnega števila zaposlenih.

Pri strateških merilih sta se v letu 2023 poslabšala kazalnika kakovost preskrbe z električno energijo SAIDI in MAIFI in nista dosegla ciljev iz LNU. Poslabšanje kazalnikov je predvsem posledica obsežnih snegolomov, vetrolomov in poplav v letu 2023. Nad pričakovanji v LNU je bil dosežen delež investicij v nizkonapetostno omrežje, kar je pomembno z vidika omogočanja zelenega prehoda. Zaradi padca količine distribuirane električne energije v letu 2023 se je poslabšal kazalnik OPEX na distribuirano električno energijo. Od pričakovanj v LNU (82,00 %) je višji delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev sončnih elektrarn (85,69 %).

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Glavni cilji družbe so usmerjeni v zagotavljanje zanesljive, kakovostne, stroškovno učinkovite in okolju prijazne oskrbe z električno energijo ter v razvoj in napredek. Družba stalen razvoj in izboljšave dosega s primernimi investicijskimi vlaganji. Osnova za pripravo načrta investicij je Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije za obdobje 2023–2032. Potrebna investicijska vlaganja družbe v obdobju 2023–2032 so načrtovana v višini 614,9 mio EUR, za leto 2024 v višini 48,5 mio EUR in za leto 2025 v višini 58,7 mio EUR.

Strateške usmeritve:

- zagotavljanje kakovostnih storitev za odjemalce s krepitvijo distribucijske mreže,
- uvajanje novih tehnologij in storitev,
- optimizacija in povečanje učinkovitosti poslovnih procesov in zagotavljanje donosnosti lastnikom,
- trajnostni razvoj.

V podporo strateškim usmeritvam je družba za bližnjo prihodnost oblikovala osem strateških projektov:

- razvoj organizacijske kulture in voditeljstva,
- učinkovita organizacija,
- razvoj sodobnega, zmogljivega omrežja,
- digitalizacija poslovanja,
- razvoj storitev,
- kakovost in zanesljivost oskrbe,
- nove storitve za odjemalce,
- poslovna uspešnost.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Foto: Gorazd Kavčič, arhiv Elektro Gorenjska

ELEKTRO GORENJSKA, D. D.

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Ulica Mirka Vadnova 3A, Kranj**

Povprečno št. zaposlenih (skupina): **323**

Lastniški delež RS (%): **79,48**

Lastniški delež SDH (%): **1,51**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupino Elektro Gorenjska poleg matične družbe sestavljata še družba Gorenjske elektrarne, proizvodnja elektrike, d. o. o., ki je v 100-odstotni lasti matične družbe, in družba GEK Solar, d. o. o., ki je v 100-odstotni lasti družbe Gorenjske elektrarne, d. o. o.

Družba Elektro Gorenjska je ena od petih gospodarskih družb, ki v RS izvajajo regulirane storitve gospodarske javne službe distribucije električne energije za koncesionarja (družbo ELES), ki je operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja v RS. Površina preskrbovalnega območja obsega 1986 km² oziroma približno 10 % površine celotne Slovenije. Hčerinska družba Gorenjske elektrarne opravlja dejavnost pridobivanja električne energije iz obnovljivih virov energije.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	79,48
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	2,50
BAU 1, d. o. o.	1,94
Sava Re, d. d.	1,62
Pivovarna Laško Union, d. o. o.	1,57

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	6,01	0,14	4,60
ROA (v %)	3,99	0,10	3,17
EBITDA marža (v %)	43,75	31,53	48,48
EBIT marža (v %)	21,48	-1,40	20,00
Neto finančni dolg/EBITDA	1,81	3,95	1,91
Finančni vzvod	1,53	1,48	1,44

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRA TKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	8.702	1.006.962	4.006.962
DENARNA SREDSTVA	14.232.470	5.610.431	5.996.468
SREDSTVA	280.304.693	257.963.568	252.115.035
KAPITAL	182.985.018	173.886.767	174.624.768
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	53.297.845	47.199.615	43.477.539
KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI	23.271.784	17.040.640	16.368.379

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	55.075.559	34.619.389	39.766.295
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	63.243.804	39.829.937	45.292.033
EBIT	13.584.044	-556.553	9.060.263
EBITDA	27.671.945	12.556.930	21.958.770
ČISTI DOBIČEK	10.725.665	247.839	7.897.717

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo (za matično družbo)	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE skupine (v %)	6,01	4,14
ROA (v %)	3,99	1,88
EBITDA marža (v %)	43,75	41,94
Neto finančni dolg/EBITDA	1,81	3,31
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	62,41	56,45
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	138.183	107.372
Strateški tip		
SAIDI (prekinitve v minutah/uporabnika/leto)	32,80	25,50
SAIFI (število prekinitvev/uporabnika/leto)	0,78	0,75
MAIFI (število kratkotrajnih prekinitvev/uporabnika/leto)	6,35	6,00
Delež izgub na distribuirano električne energije (v % na leto)	3,45	3,90
OPEX na distribuirano električno energijo (EUR/MWh/leto)	25,61	23,37
Priključna moč – skupaj (v MW)	1.544	1.555
Delež investicij v nizkonapetostno omrežje (v %)	23,60	24,00
Povprečno število dni do izdaje soglasja za priključitev razpršenih obnovljivih virov energije (št. dni)	27,00	21,00
Povprečno število dni za izvedbo priključitve (št. dni)	10,47	8,00
Delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev razpršenih obnovljivih virov energije (v %)	92,11	98,00

* Pri določenih finančnih podatkih prihaja do manjše razlike med vrednostjo, ki je prikazana v letnem poročilu družbe, in vrednostjo, izračunano po enotni metodologiji, ki jo za družbe v upravljanju uporablja SDH.

Komentar poslovanja v letu 2023

V letu 2023 je Skupina Elektro Gorenjska ustvarila 55,0 mio EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je za 59 % več kot v letu 2022. Večji del čistih prihodkov od prodaje so prihodki od najema elektrodistribucijske infrastrukture in opravljenih storitev za ELES (34,0 mio EUR), ki so v predhodnem letu zaradi negativnega vpliva interventnega zakona (ZUOPVCE) bili bistveno nižji. Bistveno višji so tudi prihodki od usredstvenih lastnih proizvodov in storitev ter drugi poslovni prihodki (prejeta odškodnina za varovalnice).

Skupina je v letu 2023 realizirala za 10,7 mio EUR čistega dobička, medtem ko je v letu 2022 realizirala čisti dobiček v višini 0,25 mio EUR. Čisti dobiček je v primerjavi z doseženim v letu 2022 višji zaradi višjih prihodkov po pogodbi z ELES, višjih prihodkov iz naslova prodaje električne energije in večjega obsega tržnih projektov.

Stroški blaga, materiala in storitev so v letu 2023 znašali 17,9 mio EUR, kar je glede na predhodno leto za 51,1 % več in je predvsem

posledica večjega obsega investicij v lastni režiji in večjega števila projektov za trg.

Stroški dela so v letu 2023 znašali 17,0 mio EUR in so bili od stroškov dela, realiziranih v letu 2022, višji za 14,3 %. Višji stroški dela so predvsem posledica višjih stroškov plač zaradi večjega števila zaposlenih in usklajevanja plač zaposlenih z inflacijo. Ob koncu leta 2023 je bilo v Skupini Elektro Gorenjska zaposlenih 336 delavcev, kar je za 17 več kot ob koncu leta 2022.

Skupina Elektro Gorenjska je v letu 2023 distribuirala 1.151.188 MWh električne energije, kar je bilo za 2,6 % manj kot leta 2022. Rahel padec je posledica zmanjšane industrijske proizvodnje in priključitve sončnih elektrarn po sistemu net meteringa. Ob koncu leta 2023 je bilo na omrežje Elektro Gorenjske priključenih 92.526 uporabnikov, kar je za 466 več kot v predhodnem letu.

Investicije Skupine Elektro Gorenjska so v letu 2023 znašale 29,0 mio EUR, kar je bilo za kar 56 % več kot v letu 2022. Od tega so investicije družbe Elektro Gorenjska (v elektroenergetsko infra-

strukturo) znašale 23,2 mio EUR, kar je za 8,4 mio EUR več od realizacije v predhodnem letu, vendar še vedno za 7,8 mio EUR manj kot v Razvojnem načrtu 2023–2032.

Vsa ekonomska merila iz LNU 2023 so realizirana oz. presežena.

Vrsta vremenskih nevšečnosti je pričakovano vplivala na kazalnike kakovosti preskrbe z električno energijo (SAIDI, SAIFI, MAIFI), ki niso dosegli ciljev iz LNU. Malenkost pod pričakovanji v LNU je delež investicij v nizkonapetostno omrežje, pri čemer je vzrok za nižjo vrednost kazalnika preusmeritev resursov v sanacijo po poplavih. Zaradi padca količine distribuirane električne energije v letu 2023 in nekoliko višjih stroškov se je poslabšal kazalnik OPEX na distribuirano električno energijo. Od pričakovanj v LNU nekoliko odstopata delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev sončnih elektrarn (92,11 %) in odzivnost pri izdaji soglasij in priključitvi razpršenih obnovljivih virov energije. Razlog je nizkonapetostno omrežje, ki sicer ustreza potrebam odjemalcev, vendar je prešibko, da bi omogočilo priključitev vseh samooskrbnih elektrarn. Z ukinitvijo sheme net meteringa se bo v letu 2024 pričakovano zmanjšalo število vlog za priključitev samooskrbnih elektrarn.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Ključne strateške usmeritve Skupine Elektro Gorenjska so trajnostno delovanje in razvoj ter upravljanje trajnostnega distribucijskega sistema. V tem okviru se zasledujejo naslednji cilji:

- izpolnjevanje Razvojnega načrta distribucijskega sistema,
- zagotovitev zadostnih finančnih virov in ustrezni regulatorni okvir za izvedbo Razvojnega načrta distribucijskega sistema,
- doseganje visoke ravni strateške inovativnosti za podporo razvoju distribucijskega sistema,
- udeleževanje trajnostnega razvoja v skladu s standardi ESRS,
- zagotovitev zadostnega števila kompetentnih in zavzetih zaposlenih na vseh ravneh,
- krepitev agilne kulture in vključujočega vodenja,
- doseganje finančne stabilnosti in optimalne donosnosti,
- zagotavljanje trajnostnega distribucijskega sistema,
- povečanje zadovoljstva uporabnikov in ključnih poslovnih partnerjev v verigi vrednosti,
- kakovostno in učinkovito projektno vodenje,
- povečanje stroškovne učinkovitosti in vitkosti procesne organiziranosti.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Foto: arhiv Elektro Ljubljana, d.d.

ELEKTRO LJUBLJANA, D. D.

Elektro Ljubljana

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Slovenska cesta 56, Ljubljana**

Povprečno št. zaposlenih: **903**

Lastniški delež RS (%): **79,50**

Lastniški delež SDH (%): **0,77**

Osnovni podatki o dejavnosti

Družba Elektro Ljubljana, d. d. (Elektro Ljubljana ali družba), je največja od petih gospodarskih družb, ki v RS izvajajo regulirane storitve gospodarske javne službe distribucije električne energije za koncesionarja (družbo ELES), ki je operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja v RS. Temeljne dejavnosti družbe so upravljanje, vodenje in obratovanje distribucijskega sistema ter vzdrževanje, gradnja in obnova elektrodistribucijske infrastrukture na območju osrednje in jugovzhodne Slovenije, ki se razprostira na območju 6166 km², kar je približno 30 % površine Slovenije.

Matična družba Elektro Ljubljana ima še hčerinsko družbo Elektro Ljubljana OVE, d. o. o., katere osnovna dejavnost je razvoj uporabe obnovljivih virov energije.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	79,50
GENERALI, d. d.	3,92
TRIGLAV VZAJEMNI SKLADI – DELNIŠKI TRIGLAV STEBER GLOBAL	2,72
KALANTIA LIMITED	1,68
KD Group, d. d.	1,47

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	3,23	-2,02	4,15
ROA (v %)	2,05	-1,31	2,75
EBITDA marža (v %)	32,05	25,25	42,39
EBIT marža (v %)	6,39	-9,45	14,21
Neto finančni dolg/EBITDA	2,50	3,52	1,83
Finančni vzvod	1,55	1,60	1,50

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	0	12.227.500	0
DENARNA SREDSTVA	4.682.638	2.535.240	9.119.636
SREDSTVA	538.307.457	538.444.022	516.855.531
KAPITAL	346.981.189	336.383.094	345.093.261
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	78.925.108	72.404.694	72.161.990
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	46.725.728	44.279.162	35.172.549

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	90.300.777	70.234.900	87.576.135
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	116.234.719	86.365.989	103.477.330
EBIT	7.430.378	-8.157.292	14.708.909
EBITDA	37.256.020	21.808.894	43.865.451
ČISTI DOBIČEK	11.023.759	-6.899.650	14.115.202

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	3,23	3,10
ROA (v %)	2,05	2,02
EBITDA marža (v %)	32,05	42,26
Neto finančni dolg/EBITDA	2,50	3,50
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	53,43	47,00
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	88.431	92.162
Strateški tip		
SAIDI (prekinitve v minutah/uporabnika/leto)	96,36	41,50
SAIFI (število prekinitev/uporabnika/leto)	1,85	1,01
MAIFI (število kratkotrajnih prekinitev/uporabnika/leto)	10,02	4,40
Delež izgub na distribuirano električno energijo (v % na leto)	3,86	4,20
OPEX na distribuirano električno energijo (EUR/MWh/leto)	19,91	16,35
Delež investicij v nizkonapetostno omrežje (v %)	16,78	11,00
Povprečno število dni do izdaje soglasja za priklop razpršenih obnovljivih virov energije (št. dni)	25,00	21,00
Povprečno število dni za izvedbo priklopa (št. dni)	6,30	8,00
Delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev razpršenih obnovljenih virov energije (v %)	65,00	87,00

Komentar poslovanja v letu 2023

Čisti prihodki od prodaje, realizirani v vrednosti 90,3 mio EUR, so bili za 28,6 % večji od doseženih v preteklem letu, ko so bili z interventnim zakonom (ZUOPVCE) zmanjšani. V primerjavi z načrtovanimi prihodki je bila realizacija višja za 1,9 mio EUR, predvsem zaradi večjih prihodkov od elektromontažnih storitev za trg.

Stroški materiala so v letu 2023 znašali 21,2 mio EUR. V primerjavi z letom 2022 so bili višji za 53,6 %, kar je predvsem posledica višjih realiziranih investicij in posledično višjih stroškov porabljenega materiala za investicije. Višji stroški materiala za investicije se kažejo tudi v večjih prihodkih iz tega naslova. Stroški storitev, realizirani v vrednosti 14,4 mio EUR, so bili v primerjavi s preteklim letom višji za 3,9 %, predvsem zaradi višjih stroškov storitev vzdrževanja in storitev informatike.

Stroški dela so v letu 2023 znašali 42,6 mio EUR in so bili od realiziranih v preteklem letu višji za 16,9 %, predvsem zaradi visoke inflacije (usklajevanja plač skladno s podjetniško kolektivno pogodbo), povečanja števila zaposlenih, povečanega obsega dela zaradi vremenskih ujm, višje izplačane poslovne

uspešnosti in višje oblikovanih rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine. Ob koncu leta 2023 so bili v družbi 904 zaposleni, kar je za 26 več kot konec leta 2022.

Družba Elektro Ljubljana je v poslovnem letu 2023 poslovala s čistim dobičkom v vrednosti 11,0 mio EUR. Doseženi poslovni rezultat je bil v primerjavi z letom 2022 boljši za 17,9 mio EUR, najbolj zaradi v preteklem letu uveljavljenega interventnega zakona (ZUOPVCE), s katerim so bili odjemalci v letu 2022 za tri mesece oproščeni plačila omrežnine, in v letu 2023 realiziranih dodatnih prihodkov iz prodaje naložbe v družbi GEN-EL, d. o. o.

Družba je v letu 2023 distribuirala 3.928.425 MWh električne energije, kar je bilo za 7,0 % manj kot leta 2022 in kar za 8,9 % manj kot leta 2021. Eden od razlogov za upad je tudi v povečanem številu novih sončnih elektrarn, ki povečujejo samooskrbo in zmanjšujejo potrebo po odjemu električne energije iz distribucijskega sistema. Ob koncu leta 2023 je bilo na omrežje Elektra Ljubljana priključenih 352.537 končnih odjemalcev električne energije in 800 proizvodnih naprav, priključenih neposredno na omrežje.

Investicijska vlaganja so v letu 2023 dosegla 48,2 mio EUR, kar je bilo za 48,8 % več kot v letu 2022. To je bilo le za 2,8 % manj od načrtovanih vlaganj, predvidenih v Razvojnem načrtu distribucijskega omrežja električne energije za obdobje 2023–2032, in za 17,7 % več od vlaganj, načrtovanih s poslovnim načrtom 2023. Povečanje realizacije investicij v primerjavi z načrtovanimi v poslovnem načrtu je posledica povečanega števila investicij v transformatorske postaje in nizkonapetostno omrežje z namenom pravočasne realizacije investicij, prijavljenih na javni razpis za pridobitev 22,4 mio EUR nepovratnih sredstev iz Načrta za okrevanje in odpornost, in zagotovitve dodatnih kapacitet omrežja za vključevanje obnovljivih virov energije. 53,8 % vseh investicij je bilo namenjenih za obnovo distribucijskega omrežja, in sicer za izgradnjo 150 transformatorskih postaj, 154,7 km srednjenapetostnih vodov in 182,9 km nizkonapetostnega omrežja.

V letu 2023 je družba izdala 14.423 soglasij za priključitev, od tega 7072 za odjem in 7041 za samooskrbne fotonapetostne elektrarne in 310 soglasij za proizvodnjo. Zavrnenih je bilo 2357 vlog za izdajo soglasij za priključitev samooskrbnih sončnih elektrarn.

Ekonomska merila iz LNU 2023 so bila v večji meri dosežena. Omeniti velja negativno odstopanje pri doseganju EBITDA marže in dodane vrednosti na zaposlenega. Družba se namreč pri poslovanju sooča z reguliranimi prihodki in nanje ne more vplivati, kar je še posebej težavno v obdobju povišane inflacije.

Pri strateških merilih so se v letu 2023 opazno poslabšali kazalniki kakovosti preskrbe z električno energijo (SAIDI, SAIFI, MAIFI) in niso dosegli ciljev iz LNU, kar je predvsem posledica izrednih dogodkov, močnega sneženja in vetra na začetku leta ter poplav in neurij v poletnih mesecih. Nad pričakovanji v LNU je bil dosežen delež investicij v nizkonapetostno omrežje, kar je pomembno z vidika omogočanja zelenega prehoda. Zaradi padca količine distribuirane električne energije v letu 2023 se je poslabšal kazalnik OPEX na distribuirano električno energijo. Zaradi izteka net meteringa ob koncu leta 2023 in velikega prirasta novih vlog je nižji od pričakovanj v LNU delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev sončnih elektrarn, ki je znašal 65 %, kar pomeni, da je bilo kar 35 % vlog zavrnenih.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Glavni cilji družbe so zagotavljanje zanesljivega, sodobnega, stroškovno učinkovitega in varnega omrežja. Družba stalen razvoj in izboljšave dosega s primernimi investicijskimi vlaganji. Osnova za pripravo načrta investicij je Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije za obdobje 2023–2032. Potrebna investicijska vlaganja družbe v obdobju 2023–2032 so načrtovana v višini 1.077 mio EUR, za leto 2024 v višini 63,5 mio EUR in za leto 2025 v višini 80,7 mio EUR.

Strateške usmeritve:

- v vlogi distribucijskega operaterja zagotavljati kakovostno in zanesljivo preskrbo z električno energijo vsem uporabnikom na območju družbe na varen in do okolja prijazen način,
- trajnostno obratovanje, vzdrževanje in razvoj učinkovitega distribucijskega sistema električne energije,
- zagotavljati tehnološko napredno distribucijsko omrežje in dolgoročno zmogljivost sistema za zadovoljitev razumnih potreb gospodarstva in prebivalstva po distribuciji električne energije,
- upoštevati socialne in okoljske vidike poslovanja z namenom zagotavljanja trajnostnega razvoja družbe,
- povečevati vrednost družbe in izpolnjevati pričakovanje delničarjev in drugih deležnikov ter
- zaposlenim zagotavljati spodbudno, zdravo, varno in prijazno delovno okolje, odprto za inovativnost in sodelovanje.

V podporo strateškim usmeritvam je družba za bližnjo prihodnost oblikovala tri strateške projekte za:

- izboljšanje ocenjevalnika stanja in spoznavnosti distribucijskega omrežja,
- posodobitev in nadgradnjo digitalizacije za izdajanje dokumentov za varno delo in nadgradnjo poročanja kazalnikov,
- nadaljnji razvoj enotne vstopne točke.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Foto: Boštjan Rous, arhiv Elektro Maribor, d. d.

ELEKTRO MARIBOR, D. D.

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Vetrinjska ulica 2, Maribor**

Povprečno št. zaposlenih: **781**

Lastniški delež RS (%): **79,86**

Osnovni podatki o dejavnosti

Družba Elektro Maribor, d. d. (Elektro Maribor ali družba), je ena od petih gospodarskih družb, ki v RS izvajajo regulirane storitve gospodarske javne službe distribucije električne energije za koncesionarja (družbo ELES), ki je operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja v RS. Površina preskrbovalnega območja obsega 3992 km² oziroma približno 20 % površine Slovenije.

Matična družba Elektro Maribor ima v 100 -odstotni lasti odvisno družbo OVEN Elektro Maribor, d. o. o., katere glavna dejavnost je proizvodnja električne energije v malih hidroelektrarnah in fotonapetostnih elektrarnah. Poleg navedenega ima matična družba še 49 -odstotni delež v družbi Energija plus, d. o. o. (Energija Plus), katere glavna dejavnost je nakup in prodaja energentov. Družba Elektro Maribor ni zavezanec za uskupinjevanje izkazov.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	79,86
Pivovarna Laško Union, d. o. o.	5,76
KALANTIA LIMITED	3,36
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	1,62
COLLIS PLUS d. o. o.	0,90

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	2,03	1,35	3,92
ROA (v %)	1,45	0,98	2,87
EBITDA marža (v %)	34,92	26,64	39,11
EBIT marža (v %)	7,85	-6,88	13,76
Neto finančni dolg/EBITDA	1,84	2,47	1,39
Finančni vzvod	1,41	1,39	1,38

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	0	0	0
DENARNA SREDSTVA	11.983.499	14.804.766	7.878.815
SREDSTVA	435.276.168	423.257.525	417.239.732
KAPITAL	308.062.518	305.456.722	303.178.613
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	57.790.747	52.349.452	49.029.711
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	29.804.524	23.818.142	23.620.959

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	64.085.345	49.307.919	63.841.981
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	88.738.588	69.974.196	88.139.374
EBIT	6.965.316	-4.812.087	12.131.780
EBITDA	30.988.621	18.641.647	34.473.190
ČISTI DOBIČEK	6.232.740	4.122.346	11.719.561

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo (za matično družbo)	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	2,03	4,17*
ROA (v %)	1,45	1,82
EBITDA marža (v %)	34,92	40,04
Neto finančni dolg/EBITDA	1,84	3,50
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	58,03	51,39
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	82.638	83.417
Strateški tip		
SAIDI (prekinitve v minutah/uporabnika/leto)	152,94	44,70
SAIFI (število prekinitvev/uporabnika/leto)	2,29	1,15
MAIFI (število kratkotrajnih prekinitvev/uporabnika/leto)	14,47	8,20
Delež izgub na distribuirano električno energijo (v % na leto)	4,69	4,50
OPEX na distribuirano električno energijo (EUR/MWh/leto)	25,69	21,47
Delež investicij v nizkonapetostno omrežje (v %)	42,32	30,00
Povprečno število dni do izdaje soglasja za priklop razpršenih obnovljivih virov energije (št. dni)	60,00	21,00
Povprečno število dni za izvedbo priklopa (št. dni)	6,71	8,00
Delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev razpršenih obnovljivih virov energije (v %)	62,80	75,00

* Podatek se nanaša na skupino.

Komentar poslovanja v letu 2023

V letu 2023 je družba ustvarila 64,1 mio EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je bilo za 30 % več glede na leto 2022, ko so bili poslovni prihodki nižji za 16 mio EUR zaradi interventnega zakona (ZUOPVCE). V zvezi z interventnim znižanjem prihodkov je bila vložena tožba vseh elektrodistribucijskih podjetij proti Agenciji za energijo. Izida tožbe še ni mogoče predvideti.

Na rast stroškov poslovanja v letu 2023 sta vplivali predvsem rast cen in nenačrtovana sanacija škod. Stroški blaga, materiala in storitev so se glede na predhodno leto povišali za 17,7 %, na 23,5 mio EUR, medtem ko so se stroški dela zvišali za 9,1 %, na 33,5 mio EUR.

V letu 2023 je družba glede na leto 2022 poslovala uspešneje in ustvarila čisti poslovni izid v višini 6,2 mio EUR, kar je za 51 % več kot v letu 2022.

Družba je v letu 2023 distribuirala 2.177.161 MWh električne energije, kar je za 4,6 % manj kot v letu 2022. Raba električne energije na poslovnem odjemu je bila druga najnižja v zadnjih štirinajstih letih. Konec leta 2023 je družba beležila rekordno

število uporabnikov distribucijskega omrežja (odjemalcev in proizvajalcev), in sicer 225.955, kar je za 0,7 % več kot v letu 2022.

V letu 2023 so bila investicijska vlaganja v družbi realizirana v vrednosti 37,2 mio EUR, kar je za 29 % več kot leta 2022. Investicijskih vlaganj je bilo največ v zgodovini podjetja, vseeno pa za 1,8 mio EUR pod načrtovanimi investicijami, ki jih je za leto 2023 predvideval Razvojni načrt distribucijskega omrežja električne energije v obdobju 2023–2032. Ob vedno bolj intenzivnih in pogostih izrednih vremenskih razmerah je bila v letu 2023 več kot polovica vseh sredstev za investicijska vlaganja namenjena za povečevanje robustnosti srednje- in nizkonapetostnega omrežja. Poleg tega so bile tudi zgrajene in rekonstruirane transformatorske postaje, rekonstruirani sta bili dve razdelilni transformatorski postaji. Za potrebe prožnosti proizvodnje in odjema se je tudi posodabljala telekomunikacijska in informacijska infrastruktura.

V letu 2023 se je izrazito povečalo število vlog za izdajo soglasja za priključitev proizvodne naprave, predvsem naprave za samooskrbo. Za izdajo soglasij za priključitev samooskrbnih elektrarn je družba v letu 2023 prejela rekordnih 14.044 vlog, kar je za 78 % več kot v letu 2022.

Pri ekonomskih merilih iz LNU 2023 niso bila realizirana čisto vsa pričakovanja. Odstopanje navzdol je predvsem opazno pri EBITDA marži, ki odstopa za dobrih 5 odstotnih točk in je znašala 34,92 %. Pozitivno izstopa višina CAPEX v čistih prihodkih od prodaje, kar je posledica okrepljenih investicijskih vlaganj.

Pri strateških merilih so se v letu 2023 zaradi vrste vremenskih nevspečnosti pričakovano poslabšali kazalniki kakovosti oskrbe z električno energijo (SAIDI, SAIFI, MAIFI). Kazalnik delež izgub na distribuirano električno energijo je znašal 4,69 %, kar presega priznani delež izgub Agencije za energijo (4,65 %) in ciljne vrednosti iz LNU 2023. Kot pozitivno se ocenjuje delež investicij v nizkonapetostno omrežje, ki je višji kot v LNU 2023 kar za 41 %. Povprečno število dni, potrebnih za izdajo soglasij za priklop sončnih elektrarn (60 dni) je močno odstopalo od pričakovanih SDH (21 dni), prav tako je dosežen nižji delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev sončnih elektrarn, ki je znašal le 62,8 % in je najnižji med vsemi elektrodistribucijskimi podjetji, kar kaže na veliko obremenjenost obstoječega distribucijskega omrežja.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Elektrodistribucijski sistem je temeljna infrastruktura trajnostnega razvoja in hrbtenica energetske tranzicije. Brez močnega, robustnega in naprednega elektrodistribucijskega omrežja ni mogoč zeleni prehod v nizkoogljično družbo, ki v ospredje postavlja elektrifikacijo mobilnosti in ogrevanja, aktivno vlogo uporabnikov in proizvajalcev, razpršene obnovljive vire energije in energetska učinkovitost.

Glavni cilji ostajajo zagotavljanje zanesljivega, sodobnega, stroškovno učinkovitega in varnega omrežja. Družba stalen razvoj in izboljšave dosega s primernimi investicijskimi vlaganji. Osnova za pripravo načrta investicij je Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije za obdobje 2023–2032. Investicijska vlaganja družbe v navedenem desetletnem obdobju so načrtovana v višini 953,5 mio EUR, za leto 2024 v višini 51,8 mio EUR in za leto 2025 v višini 63,9 mio EUR.

V letu 2024 bo družba svoje delovanje usmerjala predvsem v:

- kakovostno in zanesljivo oskrbo z električno energijo,
- realizacijo načrtovanih investicijskih vlaganj v okrepitev in posodobitev omrežja s poudarkom na močnejšem, robustnejšem in naprednejšem omrežju,
- zagotovitev investicijskih potencialov ter
- racionalizacijo poslovanja in povečanje storilnosti z optimalno preureditvijo procesov in optimalno razporeditvijo kadrovskega resursov.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednja referenčna kodeksa:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Kodeks upravljanja za nejavne družbe

Avtorstvo: arhiv Elektro Primorska

ELEKTRO PRIMORSKA, D. D.

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**Tip naložbe: **strateška**Sedež: **Erjavčeva ulica 22, Nova Gorica**Povprečno št. zaposlenih: **474**Lastniški delež RS (%): **79,68**Lastniški delež SDH (%): **0,36**

Osnovni podatki o dejavnosti

Družba Elektro Primorska, d. d. (Elektro Primorska ali družba), je ena od petih gospodarskih družb, ki v RS izvajajo regulirane storitve gospodarske javne službe distribucije električne energije za koncesionarja (družbo ELES), ki je operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja v RS. Temeljne dejavnosti družbe so upravljanje, vodenje in obratovanje distribucijskega sistema ter vzdrževanje, izgradnja in obnova elektrodistribucijskih vodov in naprav na območju jugozahodnega, zahodnega in severozahodnega dela Slovenije, ki obsega 4335 km² oziroma dobrih 21 % površine Slovenije.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	79,68
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d.	5,98
Hotel Mrak d.o.o.	2,75
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	2,00
KALANTIA LIMITED	1,28

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	2,45	-0,90	8,52
ROA (v %)	1,75	-0,66	6,30
EBITDA marža (v %)	33,65	28,67	39,12
EBIT marža (v %)	8,16	-4,53	13,68
Neto finančni dolg/EBITDA	2,27	2,84	1,11
Finančni vzvod	1,43	1,38	1,34

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	0	0	0
DENARNA SREDSTVA	617.749	887.022	6.160.041
SREDSTVA	249.647.662	235.919.751	233.654.874
KAPITAL	174.895.003	171.027.609	174.206.406
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	36.265.573	30.920.926	25.701.209
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	20.820.245	16.115.204	15.697.716

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	42.546.405	33.300.321	40.971.583
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	56.393.282	44.435.768	54.437.966
EBIT	4.601.691	-2.012.188	7.449.108
EBITDA	18.976.708	12.738.824	21.296.245
ČISTI DOBIČEK	4.244.764	-1.547.196	14.314.717

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	2,45	3,57
ROA (v %)	1,75	2,57
EBITDA marža (v %)	33,65	40,74
Neto finančni dolg/EBITDA	2,27	3,50
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	59,72	59,57
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	85.179	86.928
Strateški tip		
SAIDI (prekinitve v minutah/uporabnika/leto)	50,83	44,00
SAIFI (število prekinitev/uporabnika/leto)	1,45	1,39
MAIFI (število kratkotrajnih prekinitev/uporabnika/leto)	8,31	4,39
Delež izgub na distribuirano električno energijo (v % na leto)	5,13	5,20
OPEX na distribuirano električno energijo (EUR/MWh/leto)	49,73	32,72
Delež investicij v nizkonapetostno omrežje (v %)	19,29	18,00
Povprečno število dni do izdaje soglasja za priklop razpršenih obnovljivih virov energije (št. dni)	45,00	21,00
Povprečno število dni za izvedbo priklopa (št. dni)	25,00	8,00
Delež pozitivno rešenih vlog za izdajo soglasij za priključitev razpršenih obnovljivih virov energije (v %)	93,00	100,00

Komentar poslovanja v letu 2023

V letu 2023 so čisti prihodki od prodaje znašali 42,5 mio EUR, kar je za 27,8 % več kot v letu 2022. Visoko povišanje je predvsem posledica višjih prihodkov iz naslova najemnin in opravljenih storitev za distribucijskega operaterja (ELES) po odločbi za regulativni okvir leta 2023 glede na leto 2022, ko je družba beležila izpad prihodkov zaradi interventnega zakona (ZUOPVCE).

Družba je v letu 2023 beležila hitrejšo rast stroškov in odhodkov od rasti prihodkov, saj je imela inflacija pomemben vpliv na rast cen materiala in storitev. Znatno je bil tudi vpliv stroškov, povezanih z odpravo posledic nesreč v januarju in v poletnih mesecih, ter stroškov, povezanih s povečanim obsegom dela na področju izdaje soglasij in priključevanja razpršenih virov. Stroški blaga materiala in storitev so v letu 2023 znašali 15,8 mio EUR in so se glede na leto 2022 povečali za 28,1 %, stroški dela pa so se v letu 2023 povečali za 12,6 %, na 21,4 mio EUR. Družba je poslovno leto 2023 zaključila s čistim poslovnim izidom v višini 4,2 mio EUR, kar je bilo sicer manj od načrtovanega, a več od doseženega v letu 2022, ko je poslovala z izgubo v višini 1,5 mio EUR.

V letu 2023 je družba distribuirala 1.498.115 MWh električne energije, kar je za 3,3 % manj v primerjavi z letom 2022. Število odjemalcev, priključenih na distribucijsko omrežje Elektra Primorska, se je v letu 2023 povečalo za 663 in je ob koncu leta 2023 znašalo 138.182.

Družba je v letu 2023 realizirala za 25,4 mio EUR investicijskih vlaganj, kar je bilo za 27,6 % več kot v letu 2022. Glavni poudarki na področju investicijskih vlaganj so bila vlaganja v razdelilne transformatorske postaje, gradnja nizko- in srednjenapetostnih podzemnih vodov ter vgradnja naprednih merilnih naprav. Realiziran obseg investicij je bil za 25 % nižji kot v Razvojnem načrtu distribucijskega sistema električne energije za obdobje 2023–2032.

Značilnost leta 2023 je tudi zaključevanje obdobja za oddajo vlog po shemi net materinga. V letu 2023 je bila družba deležna izjemnega povečanja vlog za izdajo soglasij za sončne elektrarne. Število se je glede na leto 2022 povečalo za 77 %, na 5036 vlog.

Zaradi naraščajočih stroškov blaga, materiala in storitev ter stroškov dela družba ni realizirala vseh ekonomskih ciljev iz LNU 2023. Nižji od pričakovanih so bili predvsem kazalniki ROE, ROA in EBITDA marža.

Pri strateških merilih so se v letu 2023 zaradi vrste vremenskih nevspešnosti pričakovano poslabšali kazalniki kakovosti oskrbe z električno energijo (SAIDI, SAIFI, MAIFI). Izrazito negativno je odstopanje pri izdajanju soglasij za priklop sončnih elektrarn, saj je povprečje za izdajo soglasja trajalo kar 45 dni (pričakovano 21 dni). V negativno smer je odstopal tudi kazalnik število dni za priklop sončnih elektrarn (namesto 8 kar 25 dni). Kljub temu pa velja izpostaviti, da je imela Elektro Primorska najvišji delež pozitivno rešenih vlog (93 %) za izdajo soglasij za priključitev sončnih elektrarn med vsemi elektrodistribucijskimi podjetji.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Glavni cilji družbe ostajajo zagotavljanje zanesljivega, sodobnega, stroškovno učinkovitega in varnega omrežja. Družba stalen razvoj in izboljšave dosega s primernimi investicijskimi vlaganji. Osnova za pripravo načrta investicij je Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije za obdobje 2023–2032. Potrebna investicijska vlaganja družbe v obdobju 2023–2032 so načrtovana v višini 373 mio EUR, za leto 2024 v višini 36,6 mio EUR in za leto 2025 v višini 37,8 mio EUR.

V družbi so v letu 2023 sprejeli nov petletni Strateški načrt za obdobje 2023–2027, ki temelji na petih strateških usmeritvah in vključuje strategijo trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti:

1. Strategija razvoja tržno perspektivnih dejavnosti,
2. Strategija razvoja pametnih omrežij in digitalizacija,
3. Strategija optimizacije procesov in racionalizacije poslovanja,
4. Strategija trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti,
5. Strategija oblikovanja partnerstev z drugimi EDP.

V okviru strateške usmeritve Strategija trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti bo družba izvedla strateške projekte:

1. brezpapirno poslovanje,
2. projekt tehnološke posodobitve srednjenapetostnih nadzemnih vodov, varnih za ptice,
3. sodelovanje z lokalno skupnostjo pri skupnih projektih,
4. upravljanje in razvoj ključnih kadrov,
5. posodobitev nizkonapetostnega omrežja za potrebe priklopa proizvodnih naprav na obnovljive vire energije, toplotnih črpalk in e-mobilnosti.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Foto: Urban Štebljaj, arhiv Gen energija

GEN ENERGIJA, D. O. O.

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Vrbina 17, Krško**

Povprečno št. zaposlenih (skupina): **1.612**

Lastniški delež RS (%): **100,00**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupina GEN je vodilna slovenska elektroenergetska skupina, ki združuje podjetja za proizvodnjo, trženje in prodajo ter razvoj električne energije. Po oddaji hrvaškega dela električne energije iz NEK znaša delež proizvodnje Skupine GEN približno 30 % vse električne energije, proizvedene v slovenskih elektrarnah. Kar 99 % električne energije, proizvedene v elektrarnah Skupine GEN, je iz nizkoogljicnih virov. Celotna Skupina GEN trguje z električno energijo na energetskem trgu RS in več kot 20 maloprodajnih in veleprodajnih trgov po vsej Evropi. Trgovanje z električno energijo je koncentrirano v odvisni družbi GEN-I, d. o. o., ki je v 50-odstotni lasti družbe GEN energija, d. o. o., preostalih 50 % družbe pa je v lasti družbe GEN EL, d. o. o., ki je

prav tako v 50-odstotni lasti družbe GEN energija, d. o. o. Družba GEN energija ima tudi 100-odstotni delež v družbah Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o. (SEL), in Termoelektrarna Brestanica, d. o. o. (TEB), 50-odstotni lastniški delež v družbi Nuklearna elektrarna Krško, d. o. o. (NEK), katere upravljanje je določeno z Meddržavno pogodbo med RS in Republiko Hrvaško, 33,5-odstotni delež v družbi Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d. o. o. (HESS), (skupaj s TEB in SEL pa 51,0-odstotni delež), 10-odstotni delež v družbi Srednjesavske elektrarne, d. o. o. (skupaj s SEL 40-odstotni delež). Proizvodnja hidroenergije je skoncentrirana v družbah SEL in HESS, jedrske energije v družbi NEK, termoenrgije pa v družbi TEB. Skupina GEN je ključni steber zanesljivosti oskrbe z električno energijo v Sloveniji in zagotavljanja stabilnosti delovanja EES.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. 6. 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	100,00

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	18,09	2,32	10,88
ROA (v %)	12,53	1,57	7,96
EBITDA marža (v %)	10,62	2,16	5,17
EBIT marža (v %)	8,53	0,86	3,88
Neto finančni dolg / EBITDA	-1,06	-2,02	-0,84
Finančni vzvod	1,35	1,55	1,39

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	287.975.810	255.224.440	90.837.035
DENARNA SREDSTVA	181.821.748	193.607.314	206.315.212
SREDSTVA	1.659.278.067	1.601.435.289	1.397.958.813
KAPITAL	1.226.833.110	1.031.482.235	1.005.911.231
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	55.237.687	62.003.024	73.696.671
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	302.125.129	434.361.433	284.998.192

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	2.963.831.615	4.008.034.735	3.366.670.265
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	2.965.015.217	4.156.398.977	3.482.833.332
EBIT	252.847.728	35.697.910	135.301.097
EBITDA	314.933.581	89.620.229	180.027.175
ČISTI DOBIČEK	204.315.022	23.597.176	104.358.512

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	18,09	8,23
EBITDA marža (v %)	10,62	2,70
Bruto marža (v %)	20,44	5,46
Neto finančni dolg / EBITDA	-1,06	0,23
Kratkoročni koeficient	2,45	5,56
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	251.287	211.222
Strateški tip		
Zagotavljanje zanesljivega in varnega obratovanja NEK	0,87	1,00
Obseg proizvedene električne energije (v GWh)	3.456	3.632
Dosežena povprečna stroškovna cena EE (v EUR/MWh)	51,86	49,08
Obnova in povečanje proizvodnih kapacitet - indeks na preteklo leto	110,51	116,11
Dosežena povprečna stroškovna cena el. energije (v EUR/MWh) - indeks na preteklo leto	109,53	102,19

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina GEN je leto 2023 zaključila zelo uspešno, saj je ustvarila 204,3 mio EUR čistega dobička (skoraj devetkrat več kot v letu 2022) ter realizirala 2,97 mrd EUR prihodkov. Za dobre rezultate so poleg visokih cen električne energije zaslužni tudi izjemna hidrologija, obvladovanje stroškov proizvodnje, rekordno število priklopov novih sončnih elektrarn in stabilizacija razmer na energetskih trgih. Ob tem je skupina prispevala sredstva v proračunski sklad za obnovo po poplavih, poplačala kredit z garancijo države v višini 100 mio EUR in nosila pomemben del bremena vladne regulacije cen elektrike za gospodinjske in male poslovne odjemalce.

Proizvodne enote družb Skupine GEN so skupaj proizvedle 3456 GWh električne energije, od tega 77 % iz jedrske energije, 22 % iz hidroenergije in 1 % iz sončne energije. V družbah Skupine GEN je bilo kar 99,8 % vse proizvedene električne energije pridobljene iz nizkoogljicnih in obnovljivih virov. Družba GEN je v Sklad za financiranje razgradnje NEK vplačala 12 EUR dajatev za vsako prevzeto MWh električne energije iz NEK, kar je v letu 2023 znašalo skupaj 32 mio EUR.

Nepričakovane dogodke v letu 2023, med njimi 43-dnevno zaustavitev NEK in obvladovanje poplavnega vala, je družba učinkovito blažila s pomočjo centraliziranega sistema vodenja. Dobava gospodinjskim odjemalcem se je v letu 2023 ohranila na ravni iz leta 2022 in je zaradi novih odjemalcev preseгла načrt, dobava poslovnim odjemalcem pa se je nekoliko zman-

jšala, kar je posledica dogodkov iz leta 2022, zlasti varčevalnih ukrepov poslovnih odjemalcev in zmanjšanja obsega segmenta v portfelju.

Zaradi spremenjenih razmer na trgih z električno energijo in zemeljskim plinom so bili obseg prodaje in prihodki skupine v letu 2023 nižji kot v letu 2022. Na mednarodnih energetskih trgih je bilo na ravni skupine prodanih 89 TWh energentov, od tega 52 TWh električne energije in nekaj več kot 37 TWh zemeljskega plina. V primerjavi z letom 2022 se je obseg trgovanja znižal za 31,4 %, medtem ko je obseg fizičnega trgovanja upadel za 33,8 %.

Na ravni skupine je bilo za investicije v letu 2023 namenjenih 43,7 mio EUR, kar je bilo za 23 % manj kot v letu 2022. Na področju investicij so potekale predvsem investicije v redno vzdrževanje proizvodnih objektov, medtem ko investicije v nove kapacitete niso dosegle zastavljenih načrtov. Slovenskim gospodinjstvom je skupina GEN preko družbe GEN-I še naprej omogočala zeleno preobrazbo z energijo sonca in nadaljevala širjenje trga samooskrbe za poslovne odjemalce (v letu 2023 je bilo priključenih za 72 MW novih sončnih elektrarn). Družba HESS je pri HE Brežice v letu 2023 dokončala največjo sončno elektrarno v Sloveniji z močjo 6 MW, ki skupaj s HE Brežice predstavlja hibridni sistem sončne in vodne energije.

V krovni družbi GEN energija je bila osrednja pozornost namenjena ključnemu razvojnemu projektu Skupine GEN – izgradnji nove jedrske elektrarne v Krškem (v nadaljevanju JEK2). Okrepl-

jene so bile aktivnosti za promocijo jedrskih tehnologij. Glede na meritve javnega mnenja se je naklonjenost jedrski energiji in projektu JEK2 v javnosti v letu 2023 povečala na skoraj 70 odstotkov. Omeniti velja, da je Ministrstvo za okolje in prostor v začetku leta 2023 izdalo okoljevarstveno soglasje za podaljšanje obratovalne dobe obstoječe nuklearne elektrarne s 40 na 60 let oz. do leta 2043.

Zaradi ugodnih razmer na trgu električne energije in visokih prodajnih cen so ekonomska merila za leto 2023 močno preseгла pričakovanja iz LNU 2023. Pri strateških merilih zaradi 43-dnevnega izpada NEK razumljivo odstopa obseg proizvedene električne energije (indeks 94), to pa je po drugi strani negativno vplivalo na ekonomiko in doseženo povprečno stroškovno ceno električne energije, ki je bila za 6 % višja od pričakovanih v LNU.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

V letu 2023 je bil pripravljen in sprejet Strateški razvojni načrt Skupine GEN 2024–2030. Razvojni dokument je rezultat skupnega razmisleka vseh družb v Skupini GEN, ki so z uspešno prepoznavo sinergij oblikovale strateške usmeritve, usmerjene k enotni viziji »postati vodilni regijski proizvajalec in dobavitelj nizkoogljicne električne energije po konkurenčni ceni, odličen v mednarodnem merilu«.

Strateški razvojni načrt Skupine GEN 2024–2030 se bo udeleževal v okviru treh stebrov:

1. zanesljiva oskrba odjemalcev (proizvodnja električne energije, prodaja energije in storitev ter mednarodno trgovanje),
2. investicije v jedrske tehnologije (investicija v JEK2),
3. investicije v obnovljive vire energije, prožnost in napredne storitve.

Družba GEN energija kot nosilec projekta izgradnje JEK2 je aktivno vključena v izvajanje postopkov v sodelovanju z ostalimi deležniki, pri svojih aktivnostih pa sledi časovnici, da bo končna investicijska odločitev o projektu lahko sprejeta najkasneje do leta 2028. Potekajo priprave na učinkovit proces umeščanja elektrarne v prostor, usklajen z vladno delovno skupino za koordinacijo pripravljanih aktivnosti za projekt JEK2. V letu 2024 bo zaključenih več študij, pripravljeni pa bodo tudi predlogi poslovnih modelov in selekcijskega postopka za izbiro dobavitelja JEK2.

Družba pri svojem poslovanju upošteva sledeči referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države.

Foto: arhiv HSE

HSE, D. O. O.

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Koprska ulica 92, Ljubljana**

Povprečno št. zaposlenih (skupina): **3.152**

Lastniški delež RS (%): **100,00**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupina HSE je ena od dveh največjih elektroenergetskih skupin v Sloveniji, največji proizvajalec električne energije in trgovec z električno energijo iz lastnih, domačih virov na veleprodajnem trgu v Sloveniji in največji slovenski proizvajalec električne energije iz obnovljivih virov energije. Med druge dejavnosti skupine sodijo pridobivanje lignita, zagotavljanje sistemskih storitev, potrebnih za delovanje elektroenergetskega sistema v Sloveniji, ter vodenje in izvedba energetskih in okoljskih projektov. Skupino HSE v Sloveniji sestavljajo poleg mat-

ične družbe HSE, d. o. o. (HSE), še Dravske elektrarne Maribor, d. o. o. (DEM), Soške elektrarne Nova Gorica, d. o. o. (SENG), Srednjesavske elektrarne, d. o. o. (SRESA), Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d. o. o. (HESS), ki se zaradi 49-odstotnega deleža ne konsolidirajo, Termoelektrarna Šoštanj, d. o. o. (TEŠ), HSE – Energetska družba Trbovlje, d. o. o., skupina Premogovnik Velenje (PV), HSE Invest, d. o. o., RGP, d. o. o., ter trgovski družbi ECE, d. o. o., in Energija plus, d. o. o. Mednarodno mrežo skupine HSE sestavljajo še tri družbe (HSE Balkan Energy, d. o. o., HSE Mak Energy DOOEL, HSE BH, d. o. o.) in ena podružnica (HSE Praga) v tujini.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	100,00

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	35,56	-29,53	5,47
ROA (v %)	16,12	-12,09	2,40
EBITDA marža (v %)	12,49	-2,29	11,26
EBIT marža (v %)	9,09	-4,40	3,01
Neto finančni dolg/EBITDA	0,76	-3,68	1,64
Finančni vzvod	2,04	2,40	2,50

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	384.922	5.244.145	5.847.462
DENARNA SREDSTVA	111.284.259	356.707.263	96.589.748
SREDSTVA	2.393.294.417	2.455.370.282	2.044.297.833
KAPITAL	1.173.324.581	1.024.739.730	817.033.848
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	512.662.983	552.299.582	501.392.927
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	567.130.732	757.575.208	588.720.853

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	4.947.692.605	5.330.676.423	2.538.204.221
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	5.146.971.193	5.415.149.217	2.931.879.629
EBIT	467.642.705	-238.320.753	88.313.624
EBITDA	642.917.063	-124.255.058	330.198.858
ČISTI DOBIČEK	390.831.261	-271.950.088	46.969.876

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	35,56	28,20
EBITDA marža (v %)	12,49	5,12
Bruto marža (v %)	19,88	12,06
Neto finančni dolg/EBITDA	0,76	1,53
Kratkoročni koeficient	1,61	1,42
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	257.960	201.441
Strateški tip		
Obnova in povečanje proizvodnih kapacitet – realizacija (v GWh)	6581	5847
Obnova in povečanje proizvodnih kapacitet – indeks na preteklo leto	130	114,00
Dosežena povprečna stroškovna cena električne energije (v EUR/MWh)	87,33	114,00
Dosežena povprečna stroškovna cena električne energije (v EUR/MWh) – indeks na preteklo leto	96,85	125,00
Ustvarjanje zadostnega operativnega denarnega toka v skupini HSE za redno servisiranje zapadlih finančnih obveznosti v skupini HSE (v mio EUR)	674	618

*Pri določenih finančnih podatkih prihaja do manjše razlike med vrednostjo, ki je prikazana v letnem poročilu družbe, in vrednostjo, izračunano po notni metodologiji, ki jo za družbe v upravljanju uporablja SDH.

Komentar poslovanja v letu 2023

Za Skupino HSE je eno najuspešnejših let v njeni zgodovini. Na vseh segmentih je poslovala odlično. Tudi v letu 2023 je nemoteno zagotavljala električno energijo svojim odjemalcem. Proizvedla je 6581 GWh električne energije, kar je za 10 % več od načrtovane, in za 30 % več kot leta 2022. Tudi v letu 2023 je bila skupina HSE največji slovenski proizvajalec električne energije. Zagotovila je 64 % vse električne energije, proizvedene v Sloveniji. Delež obnovljivih virov energije v proizvodnji skupine HSE je znašal skoraj 60 %.

EBITDA skupine je bil v letu 2023 rekorden, znašal je kar 643 mio EUR in je glede na načrtovano višji za 143 mio EUR. Skupina HSE je leto 2023 zaključila s čistim dobičkom v višini 391 mio EUR, ki je za 123 mio EUR večji od načrtovanega.

Skupina je že v začetku leta sanirala likvidnostne težave, ki so bile posledica izpada proizvodnje v letu 2022 in cenovnih nihanj na evropskih trgih, ter RS do konca leta 2023 vrnila že 342 od 492 mio EUR naknadnega vplačila kapitala, ki ji ga je RS zagotovila v decembru 2022.

Eden najbolj odmevnih projektov na področju zelenega prehoda, ki jih je skupina zagnala v letu 2023, je Severnojadrska vodikova dolina (NAHV), v katerem je HSE vodilni partner. Trajal bo 72 mesecev in vključuje 17 pilotnih projektov, ki se bodo razvijali na različnih lokacijah. NAHV bo pomembno prispeval

k vpeljavi novih tehnologij za razogljčenje regije in pospešil prehod na obnovljive vire v industriji ter energetskem in prometnem sektorju.

Pomembna prelomnica v letu 2023 je bil tudi uspešno zaključen arbitražni postopek zoper Rudnik in Termoelektrarno Ugljevik (RiTE Ugljevik) pred arbitražnim tribunalom s sedežem v Beogradu. Ta je po skoraj desetih letih odločil, da je družba Elektrogospodarstvo Slovenije (EGS-RI) upravičena do izplačila 67 mio EUR nadomestila iz naslova nedobavljene električne energije iz TE Ugljevik v Republiki Srbski od junija 2011 do decembra 2021 in več kot 58 mio EUR obresti. Družbo EGS-RI je v zahtevnem mednarodnopravnem postopku ves čas uspešno zastopal prav HSE. Tretjina električne energije, ki jo proizvede TE Ugljevik, je po več kot tridesetih letih premora znova dobavljena gospodarski družbi iz Slovenije. HSE jo je v imenu EGS-RI začel prevzemati 1. februarja 2024.

Odlično poslovanje v letu 2023 je skupini omogočilo, da je lahko občuten del sredstev namenila dobrotelosti, predvsem poplavni obnovi Slovenije, za katero je skupina v letu 2023 prispevala več kot 2 mio EUR sredstev.

Skupina HSE je v letu 2023 presešla vsa ekonomska in strateška merila, zastavljena z LNU za leto 2023.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Aktivnosti skupine HSE bodo usmerjene v tri strateška področja:

- izboljšanje stroškovne učinkovitosti in fleksibilnosti obstoječega proizvodnega portfelja ob varni in zanesljivi oskrbi ter izvedba pravične tranzicije,
- povečanje proizvodnih kapacitet obnovljivih virov energije in zniževanje povprečne proizvodne cene proizvodnega portfelja na osnovi vlaganj v raziskave in razvoj,
- zmanjšanje odvisnosti od veleprodajnega trga z vstopom na maloprodajni trg in dvig dodane vrednosti skupine HSE z novimi energetskega produkti in storitvami.

Začrtani strateški cilji skupine HSE so:

- pospešeno razogljčenje družbe ob zagotavljanju visoke ravni samozadostnosti. To zahteva pospešeno izvedbo projektov obnovljivih virov energije skupine HSE na področju hidro-, sončne, vetrne in geotermične energije ob ustrezni donosnosti naložb;
- optimizacija obstoječega proizvodnega portfelja skupine HSE in izboljšanje cenovne konkurenčnosti skupine HSE z dodajanjem stroškovno učinkovitejših, ogljično nevtralnih in nizkoogljčnih proizvodnih enot;
- uvajanje novih tehnologij, povezanih s fleksibilnostjo, digitalizacijo in uporabo pametnih omrežij, hranilnikov in virtualnih elektrarn. To zahteva prilagajanje poslovnega modela skupine HSE, dodajanje novih črpalnih hidroelektrarn in baterijskih hranilnikov (BHEE) v proizvodni portfelj, izvedbo pilotnih projektov na področju vodika in geotermičnih elektrarn ter nadaljnji razvoj za trg zanimivih storitev in produktov;
- kontroliran izstop iz premoga po načelih pravičnega prehoda v skladu s sprejetimi območnimi načrti za pravični prehod Savinjsko-Šaleške območne razvojne regije (SAŠA) in Zasavske regije;
- trajnostni razvoj skupine HSE z implementacijo trajnostne strategije skupine HSE za dosego podnebne nevtralnosti ter opredelitve strateških ciljev in trajnostnih kazalnikov skupine HSE. Okrepitev zavedanja trajnostnega poslovanja kot sestavni del rednega poslovanja in poslovnih odločitev na vseh nivojih in v procesih skupine HSE. Implementacija poročanja in skladnost poslovanja s taksonomijo EU in drugimi direktivami EU, vezanimi na trajnostno poslovanje družb.

Realizacija strateških ciljev je najbolj odvisna od dveh ključnih parametrov: cene električne energije in cene CO2 emisijskih kuponov.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Foto: arhiv Petrol, d. d.

PETROL, D. D., LJUBLJANA

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**Tip naložbe: **pomembna**Sedež: **Dunajska cesta 50, Ljubljana**Povprečno št. zaposlenih (skupina): **6.006**Lastniški delež RS (%): **10,82**Lastniški delež SDH (%): **12,70**

Osnovni podatki o dejavnosti

Petrol, d. d., je največja slovenska energetska družba, največji slovenski uvoznik, največje slovensko podjetje po prihodkih in ena največjih slovenskih trgovskih družb, vodilni ponudnik naftnih derivatov, plina in drugih energentov v Sloveniji ter pomemben regijski partner na energetskih trgih jugovzhodne Evrope. Skupino Petrol poleg matične družbe sestavlja še 38 odvisnih družb in šest skupaj obvladovanih in pridruženih družb. Osnovna dejavnost skupine je trgovanje z naftnimi derivati, plinom, drugimi energenti in blagom za široko porabo.

Skupina s svojo poslovno dejavnostjo trgovanja z naftnimi derivati, plinom in drugimi energenti na slovenskem in hrvaškem trgu dosega skoraj v vseh segmentih vodilni tržni delež.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
J&T BANKA A.S. – FIDUCIARNI RAČUN	12,78
SDH, d. d.	12,70
REPUBLIKA SLOVENIJA	10,82
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	8,27
OTP BANKA, D. D. – FIDUCIARNI RAČUN	6,99

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	15,32	-0,30	14,35
ROA (v %)	5,08	-0,10	5,96
EBITDA marža (v %)	3,88	0,96	4,57
EBIT marža (v %)	2,50	-0,08	3,04
Neto finančni dolg/EBITDA	1,61	4,89	1,89
Finančni vzvod	2,86	3,19	2,62

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	27.322.154	42.359.538	52.612.384
DENARNA SREDSTVA	105.937.006	100.962.531	100.226.890
SREDSTVA	2.635.263.353	2.740.604.417	2.383.451.431
KAPITAL	923.042.488	860.166.621	908.698.005
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	468.922.973	525.992.051	534.050.068
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	1.068.065.380	1.247.213.330	801.022.872

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	6.982.676.839	9.456.733.497	4.960.125.965
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	7.200.729.793	10.082.249.378	5.237.474.598
EBIT	180.172.673	-7.912.872	159.042.888
EBITDA	279.741.362	96.836.004	239.456.411
ČISTI DOBIČEK	136.551.969	-2.685.806	124.481.361

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	15,32	11,50
Bruto marža (v %)	9,70	9,20
Neto finančni dolg/EBITDA	1,61	2,00
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	73.311	85.000
CIR (v %)	82,84	75,00
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	1,19	5,00
ROCE (v %)	12,31	10,30

* Pri določenih finančnih podatkih prihaja do manjše razlike med vrednostjo, ki je prikazana v letnem poročilu družbe, in vrednostjo, izračunano po enotni metodologiji, ki jo za družbe v upravljanju uporablja SDH.

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Petrol je v letu 2023 ohranila finančno stabilnost, nadaljevala širjenje in diverzificiranje svojih dejavnosti v skladu s strategijo za obdobje 2021–2025 ter poslovala uspešno in presegla rezultate, načrtovane s poslovnim načrtom za leto 2023, in realizacijo v letu 2022. Na poslovanje je še vedno vplivala regulacija cen goriv in energentov na ključnih trgih, ki pa je bila v letu 2023 zmernejša.

Skupina še naprej sledi strateškim usmeritvam trajnostnega razvoja, čemur pritrjuje tudi pridobitev bonitetne ocene ESG 56 z ustrezno pripravljenostjo, kar je nad povprečno oceno svetovnega naftnega in plinskega sektorja, ki je 54. Bonitetna hiša S&P je v decembru 2023 skupini ponovno potrdila tudi dolgoročno bonitetno oceno BBB– in kratkoročno A–3 ter oceno predhodnega izgleда bonitetne ocene stabilno.

Skupina je v letu 2023 dosegla prihodke od prodaje v višini 7,0 mrd EUR, kar je za 26 % manj kot v letu 2022, predvsem zaradi nižjih cen goriv in drugih energentov, prilagojeni kosmati poslovni izid pa je znašal 677,6 mio EUR, kar je za 72 % več kot v letu 2022. EBITDA skupine je bil za 183 mio EUR višji kot v letu 2022 (največja rast EBITDA v primerjavi z letom 2022 je zabeležena pri produktni skupini Energija in rešitve), čisti poslovni izid pa je bil višji za 139 mio EUR.

V letu 2023 je bila zaključena gradnja ene največjih sončnih elektrarn v regiji v sklopu treh lokacij, ki obkrožajo vetrni park Ljubač na Hrvaškem, nadaljuje pa se razvoj vetrne elektrarne Dazlina, prav tako na Hrvaškem. V okviru strateške prenove prodajne mreže je potekala celovita prenova nove generacije prodajnih mest Barje sever in Barje jug, več prodajnih mest je bilo prenovljenih tudi na Hrvaškem. Nadaljevala sta se tudi

projekt digitalizacije oskrbne verige Oil&Gas E2E in projekt postavljanja sončnih elektrarn na lastnih objektih Petrol Green.

Za povrnitev škode zaradi reguliranih cen pogonskih goriv v letu 2022 je družba maja 2023 vložila tožbo zoper Republiko Slovenijo, na Hrvaškem pa se pripravlja nov zahtevek za povračilo škode, ki je bil na Državno odvetništvo v Zagrebu enkrat že vložen. Zaradi kršitve pogodbe o dobavi zemeljskega plina je družba Geoplin v maju 2023 pričela postopek arbitraže zoper družbo Gazprom, pri sprožitvi postopka pa se ji je (zaradi uveljavljanja korporativne garancije) pridružila tudi družba Petrol. Družba Geoplin Zagreb je na Hrvaškem vložila tudi zahtevek za nadomestilo razlike med ceno zemeljskega plina, ki jo je plačala pri nakupu tega energenta, in ceno, po kateri je morala skladno z vladno uredbo ta energent prodajati gospodinjskim odjemalcem. Zahtevek v računovodskih izkazih skupine Petrol ni pripoznan, saj ga hrvaški regulator trga (še) ni potrdil.

Zaradi boljšega poslovanja kot v letu 2022 je skupina v letu 2023 dosegla višje vrednosti ekonomskih meril, večina ekonomskih meril tudi presega ciljne vrednosti iz LNU 2023.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje**Strateški cilji skupine Petrol za obdobje 2021–2025:**

- EBITDA v višini 336 mio EUR,
- neto dolg/EBITDA manjši od 1,
- čisti poslovni izid v višini 180 mio EUR,
- naložbe v stalna sredstva v obdobju 2021–2025 v skupni višini 698 mio EUR, od tega 35 % v energetske transformacije,

- macijo, glavnina preostalih sredstev pa v širitev in nadgradnjo maloprodajne mreže in digitalizacijo poslovanja,
- proizvodnja elektrike iz obnovljivih virov 160 MW proizvodne moči,
- maloprodajna mreža 627 bencinskih servisov,
- 1575 polnilnic za električna vozila,
- za 73 GWh prihrankov energije pri končnih kupcih v obdobju 2021–2025.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

Foto: arhiv Plinovodov, d. o. o.

PLINHOLD, D. O. O.

Steber upravljanja: **ENERGETIKA**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Mala ulica 5, Ljubljana**

Povprečno št. zaposlenih (skupina): **146**

Lastniški delež RS (%): **60,10**

Lastniški delež SDH (%): **0,05**

Osnovni podatki o dejavnosti

Družba Plinhold, d. o. o., kot obvladujoča družba Skupine Plinhold je bila ustanovljena leta 2017. Nanjo je družba Geoplin, d. o. o., z oddelitvijo premoženja v skladu z oddelitvenim načrtom prenesla lastniški delež v družbi Plinovodi, d. o. o.

Cilj družbe Plinhold je zagotoviti dolgoročno, zanesljivo, kakovostno in gospodarno upravljanje družbe Plinovodi, neodvisnega operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina in lastnika

celotnega slovenskega prenosnega omrežja zemeljskega plina. Razvojne usmeritve in cilji Skupine Plinhold izhajajo iz temeljne dejavnosti Plinovodov, in sicer iz razvoja, gradnje in upravljanja prenosnega sistema, prenosa zemeljskega plina, širitve sistema z omogočanjem priključitev in dostopa do prenosnega sistema vsem zainteresiranim uporabnikom.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	60,10
PETROL, d. d., Ljubljana	29,70
TEB, d. o. o.	2,84
MM KOLIČEVO, d. o. o.	2,23
D. S. U., d. o. o.	1,02

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	3,99	2,49	2,16
ROA (v %)	2,68	1,61	1,43
EBITDA marža (v %)	42,19	25,31	40,03
EBIT marža (v %)	17,76	8,81	13,32
Neto finančni dolg/EBITDA	1,08	0,64	1,40
Finančni vzvod	1,42	1,56	1,52

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	5.034.120	0	3.500.000
DENARNA SREDSTVA	12.785.000	36.701.803	19.246.358
SREDSTVA	326.786.863	346.870.631	328.913.695
KAPITAL	229.523.998	221.797.146	216.236.037
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	47.841.828	51.341.216	53.046.296
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	22.636.386	45.893.472	27.850.634

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	67.779.528	100.055.555	58.778.656
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	69.700.774	101.692.974	60.341.736
EBIT	12.300.615	8.955.448	8.037.276
EBITDA	29.341.457	25.734.451	24.153.252
ČISTI DOBIČEK	8.906.176	5.448.798	4.643.911

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	3,99	0,54
Bruto marža (v %)	66,39	51,50
EBITDA marža (v %)	42,19	46,70
Neto finančni dolg/EBITDA	1,08	3,00
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	268.195	204.841
Prenesene količine zemeljskega plina (v GWh)	11.785	14.624
Prenesene količine zemeljskega plina – indeks na preteklo leto	81,33	103,89

*Pri določenih finančnih podatkih prihaja do manjše razlike med vrednostjo, ki je prikazana v letnem poročilu skupine, in vrednostjo, izračunano po enotni metodologiji, ki jo za družbe v upravljanju uporablja SDH.

Komentar poslovanja v letu 2023

Poslovanje skupine Plinhold je bilo v letu 2023 zelo uspešno. Skupina je zanesljivo in brez posebnosti je izvajala prenos plina po prenosnem sistemu za domače in tuje uporabnike ter skrbela za uravnoteženje sistema. Ustvarila je rekorden EBITDA (29,5 mio EUR) in čisti poslovni izid (8,9 mio EUR) ter kljub nižjemu količinskemu prenosu plina (11,8 TWh plina oz. 81 % načrtovanega za leto 2023) zaradi povečanega obsega zakupov prenosnih zmogljivosti in spremembe regulatorne obravnave stroškov sistemskih razlik presešla večino ekonomskih meril iz LNU 2023 (ROE, bruto marža, neto dolg/EBITDA, dodana vrednost na zaposlenega).

Spremembe na regionalnih plinskih trgih, na katere skupina nima vpliva, vključno z vojno v Ukrajini, so privedle do hitrega spreminjanja tranzitnih tokov in s tem obsega zakupa prenosnih zmogljivosti na mejnih točkah in čezmejnega prenosa količin plina. Prenesene količine na Hrvaško so znašale 55 % lanskimi, prenesene količine v Italijo pa so se povečale za 60 % v primerjavi z letom 2022. Komerčni prenos plina iz Slovenije v Avstrijo se je znižal na 5 % glede na leto 2022. Skupna prenesena količina zemeljskega plina je v primerjavi z letom 2022 upadla za 19 %. Količinski prenos zemeljskega plina za slovenske uporabnike je znašal 8768 GWh in je za 2 % nižji od prenesenih količin v letu 2022.

V letu 2023 so bile naložbe iz desetletnega razvojnega načrta prenosnega plinovodnega omrežja realizirane v vrednosti 21,3 mio EUR (v letu 2022 23,5 mio EUR). Investicijska dejavnost je v letu 2023 obsegala gradnjo prenosnih plinovodov in merilno regulacijskih postaj (MRP) za priključitev novih uporabnikov ter

pripravo dokumentacije za izvedbo projektov v naslednjih letih. Intenzivno so se izvajale aktivnosti na projektu prenosnega plinovoda M6 Ajdovščina–Lucija in projekt razširitve kompresorske postaje Ajdovščina ter priprava na gradnjo nove MMRP Vrtojba. Zaključena je bila gradnja projektov MRP Zadobrova in MRP Vransko. V predlog desetletnega razvojnega načrta za obdobje 2024–2033 so bili poleg plinskih projektov vključeni tudi projekti vodikove infrastrukture.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Strateški cilji skupine vključujejo prizadevanja za vključevanje obnovljivih in ogljično nevtralnih plinov v plinovodni sistem, velika pozornost je namenjena tudi digitalizaciji oziroma aktivnemu uvajanju sodobnih informacijskih in tehnoloških rešitev v delovanje skupine.

Strateške smernice skupine so:

- trajnostni razvoj,
- povečanje uporabe prenosnega sistema,
- širitev in krepitev mednarodnih povezav,
- povezovanje znotraj verige vrednosti sektorjev,
- uvajanje energetskih rešitev prihodnosti.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

PROMET

Foto: arhiv DARS

DARS, D. D.

Steber upravljanja: **PROMET**Tip naložbe: **strateška**Sedež: **Ulica XIV. divizije 4, Celje**Povprečno št. zaposlenih: **1.254**Lastniški delež RS (%): **100,00**

DARS

Osnovni podatki o dejavnosti

Družba DARS, d. d. (DARS ali družba), je bila ustanovljena z Zakonom o DARS leta 1993 kot koncesionar, upravljevec in vzdrževalec slovenskega avtocestnega omrežja in omrežja hitrih cest. Družba v imenu in za račun RS izvaja naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem, umeščanjem avtocest v prostor

in pridobivanjem zemljišč za potrebe gradnje avtocest, v svojem imenu in za svoj račun pa izvaja naloge v zvezi z gradnjo avtocest. Družba je v skladu s koncesijsko pogodbo pristojna za kakovostno upravljanje in vzdrževanje ter obnavljanje sistema cestninskih cest v Sloveniji.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	100,00

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	4,30	4,33	3,78
ROA (v %)	2,72	2,64	2,20
EBITDA marža (v %)	75,18	76,86	80,06
EBIT marža (v %)	36,51	37,65	34,71
Neto finančni dolg/EBITDA	2,82	3,24	3,88
Finančni vzvod	1,55	1,61	1,67

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	299.804.372	310.272.407	168.000.000
DENARNA SREDSTVA	71.501.606	48.340.349	52.577.322
SREDSTVA	5.166.555.559	5.159.975.244	5.092.759.905
KAPITAL	3.333.743.669	3.199.015.617	3.041.652.197
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	1.305.069.612	1.519.648.469	1.611.634.596
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	315.355.204	248.396.148	267.600.721

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	525.295.410	494.473.636	469.535.406
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	535.740.263	512.306.743	487.309.052
EBIT	195.595.433	192.893.512	169.167.087
EBITDA	402.777.728	393.778.810	390.145.355
ČISTI DOBIČEK	140.467.680	135.132.702	112.703.369

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	4,30	3,14
EBITDA marža (v %)	75,18	72,48
Neto finančni dolg/EBITDA	2,82	3,51
Finančni vzvod	1,55	1,59
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	368.194	350.440
Strateški tip		
Finančno vzdržna izgradnja avtocestnega omrežja in zagotavljanje ustreznosti kakovosti upravljanja in vzdrževanja avtoceste		
Dolžina obnovljenih vozišč (v km)	65,80	65,00
Vrednost izvedenih gradbenih del pri obnavljanju avtocest (v mio EUR)	86,13	105,50
Pretočnost, varnost in trajnost avtocestnega omrežja		
Povprečni čas trajanja zapore ceste zaradi prometne nesreče (v min)	110	115
Povprečni čas trajanja oviranega prometa ali zaprtega pasu zaradi prometne nesreče (v min)	67,10	64,60
Letno število prometnih nesreč	2161	zmanjšanje
Opremljenost potencialno nevarnih odsekov na avtocestah/hitrih cestah z ITS (v %)	66,60	80,00
Skupni indeks zadovoljstva s slovenskimi avtocestami	69,50	80,00
Delež vseh preobremenjenih tovornih vozil (izmerjeno na petih stalnih točkah)	15,20	11,00
Aktivno upravljanje dolga		
Povprečna ponderirana obrestna mera (v %)	2,50	2,16
Stopnja lastniškosti financiranja (v %)	64,53	62,76
Obrestno kritje (EBITDA/obresti)	11,66	10,31

Komentar poslovanja v letu 2023

DARS je v letu 2023 posloval uspešno, presegel načrt in dosegel rekordne finančne rezultate, kar zagotavlja, da ostaja v dobri finančni kondiciji za uresničevanje ciljev na področju gradnje, vzdrževanja, upravljanja in cestninjenja avtocest in hitrih cest.

Skupni prihodki DARS so v letu 2023 znašali 546 mio EUR, kar je za 6 % več kot v letu 2022, od tega je 93,3 % oziroma 509,2 mio EUR prihodkov iz naslova cestnin. V strukturi prihodkov imajo največji, 48,6-odstotni delež, prihodki od cestninjenja težkih vozil, ki so bili v letu 2023 za 1 % nižji kot v letu 2022, prihodki od prodaje vinjet obsegajo 41,3 % in so bili za 16 % višji kot v letu 2022, prihodki od cestninjenja predora Karavanke pa predstavljajo 3,3 % in so bili za 5 % višji kot v letu 2022. Višji prihodki od prodaje vinjet so posledica večje količinske prodaje za 15 % glede na leto 2022 in tudi delne uskladitve z rastjo cen 15. junija 2023 na podlagi sklepa Vlade RS. Prihodki od cestnin za

tovorni promet so nekoliko nižji zaradi izboljšanja strukture vozil z vidika emisijskih razredov, saj se vozni park uporabnikov avtocest stalno posodablja. Infrastrukturalna pristojbina za težka vozila je enaka že od 1. aprila 2018, cestnina za uporabo cestnega predora Karavanke za osebna vozila pa se je v začetku leta 2023 povečala za 2,6 %. DARS je bil uspešen tudi pri nalaganju likvidnostnih presežkov, saj so finančni prihodki znašali skoraj 10 mio EUR, kar je za 125 % več kot leto prej.

Odhodki družbe so v letu 2023 znašali 376,5 mio EUR in so bili za 7 % višji kot v letu 2022, najbolj so se povečali stroški materiala zaradi povišanja cen energentov in stroški storitev. Stroški dela so porasli za 9 %, povprečno število zaposlenih se je povečalo za 1 %. Odpisi vrednosti, ki obsegajo največji delež odhodkov, so porasli za 3 %. Družba je v letu 2023 dosegla za 1 % višji EBIT kot v letu 2022, za 2 % višji EBITDA in za 4 % višji čisti dobiček kot v letu 2022.

Kapital družbe se je v letu 2023 povečal za 4 %, skupna vrednost aktive je na nivoju preteklega leta. Finančni dolg se je znižal, DARS je v letu 2023 odplačal za 129,9 mio EUR glavnice in 34,5 mio EUR obresti. Neto finančni dolg je znašal 1,1 mrd EUR, kar je za 11 % manj kot leto prej, kazalnik neto finančni dolg/EBITDA se je znižal, delež kapitala v virih sredstev pa povečal.

DARS je za investicije v imenu RS in za njen račun v letu 2023 namenil 17,4 mio EUR, kar je za 15 % manj kot v letu 2022, za investicije v imenu in za račun družbe DARS pa 215,8 mio EUR, kar je za 56 % več kot leto prej.

Z vidika ekonomskih meril je DARS v letu 2023 v celoti presegel ciljne vrednosti iz LNU 2023. Z vidika strateških meril pa cilji niso bili izpolnjeni v celoti. Kazalnik vrednost izvedenih gradbenih del pri obnavljanju avtocest zaostaja za ciljno vrednostjo v LNU 2023 pri investicijskem obnavljanju premostitvenih objektov, medtem ko je bilo investicijsko obnavljanje vozišč v okviru načrtov. Kazalnik povprečni čas trajanja oviranega prometa ali zaprtega pasu zaradi prometne nesreče je nekoliko slabši, kot je bilo načrtovano z LNU, ker je bilo v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 veliko večjih delovnih zapor, več prometa in posledično več prometnih nesreč, katerih posledice je težje odstranjevati zaradi samih zapor. Kazalnik opremljenosti potencialno nevarnih odsekov na avtocestah/hitrih cestah z ITS zaostaja zaradi zamikov postopkov javnega naročanja. Slabšo vrednost izkazuje tudi kazalnik zadovoljstva uporabnikov avtocest, ki pa ni primerljiv s predhodnimi leti zaradi spremembe metodologije v letu 2023. Kazalnik delež vseh preobremenjenih tovornih vozil je po mnenju DARS porasel zaradi ukinitve avtocestne policije oziroma reorganizacije dela policije na avtocestah/hitrih cestah. Rast povprečne ponderirane obrestne mere je posledica rasti tržnih obrestnih mer, družba ima sicer večji del posojil fiksnih.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

DARS je v marcu 2021 sprejel novo strategijo družbe za obdobje 2021–2025, ki je bila aprila 2024 drugič novelirana. V strategiji so opredeljene tri ključne strateške usmeritve:

- zagotavljanje varnosti, pretočnosti ter zanesljivih in pravočasnih storitev za uporabnike avtocestnega omrežja,
- dolgoročna poslovna stabilnost in trajnostna naravnost,
- zavzeti in kompetentni zaposleni.

V skladu s strateškimi usmeritvami je DARS definiral tudi ključne strateške cilje, med katere sodijo (i) zagotavljanje prometne varnosti, (ii) zagotavljanje pretočnosti prometa, (iii) nadaljevanje gradnje novih in modernizacija obstoječih odsekov avtocest in hitrih cest ter (iv) zagotavljanje zanesljivih

in pravočasnih uporabniških storitev, kar bo vse prispevalo k zmanjšanju števila prometnih nesreč in povečanju indeksa zadovoljstva uporabnikov. V zvezi s tem bo DARS na več nevarnih odsekih avtoceste vzpostavil fiksne sisteme sekcijskega merjenja hitrosti ter povečal pokritost avtoceste s sistemi za nadzor in vodenje prometa. DARS bo še naprej razvijal avtocestno omrežje, med ključne projekte sodijo izgradnja druge cevi predora Karavanke, izgradnja odseka tretje razvojne osi in vzpostavitev tretjega pasu na vpadnicah v Ljubljano. Kot strateški cilj je DARS definiral tudi (v) zagotovitev dolgoročnega stabilnega poslovanja, kar je pogoj za zagotovitev vzdržnega finančnega položaja ob hkratnem vlaganju v dolgoročni razvoj družbe in njene infrastrukture. Pomembna strateška cilja DARS sta tudi (vi) digitalna preobrazba družbe ter (vii) razvoj trajnostne infrastrukture in krožnega gospodarstva. V zvezi s tem bo DARS uvedel dodatne ponudnike storitev EETS (evropski sistem elektronskega cestninjenja) in nadgradil sistem DarsGo v skladu z direktivo o evrovinjeti, predvidene pa so tudi spremembe elektronskega cestninjenja težkih tovornih vozil (druga generacija). Prav tako bo DARS izvajal ukrepe za učinkovito rabo energije in zmanjšanje deleža izpustov toplogrednih plinov. Predvidene so investicije v izgradnjo sončnih elektrarn in dodatne polnilnice za električne avtomobile na počivališčih ob avtocesti. Med strateškimi cilji so še (viii) krepitev zavzetosti in kompetentnosti zaposlenih, (ix) razvoj voditeljstva ter (x) zagotavljanje varnosti delavcev pri delu in krepitev njihovega zdravja. Za leto 2024 DARS načrtuje 552,6 mio EUR celotnih prihodkov in 115,8 mio EUR čistega poslovnega izida. DARS vstopa v fazo povečane investicijske aktivnosti, v letu 2024 bo za investicije namenil kar 374,6 mio EUR, v naslednjih pa se bodo še okrepile. DARS bo v letu 2024 izvedel tudi refinanciranje glavnice kreditov, ki zapadejo v plačilo v letu 2024.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednja referenčna kodeksa:

Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Foto: Kristijan Stojakovič, arhiv Luke Koper, d. d.

LUKA KOPER, D. D.

Steber upravljanja: **PROMET**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Vojkovo nabrežje 38, Koper/Capodistria**

Povprečno št. zaposlenih (skupina): **1.922**

Lastniški delež RS (%): **51,00**

Lastniški delež SDH (%): **11,13**

Osnovni podatki o dejavnosti

Koprsko pristanišče je sodobno, večnamensko mednarodno pristanišče, ki sodi med najpomembnejše pristaniške in logistične sisteme na severnem Jadranu, poleg tega pa ima že več let zapored status največjega kontejnerskega terminala na Jadranu in največjega terminala za pretovor vozil v Sredozemlju. Osnovna dejavnost koprškega pristanišča je pretovor in skladiščenje vseh vrst blaga, v pristanišču pa se ukvarjajo tudi z vrsto dopolnilnih storitev, kar skupaj zagotavlja celovito logistično storitev. Luka Koper, d. d. (Luka Koper ali družba), je leta 2008 z državo za 35 let sklenila koncesijsko pogodbo za opravljanje pristaniških dejavnosti ter vodenje, razvoj in redno vzdrževanje pristaniške infrastrukture na območju koprškega tovornega pristanišča. Za izvajanje osnovne pristaniške dejavnosti pretovora in skladiščenja je v Luki Koper namenjenih dvanajst spe-

cializiranih terminalov, to so kontejnerski terminal, terminal za avtomobile in RO-RO terminal ter terminali za generalne tovore, za les, za hlajene tovore, za živino, za tekoče tovore, za sipke tovore, za glinico, za premog in železovo rudo ter terminal silos in potniški terminal. V Skupini Luka Koper so povezane družbe, ki z različnimi storitvami zaokrožajo celovito ponudbo pristanišča, in sicer so bile na dan 31. decembra 2023 odvisne družbe Luka Koper INPO, d. o. o., Adria Terminali, d. o. o. (in njena odvisna družba Adria Investicije, d. o. o.), Logis-Nova, d. o. o., in TOC, d. o. o., ter pridružene družbe Adria Transport, d. o. o., Adria-Tow, d. o. o., AdriaFin, d. o. o., in Autoservis Koper, d. o. o. Koprsko pristanišče je mejna vstopna točka za EU in ima status proste cone tipa I ter je od leta 2013 umeščeno v mediteranski in baltsko-jadranski evropski TEN-T koridor, kar povečuje strateški pomen transportne poti skozi Koper.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	51,00
SDH, d. d.	11,13
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	4,98
MESTNA OBČINA KOPER	3,14
OTP BANKA, D. D. – CLIENT ACCOUNT – FIDUCIARNI RAČUN	2,66

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	10,66	15,09	7,00
ROA (v %)	7,65	11,11	5,12
EBITDA marža (v %)	29,39	36,06	26,23
EBIT marža (v %)	19,10	26,15	13,44
Neto finančni dolg/EBITDA	-0,44	-0,27	0,52
Finančni vzvod	1,43	1,36	1,36

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRA TKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	69.474.594	1.717	1.619
DENARNA SREDSTVA	81.628.977	94.749.216	40.638.685
SREDSTVA	774.226.552	701.154.228	634.103.258
KAPITAL	543.052.948	515.732.169	466.965.328
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	97.095.553	56.159.209	61.799.456
KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI	75.506.443	75.818.749	55.446.409

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	312.772.489	313.462.636	228.444.062
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	318.936.634	317.805.862	233.211.661
EBIT	60.912.423	83.114.534	31.346.268
EBITDA	93.731.962	114.602.528	61.170.729
ČISTI DOBIČEK	56.445.369	74.159.799	31.793.528

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	10,66	7,90
EBITDA marža (v %)	29,39	26,90
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	13,28	21,40
Neto finančni dolg/EBITDA	-0,44	0,41
Finančni vzvod	1,43	1,33
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	105.936	99.900
Strateški tip		
Naložbe v nepremičnine, naprave in opremo, naložbene nepremičnine in neopredmetena sredstva (v EUR)	41.543.822	60.000.000
Ladijski pretovor (v tonah)	22.267.534	22.500.000
Ladijski pretovor vozil (št. vozil)	916.728	725.000
Ladijski pretovor zabojnikov (v TEU)	1.066.093	1.050.000

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Luka Koper (v nadaljevanju skupina) je leto 2023 zaključila uspešno, poslovni rezultati so presegli načrt za leto 2023 in pričakovanja SDH iz LNU 2023, doseženi so bili novi rekordi na strateških segmentih pretovora kontejnerjev in avtomobilov. Rezultati skupine so v letu 2023 sicer zaostajali za rekordnimi iz leta 2022, na katere so imeli velik enkratni vpliv visoki prihodki iz naslova skladiščnin, ki rezultata niso bremenili z dodatnimi stroški.

Skupni ladijski pretovor je v letu 2023 dosegel 22,3 mio ton blaga in je bil za 4 % manjši od doseženega v letu 2022 ter za 1 % manjši od načrtovanega v okviru LNU, predvsem zaradi manjšega pretovora v blagovnih skupinah generalni tovari ter sipki in razsuti tovari. Rekordne količine pretovora so bile v letu 2023 dosežene v obeh strateških blagovnih skupinah, tako kontejnerjih kot vozilih. Na segmentu pretovora kontejnerjev je bilo v letu 2023 pretovorjenih za 5 % več kontejnerskih enot kot v letu 2022 in za 2 % več kot pričakovano v okviru LNU. Pretovor vozil je bil v letu 2023 za 14 % večji kot v letu 2022 in je presegal pričakovanja v okviru LNU za 26 %.

Čisti prihodki od prodaje skupine so bili v letu 2023 primerljivi z letom 2022, spremenila pa se je njihova struktura. V okviru čistih prihodkov od prodaje so se v primerjavi s preteklim letom za 20 mio EUR povišali prihodki iz naslova ladijskega pretovora kontejnerjev in avtomobilov, dodatnih storitev in cen storitev. Glede na leto 2022 so se zaradi normalizacije razmer na globalnem logističnem trgu in skrajšanja zadrževanja kon-

tejnerev v skladišču znižali prihodki iz skladiščnin (za 21 mio EUR), kar je glavni vzrok za nižji EBIT in posledično nižji poslovni izid kot v letu 2022.

Stroški poslovanja so v letu 2023 znašali 258,0 mio EUR in so se glede na leto 2022 povišali za 10 % oz. za 23,3 mio EUR. Povišale so se vse kategorije stroškov, razen stroškov materiala.

Poslovni izid iz poslovanja (EBIT) je bil tako za 27 % nižji od doseženega v letu 2022, EBITDA za 18 %, čisti dobiček Skupine Luka Koper pa za 24 % (oz. za 17,7 mio EUR) nižji kot v rekordnem letu 2022. Oba sta sicer krepko presegala načrtovanega. Največji vpliv na dosežen nižji poslovni izid iz poslovanja v primerjavi z letom 2022 so imeli nižji prihodki iz skladiščnin; za 23,3 mio EUR višje stroške poslovanja, ki so posledica inflacijskih pritiskov ter večjega števila zaposlenih in agencijskih delavcev, pa je Skupina Luka Koper večinoma izravnala s prihodki pri ostalih storitvah.

Ekonomska in strateška merila za merjenje uspešnosti poslovanja družb iz Letnega načrta upravljanja (LNU) za leto 2023 so bila večinoma dosežena, večje odstopanje je bilo le pri realizaciji naložb. Za investicije je družba namenila 41,5 mio EUR, kar je za 18 % manj kot v letu 2022 in za 31 % manj od cilja skupine v LNU (predvsem zaradi ponovitev postopkov javnih naročil). Zaradi nižjih investicij je opazno tudi veliko odstopanje pri kazalniku CAPEX v čistih prihodkih od prodaje, ki za ciljnim v LNU zaostaja kar za 38 %. Zadolženost na ravni skupine ostaja še naprej majhna, saj je bil kazalnik neto finančni dolg ob koncu leta 2023 negativen. Dosežena vrednost kazalnika je

tudi rezultat nedoseganja načrtovanih investicij in potreb po njihovem financiranju.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

V letu 2023 je bil sprejet nov Strateški poslovni načrt za obdobje 2024–2028, v katerem bo poslanstvo Luke Koper še naprej temeljilo na zagotavljanju kakovostnih pristaniških storitev, skladnih s smernicami trajnostnega razvoja, s ciljem postati prva izbira med pristanišči na evropski južni transportni poti. Do leta 2026 bo predvidoma dokončan tudi drugi tir Koper–Divača, ki bo omogočil večji transport blaga iz pristanišča po železnici. Načrtovani razvoj pristanišča bo temeljil na izhodiščih/usmeritvah, ki predvidevajo:

- povečanje infrastrukturnih kapacitet z namenom priprave na rast pretovora, ki jo bo omogočil drugi železniški tir,
- pospešeno uvajanje koncepta pametnega pristanišča (Smart Port) z implementacijo digitalizacije in prenove ter avtomatizacije poslovnih procesov,
- zagotovitev ustrezne kadrovske strukture, ki bo podpirala rast ter bo pripravljena na podnebni prehod in uvedbo koncepta Smart Port,
- skrb za trajnostne vidike in zmanjševanje negativnih vplivov na okolje in družbo ter
- ohranjanje modela večnamenskega pristanišča, ki je ena ključnih konkurenčnih prednosti družbe/skupine.

Za leto 2024 Skupina Luka Koper načrtuje skupni ladijski pretovor v višini 22,6 mio ton, kar je za 1 % več kot realizirano v letu 2023, čiste prihodke od prodaje v višini 324,5 mio EUR (za 4 % več kot v letu 2023), poslovni izid iz poslovanja (EBIT) v višini 50,3 mio EUR, kar je za 17 % manj kot v letu 2023, in čisti poslovni izid v višini 48,0 mio EUR, kar je za 15 % slabše kot v letu 2023. Razlog za nižjo dobičkonosnost je v pričakovanem dvigu stroškov poslovanja, na katere bo še naprej vplivala inflacija, in v dodatnih zaposlitvah v letih 2023 in 2024.

Ključni investicijski projekti v letu 2024 bodo vezani na nadaljevanje aktivnosti za povečevanje zmogljivosti kontejnerskega terminala, gradnjo dodatnih odprtih skladiščnih površin za pretovor avtomobilov, povečanje skladiščnih zmogljivosti za pretovor generalnega blaga, izgradnjo novega potniškega terminala, izgradnjo sončnih elektrarn na strehah obstoječih skladišč, gradnjo gasilskega doma in nabavo opreme. V letu 2024 namerava skupina za investicije nameniti 71,6 mio EUR, kar je za 72 % več kot v letu 2023.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednja referenčna kodeksa:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

Foto: arhiv Pošte Slovenije

POŠTA SLOVENIJE, D. O. O.

Steber upravljanja: **PROMET**Tip naložbe: **strateška**Sedež: **Slomškov trg 10, Maribor**Povprečno št. zaposlenih (skupina): **7.285**Lastniški delež RS (%): **100,00**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupina Pošta Slovenije (skupina) je mednarodni koncern, ki ga poleg obvladujoče družbe Pošte Slovenije, d. o. o. (Pošta Slovenije ali družba), sestavljajo odvisne družbe s sedežem v Republiki Sloveniji (RS) in državah jugovzhodne Evrope. Med dejavnostmi družb v skupini prevladujejo poštne storitve in dejavnosti, ki sodijo na področje izvajanja logističnih storitev. Pošta Slovenije je usmerjena k izvajanju univerzalne poštne storitve in drugih poštne storitev, ponuja pa tudi storitve, ki sodijo na področje IKT-tehnologije, še posebej varne hrambe dokumentacije v elektronski obliki. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS) je 30. maja 2023 z odločbo

ponovno imenovala Pošto Slovenije za izvajalca univerzalne poštne storitve na celotnem ozemlju RS za obdobje od 1. junija 2023 do 31. maja 2028. Odvisne družbe pokrivajo različne segmente izvajanja logističnih storitev, storitve variabilnega tiska in nekatere IKT-storitve. Skupino po stanju na dan 31. decembra 2023 sestavljajo Pošta Slovenije ter odvisne družbe z naslednjimi lastniškimi deleži: EPPS, d. o. o. (100 %), PS Moj paket, d. o. o. (100 %), IPPS, d. o. o. (100 %), PS Logistika, d. o. o. (100 % in njena odvisna družba), Posita, d. o. o. (100 %), Intereuropa, d. d. (94,31 % in njene odvisne družbe), AD Intereuropa, logistične usluge, Beograd (26,38 %), in Zetatrans A. D. Podgorica (10,52 %) ter pridružena družba Športna loterija, d. d. (20 %). Družba Posita je bila v letu 2024 pripojena obvladujoči družbi.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	100,00

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	2,28	2,82	5,23
ROA (v %)	1,41	1,69	3,05
EBITDA marža (v %)	9,02	9,19	10,09
EBIT marža (v %)	2,68	2,76	4,13
Neto finančni dolg/EBITDA	0,66	1,06	0,93
Finančni vzvod	1,59	1,66	1,67

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	2.461.442	8.159.428	8.640.803
DENARNA SREDSTVA	50.781.800	59.440.477	68.166.196
SREDSTVA	556.626.127	577.252.814	569.483.926
KAPITAL	350.641.251	347.575.191	340.658.661
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	70.980.589	108.526.639	116.619.760
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	100.661.724	89.811.858	76.673.195

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	484.796.677	490.927.294	460.995.707
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	495.535.755	500.320.098	471.099.578
EBIT	13.282.168	13.793.221	19.459.283
EBITDA	44.709.847	46.001.908	47.552.315
ČISTI DOBIČEK	7.976.541	9.703.505	17.425.846

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	2,28	-0,48
EBITDA marža (v %)	9,02	6,96
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	4,13	7,16
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	37.841	35.748
Razmerje med poslovnimi stroški in prihodki	0,97	0,99
Neto finančni dolg/EBITDA	0,66	1,93
Strateški tip		
Odstotek dosežene kvalitete prenosa korespondence v notranjem prometu		
D + 1 (standard vsaj 95 %)	96,60	95,00
D + 2 (standard vsaj 99,5 %)	99,70	99,50
D + 3 (standard 100 %)	99,90	100
Odstotek dosežene kvalitete prenosa paketov v notranjem prometu		
D + 1 (meritev kakovosti paketnih pošilk v skladu z internimi standardi: > 95 %)	97,60	95,00
D + 2 (standard vsaj 80 %)	99,80	80,00
D + 3 (standard vsaj 95 %)	100	95,00
Višina izvedenih projektov na področju ekologije in varstva okolja (v EUR)	573.474	6.600.000

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina je v letu 2023 poslovala boljše od načrtov. Poslovni prihodki so znašali 495,4 mio EUR, kar je za 1 % manj kot v letu 2022. Nižji poslovni prihodki so predvsem posledica nižjih prihodkov iz naslova logističnih storitev, ki so v letu 2023 upadli za 6 % zaradi nižjih cen pomorskih in letalskih prevozov ter nižjega obsega povpraševanja po cestnih prevozih. Prihodki iz naslova pisemskih storitev so porasli za 1,1 %, kar izhaja predvsem iz naslova dviga cen, medtem ko je količina storitev zaradi spremembe navad potrošnikov in e-substitucije v upadu. Prihodki iz naslova paketnih storitev pa so porasli za 10,2 % kljub povečani konkurenci na področju dostave paketov in upočasnjeni rasti potrošnje ter vse večjim cenovnim pritiskom zaradi povečanja količin storitev in višjih doseženih cen. V strukturi prihodkov predstavljajo prihodki Pošte Slovenije 55 %, prihodki skupine Intereuropa 37,6 %, ostalo pa so prihodki drugih odvisnih družb.

Poslovni odhodki so v letu 2023 znašali 482,1 mio EUR, kar je za 1 % manj kot v letu 2022. Stroški dela, ki so obsegali največji delež (48 %), so se v primerjavi z letom 2022 zaradi dviga plač zvišali za 6 % kljub znižanju števila zaposlenih, pomembno so porasli tudi stroški energije, znižali pa so se stroški storitev zaradi pad-

ca cen vozni v pomorskem in letalskem prometu ter ukrepov za optimizacijo poslovanja.

Skupina je v letu 2023 dosegla za 4 % nižji EBIT, za 3 % nižji EBITDA in za 18 % nižji čisti dobiček kot v letu 2022. Na končni rezultat je pomembno vplival negativen rezultat iz financiranja, ki je znašal -2,9 mio EUR, kar je za 2,4 mio EUR slabše kot v letu 2022, predvsem zaradi porasta obrestnih mer in nižjega izplačila dividend odvisnih družb.

Na segmentu izvajanja univerzalne poštne storitve je Pošta Slovenije kljub dvigu cen poslovala negativno, kar je posledica vse hitrejšega upada števila pisemskih pošilk. Število univerzalnih storitev se je v letu 2023 znižalo za 10,1 % v primerjavi z letom 2022, prihodki iz tega naslova so znašali 100,5 mio EUR, odhodki 105 mio EUR, poslovni izid pa -4,5 mio EUR.

Kapital skupine se je v letu 2023 povečal za 0,8 %, skupna vrednost aktive pa se je znižala za 3,6 %, na kar je najbolj vplivalo zmanjšanje denarnih sredstev in depozitov v bankah zaradi predčasnega odplačila dela kreditov. Finančni dolg se je znižal za 33,8 mio EUR. Neto finančni dolg skupine znaša 29,3 mio EUR, kazalnik neto finančni dolg/EBITDA se je znižal. Skupina

je za investicije v letu 2023 namenila 20 mio EUR, od tega Pošta Slovenije 14,8 mio EUR.

Večina ekonomskih meril iz LNU 2023 je bila dosežena oz. presežena. Velik zaostanek je na področju investicij (nižje investicije v nepremičnine zaradi redefiniranja poštne mreže, prenos realizacije investicij v sončne elektrarne in investicij v opremo v leto 2024), zato je bil kazalnik Capex v čistih prihodkih od prodaje nižji od ciljne vrednosti v LNU 2023. Nizka vrednost kazalnika neto finančni dolg/EBITDA kaže na nizko zadolženost in zmožnost skupine za zadolževanje za potrebe investicijskih vlaganj v prihodnjih letih. Vsa pomembna strateška merila iz LNU so bila dosežena. Izjema so izvedeni projekti na področju ekologije, kjer je pri več projektih prišlo do zamika v leto 2024.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Skladno z novim Strateškim razvojnim programom Skupine Pošta Slovenije 2026, ki je bil potrjen v decembru 2023, bo skupina krepila zastavljeno smer transformacije tradicionalnega poštnega operaterja v mednarodno paketno logistično skupino. Nadaljnja rast bo slonela na najpomembnejših strateških poslovnih stebrih, ki so blizu osnovnim kompetencam Skupine Pošta Slovenije, to so logistika, paketi in pisma. Skupina v obdobju 2024–2026 načrtuje za naložbe 155 mio EUR. Za leto 2024 načrtuje 535 mio EUR poslovnih prihodkov, od tega 57 % iz naslova logističnih in paketnih storitev, ROE v višini 2,8 %, EBITDA maržo 9,2 % in investicije v višini 57 mio EUR. Ključni za doseganje rasti bodo še naprej prihodki od paketnih in logističnih storitev, pomemben vpliv na rezultat poslovanja pa bodo še naprej imele pisemske storitve.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Opomba: Družba Intereuropa, d. d., ki je del Skupine Pošta Slovenije, je v poslovnem letu 2023 uporabljala Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb, medtem ko je potekala priprava za uporabo Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države v delih, v katerih odstopa od Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb.

SLOVENSKE ŽELEZNICE, D. O. O.

Steber upravljanja: **PROMET**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Kolodvorska ulica 11, Ljubljana**

Povprečno št. zaposlenih (skupina): **6.753**

Lastniški delež RS (%): **100,00**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupina Slovenske železnice (Skupina SŽ ali skupina) je izvajalec obvezne gospodarske javne službe vzdrževanja, obratovanja in obnavljanja javne železniške infrastrukture ter obvezne gospodarske javne službe prevoza potnikov v notranjem in čezmejnem regijskem železniškem prometu, in sicer v obsegu, ki ga določa prometna politika na področju javnega potniškega prometa. Skupina izvaja tudi tržno dejavnost na področju železniškega tovornega prometa s ponudbo prevoza tovara doma in v tujini, in sicer predvsem masovnih tovorov, vse pomembnejši pa postaja multimodalni transport, ki omogoča enostavno in konkurenčno uporabo optimalnega načina prevoza. V okviru Skupine SŽ se kot strateške dejavnosti izvajajo

tudi storitve vleke tovornih in potniških vlakov ter vzdrževanje vozniških sredstev, kar omogoča zanesljive in kakovostne storitve ter trženje storitev inženiringa, obnov in novogradenj železniške infrastrukture.

Skupino poleg matične družbe Slovenske železnice, d. o. o. (SŽ ali družba), po stanju na dan 31. decembra 2023 sestavljajo odvisna družba SŽ EP, d. o. o., v kateri imajo SŽ 51-odstotni delež (SŽ EP, d. o. o., je 100-odstotni lastnik odvisnih družb SŽ – Tovorni promet, d. o. o., in Fersped, d. o. o.), in odvisnih družb SŽ – Potniški promet, d. o. o., SŽ – Infrastruktura, d. o. o., SŽ – VIT, d. o. o., SŽ – ŽGP Ljubljana, d. d., SŽ – ŽIP, d. o. o., Prometni institut Ljubljana, d. o. o., in SŽ – Železniška tiskarna Ljubljana, d. d., v katerih imajo SŽ 100-odstotni ali večinski delež.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	100,00

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	5,21	5,02	5,21
ROA (v %)	3,55	3,21	2,94
EBITDA marža (v %)	16,62	16,86	16,53
EBIT marža (v %)	6,69	6,66	6,28
Neto finančni dolg/EBITDA	-0,30	-1,10	0,20
Finančni vzvod	1,47	1,46	1,72

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	98.202.136	130.702.160	2.238
DENARNA SREDSTVA	79.957.585	118.293.116	127.193.686
SREDSTVA	1.271.549.048	1.218.893.581	988.974.187
KAPITAL	864.346.585	834.109.083	576.332.485
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	180.940.618	182.705.502	222.022.250
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	184.812.189	171.527.866	155.596.642

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	528.207.833	468.217.493	413.991.511
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	694.930.591	613.347.707	542.798.011
EBIT	46.517.588	40.825.655	34.098.732
EBITDA	115.489.540	103.434.824	89.745.766
ČISTI DOBIČEK	44.248.998	35.389.017	29.320.538

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	5,21	4,44
EBITDA marža (v %)	16,62	15,96
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	60.340	53.387
Neto finančni dolg/EBITDA	-0,30	0,70
Finančni vzvod	1,47	1,47
Strateški tip		
Tovor (v tisoč tonah)	18.215	20.405
Tovor (v mio NTKM)	4.482	4.967
Potniki (v tisoč potnikov)	15.749	15.201
Potniki (v mio PKM)	990	776
Število nesreč in resnih nesreč	65,00	16,00
Tovorni promet (v min/100km)	113	220
Potniški promet (v min/100km)	5,80	2,40
Izkoriščenost prog (tisoč vlkm/km proge)	9,47	9,40

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Slovenske železnice je v letu 2023 poslovala uspešno in preseгла rezultate preteklega leta. Čisti prihodki od prodaje skupine so v letu 2023 dosegli načrtovane in so za 12,8 % presegli prihodke iz leta 2022, skupni prihodki iz poslovanja v višini 694,9 mio EUR pa so bili za 13,3 % višji kot v letu 2022. Poslovni odhodki v višini 648,4 mio EUR so v letu 2023 za 13,3 % presegli poslovne odhodke preteklega leta. Stroški dela, ki so obsegali 45 % vseh poslovnih odhodkov, so se povečali za 13,9 %, predvsem zaradi uskladitve višine izhodiščne plače z inflacijo, povišanja minimalne plače, spremembe načina obračuna osnovne plače in višjega izplačila poslovne uspešnosti. EBITDA Skupine SŽ je bil v letu 2023 višji od realiziranega v letu 2022 za 11,7 %, čisti poslovni izid pa za 25,0 %.

Kapital in skupna vrednost aktive Skupine SŽ sta se v letu 2023 povečala za 4 %. Zadolženost Skupine SŽ ostaja nizka, saj je bil kazalnik neto finančni dolg v primerjavi z EBITDA ob koncu leta 2023 ponovno negativen.

Po obsežnem naložbenem ciklu nakupa novih potniških vlakov v letu 2022 v letu 2023 večjih nakupov vlakov ni bilo. V celoti je bilo v letu 2023 v Skupini SŽ za investicijska vlaganja namenjenih 32,8 mio EUR, kar je precejšen upad glede na leto

2022, ko je bilo za investicijska vlaganja namenjenih 272,6 mio EUR. Največji delež investicij leta 2023 (50,7 %) obsegajo vlaganja v modernizacijo vlakov (v glavnini namenjena vzdrževanju vlakov), nadaljevale so se naložbe v informatiko za potrebe digitalizacije poslovnih procesov (prenova poslovnega informacijskega sistema v družbah skupine). Skupina je v letu 2023 nadaljevala aktivnosti modernizacije voznega parka: (i) v stebru logistike so podpisali pogodbo za nabavo dvajsetih tovornih vagonov in potrdili investicijski program za projekt posodobitve lokomotivskega voznega parka, na osnovi katerega je bil januarja 2024 objavljen javni razpis; (ii) v stebru mobilnosti so v drugem kvartalu podpisali pogodbo za dvajset novih potniških vlakov v sklopu tretje faze nabave in začeli pripravo dokumentacije za četrto fazo.

V letu 2023 se je skupina še naprej soočala z infrastrukturnimi omejitvami, povezanimi z večjo investicijo države v javno železniško infrastrukturo. Zapore prometa so povzročala tudi neurja in avgustovske poplave. Te zapore so botrovale manjšemu obsegu prepeljanega blaga v tovornem prometu in povzročile večje zamude v potniškem prometu. Tako je Skupina SŽ v letu 2023 glede na leto prej prepeljala za 7 % manj blaga (18,2 mio ton), povečal pa se je obseg prepeljanih potnikov za 6 % (15,7 mio potnikov).

Skupina SŽ je v letu 2023 preseгла postavljena ekonomska merila iz LNU 2023. Pri strateških merilih izstopa nedoseganje načrtovane količine prepeljanega tovora v tonah (za 11 % nižja od zastavljenega cilja v LNU), kar pa je predvsem posledica številnih zapor zaradi obsežnih obnov na železniški infrastrukturi. Število prepeljanih potnikov je bilo v letu 2023 za 4 % višje kot predvideno v okviru LNU, kar je delno možno pripisati posodobitvi voznih sredstev. Zamude v prometu so bile v letu 2023 na področju prevoza tovora nižje od pričakovanih v LNU (za 49 %), znatno pa višje od pričakovanih pri prevozu potnikov (za 142 %). Zaradi spremenjene metodologije (poročanje o skupnem številu nesreč, ne le o resnih nesrečah, kot je bilo to prej) izstopa tudi povečanje števila nesreč in resnih nesreč (97-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022 in 306-odstotno povečanje v primerjavi z LNU). V tragični nesreči pri Postojni v decembru 2023 sta umrla dva zaposlena delavca SŽ, ki sta opravljala obnovitvena dela na progi. S sprejetjem priporočil državnega preiskovalca so bili predpisani dodatni ukrepi za zmanjšanje tveganj in izboljšanje varnosti progovnih delavcev.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Pravočasno dokončanje investicij v železniško infrastrukturo bo v prihodnjih letih ključno za izboljšanje prepustnosti in povečanje količinskih prevoznih zmogljivosti železnice. V okviru novega Potniškega centra Ljubljana, ki bo izboljšal prepustnost skozi Ljubljano za potniški in tovorni promet ter pripomogel k boljšemu razvoju potniškega prometa po celotni državi, so konec leta 2023 stekla gradbena dela. Pravočasno dokončanje investicij v železniško infrastrukturo bo v prihodnjih letih ključno za izboljšanje prepustnosti in povečanje količinskih prevoznih zmogljivosti železnice. V okviru novega Potniškega centra Ljubljana, ki bo izboljšal prepustnost skozi Ljubljano za potniški in tovorni promet ter pripomogel k boljšemu razvoju potniškega prometa po celotni državi, so konec leta 2023 stekla gradbena dela.

Skupina bo nadaljevala izvajanje postavljenih ciljev v Strateškem poslovnem načrtu 2021–2025. Glavni strateški cilji, ki jih zasleduje skupina, so:

- rast obsega prevoza tovora na evropskih koridorjih; cilj se bo uresničeval z ustanovljeno družbo SŽ – EP, d. o. o., ki v strategiji predvideva investicije v posodobitev voznega parka in terminalske opreme ter regionalno širitev z združitvami in prevzemi, s ciljem postati vodilna regijska logistična skupina;
- postati steber integriranega javnega potniškega prometa v Sloveniji z večinskim tržnim deležem na trgu javnega medkrajevnega prevoza z investicijami v prevozna sredstva ter širitvijo na področje avtobusnega prometa s ponudbo mobilnosti od prvega do zadnjega kilometra;

- vzpostavitev modernega potniškega centra Ljubljana, ki bo združeval infrastrukturo vseh oblik prevoza potnikov in predstavljal multimodalni potniški terminal;
- zagotavljati učinkovito in zanesljivo vzdrževanje in upravljanje železniške infrastrukture ter vodenje železniškega prometa na njej ter zanesljivo in učinkovito vzdrževanje železniških vozil in izvajanje vleke vlakov;
- digitalizacija strateških dejavnosti in poslovnih procesov ter kadrovska prenova.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

FINANCE

Foto: Iztok Lazar, arhiv NLB

NLB, D. D.

Steber upravljanja: **FINANCE**

Tip naložbe: **pomembna**

Sedež: **Trg republike 2, Ljubljana**

Število zaposlenih (skupina) na 31. 12. 2023: **7.982**

Lastniški delež RS (%): **25,00**

Osnovni podatki o dejavnosti

NLB Skupina je vodilna bančna in finančna skupina s sedežem in ekskluzivnim strateškim interesom v domači regiji – jugovzhodni Evropi. Skupino poleg matične NLB, d. d., (NLB), ki je javna delniška družba, sestavlja še šest hčerinskih bank v jugovzhodni Evropi, več družb za pomožne storitve (upravljanje sredstev, upravljanje nepremičnin, lizing itd.) in manjše število nestrategičnih odvisnih podjetij, ki so v postopku nadzorovanega zaprtja. NLB Skupina zagotavlja univerzalni bančni model in stranke podpira s storitvami za prebivalstvo in podjetja ter storitvami investicijskega bančništva. Na šestih od sedmih trgov, na katerih posluje, tržni delež bančnih članic NLB Skupine dosega ali presega 10 % (merjeno glede na bilančno vsoto).

Pomembnejši poudarki o NLB Skupini:

- več kot 2,8 mio aktivnih strank,
- razvejana mreža 418 poslovalnic na vseh trgih, na katerih deluje,
- največja ponudnica bančnih storitev v Sloveniji, njen tržni delež po bilančni vsoti znaša 30,2 %,
- vodilni položaj na izbranih trgih jugovzhodne Evrope z nadaljnjim potencialom rasti,
- kapitalski položaj nad regulatornimi zahtevami in trden likvidnostni položaj,
- dobičkonosno poslovanje, rekordno visok dobiček v letu 2023.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
THE BANK OF NEW YORK MELLON – FIDUCIARNI RAČUN	50,59
REPUBLIKA SLOVENIJA	25,00
OTP BANKA, D. D. – CLIENT ACCOUNT – FIDUCIARNI RAČUN	5,38
ERSTE GROUP BANK AG – PBZ CROATIA OSIGURANJE OMF ACCOUNT – FIDUCIARNI RAČUN	2,93
INTERCAPITAL securities Ltd. – FIDUCIARNI RAČUN	1,55

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	21,00	12,20	11,42
ROA (v %)	2,20	1,19	1,14
CIR (v %)	45,90	57,64	62,28
LTD (v %)	66,25	65,27	60,01

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KREDITI BANKAM	547.640.000	222.965.000	140.683.000
KREDITI STRANKAM, KI NISO BANKE	13.734.601.000	13.072.986.000	10.587.121.000
SREDSTVA	25.941.985.000	24.160.240.000	21.577.496.000
KAPITAL	2.947.990.000	2.422.325.000	2.216.123.000
DEPOZITI STRANK, KI NISO BANKE	20.732.722.000	20.027.726.000	17.640.809.000
KREDITI BANK	140.419.000	198.609.000	858.531.000

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTE OBRESTI	833.334.000	504.922.000	409.360.000
ČISTE OPRAVNINE	277.961.000	273.350.000	237.176.000
ADMINISTRATIVNI STROŠKI	-452.623.000	-412.886.000	-368.851.000
REZULTAT PRED SLABITVAMI IN REZERVACIJAMI	592.513.000	339.054.000	252.648.000
OSLABITVE IN REZERVACIJE	-14.100.000	-28.869.000	8.758.000
ČISTI DOBIČEK	563.323.000	457.833.000	247.868.000
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA, KI PRIPADA VEČINSKEMU LASTNIKU	550.700.000	446.862.000	236.404.000

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	21,00	10,50
CIR (v %)	45,90	59,00
LTD (v %)	66,25	65,00
NPE (v %)	1,11	4,00
Kapitalska ustreznost (celotni kapital) (v %)	20,27	17,50
Obrestna marža (%)	3,50	2,25
Strošek tveganja (v b.t.)	-6,55	50,00
Delež NPL v vseh posojilih (v %)	1,48	n. p.

Komentar poslovanja v letu 2023

NLB Skupina je v pogojih naraščajočih obrestnih mer v letu 2023 dosegla odlične poslovne rezultate. Ustvarila je 563,32 mio EUR čistega dobička in bistveno preseгла tako medletne napovedi kot rezultate leta prej.

Čisti obrestni prihodki so se zaradi višjih obrestnih marž in rasti kreditov povečali za 65 % in dosegli 833,33 mio EUR, neto obrestna marža NLB Skupine pa se je izboljšala za 1,21 odstotne točke in je znašala 3,50 %. Čisti neobrestni prihodki, ki so znašali 259,96 mio EUR, so se znižali za 11,47 % zaradi enkratnih učinkov, kot so ukinitve provizij na depozite v NLB, začasni ukrepi v Srbiji zaradi regulacije obrestnih mer za stanovanjska posojila, donacije za odpravo posledic poplav idr. Skupni stroški v višini 501,86 so bili za 9,03 % višji kot leta 2022, na kar so vplivala inflacijska gibanja, vlaganja v tehnološke izboljšave, širitev lizinskih dejavnosti in dejavnosti upravljanja sredstev ter stroški integracije N Banke (9,20 mio EUR). Vrednost kazalnika CIR je zaradi visokih prihodkov kljub rasti stroškov dosegla rekordno nizko vrednost (45,90 %). Kapitalska ustreznost NLB Skupine je še naprej preseğala regulatorne zahteve, likvidnostni položaj pa je v letu 2023 ostal trden.

NLB Skupina je v letu 2023 dosegla vse ključne vrednostne planske cilje, ki jih je javno objavila v začetku leta, mnoge med njimi pa tudi znatno preseğala. Izpolnjeni so bili tudi vsi ključni ekonomski cilji iz LNU 2023. ROE je znatno preseğel cilj iz LNU in napovedi NLB z začetka leta 2023, vrednost kazalnika CIR je bila boljša od vrednosti iz leta 2022 ter tudi od cilja, določenega v LNU. Kapitalska ustreznost se je še izboljšala in preseğala pričakovanja iz LNU, enako velja za kakovost kreditnega portfelja, merjeno s kazalnikom NPE. Doseženo oziroma preseženo

je bilo tudi ciljno razmerje LTD, ki se je izboljšalo tako glede na leto 2022 kot glede na cilj v LNU.

V letu 2023 je bila uspešno zaključena pravna in operativna združitev z N Banko, poleg tega pa je NLB konec leta sklenila kupoprodajno pogodbo za nakup Summit Leasing Slovenija, d. o. o., in njenih hčerinskih družb (Summit Leasing) iz skladov, ki jih upravljajo podružnice družbe Apollo Global Management, Inc. (Apollo Funds), in Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD).

NLB je v letu 2023 delničarjem izplačala dividende v skupnem znesku 110,00 mio EUR.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

NLB je maja 2024 sprejela novo srednjeročno strategijo NLB Skupine do leta 2030. Ta predvideva podvojitev bilančne vsote in dobiček v višini 1 mrd EUR do leta 2030. V segmentu poslovanja s prebivalstvom je cilj povečati število strank na več kot 3,00 mio in doseči več kot 80-odstotno digitalno penetracijo, na področju plačil pa je cilj, da delež mobilnih plačil preseže 80 % vseh plačil. Nova strategija zato daje velik poudarek digitalizaciji in umetni inteligenci. V ta namen namerava NLB Skupina v naslednjih petih letih vložiti od 170 do 200 mio EUR. Za dividende bo banka namenjala 50–60 % čistega dobička.

Ključni kazalniki uspeha	Danes	Napoved do 2030
Redni prihodki	1,1 mrd EUR	> 2 mrd EUR
Redni dobiček	0,5 mrd EUR	> 1 mrd EUR
CIR	46 %	< 45 %
ROE	21 %	> 15 %
CET1	16,4%	> 13 %
Strošek tveganj	-7 b.t.	30–50 b.t.

Banka znižuje ciljno vrednost CET1 in s tem krepi potencial za izkoriščanje morebitnih priložnosti za M&A transakcije v regiji.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

Foto: arhiv SAVA RE

SAVA RE, D. D.

Steber upravljanja: **FINANCE**Tip naložbe: **pomembna**Sedež: **Dunajska cesta 56, Ljubljana**Število zaposlenih (skupina) na 31. 12. 2023: **3.009**Lastniški delež RS (%): **13,89**Lastniški delež SDH (%): **17,68**

Osnovni podatki o dejavnosti

Zavarovalna skupina Sava (skupina) je ena večjih zavarovalnih skupin v jugovzhodni Evropi, katere glavni segmenti poslovanja so pozavarovanje, zavarovanje Slovenija, zavarovanje tujina, pokojninska zavarovanja, asistenčne storitve in upravljanje premoženja. Skupino je po stanju na dan 31. decembra 2023 sestavljalo 21 družb. Največja družba znotraj skupine je kompozit-

na zavarovalnica Zavarovalnica Sava, d. d. (nastala z združitvijo Zavarovalnice Maribor, d. d., Zavarovalnice Tilia, d. d., Velebit osiguranje, d. d., in Velebit živотно osiguranje, d. d.). Skupina se po tržnem deležu v zavarovalni dejavnosti v Sloveniji uvršča na drugo mesto. Sava Re, d. d., ki je v skupini obvladujoča družba, dejavnost pozavarovanja opravlja v več kot 100 državah sveta in je največja pozavarovalnica s sedežem v centralni in vzhodni Evropi.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
INTERCAPITAL securities Ltd. – FIDUCIARNI RAČUN	19,22
SDH, d. d.	17,68
REPUBLIKA SLOVENIJA	13,89
Sava Re, d. d.	10,00
EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND D.	6,22

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021 ⁷
Čista dobičkonosnost kapitala (ROE) (v %)	11,60	8,60	12,50
Škodni količnik (v %)	64,60	64,40	61,40
Kombinirani količnik (v %)	93,10	92,60	88,90
Stroškovno/odhodkovni količnik (v %)	28,60	28,20	27,50

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021 ⁷
FINANČNE NALOŽBE	2.012.532.633	1.776.132.075	1.472.688.443
SREDSTVA	2.568.546.136	2.312.140.248	2.658.322.359
KAPITAL	585.663.613	531.463.677	504.077.018
POGODBENO STORITVENA MARŽA (CSM)	155.307.485	136.396.088	n. p.

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021 ⁷
CELOTNI OBSEG POSLOVANJA	910.113.382	795.535.596	n. p.
PRIHODKI IZ ZAVAROVALNIH STORITEV	697.562.811	608.987.793	n. p.
REZULTAT IZ ZAVAROVALNIH POSLOV	83.477.762	76.073.417	n. p.
SKUPAJ FINANČNI REZULTAT IZ NALOŽBENJA IN ZAVAROVALNIH POSLOV	15.811.584	-767.857	n. p.
ČISTI POSLOVNI IZID	64.657.172	46.923.433	76.167.178

⁷ Podatki za leto 2021 so izračunani po mednarodnih računovodskih standardih MSRP 4 in MRS 39. Leta 2023 so začeli veljati novi mednarodni standardi računovodskega poročanja MSRP 17 in MSRP 9, ki so bistveno spremenili način poročanja zavarovalnic o poslovanju. Standardi so vplivali na spremembo izračuna nekaterih kazalnikov in na uvedbo novih finančnih kategorij, zaradi česar leto 2021 ni popolnoma primerljivo z letoma 2022 in 2023.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	11,60	12,00
Kombinirani količnik (v %)	93,10	95,00
Donosnost naložb (v %)	2,10	1,50
Kapitalska ustreznost (v %)	188	220
Stroškovni/odhodkovni količnik (v %)	28,60	30,00

Komentar poslovanja v letu 2023

Slovenski zavarovalni sektor so leta 2023 zaznamovale množične naravne nesreče ter zgodovinsko visoki zneski škod, omejitev premij dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj in inflacijski pritiski. Poleg tega so leta 2023 začeli veljati novi mednarodni standardi računovodskega poročanja MSRP 17 in MSRP 9, ki so bistveno spremenili način poročanja zavarovalnic o poslovanju.

Skupina je leto 2023 zaključila zelo uspešno. Čisti dobiček je znašal 64,66 mio EUR (načrt 53,00 mio EUR), pozavarovalna zaščita je namreč precej omilila vpliv velikega obsega škodnih dogodkov. Obseg poslovanja, ki se je povečal na vseh odsekih poslovanja, je znašal 910,11 mio EUR, kar glede na leto prej pomeni približno 14-odstotno rast, k čemur je največ prispevala rast kosmatih premij na premoženjskih in življenjskih zavarovanjih. Kosmate premije so se povečale za 14 % in so znašale 884,60 mio EUR. Naravne ujme so v letu 2023 povzročile 88,30 mio EUR kosmatih škod. Z upoštevanjem pozavarovalne zaščite so ti škodni dogodki na rezultat skupine vplivali v višini 27,40 mio EUR. Največji učinek na poslovni rezultat iz tega naslova je zabeležila Zavarovalnica Sava (26,40 mio EUR).

Skupina je presegla vse ekonomske cilje iz LNU 2023, z izjemo kazalnika ROE, ki je znašal 10,80 % (LNU 2023: 12,00 %). LNU 2023 je možnost odstopanja predvidel, ker ob njegovi pripravi ni bil znan vpliv računovodskih standardov MSRP 17 in MSRP 9 na izračun ROE. Čisti kombinirani količnik je znašal 93,10 %, donosnost naložb, na katero je vplivalo ugodnejše gibanje finančnih trgov, 2,10 %, kapitalska ustreznost v višini 182–188 % je bila znotraj ciljnega razpona skupine, ki znaša 170–210 %, stroškovni količnik pa zaradi spremenjene metodologije izračuna s ciljem iz LNU ni primerljiv.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Ključne strateške usmeritve v obdobju 2023–2027:

1. osredotočenost na stranko,
2. optimizacija poslovnih procesov,
3. trajnostno delovanje,
4. posodobitev IT,
5. zadovoljni in motivirani zaposleni,
6. rast s prevzemi.

Načrtovani finančni kazalniki v obdobju 2023–2027:

- poslovni prihodki: rast povprečno > 4,00 % letno, v 2027 > 900 mio EUR,
- ROE: 9,50–10,50 %,
- solventnostni količnik: 170–210 %,
- kombinirani količnik: < 95,00 %,
- donosnost naložbenega portfelja: rastoče do 2,20 % v 2027.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednji referenčni kodeks:

Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

Foto: arhiv SID Banke

SID BANKA, D. D., LJUBLJANA

Steber upravljanja: **FINANCE**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Ulica Josipine Turnograjske 6, Ljubljana**

Povprečno št. zaposlenih: **221**

Lastniški delež RS (%): **99,41**

Osnovni podatki o dejavnosti

SID banka, d. d., Ljubljana (SID banka ali banka), je specializirana spodbujevalna, izvozna in razvojna banka s pooblastilom za izvajanje trgu dopolnilnih dolgoročnih finančnih storitev na različnih področjih, pomembnih za trajnostni razvoj RS. Njena temeljna dejavnost je financiranje na področju tržnih vrzeli, kamor spadajo predvsem MSP, razvojni, okoljevarstveni, infrastrukturni in energetski projekti ter internacionalizacija podjetij.

Pri izvajanju storitev lahko banka uporablja finančne instrumente, razpoložljive v zakonodaji EU in slovenski zakonodaji, kot so krediti, garancije in druge oblike jamstev in prevzemanja tveganj, odkupi terjatev, finančni zakup, finančni inženiring,

koncesijski krediti in drugi instrumenti mednarodnega razvojnega sodelovanja, kapitalske naložbe in druge oblike financiranja, ter jih vključuje v razvojne spodbujevalne programe financiranja.

Po pooblastilu RS izvaja naslednje dejavnosti: (i) zavarovanje pred nemarketabilnimi riziki (v imenu in za račun RS zavaruje komercialne in nekomercialne rizike izvoznih transakcij, ki jih zaradi njihove narave in stopnje rizičnosti zasebni pozavarovalni sektor ni pripravljen prevzeti ali pa ima za to omejene možnosti), (ii) upravljanje sklada skladov za izvajanje finančnih instrumentov v okviru evropske kohezijske politike (EKP) 2014–2020, (iii) izvajanje jamstvenih shem ter (iv) upravljanje emisijskih kuponov in kjotskih enot.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	99,41
SID banka, d. d., Ljubljana	0,59

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	3,36	1,78	4,96
ROA (v %)	0,57	0,30	0,83
CIR (v %)	55,74	67,47	60,97

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KREDITI BANKAM	259.187.000	343.990.000	568.769.000
KREDITI STRANKAM, KI NISO BANKE	1.426.195.000	1.382.527.000	1.199.698.000
SREDSTVA	2.685.877.000	2.799.708.000	2.834.032.000
KAPITAL	484.679.000	450.869.000	491.766.000
DEPOZITI STRANK, KI NISO BANKE	0	0	0
KREDITI BANK	251.718.000	265.594.000	303.003.000

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTE OBRESTI	30.170.000	24.214.000	28.006.000
ČISTE OPRAVNINE	365.000	242.000	1.544.000
ADMINISTRATIVNI STROŠKI	21.461.000	20.694.000	19.577.000
REZULTAT PRED SLABITVAMI IN REZERVACIJAMI	17.852.000	4.872.000	13.161.000
OSLABITVE IN REZERVACIJE	533.000	5.181.000	16.325.000
ČISTI DOBIČEK	15.638.000	8.251.000	24.030.000
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA, KI PRIPADA VEČINSKEMU LASTNIKU	15.638.000	8.251.000	24.030.000

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	3,36	0,60
CIR (v %)	55,74	75,00
Delež NPL v vseh posojilih (v %)	4,96	4,90
Obrestna marža (%)	1,10	0,70
Kapitalska ustreznost (celotni kapital) (v %)	27,33	20,00
Strateški tip		
Ustrezen obseg aktivnosti – stanje poslov financiranja (v mrd EUR)	2,11	2,20
Proticiklična naravnost obsega novih posojil glede na gospodarski cikel in dolgoročno vzdrževanje aktivnosti banke (v mio EUR)	250	470
Povprečna ESG ocena novih kreditov	6,60	6,30

Banka je dosegla ključne ekonomske cilje iz LNU 2023. Manjše odstopanje je pri doseganju ciljne vrednosti NPL v vseh posojilih, ki je v letu 2023 malenkostno preseglala cilj iz LNU 2023. Porast se nanaša na kredite, ki jih zavaruje RS (95 % njihove vrednosti), tako da je vpliv na oblikovanje slabitev in rezervacij zelo omejen. Banka je dosegla tudi strateške cilje. Proticiklična naravnost obsega novih posojil (S2) je znašala 250 mio EUR, kar je sicer za 45 % manj od ciljne vrednosti, določene z LNU 2023, a je to merilo po vsebini opredeljeno v soodvisnosti z merilom ustrezen obseg aktivnosti – stanje poslov financiranja. Šteje se, da je merilo S2 izpolnjeno, če je izpolnjeno merilo ustrezen obseg aktivnosti – stanje poslov financiranja, ki za leto 2023 znaša 2,11 mrd EUR in je znotraj mejnih vrednosti (2,20 mrd EUR +/- 5%), torej med 2,09 in 2,31 mrd EUR. Povprečna ESG ocena novih kreditov je glede na enako obdobje preteklega leta višja, kar je skladno s strateškim ciljem.

Komentar poslovanja v letu 2023

Banka je v letu 2023 poslovala z dobičkom, ki je presegel načrtovano vrednost in dobiček leta 2022. Čisti dobiček, ki je v letu 2023 znašal 15,6 mio EUR, je bistveno presegel načrtovanega zlasti zaradi višjih neto neobrestnih prihodkov za 5,0 mio EUR. Bilančna vsota je konec leta 2023 znašala 2.685,9 mio EUR in je nižja od načrtovane za 97,7 mio EUR. Zaostajanje je zlasti posledica za 110 mio EUR manjše izdaje obveznic kot načrtovano.

Banka je z nakupom za 85 mio EUR MREL obveznic slovenskih bank okrepila sodelovanje z bankami na področju financiranja. Posledično dolžniški vrednostni papirji načrt presega za 68,6 mio EUR, likvidna sredstva skupaj pa za 88,0 mio EUR (vpliv manjšega kreditnega portfelja in hkrati nižjega stanja virov financiranja glede na načrt).

Kapital je višji za 33,8 mio EUR in presega načrt za 24,7 mio EUR in je za 7 % višji od kapitala v letu 2022, na kar sta vplivala nižji negativen akumuliran drugi vseobsegajoči donos za 18,2 mio EUR in dobiček banke v višini 15,6 mio EUR.

Čiste obresti, korigirane za učinke PS in FOF EKP⁸, ki načrt presega za 3,9 mio EUR in rezultat iz leta 2022 za 24 %, so vplivale na dvig obrestne marže, ki znaša 1,1 % in presega načrtovano za 18 b. t. Čisti normalizirani neobrestni prihodki (korigirani za učinke PS in FOF EKP) presega načrtovane za 5,0 mio EUR, predvsem zaradi vrednotenja lastniških instrumentov.

Stroški banke so v letu 2023 glede na leto 2022 višji za 0,8 mio EUR. Za načrtovanimi zaostajajo za 3,3 mio EUR predvsem zaradi nižjih stroškov dela in storitev od načrtovanih. Normalizirana⁹ vrednost CIR je v 2023 dosegla 51,96 %, kar je za 15,5 odstotne točke nižje kot v letu 2022 in pod ciljno vrednostjo iz LNU 2023 zaradi višjih prihodkov in zaradi nižji realiziranih stroškov.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Strategija razvoja SID banke za obdobje 2024–2026 postavlja ključne usmeritve banke prek osrednjih vodil za tri temeljne vidike delovanja:

- mandat banke: zagotoviti vzporedno razvojno in proticiklično delovanje;
- upravljanje banke: struktura poslovnega modela mora zagotavljati dolgoročno vzdržno poslovanje s poslovnim izidom, ki je (kumulativno) pozitiven v celotnem gospodarskem ciklu,
- pristop do stranke: postaviti stranko v središče razmišljanja in delovanja.

SID banka bo s temi usmeritvami nadgrajevala svoj dolgoročno vzdržni poslovni model, usmerjen v izvajanje programov financiranja z visokimi multiplikativnimi učinki za gospodarstvo in trajnostni razvoj. Za prihodnje srednjeročno obdobje predvideva nadgrajevanje naslednjih področij:

razvojno in proticiklično delovanje:

- sistematična identifikacija potreb gospodarstva in stanja gospodarskega cikla,
- sistematičen razvoj produktov za pokritost potreb skladno z makroekonomskimi okoliščinami,
- krepitev in prenova ukrepov finančnega inženiringa,
- vzdrževanje kapacitet za sočasno razvojno in proticiklično delovanje z vidika razpoložljivih virov financiranja,
- izvajanje zelene strategije SID banke in prispevek k zeleni transformaciji gospodarstva;

učinkovita organizacija:

- polna implementacija prenovljene organizacijske in procesne sheme,
- upravljanje virov sredstev in razreza produktivnih sklopov,
- nadgradnja upravljanja in širitev obsega kapitalskih produktov,
- zaključek nadgradnje IKT in stalna pozornost, usmerjena v obvladovanje kibernetičnih tveganj;

sodelovanje z deležniki:

- krepitev razvojnega partnerstva s ključnimi deležniki,
- razvoj poenostavljenih in novih inovativnih finančnih instrumentov za vključevanje poslovnih bank v financiranje razvojnih projektov.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednja referenčna kodeksa:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

⁸ PS je oznaka za posojilne sklade; FOF EKP so krediti sklada skladov (»Fund of Funds«) v delu iz sredstev Evropske kohezijske politike (EKP).

⁹ Iz izračuna so izločeni učinki poslovanja posojilnih skladov PS in FOF EKP.

Foto: Neje Lasič, arhiv Triglav

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D. D.

Steber upravljanja: **FINANCE**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Miklošičeva cesta 19, Ljubljana**

Število zaposlenih na 31. 12. 2023 (skupina): **5.318**

Lastniški delež RS (%): **28,09**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupina Triglav (skupina) posluje na sedmih trgih v šestih državah jugovzhodne Evrope. Je vodilna zavarovalno-finančna skupina v Sloveniji in regiji Adria ter ena vodilnih v jugovzhodni Evropi. S partnerskim povezovanjem s tujimi družbami

za zavarovalno posredovanje in zastopanje ter pozavarovanja posluje tudi v širšem mednarodnem okolju. Skupino je 31. decembra 2023 sestavljalo 54 družb, in sicer poleg matične družbe Zavarovalnice Triglav, d. d., še 30 odvisnih, 13 pridruženih in 10 družb v skupnem podvigu. Ključni strateški dejavnosti Skupine sta zavarovalništvo in dejavnost upravljanja premoženja.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
ZPIZ	34,47
SDH, d. d.	28,09
ERSTE GROUP BANK AG – PBZ CROATIA OSIGURANJE OMF ACCOUNT – FIDUCIARNI RAČUN	6,71
UNICREDIT BANK AUSTRIA AG – FIDUCIARNI RAČUN	2,43
CITIBANK N.A. – FIDUCIARNI RAČUN	2,03

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021 ¹⁰
Čista dobičkonosnost kapitala (ROE) (v %)	1,80	-0,70	12,50
Škodni količnik (v %)	76,30	74,60	61,40
Kombinirani količnik (v %)	101,60	99,70	88,90
Stroškovno-odhodkovni količnik (v %)	25,30	25,10	27,50

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021 ¹⁰
FINANČNE NALOŽBE	2.642.840.770	2.557.183.016	2.937.700.150
SREDSTVA	4.099.028.699	3.802.347.752	4.374.353.616
KAPITAL	891.099.983	896.965.702	932.986.869
POGODBENO STORITVENA MARŽA (CSM)	238.400.000	186.400.000	n. p.

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021 ¹⁰
CELOTNI OBSEG POSLOVANJA	1.780.200.000	1.594.300.000	n. p.
PRIHODKI IZ ZAVAROVALNIH STORITEV	1.351.186.665	1.206.602.864	n. p.
REZULTAT IZ ZAVAROVALNIH POSLOV	59.536.977	69.857.166	n. p.
SKUPAJ FINANČNI REZULTAT IZ NALOŽBENJA IN ZAVAROVALNIH POSLOV	14.153.251	-6.401.494	n. p.
ČISTI POSLOVNI IZID	16.265.195	-6.972.434	112.965.693

¹⁰ Podatki za leto 2021 so izračunani po mednarodnih računovodskih standardih MSRP 4 in MRS 39. Leta 2023 so začeli veljati novi mednarodni standardi računovodskega poročanja MSRP 17 in MSRP 9, ki so bistveno spremenili način poročanja zavarovalnic o poslovanju. Standardi so vplivali na spremembo izračuna nekaterih kazalnikov in na uvedbo novih finančnih kategorij, zaradi česar leto 2021 ni popolnoma primerljivo z letoma 2022 in 2023.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	1,80	11,00
Kombinirani količnik (v %)	101,60	95,00
Donosnost naložb (v %)	1,90	1,50
Kapitalska ustreznost (v %)	200	250
Stroškovno/odhodkovni količnik (v %)	25,30	29,00
Strateški tip		
Ohranjanje vodilnega položaja na domačem trgu (v %)	39,50	39,00
Širitev na regionalne trge (v %)	18,40	20,00

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Triglav je v letu 2023 poslovala pod vplivom enkratnih dogodkov, ki so negativno vplivali na njene rezultate. Bistven vpliv so imeli ekstremni množični škodni dogodki, uvedba Uredbe Vlade RS o določitvi najvišje cene premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ter inflacijski pritiski na škode in stroške. Poleg tega so leta 2023 začeli veljati novi mednarodni standardi računovodskega poročanja MSRP 17 in MSRP 9, ki so bistveno spremenili način poročanja zavarovalnic o poslovanju.

Poslovni izid pred obdavčitvijo je bil zaradi navedenih vplivov za okoli 80 % nižji od načrtovanega (načrt med 95,00 in 110,00 mio EUR) in je dosegel 21,06 mio EUR (leto prej -10,03 mio EUR), čisti poslovni izid pa je znašal 16,27 mio EUR (leto prej -6,97 mio EUR). Celotni obseg poslovanja se je okrepil za 12,00 %, obračunana kosmata zavarovalna premija pa se je povečala na 1.654,00 mio EUR (indeks 112). Na slovenskem trgu je bila premijska rast 9,00-odstotna, na mednarodnem trgu 28,00-odstotna, na preostalih trgih regije Adria pa 7,00-odstotna. Drugi prihodki so znašali 126,50 mio EUR (indeks 110). Množične škode so bile ocenjene v višini 212,00 mio EUR, in sicer naj bi neurja s točo in vetrom v Sloveniji povzročila 86,00 mio EUR bruto škod, avgustovska neurja s poplavi pa 77,00 mio EUR. Naravne ujme so prizadele tudi ostale trge (Hrvaška, Srbija). Ocenjene množične škode iz pozavarovanj so znašale 27,00 mio EUR. Pogodbena storitvena marža CSM, ki zajema nerealiziran, a pričakovan dobiček iz naslova zavarovalnih pogodb, je dosegla 238,40 mio EUR (indeks 128).

V letu 2023 večina ekonomskih ciljev iz LNU 2023 ni bila dosežena. Ciljno vrednost je preseгла le donosnost naložbenega portfelja, na katero je vplivalo ugodnejše gibanje finančnih trgov. Kapitalska ustreznost je bila na spodnji meji ciljnega razpona, stroškovno/odhodkovni količnik pa zaradi spremenjene metodologije izračuna s ciljem iz LNU 2023 ni primerljiv. Skupina je preseгла strateško merilo ohranjanje vodilnega položaja na domačem trgu, medtem ko kazalnik širitev na regionalne trge ni bil dosežen.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Ključne strateške usmeritve v obdobju 2022–2025:

1. varno in dobičkonosno poslovanje (doseganje visoke donosnosti poslovanja z dobičkonosno rastjo, ohranitev visokih bonitetnih ocen, povečan obseg poslovanja, ohranitev položaja tržnega vodje),
2. izjemna uporabniška izkušnja strank (osredotočenost na stranko in razvoj povezanih storitev),
3. digitalna transformacija (postati vodilna digitalizirana zavarovalna finančna skupina v regiji Adria),
4. razvoj storitveno naravnanih poslovnih modelov (postopen prehod iz zavarovalniško osredotočenega poslovnega modela v pretežno storitven poslovni model in ekosistem, ki obravnava številne medsebojno povezane potrebe strank s področja zavarovanj ter asistenčnih in povezanih storitev),

5. sprememba organizacije in kulture v še bolj sodelovalno in agilno,
6. trajnostni cilj: vodilna vloga pri vključevanju najboljših globalnih praks ESG v poslovanje v regiji Adria in prepoznavanje priložnosti in tveganj trajnostnega razvoja,
7. nespremenjena dividendna politika.

Načrtovani kazalniki v obdobju 2022–2025:

- dobiček pred obdavčitvijo v letu 2024 med 100,00 in 120,00 mio EUR,
- celotni obseg poslovanja v letu 2024 1,60 mrd EUR,
- kombinirani količnik premoženjskih in zdravstvenih zavarovanj v letu 2024 okrog 95,00 %,
- celotni prihodki Skupine do leta 2025 nad 1,60 mrd EUR,
- ROE v obdobju 2022–2025 10,00 %,
- ohranitev kapitalske ustreznosti v višini med 200,00 in 250,00 %.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednja referenčna kodeksa:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

GOSPODARSTVO IN TURIZEM

Foto: arhiv Krka, d. d.

KRKA, D. D., NOVO MESTO

Steber upravljanja: **GOSPODARSTVO**

Tip naložbe: **pomembna**

Sedež: **Šmarješka cesta 6, Novo mesto**

Število zaposlenih (skupina): **11.667**

Lastniški delež RS (%): **7,22**

Lastniški delež SDH (%): **9,00**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupino Krka (Skupina Krka) poleg obvladujoče družbe Krka, d. d., Novo mesto (Krka ali družba), sestavljajo ena odvisna družba v Sloveniji in več kot 45 odvisnih družb v tujini. Skupina Krka je ena vodilnih generičnih farmacevtskih skupin na svetu, ki se ukvarja z razvojem, proizvodnjo, trženjem in prodajo izdelkov za humano uporabo (zdravil na recept in izdelkov brez recepta), veterinarskih izdelkov in zdraviliških turističnih storitev. Proizvodnja izdelkov poteka v Sloveniji, v Ruski federaciji, Poljski, Hrvaški, Nemčiji in Kitajski, ostale odvisne družbe v Sloveniji pa se ukvarjajo s trženjem in/ali prodajo izdelkov. Družba Terme Krka, d. o. o., se ukvarja z zdraviliško turistično dejavnostjo. Skupina Krka je osredotočena na ponudbo generičnih zdravil na recept, ki jih trži pod lastnimi blagovnimi znamkami; ta zdravila obsegajo več kot 80-odstotni delež v prodaji. Ponuja številna zdravila za zdravljenje bolezni s ključnih terapevtskih

področij, in sicer za bolezni srca in žilja, prebavil in presnove ter osrednjega živčevja, hkrati pa vstopa tudi na nova terapevtska področja (onkološka zdravila, protivirusna zdravila, anti-diabetiki) in tudi na izbrana področja z izdelki brez recepta in veterinarskimi izdelki. Skupina Krka deluje v šestih prodajnih regijah, največja je vzhodna Evropa s 33,9-odstotnim deležem v prodaji, sledijo srednja Evropa s 23,2-odstotnim deležem, zahodna Evropa s 18,8-odstotnim deležem, jugovzhodna Evropa s 14-odstotnim deležem, Slovenija z 6,1-odstotnim deležem in čezmorska tržišča, na katerih je delež 4 %. Skupina Krka v več kot 70 državah po vsem svetu več kot 50 mio bolnikom zagotavlja nemoteno preskrbo s kakovostnimi, varnimi in učinkovitimi zdravili, kar ji omogoča vertikalno integriran poslovni model. Družba deluje na najvišji ravni družbene odgovornosti in zagotavlja nemoten dostop do zdravil skladno s Splošno deklaracijo o človekovih pravicah.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	10,65
SDH, d. d.	9,00
REPUBLIKA SLOVENIJA	7,22
KRKA, d. d., Novo mesto	6,11
OTP BANKA D. D. – CLIENT ACCOUNT – FIDUCIARNI RAČUN	4,50

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	14,52	17,93	16,79
ROA (v %)	11,51	13,92	12,91
EBITDA marža (v %)	28,56	27,08	29,23
EBIT marža (v %)	22,23	21,12	22,37
Neto finančni dolg/EBITDA	-1,05	-1,18	-1,09
Finančni vzvod	1,27	1,26	1,32

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	365.488.000	58.764.000	347.808.000
DENARNA SREDSTVA	174.011.000	518.934.000	159.838.000
SREDSTVA	2.764.291.000	2.687.500.000	2.537.683.000
KAPITAL	2.181.766.000	2.138.509.000	1.919.085.000
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	19.273.000	18.847.000	29.646.000
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	433.307.000	416.861.000	455.924.000

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	1.806.391.000	1.717.453.000	1.565.802.000
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	1.797.767.000	1.805.390.000	1.586.163.000
EBIT	399.621.000	381.211.000	354.788.000
EBITDA	513.438.000	488.895.000	463.625.000
ČISTI DOBIČEK	313.732.000	363.662.000	308.150.000

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	14,52	13,00
EBITDA marža (v %)	28,56	25,50
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	7,30	8,00
Finančni vzvod	1,27	1,30
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	89.384	72.000
Delež stroškov razvijanja v prihodkih od prodaje (v %)	9,90	10,00

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Krka je v letu 2023 poslovala zelo uspešno in ustvarila 1,806 mrd EUR prihodkov od prodaje, kar je za 5 % več kot v letu 2022. Tako je dosegla najvišjo vrednost prodaje v zgodovini podjetja. Dobiček iz poslovanja (EBIT) je v tem obdobju bil višji kot v enakem obdobju preteklega leta za 4 %. Čisti dobiček je bil za 14 % nižji kot v letu 2022 in je znašal 313,7 mio EUR, kar je predvsem posledica negativnih tečajnih razlik (padca ruskega rublja). Skupina Krka je v letu 2023 presegla ključne kazalnike v LNU 2023, in sicer ROE, EBITDA maržo, prav tako je presegla dodano vrednost na zaposlenega. Minimalno odstopanje je pri kazalniku CAPEX v čistih prihodkih od prodaje, kar je povezano z dinamiko investicij. Rast prodaje je bila dosežena v petih prodajnih regijah in na večini prodajnih trgov ter pri večini skupin izdelkov in storitev. Registriranih je bilo 14 novih izdelkov in končanih 698 registracijskih postopkov. Naložbe so znašale 131 mio EUR in so bile v primerjavi z letom prej višje za 24 %.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

V načrtu poslovanja za leto 2024 skupina Krka pričakuje še nekoliko višje prihodke od prodaje, in sicer v višini 1,850 mrd EUR, in čisti dobiček v višini 310 mio EUR. Delež izvoza bo predvidoma 94-odstoten. Najpomembnejša skupina izdelkov bodo ostala zdravila na recept, predvidoma z 81-odstotnim deležem v prodaji. Za leto 2024 je načrtovanih več kot 150 mio EUR naložb, ki bodo namenjene predvsem povečanju proizvodnih in razvojnih zmogljivosti ter infrastrukture oziroma tehnološki posodobitvi. Prav tako je načrtovano povečanje števila zaposlenih v Sloveniji in tujini za 3 %. Razvojni projekti potekajo z mislijo na kakovost izdelkov.

Hkrati Krka skrbi, da tehnološki procesi minimalno vplivajo na okolje, da se zmanjšuje ogljični odtis in se približujejo cil-

ji krožnega gospodarstva. V prihodnjih petih letih je strateški cilj dosegati povprečno letno količinsko oziroma vrednostno rast prodaje v višini najmanj 5 % in nadpovprečno stopnjo rasti prodaje glede na dinamiko trgov. Na posameznih trgih in v izbranih terapevtskih skupinah je pomemben cilj z lastnimi blagovnimi znamkami utrjevati položaj med vodilnimi generičnimi ponudniki. Pomembno je tudi okrepiti in optimizirati vertikalno integriran poslovni model, ki je Krkina pomembna konkurenčna prednost. Na ta način se lahko zagotavljajo visoka kakovost, varnost in učinkovitost izdelkov ter čim boljši poslovni rezultati. Na dolgi rok je pomembna dobičkonosnost prodanih izdelkov. Ciljna povprečna EBITDA marža v naslednjem petletnem obdobju je 25 %.

Skupina Krka je v letu 2023 posodobila Strategijo razvoja za obdobje 2024–2028. V njej sledi trajnostnim vidikom in ciljem poslovanja, saj želi ohranяти ekonomsko, socialno in naravovarstveno odgovornost do okolij, v katerih posluje.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednja referenčna kodeksa:

Kodeks upravljanja javnih delniških družb

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države – delno

Foto: arhiv Talum

TALUM, D. D., KIDRIČEVO

Steber upravljanja: **GOSPODARSTVO**

Tip naložbe: **strateška**

Sedež: **Tovarniška cesta 10, Kidričevo**

Število zaposlenih (skupina): **1.318**

Lastniški delež RS (%): **86,25**

Lastniški delež SDH (%): **5,21**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupino Talum (Skupina Talum) sestavlja obvladujoča družba Talum, d. d., Kidričevo (Talum ali družba), z odvisnimi družbami, v katerih je Talum edini družbenik. Poslovne enote Skupine Talum so Talum, PE Aluminijski, Talum, PE Livarna, Talum, PE Servis in inženiring, Talum, PE Ulitki, Talum, PE Rondelice, Talum, PE Promet. Proizvodno odvisni družbi sta Talum izparilniki in Talum Bijeljina. Storitvene odvisne družbe so Talum inštitut, d. o. o., Vital, d. o. o., Ekotal, d. o. o., in Vargas-al, d. o. o. V Skupini Talum imajo 1341 zaposlenih in izdelujejo najkakovostnejše proizvode iz aluminija in aluminijevih zlitin ter opravljajo širok nabor storitev za aluminijско industrijo. Z naprednimi tehnologijami,

inovativnostjo in digitalizacijo procesov se proizvodnja preoblikuje v smeri ogljično nevtrálnih proizvodov, s čimer se zmanjšuje globalni vpliv na okolje. Njihov proizvodni program sestavlja proizvodnja gnetnih zlitin (drogov), livarskih zlitin (palic in hlebčkov), rondelic (rondic in rondel), uparjalnikov in ulitkov. Fizični obseg proizvodnje iz aluminija predstavlja 91-odstotni delež celotnega obsega prodaje, medtem ko prihodki od prodaje ostalih proizvodov in storitev ter ostali prihodki iz prodaje predstavljajo 9-odstotni delež vseh prihodkov. Največji delež prihodkov od prodaje stranskih proizvodov je dosežen s prodajo Al žlindre. Skupina Talum se uvršča med 15 največjih izvoznikov v Sloveniji in letno ustvari več kot 90.000 ton blagovne proizvodnje izdelkov iz aluminija.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	86,25
SDH, d. d.	5,21
TALUM B, d. d.	4,56
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	3,98

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	1,54	1,44	0,37
ROA (v %)	0,88	0,80	0,21
EBITDA marža (v %)	5,62	5,53	9,81
EBIT marža (v %)	1,29	1,08	4,41
Neto finančni dolg/EBITDA	1,94	1,34	1,18
Finančni vzvod	1,76	1,75	1,86

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	82.944	132.310	1.561.139
DENARNA SREDSTVA	2.555.806	448.120	268.407
SREDSTVA	218.824.972	217.023.515	230.185.290
KAPITAL	124.534.016	124.172.513	123.819.820
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	31.580.382	19.583.339	27.318.584
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	44.866.614	58.521.883	64.333.432

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	335.909.201	446.633.685	334.967.113
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	344.205.298	465.305.938	353.714.133
EBIT	4.455.630	5.030.892	15.582.755
EBITDA	19.337.956	25.718.144	34.703.655
ČISTI DOBIČEK	1.912.546	1.784.946	451.685

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	1,54	1,32
EBITDA marža (v %)	5,62	3,84
Neto finančni dolg/EBITDA	1,94	2,22
Kratkoročni koeficient	2,58	1,90
Razmerje med dolgom in kapitalom (D/E)	0,32	0,30
Obrestno kritje (EBITDA/obresti)	9,53	22,04
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	6,33	5,91
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	56.571	41.960

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Talum je v letu 2023 realizirala 336 mio EUR prihodkov od prodaje, kar je za 2,9 % manj kot v rebalansu načrta za leto 2023, ki je bil pripravljen zaradi predčasne ukinitve proizvodnje primarnega aluminija. Prihodki od prodaje so bili v primerjavi z enakim obdobjem prejšnjega leta nižji za približno 25 %. Dobiček skupine je znašal 1,913 mio EUR, kar je za 9,4 % več kot načrtovano v rebalansu in za 7,2 % več kot leto prej. EBITDA je bila realizirana v višini 19,3 mio EUR in je za dobrih 15 % višja od načrtovane (16,8 mio EUR) in za 30 % nižja od dosežene v letu 2022. Pri doseganju kazalnikov iz LNU 2023 sicer ni bilo večjih odstopanj, so pa bili kazalniki oblikovani pred sprejetjem odločitve o ukinitvi proizvodnje primarnega aluminija. Skupina Talum je ob zaustavitvi proizvodnje primarnega aluminija v začetku leta pripravila program prestrukturiranja, ki poteka predvsem na področju nestandardnih drogov, proizvedenih iz procesnega in odpadnega aluminija. Tudi zunanje okoliščine so bile v letu 2023 težke. Inflacija in naraščajoče obrestne mere v ZDA so v letu 2023 povzročile strah pred recesijo. Tako so na trgu v ZDA in Evropi zaradi ohlajanja povpraševanja prevladovala krizne razmere, zaradi energetske krize, ki je izbruhnila po vojni v Ukrajini, je bilo veliko nepredvidljivosti, strateške pozicije evropskih proizvajalcev in predelovalcev kovin so bile v primerjavi z ostalimi proizvajalci v svetu, bistveno slabše.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Konec leta 2023 so v Skupini Talum pričeli posodobitev strategije Skupine Talum za obdobje od leta 2024 do leta 2027 z naslovom Trajnostno-inovativni prehod Skupine Talum za ogljično nevtralnost. Ključni izziv družbe v prihodnjih letih bo uspešno prestrukturiranje po ukinitvi proizvodnje primarnega aluminija in izboljšanje donosnosti poslovanja. Vizija Skupine Talum

do leta 2027 je s povečanjem reciklaže in predelave aluminija (ki ga bodo kot temelj zelene transformacije na poti do brezogljičnosti do leta 2030 uporabljali za nadaljnjo proizvodnjo izdelkov visoke kakovosti in višje dodane vrednosti) uvrščati se med 15 največjih izvoznikov v Sloveniji. Osnovne strateške usmeritve po programih so: (1) Drogovi: po zaustavitvi proizvodnje primarnega aluminija intenzivno prestrukturiranje proizvodnje in prodaje. Cilj je povečanje proizvodnje nestandardnih drogov za več kot 90 % že v letu 2025; (2) Rondelice: rast in razvoj s ciljem proizvodnje čim večjega števila nizkoogljičnih rondelic. Cilj je postati največji svetovni proizvajalec rondelic; (3) Ulitki: trajnostno preoblikovanje, avtomatizacija, robotizacija in digitalizacija livarskih procesov s ciljem konsolidacije in popolne industrijske transformacije procesov do leta 2027. Pomembna sta razvoj in prototipna proizvodnja zahtevnejših izdelkov; (4) Prenosniki: razvoj in posodobitev tehnoloških procesov s ciljem podvojitve obsega prodaje, s poudarkom na povečanju deleža prodaje novih izdelkov. Skupina do leta 2027 načrtuje količinsko in vrednostno rast prodaje, povečanje prihodkov in izboljšanje donosnosti. Tako naj bi do leta 2027 čisti prihodki iz prodaje presejali vrednost 410 mio EUR, čisti dobiček pa 9,4 mio EUR.

Družba pri svojem poslovanju upošteva:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Foto: arhiv Telekom Slovenije, d.d.

TELEKOM SLOVENIJE, D. D.

Steber upravljanja: **GOSPODARSTVO**

Tip naložbe: **portfeljska**

Sedež: **Cigaletova ulica 15, Ljubljana**

Število zaposlenih (skupina): **3.258**

Lastniški delež RS (%): **62,54**

Lastniški delež SDH (%): **4,25**

Osnovni podatki o dejavnosti

Skupina Telekom Slovenije (skupina Telekom) sodi med celovite ponudnike komunikacijskih storitev v regiji jugovzhodne Evrope, ki je poleg nacionalnega operaterja telekomunikacij v Sloveniji s svojimi odvisnimi družbami prisotna tudi na Kosovu, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Srbiji, Črni gori in Severni Makedoniji. Dejavnost skupine Telekom obsega fiksne in mobilne komunikacije ter rešitve informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT), digitalne in multimedijske vsebine in storitve, sistemsko integracijo in storitve v oblaku, razvoj in implementacijo rešitev za upravljanje poslovnih vsebin in orodij za vodenje in spremljanje poslovanja, gradnjo in vzdrževanje tele-

komunikacijskih omrežij, kibernetiko varnost in internet stvari, druge storitve ter ohranjanje naravne in kulturne dediščine na območju Krajinskega parka Sečoveljske soline. Skupino Telekom sestavljajo obvladujoča družba Telekom Slovenije, d. d. (Telekom ali družba), ter odvisne družbe GVO, d. o. o. (vključno s tremi odvisnimi družbami v njeni lasti, od katerih je bila družba GVO Telekommunikation GmbH Nemčija 25. septembra 2023 likvidirana in izbrisana iz registra v Nemčiji), Avtenta, d. o. o., TS media, Soline, d. o. o., TSinpo, d. o. o., IPKO Telecommunications (IPKO) ter ostale odvisne družbe (6) na trgih jugovzhodne Evrope, ki so bile ustanovljene z namenom upravljanja ali izgradnje regionalnega optičnega omrežja.

LASTNIŠKA STRUKTURA (TOP 5) NA DAN 30. JUNIJA 2024

Lastnik	Delež (%)
REPUBLIKA SLOVENIJA	62,54
KAPITALSKA DRUŽBA, d. d.	5,59
SDH, d. d.	4,25
ERSTE GROUP BANK AG – PBZ CROATIA OSIGURANJE OMF ACCOUNT – FIDUCIARNI RAČUN	3,12
CITIBANK N.A. – FIDUCIARNI RAČUN	1,56

Osnovni finančni kazalniki	2023	2022	2021
ROE (v %)	7,41	6,19	6,36
ROA (v %)	3,63	2,97	3,06
EBITDA marža (v %)	32,28	32,85	33,78
EBIT marža (v %)	9,06	7,64	7,91
Neto finančni dolg/EBITDA	1,23	1,58	1,55
Finančni vzvod	2,00	2,09	2,08

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

(v EUR)	2023	2022	2021
KRA TKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	1.046.000	837.000	740.000
DENARNA SREDSTVA	55.479.000	37.382.000	15.935.000
SREDSTVA	1.317.866.000	1.275.338.000	1.250.339.000
KAPITAL	658.638.000	611.677.000	600.431.000
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	415.164.000	323.167.000	400.650.000
KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI	176.128.000	277.773.000	196.518.000

OSNOVNI PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

(v EUR)	2023	2022	2021
ČISTI PRIH. OD PRODAJE	694.913.000	652.121.000	648.247.000
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	708.167.000	658.953.000	653.550.000
EBIT	64.138.000	50.362.000	51.696.000
EBITDA	228.569.000	216.452.000	220.752.000
ČISTI DOBIČEK	47.065.000	37.506.000	37.888.000

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	7,41	7,00
EBITDA marža (v %)	32,28	33,50
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	108.886	105.000

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Telekom je v letu 2023 poslovala uspešno, preseгла zastavljene cilje in v primerjavi z letom 2022 pomembno izboljšala poslovanje. Dosegla je največjo rast na področjih mobilnih in širokopasovnih storitev, znotraj IKT so se najbolj povečali prihodki na področju zagotavljanja kibernetske varnosti. Prihodke na trgu so povečale vse družbe v skupini. Rast poslovnih stroškov je zaostajala za rastjo poslovnih prihodkov, na rast pa so vplivali višji stroški električne energije, slabitev uničene infrastrukture v avgustovskih poplavah in višji direktni stroški zaradi višjih prihodkov od prodaje. Na čisti dobiček skupine Telekom v višini 471 mio EUR je vplivala tudi sprememba davčne stopnje davka na dobiček leta 2024, ki je imela 5,7 mio EUR pozitivnega vpliva na odložene davke v letu 2023. Če bi bila cena energentov v letu 2023 enaka kot v letu 2022 in skupina Telekom v letu 2023 ne bi prejela državne pomoči za energente (3,6 mio EUR) in ne bi bilo negativnega učinka poplav (neto učinek 3,9 mio EUR) in vpliva spremenjene davčne stopnje, bi bil čisti dobiček skupine Telekom Slovenije višji za 30 % in ne za 25 % glede na primerljivo obdobje leta 2022. Neto finančni dolg/EBITDA se je v letu 2023 znižal in je znašal 1,23 (v letu 2022 1,58). Za zagotavljanje likvidnosti ima skupina Telekom pri bankah sklenjene kratkoročne finančne vire z zapadlostjo v letu 2024. Skupina Telekom je za investicije v letu 2023 namenila 188 mio EUR (za 12 % več kot preteklo leto), od tega matična družba 159 mio EUR (za 39 % več kot preteklo leto). Večji del investicij je bil namenjen širitvi dostopovnega optičnega omrežja ter modernizaciji in širitvi mobilnega radijskega omrežja ter tudi kibernetsko varni informacijski podpori poslovanja in razvoja novih storitev in nadaljnji optimizaciji poslovanja.

Glavni cilji in usmeritve v prihodnje

Ključni strateški cilji skupine Telekom v obdobju 2024–2028 bodo osredotočeni na tri strateške stebre: (i) nadaljnja rast prihodkov in tržnih deležev na telekomunikacijskih trgih v Sloveniji in tujini s posebnim poudarkom na večji izkoriščenosti že zgrajene infrastrukture, (ii) doseganje največje rasti na segmentu IKT in digitalnih storitev ter povečevanje vrednosti storitev z vključevanjem rešitev kibernetske varnosti, (iii) izboljševanje učinkovitosti poslovanja z nadaljnjo digitalizacijo, zmanjšanjem stroškov in večjo učinkovitostjo investiranja.

Ključni finančni cilji skupine Telekom za leto 2024 so poslovni prihodki v višini 7174 mio EUR, EBITDA v višini 233,6 mio EUR, čisti dobiček 43,2 mio EUR in investicije v vrednosti 235,7 mio EUR.

Družba pri svojem poslovanju upošteva naslednja referenčna kodeksa:

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Kodeks upravljanja javnih delniških družb

9. MALE OSEBNE IZKAZNICE VSEH DRUGIH DRUŽB V LASTI RS IN SDH

ADRIA, D. O. O., ANKARAN

(Turizem)

Dejavnost družbe Adria, d. o. o., je usmerjena predvsem v počitniško-rekreativni turizem. Družba ponuja hotelske namestitve in apartmaje, kamp ter gostinske in wellness storitve, ki jim je dodana tudi športnorekreacijska ponudba. Družba želi z obnovo obstoječih in izgradnjo dodatnih namestitvenih kapacitet, programsko razširitvijo ponudbe, izboljšanjem kakovosti

storitev ter izobraževanjem in motiviranjem kadrov postati najboljši družinski turistični resort severnega Jadrana, najboljše izhodišče za organizirane turistične skupine na slovenski obali in najboljši ponudnik za osebna in poslovna srečanja do 250 oseb

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	3,03	2,47
EBITDA marža (v %)	19,95	19,23
Neto finančni dolg/EBITDA	1,30	1,07
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	68.347	61.242

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba ima izrazito sezonsko poslovanje, v letu 2023 je skupaj obratovala 214 dni in dosegla vse ekonomsko-financijske cilje iz LNU 2023. Ustvarila je 9,3 mio EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je za 5,6 % več kot v letu 2022 oziroma 4,2 % nad načrtom. Stroškovno stran so zaznamovali strma rast cen električne energije ter porast stroškov dela in materiala. Čisti dobiček je

znašal 761 tisoč EUR, kar je za 23,7 % manj kot v letu 2022, znižala pa se je tudi vrednost kazalnika ROE. EBITDA je bil za 9 % nižji kot v letu 2022, EBITDA marža pa je zaradi opisanih razlogov nižja kot v letu 2022, ko je znašala 22,76 %. Družba je finančno stabilna, likvidnost je bila dobra. Družba je za investicije v letu 2023 namenila 2,2 mio EUR, od tega največ za postavitev novih mobilnih hišk, 634 tisoč EUR pa za vzdrževalne investicije.

BODOČNOST MARIBOR, D. O. O.

(Invalidska podjetja)

Družba Bodočnost, d. o. o. (družba ali Bodočnost), posluje kot gospodarska družba s statusom invalidskega podjetja. Družba ima tri proizvodne programe, in sicer kovinarstvo, mizarstvo in druge storitve. Program storitve je nosilni program družbe in obsega 90 % vseh prihodkov družbe. Družba je imela na dan 31. decembra 2023 146 zaposlenih, od tega 77 invalidov. V hčer-

inski družbi Zaposlitveni center Jadro, d. o. o., ki je zaposlitveni center za invalide, je zaposlenih dodatnih 48 invalidov. V letu 2020 je družba pričela izvajati tudi petletni program socialne vključenosti, ki ga je uspešno pridobila na javnem razpisu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in v katerem delo opravljajo trajno nezaposljivi invalidi.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	3,35	7,22
EBITDA marža (v %)	4,37	6,03
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	27.918	26.373

Komentar poslovanja v letu 2023

Ključni poslovni partner družbe pri programu storitev je Henkel, kar družbi že več let omogoča stabilno poslovanje in razvoj, po drugi strani pa prinaša visoko tveganje zaradi odvisnosti od enega poslovnega partnerja. V letu 2023 je družba realizirala prihodke od prodaje v višini 3,4 mio EUR, kar je na nivoju prihodkov leta 2022. Čisti dobiček za leto 2023 znaša 75,3 tisoč EUR, kar

je za 66 % manj kot v letu 2022. Čisti dobiček v letu 2022 je bil namreč višji zaradi pozitivnega učinka prodaje poslovno nepotrebne premoženja. Družba je v letu 2023 presešla dodano vrednost na zaposlenega v LNU 2023, realizacija preostalih dveh kazalnikov pa ni dosegla vrednosti iz LNU 2023. Družba je v letu 2023 za investicije namenila 254,5 tisoč EUR Glavnino investicij v letu 2023 je predstavljala investicija v sončno elektrarno.

CETIS, D. D., CELJE

(Splošni gospodarski sektor)

Družba Cetus, d. d. (Cetus ali družba), je eno vodilnih evropskih podjetij na področju rešitev varnostnih tiskovin. S tiskovinami in komplementarnimi rešitvami je partner podjetij in držav na štirih celinah. Skupino Cetus sestavlja devet podjetij. Nosilne družbe so Cetus, Cetus Flex, d. o. o., Slovenija, EGP, d. o. o., Slovenija, in Neograf, d. o. o., Hrvaška. Proizvodno storitveni podjetji sta Cetus Zg, d. o. o. in Cetus Graf, d. o. o. Prodajne funkcije na lokalnih trgih pa podpirajo podjetja Cetus Madagascar SARL, Ce-

tis, Empresa Grafica, S.A.R.L. in Cetus Liberia INC. Na področju rešitev varnostnih tiskovin družba izdeluje potovalne, osebne in prometne dokumente (npr. biometrične potne liste, osebne izkaznice, vizume, rojstne liste in druge certifikate civilnega statusa, vozniška in prometna dovoljenja) ter celovite rešitve na ključ za upravljanje identitete in izdajo dokumentov. Poleg tega družba ponuja fleksibilno embalažo, rešitve komercialnih tiskovin, potiskano kartonsko embalažo ter druge izdelke in rešitve.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	24,30	14,30
EBITDA marža (v %)	21,17	17,00
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	70.844	57.000

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Cetus je v letu 2023 poslovala zelo dobro in je presešla ciljne vrednosti meril iz LNU 2023. Ustvarila je čiste prihodke od prodaje v višini 125,4 mio EUR, kar je za 5,1 % več kot leta 2022. Čisti dobiček je znašal 18,3 mio EUR, kar je za 3 % manj kot leto prej. Na negativne odmike so vplivali predvsem višji stroški

blaga, materiala, storitev in dela. Skupina Cetus je na tujih trgih izpeljala ključne projekte in pridobila nekaj novih. Odpemila je potne liste v Nigerijo in Honduras ter komponente za potni list v Mehiko in Ekvador. Potekala je izvedba pogodb za Ekvatorialno Gvinejo, Burundi, Niger, Liberijo, Gvinejo Bissau, Maldive in Gambijo. V Liberiji je uspešno začela projekt izdelave dovoljenj za delo tujcev, v Bosno in Hercegovino pa odpemila do-

kumente za promet. Začela je tudi postavitev nove modularne platforme eUprave (UeGovernment), na kateri lahko vse vladne službe izmenjujejo ključne civilne podatke in upravne postopke

ter zagotavljajo varno, pregledno, hitro in uporabniku prijazno upravljanje identitete.

CINKARNA CELJE, D. D., CELJE

(Proizvodni sektor)

Cinkarna Celje, d. d. (Cinkarna ali družba), je eno najpomembnejših slovenskih industrijskih podjetij s širokim proizvodno-prodajnim programom, ki deluje pretežno v kemično-predevalnem sektorju. Nosilna proizvodno-prodajna skupina je pigment titanov dioksid, ki obsega 83 % celotne prodaje in se uporablja v industriji lakov, barv, umetnih mas, laminatov in papirja. Družba trži pigment na globalnih trgih, kjer us-

pešno konkurira mednarodnim korporacijam. Ostale proizvodno-prodajne skupine zajemajo proizvode za gradbeništvo, kmetijstvo in nekatere druge proizvode. V letu 2023 je družba 91,5 % čistih prihodkov od prodaje ustvarila na izvoznih trgih. Največji prodajni trg je Nemčija, kjer je družba ustvarila 25,6 % celotne prodaje, sledijo Italija, Francija, Slovenija in Turčija.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	5,88	2,80
EBITDA marža (v %)	14,54	9,20
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	75.732	62.723

Komentar poslovanja v letu 2023

Cinkarna je v letu 2023 poslovala bistveno slabše kot v letu prej, kar je predvsem posledica razmer na trgu. V letu 2023 je družba realizirala 176,5 mio EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je za 22 % manj kot v letu 2022 in tudi za 12 % manj od načrtovane vrednosti. Razlog za to so manjše prodane količine in nižje povprečne prodajne cene pigmenta titanovega dioksida. Z nižjim povpraševanjem se srečujejo vsi evropski proizvajalci pigmenta zaradi uvoza cenejšega kitajskega pigmenta, neporabljenih zalog in nižjega povpraševanja po izdelkih, ki imajo vgrajen pig-

ment. Čisti dobiček leta 2023 znaša 12,6 mio EUR, med poslovne prihodke je vključena tudi prejeta energetska pomoč za blažitev rasti cen energentov po Zakonu o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize v višini 7,6 mio EUR. Družba je na trgu tipičen sledilec in se tržnim razmeram le prilagaja. Finančno poslovanje je konservativno, družba je finančno stabilna in visoko likvidna. Družba je preseгла načrtovane vrednosti ekonomskih kazalnikov LNU 2023, ki so bili pripravljeni ob upoštevanju nižjega povpraševanja in višjih stroškov.

CSS, D. O. O.

(Invalidska podjetja)

Osnovna dejavnost podjetja CSS, d. o. o. (CSS ali družba), je proizvodnja struženih in hladno preoblikovanih kovinskih izdelkov. Družba je specializirana predvsem za proizvodnjo struženih in izsekanih kovinskih izdelkov po zahtevah in načr-

tih kupca. Poleg tega družba ponuja storitve dodelave, kot so vrtanje, vrezovanje navojev, rezkanje ter toplotne in površinske obdelave v sodelovanju s kooperanti. Družba ima status invalidskega podjetja.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	-21,06	3,56
EBITDA marža (v %)	-3,38	3,14
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	27.530	29.456

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba se je v letu 2023 soočala z recesijo in upadom prodaje. Zaradi negativnih tržnih razmer je zabeležila celo slabši rezultat kot v covidnem letu 2022 in ni dosegla ciljnih kazalnikov LNU 2023. Izguba, skupaj s preneseno izgubo skoraj že dosega polovico osnovnega kapitala. V letu 2023 se je vrednost naročil glede na leto 2022 zmanjšala za 14 %, kar je vplivalo na slabšo zasedenost proizvodnih kapacitet. Prodaja leta 2023 je bila za 20 % nižja kot leta 2022. To se je odrazilo tudi v nižjih stroških materiala, medtem ko so bili stroški dela v letu 2023 zaradi povišanja minimalne plače za 7 % višji kot leta 2022. Družba je imela na dan 31. decembra 2023 dva bančna dolgoročna kredita. V letu

2023 je družba pri SID banki prejela kredit v višini 300.000 EUR z dvoletnim moratorijem in ročnostjo 7 let. Na dan 31. decembra 2023 je bilo v družbi 48 zaposlenih, od tega 20 invalidov (41,7 %).

DRI UPRAVLJANJE INVESTICIJ, D. O. O.

(Promet)

Družba DRI upravljanje investicij, d. o. o. (DRI ali družba), ima od leta 2011 status notranjega (in house) izvajalca države ter opravlja storitve investicijskega inženiringa, vodenja investicij v javno infrastrukturo in druge svetovalne storitve za državne organe in pravne osebe javnega prava, poleg tega pa ustvarja prihodke tudi z realizacijo poslov na domačem in tujih trgih. Družba je največja svetovalna in inženirska organizacija za področje javne cestne in železniške infrastrukture na območju RS. Konec leta 2016 je pridobila 100-odstotni delež v družbi Gradbeni inštitut

ZRMK, d. o. o. Ta za naročnike pripravlja celovite storitve reševanja kompleksnih nestandardnih problemov na področju

razvoja, tehničnega svetovanja, projektiranja ter zagotavljanja kakovosti gradbenih materialov in izvedbe del. S pogodbo, ki je bila leta 2019 sklenjena z Ministrstvom za infrastrukturo (MZI), je družba prevzela tudi izvajanje storitev obratovanja Letališča Edvarda Rusjana Maribor (LERM) in se zavezala k neprekinjenemu delovanju letališča, opredeljenega kot kritična infrastruktura državnega pomena na področju letalskega prometa. Z zadnjim aneksom iz decembra 2023 je izvajanje storitve podaljšano do konca leta 2024, s tem aneksom je poleg naročnika MZI v pogodbeno razmerje vstopilo tudi Ministrstvo za obrambo kot sofinancer in uporabnik.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	10,14	3,20
EBITDA marža (v %)	10,58	7,84

Finančni vzvod	1,47	1,44
Stroški dela na zaposlenega (v EUR)	55.840	49.006
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	65.378	54.951

Strateški tip		
Delež prihodkov iz dejavnosti po »in-house« pogodbah (v %)	50,94	50,00
Delež prihodkov iz dejavnosti za državne organe (v %)	63,22	61,00
Delež prihodkov iz dejavnosti po kriteriju iz točke 1b 28. člena ZJN-3 (80 % dejavnosti družba izvaja za izpolnitev nalog, ki ji jih je dal naročnik, ki jo obvladuje, ali ki so ji jih dale druge pravne osebe, ki jih obvladuje ta naročnik (v %)	91,39	90,00
Delež prihodkov družbe v proračunski postavki 13 Promet in prometna infrastruktura (v %)	2,13	1,79
Delež dejansko sklenjenih pogodb glede na vse pobude naročnikov za sklenitev »in-house« pogodb (v %)	95,80	90,90
Ocena zadovoljstva naročnikov (ocena 1–5)	4,20	4,30

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina DRI je v letu 2023 poslovala uspešno, presegla načrt za leto 2023 in dosegla rekordne rezultate. Čisti prihodki od prodaje so znašali 47,7 mio EUR, kar je za 15 % več kot v letu 2022. DRI je največ prihodkov ustvaril na področju železnic (14,9 mio EUR), kjer je bil porast v primerjavi z letom 2022 kar 26-odstoten, ter na področju državnih cest (13,8 mio EUR) in avtocest (7,5 mio EUR). Močno so se povečali tudi prihodki na področju stavb (za 208 %). Odvisna družba GI ZRMK, d. o. o., je ustvarila 5,5 mio EUR prihodkov, kar je za 48 % več kot v letu 2022. Skupina DRI je pretežni del svoje dejavnosti izvedla za državo (skupaj 30,1 mio EUR oz. za 13 % več kot v letu 2022), za državo in družbe v 100-odstotni lasti države je realizirala 43,6 mio EUR oz. za 15 % več kot v letu 2022, po notranjih pogodbah pa 24,3 mio EUR oz. za 11 % več kot v letu 2022.

D. S. U., D. O. O., LJUBLJANA

(Finančni holdingi)

D. S. U., d. o. o. (DSU ali družba), opravlja dve temeljni dejavnosti, in sicer (i) investiranje v nepremičnine in upravljanje nepremičninskega portfelja ter (ii) izvajanje javnih pooblastil s področja lastninskega preoblikovanja družbene lastnine, privatizacije in denacionalizacije ter v zvezi s premoženjem, povezanim z njimi.

V lasti ima več večjih poslovnih objektov, namenjenih oddajanju, katerih skupna površina znaša pribl. 118.000 m² (v glavnem se oddajajo v najem organom državne uprave), in zemljišče v velikosti več kot 26.000 m², ki je namenjeno realizaciji novega investicijskega projekta (Litostroj–jug) za potrebe državne uprave.

Med stroški poslovanja, ki so se v letu 2023 povečali za 14 %, imajo največji delež stroški dela (65,8 %), ki so se povečali za 13 %, in stroški storitev (25,8 %), ki so se povečali za 21 % glede na leto 2022. EBIT je znašal 2,9 mio EUR, kar je za 30 % več kot v letu 2022, EBITDA je 5 mio EUR, kar je za 20 % več kot v letu 2022, in čisti dobiček 2,5 mio EUR, kar je za 35 % več kot v letu 2022.

Skupina DRI je finančno stabilna, njena likvidnost je odlična. Za investicije je v letu 2023 namenila 1,8 mio EUR. Z vidika ekonomskih meril uspešnosti je realizirala oz. presegla ciljne vrednosti iz LNU 2023, presežen je bil tudi kazalnik strošek dela na zaposlenega. Število zaposlenih na podlagi ur se je povečalo za 1,8 %. Tudi strateška merila so presegla ciljne vrednosti po LNU 2023, rahlo zaostaja le kazalnik ocene zadovoljstva naročnikov.

Denarna sredstva, pridobljena na podlagi javnih pooblastil, pomenijo obveznost do proračuna RS in se ugotavljajo na podlagi posebne bilance pritoka sredstev iz naslova kupnin. Del kupnin iz naslova unovčevanja premoženja se skladno z zakonsko podlago nakazuje tudi drugim zakonskim upravičencem (SDH in KAD).

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	7,13	5,83
EBITDA marža (v %)	64,44	60,92
Neto finančni dolg/EBITDA	4,69	7,56
Kratkoročni koeficient	1,17	0,65
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	459.541	387.332
Razmerje med dolgom in kapitalom (D/E)	0,71	0,91
Obrestno kritje (EBITDA/obresti)	10,66	9,76

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 izpolnila vse ključne ekonomske cilje iz LNU 2023. Doseženi cilji presegajo tudi načrte družbe za leto 2023. Čisti poslovni izid leta 2023 znaša 5.763.989 EUR in presega načrtovanega za 24 % in doseženega v letu 2022 za 18 %. ROE znaša 7,13 % in presega pričakovanja iz LNU 2023 za 22 %. Čisti prihodki od prodaje so bili realizirani v višini 16,7 mio EUR (8,5 % nad realizacijo leta 2022, 5,1 % nad načrtom 2023). Rast se nanaša predvsem na valorizacijo najemnin v skladu z najemnimi pogodbami in na rast prihodkov od naprej zaračunanih stroškov zaradi višjih stroškov blaga, materiala in storitev. Poslovni izid iz poslovanja v višini 7,8 mio EUR je za 10,6 % nad realizacijo leta 2022 in za 16,3 % nad načrtovano vrednostjo.

Stroški blaga, materiala in storitev so bili realizirani v višini 3,1 mio EUR in so za 3,8 % višji kot leta 2022 in za 11,8 % pod

načrtom. Rast glede na leto 2022 je predvsem posledica rasti stroškov storitev zunanjih izvajalcev, ki so povezani z gibanjem minimalne plače. Stroški energentov so ostali pod nadzorom zaradi dolgoročnih nabavnih pogodb z ugodnimi nabavnimi pogoji. Stroški naraščajo počasneje kot realizirani prihodki, kar je posledica aktivnosti družbe na tem področju, ko so dolgoročno fiksiranje nabavnih cen energentov ter pravočasna in kakovostna izvedba nabavnih razpisov.

Družba je v začetku leta 2022 začela izdelavo projekta Litostroj jug in se pri tem srečevala s številnimi izzivi, ki so privedli do zamika izvedbe projekta. Projekt se nadaljuje v letu 2024.

Iz naslova javnih pooblastil je družba v državni proračun in drugim zakonskim upravičencem v letu 2023 nakazala kupnine v višini 3,3 mio EUR.

EGS-RI, D. O. O.

(Energetika)

Družba EGS RI, d. o. o. (EGS-RI), je bila ustanovljena leta 1991 in se uvršča med mikro-družbe. Ima terjatve v zvezi z vlaganji v

izgradnjo Rudnika in Termoelektrarne Ugljevik (RTE Ugljevik) in z dobavo električne energije, ki so nastale v času samoupravnega sporazuma o naložbah v druge republike nekdanje SFRJ

(1981–1991) in so predmet dveh arbitražnih postopkov, in sicer ad hoc arbitražnega postopka proti RTE Ugljevik v Beogradu in arbitražnega postopka proti Bosni in Hercegovini (BiH) pred Mednarodnim centrom za reševanje investicijskih sporov (ICSID) s sedežem v Washingtonu.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	2,63	n. p.
EBITDA marža (v %)	41,71	n. p.

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 realizirala 134 tisoč EUR prihodkov od prodaje, kar je za 2,5 % več kot v predhodnem letu. Prihodki izhajajo iz oddaje poslovnih prostorov. Stroški blaga, materiala in storitev so znašali 73 tisoč EUR (za 2,6 % več kot v predhodnem letu). Podjetje nima zaposlenih in zato nima stroškov dela. Družba je v letu 2023 ustvarila 20 tisoč EUR dobička in je uspešno napredovala v arbitražnih postopkih iz naslova vlaganj v RTE Ugljektivik.

Družba v letu 2023, razen oddaje nepremičnin v najem, ni izvajala drugih tržnih dejavnosti, zato se z letnimi načrti upravljanja zanjo ne določajo posebni ciljni finančni kazalniki, finančno in drugo poslovanje pa se spremlja tekoče.

Glavna aktivnost družbe tudi v prihodnje ostaja reševanja spora, ki se nanaša na naložbo v RTE Ugljektivik. Cilji družbe so osre-

dotočeni na sodelovanje s HSE, d. o. o., ki je pooblaščen v imenu družbe izvajati vsa potrebna dejanja in voditi vse potrebne aktivnosti za izterjavo terjatev družbe v arbitražnih postopkih glede vlaganj v RTE Ugljektivik.

Na podlagi odločbe ad hoc arbitraže v Beogradu so bile v januarju 2024 podpisane pogodbe, na osnovi katerih je 1. februarja 2024 stekla dobava ene tretjine električne energije, proizvedene v RTE Ugljektivik, in bilo dogovorjeno obročno odplačilo glavnice v višini 67 milijonov EUR iz naslova odškodnine zaradi nedobave električne energije za obdobje od 12. junija 2011 do 31. decembra 2021. Sklenitev navedenega bo imela pomemben vpliv na računovodske izkaze v letu 2024.

Odprto ostaja še vprašanje oz. zahtevke za plačilo zamudnih obresti in plačilo odškodnine zaradi nedobave električne energije v obdobju od 1. januarja 2022 do 1. februarja 2024.

FARME IHAN – KM, D. O. O.

(Splošni gospodarski sektor)

Skupina Farme Ihan (Skupina FI) je sestavljena iz matične družbe Farme Ihan – KPM, d. o. o. (FI ali družba), kot nosilne družbe in odvisnih družb. Skupina FI je vertikalno integrirana predelovalna veriga, ki zaposluje več kot 300 ljudi. Povezuje družbe iz dejavnosti poljedelstva, vzreje in pitanja prašičev ter vzreje črno-belih krav mlekaric do zakola in razseka ter predelave in prodaje izdelkov iz slovenskega mesa pod blagovno znamko Anton. Skupino FI poleg matične družbe sestavljajo še štiri delujoče družbe v večinski lasti, in sicer: (1) Meso Kamnik, d. o. o. (91,08-odstoten lastniški delež), opravlja zakol goveda, razsek, predelavo in prodajo pod blagovno znamko Anton, (2)

Farme Ihan – MPR, d. o. o. (100-odstoten lastniški delež), ki se ukvarja z zakolom prašičev in razsekom mesa, (3) VOA, d. o. o. (100-odstoten lastniški delež), veterinarska ambulanta, ki skrbi za zdravstveno oskrbo živali na prašičjerejskih in govedorejskih farmah, in (4) GO-KO, d. o. o. (100-odstoten lastniški delež), katerega glavna dejavnost je prireja mleka. Matična družba ima svojo selekcijsko farmo s plemenskimi živalmi, na kateri vzredi dve tretjini vseh v Sloveniji vzrejenih tekačev (farmi v Kočevju in Krškem). Del tekačev proda poslovnim partnerjem v Sloveniji, večino pa jih v partnerstvu s 60 kooperanti vzredi sama.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	-9,08	1,30
EBITDA marža (v %)	2,51	3,44
Neto finančni dolg/EBITDA	4,40	3,62
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	2,05	0,70
Kratkoročni koeficient	0,99	1,20
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	36.838	35.844
Razmerje med dolgom in kapitalom (D/E)	1,27	1,08
Obrestno kritje (EBITDA/obresti)	6,47	7,97

Komentar poslovanja v letu 2023

Čisti prihodki od prodaje Skupine FI so v letu 2023 presegle čiste prihodke od prodaje leta 2022 in so znašali 53,8 mio EUR, predvsem zaradi večje količine in višjih prodajnih cen polpripravljenih izdelkov in lastne proizvedene svinjine. Na poslovanje so negativno vplivali višji stroški materiala zaradi dokupa krmil, višji stroški kooperacije, predvsem pa stroški dela zaradi večjega števila zaposlenih in dviga minimalne plače. Primerjalno z letom 2022 sta na poslovanje pozitivno vplivala padec cen energentov in nižja poraba elektrike v Mesu Kamnik zaradi izgradnje sončne elektrarne. Skupina FI je v letu 2023 dosegla

GEOPLIN, D. O. O.

(Energetika)

Družba Geoplin, d. o. o. (Geoplin), je največji trgovec z zemeljskim plinom v RS. Opravlja dejavnosti dobave, zastopanja in posredovanja na trgu zemeljskega plina v Sloveniji in sosednjih državah ter trgovanja z njim. Zanesljivost oskrbe zagotavlja iz razpršenih nabavnih virov ter transportnih in skladiščnih zmogljivosti. Je del skupine Petrol, ki ima v Geoplinu 74,34-odstotni lastniški delež.

izgubo v višini 590 tisoč EUR, ki je manjša od načrtovane za leto 2023. Proizvodna oprema Skupine FI je v veliki meri iztrošena, zato pogoste okvare povzročajo zaustavitve proizvodnje in nižjo produktivnost. SDH je matični družbi oktobra 2023 zato odobrila 16-mesečni moratorij na odplačevanje glavnice, s čimer je bilo Skupini FI omogočeno financiranje nujnih investicij. Ciljni kazalniki LNU 2023 z izjemo dodane vrednosti na zaposlenega in CAPEX v čistih prihodkih od prodaje v letu 2023 niso bili doseženi, so pa presegle z rebalansom načrtovane kazalnike skupine za leto 2023.

Geoplin ima po stanju na dan 31. decembra 2023 dve hčerinski družbi, in sicer Geoplin, d. o. o., Zagreb (Geoplin Zagreb), in Geoplin, d. o. o., Beograd, ki je v postopku likvidacije. Na Hrvaškem sta Petrol, d. d., in Geoplin vstopila v lastništvo podjetja Zagorski metalac, d. o. o., ki izvaja distribucijo zemeljskega plina na območjih Zagrebačke županije in Krapinsko zagorske županije ter se uvršča med deset največjih distributerjev na Hrvaškem. Geoplin ima v tej družbi 25-odstotni lastniški delež, Petrol pa ima preostalih 75 %.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	2,19	26,12
Bruto marža (v %)	3,37	3,85
EBITDA marža (v %)	1,32	3,37
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	375.122	287.600

Komentar poslovanja v letu 2023

V letu 2022 je skupina beležila negativen poslovni izid, ki je bil posledica nedobav zemeljskega plina po dolgoročni pogodbi z družbo Gazprom. Zaradi zagotavljanja zanesljive dobave plina je družba Geoplin veliko truda vložila v diverzifikacijo nabavnih virov. Konec leta je tako sklenila novo srednjeročno dobavno pogodbo z alžirsko družbo Sonatrach in s tem povečala zanesljivost dobav plina in diverzifikacijo nabavnih virov v letu 2023. Zaradi kršitve pogodbe o dobavi zemeljskega plina je v maju 2023 družba Geoplin pričela postopek arbitraže zoper družbo Gazprom.

V letu 2023 je poslovanje skupine prizadela nenadna sprememba regulacije cen zemeljskega plina za dobavo gospodinjskim odjemalcem na Hrvaškem. Hrvaška zakonodaja predvideva nadomestilo za povzročeno škodo zaradi te spremembe regulacije cen, zato je hčerinska družba Geoplin Zagreb že vložila zahtevke za povračilo razlike v ceni, ki pa jih hrvaški regulator še ni potrdil, zato niso zajeti v rezultatih skupine.

Sicer pa je leto 2023 zaznamovalo postopno umirjanje razmer na energetske trgu. Poslovanje skupine se je stabiliziralo. Skupina je ohranila položaj vodilnega trgovca in dobavitelja zemeljskega plina v Sloveniji. Čisti prihodki od prodaje skupine so

v letu 2023 znašali 1,018 mrd EUR in so bili nižji kot prejšnje leto zaradi nižjih indeksov cen zemeljskega plina. Kosmati poslovni izid je bil dosežen v višini 34,3 mio EUR, čisti poslovni izid pa v višini 2,5 mio EUR.

HIT, D. D., NOVA GORICA

(Igralništvo)

Osnovna dejavnost družbe HIT, d. d., Nova Gorica (HIT ali družba), je prirejanje posebnih iger na srečo. Skupino HIT (skupina) sestavljajo matična družba, dve odvisni družbi s sedežem v Sloveniji (HIT Alpinea, d. o. o., Kranjska Gora, in HIT Larix, d. d., Kranjska Gora) ter dve odvisni družbi v tujini, in sicer HIT Coliseum, d. o. o., Sarajevo, Bosna in Hercegovina, in HIT International, d. o. o., Beograd, Srbija (družba je trenutno v mirovanju).

Zaradi nenadne spremembe regulacije cen zemeljskega plina na Hrvaškem finančno-ekonomski cilji iz letnega načrta upravljanja za leto 2023 niso bili doseženi.

Družba ima sklenjenih sedem koncesijskih pogodb za igralnice Casino Park, Casino Perla in Casino Drive-in v Novi Gorici, Casino Korona v Kranjski Gori, Casino Fontana v Rogaški Slatini, Casino Mond v Šentilju in za Igralnico Kobarid v Starem selu. S prirejanjem posebnih iger na srečo v RS se v okviru skupine ukvarja tudi odvisna družba Hit Larix, d. d., Kranjska Gora, s koncesijo za igralni salon.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	13,29	8,03
EBITDA marža (v %)	13,85	12,06
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	61.519	48.477

Komentar poslovanja v 2023

V poslovnem letu 2023 je skupina ustvarila 176,6 mio EUR poslovnih prihodkov. Bruto realizacija od iger na srečo in vstopnin v igralnice je dosegla 172,9 mio EUR, pri čemer je bilo zabeleženih 1146 tisoč vstopov v igralnice in igralni salon. V hotelih je bilo ustvarjenih 421,4 tisoč prenočitev. Na 31. decembra 2023 je bilo v skupini 1864 zaposlenih, dodana vrednost na zapos-

lenega je znašala 61,5 tisoč EUR. V skupini je bilo uresničenih za 14,4 mio EUR investicijskih vlaganj. Poslovni izid iz poslovanja (EBIT) je znašal 12,7 mio EUR, EBITDA pa je v letu 2023 znašal 24.907 tisoč EUR in bil v primerjavi z letom 2022 višji za 3 %. Čisti poslovni izid za leto 2023 znaša 10,7 mio EUR. Skupina je dosegla in preseгла ključna pričakovanja iz LNU 2023.

INFRA, IZVAJANJE INVESTICIJSKE DEJAVNOSTI, D. O. O.

(Energetika)

Družba je bila ustanovljena kot javno podjetje za ureditev vodne infrastrukture ter drugo državno in lokalno infrastrukturo na območju energetskega izkoriščanja vodnega potenciala spodnje Save ter za vzdrževanje objektov vodne infrastrukture na spodnji Savi. To se nanaša tudi na obratovanje, vzdrževanje in spremljanje stanja vodne infrastrukture, namenjene ohranjanju in uravnavanju vodnih količin na obravnavanem območju. Družba je pristojna tudi za izvedbo izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti zaradi škodljivega delovanja voda,

poleg tega pa tudi vzdržuje vodna in priobalna zemljišča na svojem vplivnem območju.

Na podlagi akta o ustanovitvi je javno podjetje tudi notranji izvajalec za državo, njene organe in pravne osebe javnega prava in lahko opravlja storitve investicijskega inženiringa, vodenja investicij v javno infrastrukturo in druge svetovalne dejavnosti.

Javno podjetje INFRA, d. o. o., na podlagi Zakona o varstvu okolja in pooblastila Vlade RS za ministrstvo, pristojno za okolje, izvaja posamezni program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja ali njegovega dela ter naloge upravljavca odlagališča v skladu z Uredbo o odlagališčih odpadkov.

Komentar poslovanja v letu 2023

Celotni prihodki družbe so v letu 2023 znašali 1.743.616 EUR. Prihodki iz naslova izvajanja gospodarske javne službe so znašali 1.665.774 EUR, prihodki iz naslovov opravljanja notranjih naročil za upravljanje odlagališča odpadkov Rakovnik 33.992 EUR, za izvajanje del inženirja za izdelavo strokovnih podlag za DPN za umeščanje HE na srednji Savi 39.350 EUR in prihodki iz naslova izvajanja tržnih dejavnosti po pogodbi za koordinacijo pri pridobivanju DGD za protipoplavne ukrepe na povodju Sotle v višini 4.500 EUR. Odhodki družbe v letu 2023 so bili enaki prihodkom, tako da je celotni poslovni izid družbe znašal 0 EUR. Na dan 31. decembra 2023 je bilo v podjetju zaposlenih 15 delavcev.

V letu 2023 je družba nadaljevala razna vzdrževalna dela na območjih DPN posameznih HE (vodne ureditve, objekti, namenjeni varovanju okolja). Leto 2023 so zaznamovale tudi obsežne poplave v avgustu. Javno podjetje INFRA, d. o. o., je takoj začelo pregledovati stanje in popisovati škodo na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save v občinah Sevnica, Krško in Brežice. Škoda na infrastrukturi zaradi poplav je bila ocenjena na okoli 2,2 mio EUR. Najprej so se izvedla najnujnejša interventna dela, da se je preprečilo nastajanje nove škode, odstranila sta se naneseo plavje in mulj z obrežja Save, v nadaljevanju so sledila ostala interventna dela za odpravo poškodb

ISTRABENZ, D. O. O.

(Finance)

Nad družbo Istrabenz, d. o. o. (Istrabenz ali družba), je bil pravnomočno zaključen postopek prisilne poravnave. V sklepu o potrjeni prisilni poravnavi sta predvidena prodaja premoženja in poplačilo edinega finančnega upnika – SDH.

po poplavah, ki so se zaključila do konca junija 2024. Intenzivno so potekala dela na brežinah Save in na drenažnih kanalih na vplivnem območju HE Brežice, prav tako se je stabilizirala tudi desna brežina Save na območju NEK.

Družba je nadaljevala tudi aktivnosti za svoj ključni projekt, to je izgradnja HE Mokrice. Potekali so nakupi zemljišč, pridobivanje ustrezne projektne in tehnične dokumentacije za potrebe pridobitve gradbenega dovoljenja ter izdelava projektne dokumentacije PZI za vse ureditve. Aktivnosti za projekt HE Mokrice so se pričele že v letu 2018. V juniju 2020 je družba INFRA, d. o. o., skupaj s podjetjem HESS, d. o. o., vložila vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja. Decembra 2020 je Vlada Republike Slovenije izdala Odločbo o prevladi javne koristi energetike – obnovljivih virov energije nad javno koristjo ohranjanja narave v zvezi z integralnim postopkom izdaje gradbenega dovoljenja za objekt Hidroelektrarne Mokrice. Po več letih nasprotovanj gradnji je Društvu za proučevanje rib RS (DPRS) uspelo s tožbo na Upravnem sodišču RS doseči, da je bila Odločba o prevladi javne koristi vrnjena Vladi RS v ponovni postopek. Zato je MNVP 15. junija 2023 prekinilo integralni postopek izdaje gradbenega dovoljenja za HE Mokrice – Energetske in infrastrukturne ureditve do odločitve o predhodnem vprašanju prevlade javne koristi. Zaradi terminskih zamud je v pripravi novelacija krovnih dokumentov, Programa izvedbe infrastrukturnih ureditev in Investicijskega programa za HE Mokrice.

Družba ni profitno naravnana, zato se z letnimi načrti upravljanja zanjo ne določajo posebni ciljni finančni kazalniki, finančno in drugo poslovanje pa se tekoče spremlja.

Komentar poslovanja

Poslovanje družbe je bilo v letu 2023 usmerjeno v znižanje stroškov poslovanja in odprodajo njenih sredstev. Družba nepremičnine, ki jih ima v lasti, prodaja s strokovno pomočjo sektorjev za upravljanje nepremičnin v SDH, ostala sredstva prodaja direktor družbe. Aktivnosti upravljanja družbe so tako usmerjene k poplačilu upnika in prenehanju družbe v letu 2024.

ISTRABENZ TURIZEM, D. D.

(Turizem)

Istrabenz Turizem, d. d. (IBT ali družba), opravlja dejavnost hotelirstva, zdraviliško – wellness – in kongresno dejavnost ter se na trgu predstavlja z blagovno znamko LifeClass. Družba upravlja šest hotelov, od katerih je eden petzvedičen, dva sta štiriz-

vezdnična superior in trije štirizvezdični ter skupaj razpolaga s 778 sobami. Poleg tega upravlja še Terme Portorož, kongresni center s sedmimi dvoranami, ki sprejmejo do 1000 gostov, center tajskih masaž in plažo Meduza.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	4,35	0,47
EBITDA marža (v %)	15,86	13,46
Neto finančni dolg/EBITDA	0,85	2,27
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	8,93	13,00
Kratkoročni koeficient	3,44	2,65
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	45.349	43.140
Razmerje med dolgom in kapitalom (D/E)	0,48	0,52
Obrestno kritje (EBITDA/obresti)	7,42	6,75

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 realizirala višje prihodke od prodaje kot v letu 2022. Čisti dobiček leta 2023 je znašal 1,8 mio EUR oz. za 11 % manj kot v letu 2022 zaradi rasti stroškov (višji stroški materiala in stroški dela), slabih vremenskih razmer v poletnih mesecih (občutno odstopanje v juliju in avgustu 2023) in odsotnosti enkratnih dogodkov, ki so v letu 2022 pozitivno vplivali na končni rezultat. Del leta 2023 je bil zaprt hotel Riviera (prve

tri meseca leta 2023 in od novembra 2023 zaradi prenove). Zasedenost kapacitet družbe je v letu 2023 znašala 60,8 %. Družba je v letu 2023 izvedla za 2,8 mio EUR investicij (načrtovano jih je bilo 7,9 mio EUR, vendar se je časovnica obnove hotela Riviera nekoliko zamaknila). Načrtovane cilje in cilje iz LNU 2023 je družba dosegla, z izjemo capexa, ki je bil delno zamaknjen v leto 2024.

JAVNO PODJETJE URADNI LIST REPUBLIKE SLOVENIJE, D. O. O.

(Gospodarske javne službe)

Družba Uradni list Republike Slovenije, d. o. o. (družba ali Uradni list), opravlja dejavnosti GJS,¹¹ ki so natančno opredeljene z zakonom in obsegajo zalaganje, objavo in vzdrževanje elektronske oblike Uradnega lista RS, upravljalne naloge, povezane z delovanjem pravnoinformacijskega sistema v delu razvoja in vzdrževanja Registra predpisov samoupravnih lokalnih skupnosti (RPLS) ter upravljanje in razvijanje Portala e-Revizija in Portala javnih naročil, ki je postal GJS v letu 2010.

Tržne dejavnosti obsegajo prodajo tiskane izdaje uradnega glasila, portalno storitev UL info tok za potrebe obveščanja naročnikov s področja zakonodaje, predpisov in javnih naročil, organizacijo različnih izobraževalnih dogodkov v obliki delavnic, seminarjev in kongresov ter zalaganje, izdajo in prodajo knjig in ostale pravne literature.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	7,55	2,14
EBITDA marža (v %)	15,76	8,65
Finančni vzvod	1,14	1,15
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	60.359	52.041
Strateški tip		
Zagotavljanje dostopnosti 24/7 do uradne elektronske verzije uradnega glasila ter ustrezno delovanje in dostopnost portalov	0	manj kot 9 ur izpada/letno
Reševanje zahtevkov strank, ki uporabljajo storitve GJS (državni organi, občine, posamezniki idr.)	0	manj kot 5 pritožb/letno
Doseganje čistega poslovnega izida segmenta netržne dejavnosti (v EUR)	-42.883	12.000

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 iz naslova GJS ustvarila 43 % prihodkov, preostalih 57 % prihodkov pa je ustvarila iz naslova tržne dejavnosti, v kateri je bila večina prihodkov realizirana na področju seminarske dejavnosti. Na višino prihodkov tržne dejavnosti je pomembno vplivala tudi prodaja poslovno nepotrebnega premoženja, s čimer je družba nadomestila izpad prihodkov iz naslova financiranja registra lokalnih predpisov, objav uradne-

ga glasila in zamud pri izdaji prve knjige obligacijskega zakonika. Celotni prihodki od prodaje družbe so bili realizirani v višini 2,7 mio EUR, EBITDA v višini 422 tisoč EUR, ki je za 50 % višji kot v letu 2022. Družba je zaradi uspešne prodaje poslovno nepotrebnega premoženja realizirala dobiček v višini 266 tisoč EUR in zato preseгла merila uspešnosti iz LNU 2023, medtem ko je v segmentu netržne dejavnosti izkazala izgubo.

KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, D. O. O.

(Promet, transport in infrastruktura)

Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o. (KZPS ali družba), je bila ustanovljena leta 2004 na podlagi Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa. Družba ima status javnega podjetja, saj kot svojo osnovno dejavnost izvaja obvezno gospodarsko javno službo. Glavne dejavnosti družbe so varno, kakovostno in učinkovito vodenje in kontrola zračne-

ga prometa v vseh fazah leta ter varen potek prometa na treh javnih letališčih in na vojaško-civilnem letališču, skrbi pa tudi za uvedbo ter vzdrževanje sistemov in naprav za vodenje in kontrolo zračnega prometa.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	45,00	25,42
EBITDA marža (v %)	16,79	14,05
Finančni vzvod	2,95	3,29
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	171.061	139.713
Stroški dela na zaposlenega (v EUR)	127.566	112.386

¹¹ GJS – gospodarska javna služba.

Strateški tip		
Varnost		
Učinkovitost upravljanja varnosti (EoS)	C	C
Zmogljivost		
Povprečna preletna zamuda upravljanja pretoka zračnega prometa (ATFM) na let	0,00	0,09
Okolje		
Povprečna horizontalna preletna učinkovitost leta za dejansko pot leta	1,73	1,55

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 poslovala uspešno, preseгла načrt za leto 2023 in realizirala rekordne rezultate, na kar je predvsem vplivalo okrevanje letalskega prometa na območju kontrole zračnega prometa Slovenije. Prihodki od prodaje so znašali 49 mio EUR, kar je za 20 % več kot v letu 2022 in za 17 % več kot v predkronskem letu 2019, od tega največji delež (90 %) predstavljajo prihodki iz naslova pristojbin na zračnih poteh, ki so se v letu 2023 povečali za 22 % glede na leto 2022. Prihodki iz naslova terminalnih pristojbin obsegajo 6 % v strukturi prihodkov od prodaje, v letu 2023 pa so se povečali za 6 % glede na leto 2022. Čisti poslovni izid družbe je znašal 4,7 mio EUR, kar je za 68 % več kot v letu 2022 in za 1 % več kot v letu 2019. Primerjava ključnih finančnih kategorij in iz njih izhajajočih kazalnikov kaže, da je družba po okrevanju v letu 2023 v primerjavi s predkronskim obdobjem poslovala z višjimi stroški poslovanja kot v letu 2019. Pristojbine na zračnih poteh in terminalu plačujejo letalski prevozniki, višina pristojbine pa je odvisna od števila načrtovanih preletov ter priletov in odletov in predvidene inflacije oz. realiziranih preletov ter priletov in odletov in dejanske inflacije. Navedeni usklajevalni mehanizem ima za posle-

KOPP, D. O. O.

(Promet)

Javno podjetje Koprška pristaniška pilotaža, d. o. o. (KOPP ali družba), je bilo ustanovljeno 20. februarja 2020 z namenom izvajanja gospodarske javne službe (GJS) pomorske pilotaže na področju pomorskih dejavnosti koprškega tovrnega pristanišča. Svojo dejavnost je pričelo opravljati 10. maja 2020. Pomorska pilotaža je temeljni atribut varnosti plovbe, je dejavnost v pomorski navtični stroki, ki zahteva najvišjo stopnjo strokovnosti in zajema skupek strokovnih nasvetov, ki jih pomorski pilot daje poveljniku ladje glede vodenja ladje z namenom, da ladja varno pluje po pristaniščih in drugih območjih teritorialnega morja in notranjih morskih voda.

dico, da se družba v posameznem letu sooča z razliko v višini prihodkov bodisi v obliki presežka ali primanjkljaja. Razlika iz posameznega leta se upošteva pri določitvi cene čez dve leti.

Odlično poslovanje je vplivalo tudi na krepitev vrednosti kapitala, ki se je v primerjavi z letom 2022 povečal za 50 %.

Na izredno visok ROE vplivata tako višji rezultat zaradi vpliva usklajevalnega mehanizma kakor tudi relativno nizka vrednost kapitala v strukturi virov financiranja, potem ko je bilo treba izgubo iz let 2020 in 2021 pokrivati iz prenesenih dobičkov in drugih rezerv iz dobička.

Družba je v letu 2023, ki je četrto leto tretjega referenčnega obdobja spremljanja vseevropskih ciljev uspešnosti med letoma 2020 in 2024, dosegla ciljno vrednost strateškega kazalnika učinkovitost upravljanja varnosti in preseгла ciljno vrednost kazalnika zamude. Na področju okolja družba ciljne vrednosti strateškega kazalnika ni dosegla, pri čemer je doseganje cilja v veliki meri odvisno od uporabnikov storitev in dejavnikov, ki vplivajo na odločitve o izbiri najkrajše možne poti, med katerimi je bil za preteklo sezono pomemben dejavnik vreme.

Družba izvaja GJS neprekinjeno, 24 ur na dan, vsak dan v letu. Pogoje za zagotavljanje in uporabo storitev GJS in način oblikovanja cene storitve določa Uredba o obliki in načinu izvajanja GJS pomorske pilotaže (uredba). Skladno z uredbo sprejme ceno za storitev pomorske pilotaže izvajalec po predhodnem soglasju Vlade RS (9. in 10. člen uredbe).

Družba opravlja izključno GJS, v skladu z določili Pogodbe o izvajanju GJS pomorske pilotaže, uredbe, Pravilnika o pomorski pilotaži in Pomorskega zakonika.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	1,39	0,02
EBITDA marža (v %)	3,37	5,71
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	76.194	73.215
Število zaposlenih konec leta	28,00	27,00
Strateški tip		
Neprekinjeno izvajanje dejavnost		
Neprekinjeno izvajanje dejavnosti (ur/dni)	24,00	24,00
Varnost poslovanja		
Vlaganja v opremo za varno in kvalitetno izvedbo storitve (v EUR)	8.929	14.430
Število nesreč	0,00	0,00
Vlaganje v znanje		
Število izobraževalnih ur	618	500

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba KOPP je poslovno leto 2023 zaključila uspešno. V letu 2023 je opravila 1690 manevrov pilotaže ob prihodu ladij, 1687 manevrov pilotaže ob odhodu ladij ter 71 manevrov pilotaže ob premikih ladij. Skupaj je bilo opravljenih 3448 manevrov, kar je za 1 % manj kot v predhodnem letu.

Družba je v poslovnem letu 2023 ustvarila 2,464 mio EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je na približno enaki ravni kot v predhodnem letu. Operativni denarni tok iz poslovanja (EBITDA) je v poslovnem letu 2023 znašal 83,1 tisoč EUR (za 36 % nižji kot v letu 2022), ob tem je družba ustvarila negativni izid iz poslovanja v višini -35,0 tisoč EUR (v letu 2022 je bil pozitiven v višini 13,9 tisoč EUR). Poslovanje družbe je bilo obremenjeno z višjimi stroški zaradi dviga cen materiala in višjimi stroški storitev ter rezervacijami za sodne spore. Družba je leto 2023 zaključila

KOTO, D. O. O.

(Splošni gospodarski sektor)

Koto, d. o. o. (Koto ali družba), je proizvodno in trgovsko podjetje, katerega glavni dejavnosti sta zagotavljanje celovitih rešitev pri prevzemu in predelavi vseh vrst živalskih stranskih proizvodov ter zbiranje živalskih kož. Poslovanje pomembno dopolnjujejo storitve prevzema in predelave muljev iz komunalnih in industrijskih čistilnih naprav ter zbiranje in predelava od-

z 2.530 EUR čistega dobička (povečanje za 75 % glede na leto 2022), zaradi visokih drugih prihodkov, med katere sodijo povrnjeni sodni stroški za dobljene tožbe, vračilo davka od dohodka pravnih oseb in odškodnina zavarovalnice.

Na pobudo družbe je Vlada Republike Slovenije konec leta 2023 sprejela sklep o soglasju k Spremembam in dopolnitvam Cene za storitev pomorske pilotaže, ki velja od 1. januarja 2024.

Ker gre za opravljanje gospodarske javne službe je poslovanje družbe KOPP precej regulirano. V uredbi je, poleg načina določanja cene, določen tudi primeren donos, kar je upoštevano pri postavljanju ekonomskih ciljev v LNU. Družba je dosegla večino strateških ciljev, opredeljenih v LNU, izjema so vlaganja v opremo za varno in kvalitetno izvedbo storitev, ki zaostajajo za 38 % od pričakovanega cilja v LNU.

padkov, ki so primerni za predelavo v lastni bioplinski napravi. Družba s svojimi rešitvami nudi pomembno podporo slovenski živilskopredelovalni industriji in komunalnemu gospodarstvu, poleg tega igra pomembno vlogo pri zagotavljanju varovanja zdravja ljudi in živali, s svojo vizijo, poslanstvom in storitvami pa prispeva tudi k trajnostnemu razvoju. Družba ima sklen-

jeno desetletno koncesijsko pogodbo za zbiranje, obdelavo in uničevanje živalskih stranskih proizvodov kategorij in 2 z veljavnostjo do 30. junija 2032. Družba ima tudi manjšo odvisno

družbo Koto trade, d. o. o., katere dejavnost je posredovanje pri čezmejnem premeščanju odpadkov.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	3,24	3,97
EBITDA marža (v %)	10,35	10,96
Neto finančni dolg / EBITDA	1,60	2,70
Stopnja lastniškosti financiranja (v %)	64,43	57,65
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	60.179	58.742

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 poslovala slabše kot v letu 2022 zaradi bistveno spremenjenih tržnih razmer. Na slabše poslovanje sta vplivala padec cen ključnih produktov in manj klanja v slovenskih klavnicah, kar posledično vodi v manjše proizvedene količine. Družba je 59 % celotne prodaje realizirala na trgih EU.

Čisti prihodki od prodaje leta 2023 znašajo 27,3 mio EUR in so v primerjavi z letom 2022 nižji za 13 %, čisti dobiček leta 2023 pa znaša 677 tisoč EUR in je za 85 % nižji od ustvarjenega čistega dobička v letu 2022. Družba je za investicije v letu 2023 namenila 3,2 mio EUR, največ investicij je bilo usmerjenih v posodobitev proizvodno-tehnoloških procesov. Ekonomska merila v LNU 2023 so bila dosežena.

LOTERIJA SLOVENIJE, D. D., LJUBLJANA

(Igralništvo)

Loterija Slovenije, d. d. (Loterija ali družba), prireja klasične igre na srečo. V skladu z Zakonom o igrah na srečo lahko igre na srečo prireja le delniška družba, ki ima sedež na območju Slovenije in pridobi koncesijo, ki jo podeli Vlada RS. Prireditelj plačuje koncesijsko dajatev, njeno višino pa določi Vlada RS. Z vidika Strategije upravljanja je Loterija strateška naložba, ki skrbi za družbeno odgovorno prirejanje loterijskih iger ter sofinanciranje invalidskih, humanitarnih in športnih organizacij. V letu 2023 je družba prirejala štiri igre tipa loto, in sicer Loto, Eurojackpot, Joker in Vikinglotto, dve igri z dnevnim žrebanjem, in sicer 3x3 plus 6 in TikiTaka, in več drugih iger, združenih pod enotno tržno znamko srečka, in več spletnih iger ter izdajala klasične srečke.

Družba v povprečju med 55 in 60 % čistih prihodkov od prodaje iger na srečo nameni izplačilu dobitkov igralcem, pribl. 20 % pa izplačilu koncesijske dajatve, ki je v celoti namenjena Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) in Fundaciji za financiranje športnih organizacij (FŠO). Iz naslova prirejanja iger na srečo plačuje tudi 5-odstotni davek od iger na srečo in od leta 2013 tudi 10-odstotni davek od srečk. Oba davka v celoti pripadata proračunu RS in znižujeta čiste prihodke od prodaje iger na srečo.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	29,01	25,10
EBITDA marža (v %)	7,67	7,37
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	223.433	207.000
Strateški tip		
Vrednost koncesijske dajatve	20.872.111	19.510.000

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 poslovala zelo uspešno ter preseгла načrtovane prihodke in načrtovan čisti dobiček. Prihodki od prodaje po plačanih davkih od srečk in iger na srečo so znašali 109,3 mio EUR, kar je za 6 % več od načrtovane vrednosti in za 2 % več od doseženih prihodkov od prodaje v letu 2022. Čisti dobiček v višini 6,1 mio EUR za 17 % presega načrt in je

za 3 % nižji od čistega dobička v letu 2022. Na prodajo iger močno vplivata višina skladov in pogostost izžrebanih glavnih dobitkov. Največ prometa je družba ustvarila z igrama Loto in Eurojackpot, prva v skupni prodaji družbe obsega 32 druga pa 40 %. Družba je v celoti izpolnila postavljena pričakovanja v LNU 2023 in preseгла načrtovane vrednosti ekonomskih in strateških kazalnikov.

MK ZALOŽBA, D. D.

(Proizvodni sektor)

Skupina Mladinska knjiga (Skupina MK) je eden pomembnejših založnikov in knjigotržcev v regiji jugovzhodne Evrope. Svoje družbe ima v petih državah, v Sloveniji, Hrvaški, Srbiji, Bosni in Hercegovini ter Makedoniji. Obvladujoča družba Skupine MK je Mladinska knjiga Založba, d. d. (MK Založba ali družba), odvisne družbe pa so Mladinska knjiga Trgovina, Cankarjeva Založba, Grafika Soča, Mozaik knjiga Zagreb, Mladinska knjiga Sarajevo, Mladinska knjiga Beograd in Mladinska knjiga Skopje. V vseh

odvisnih družbah ima MK Založba 100-odstotni lastniški delež. Glavne dejavnosti Skupine MK so založništvo, knjigotrštvo, trgovina s papirniškimi, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami ter tiskarske storitve. Skupina MK ima več kot petdeset knjigarn v vseh pomembnejših slovenskih mestih in s svojim delovanjem omogoča ohranjanje dostopnosti knjige v slovenskem prostoru.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	4,14	5,60
EBITDA marža (v %)	7,23	7,40
Kratkoročni koeficient	2,14	2,10
Razmerje med dolgom in kapitalom (D/E)	0,20	0,10
Obrestno kritje (EBITDA/obresti)	22,91	20,00
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	2,49	2,50
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	39.568	39.000

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina MK je v letu 2023 dosegla 75,5 mio EUR prihodkov iz prodaje, kar je za 4 % manj kot načrtovano in približno za 1 % manj kot v letu 2022. Nižji prihodki od prodaje so posledica manjše prodaje tujih revij, učbenikov in papirništva ter manjše prodaje domačim založnikom. Dobiček iz poslovanja je znašal 2,074 mio EUR, kar je za 7 % več kot načrtovano in za 4 % več kot v letu 2022. Višji dobiček od načrtovanega je posledica višjih stopenj razlik v ceni (RVC) in višjih drugih poslovnih prihodkov (subvencije za elektriko, znižanje rezervacij, odpis zastaranih obveznosti). Čisti poslovni izid obračunskega obdobja je znašal 1,657 mio EUR, kar je za 1 % manj kot načrtovano in za 11 % več kot leta 2022. Kazalnika ROE in EBITDA marža sicer nista

MLM, D. D.

(Proizvodni sektor)

Družba MLM, d. d. (MLM ali družba), je proizvodno podjetje, katerega glavna dejavnost je izdelava aluminijastih tlačnih ulitkov z mehansko obdelavo, izdelava kovanih polizdelkov/ izdelkov in izdelava orodij. Proizvodnja v celoti poteka v Mariboru in je organizirana v treh ključnih programih, in sicer (i) tlačna livarna z mehansko obdelavo oz. Alutec (70 % prodaje v letu 2021), (ii) kovačnica (26 % prodaje v letu 2021) in (iii) orodjarna (3 % prodaje v letu 2021). MLM ima vzpostavljeno bazo kupcev, ki jo sestavljajo večji svetovni proizvajalci (OEM) in dobavitelji prvega reda (Tier1) v avtomobilski industriji; ostali kupci so predvsem iz elektroindustrije in sanitarne industrije, družba pa poskuša prodreti tudi v letalsko in vojaško industrijo.

Proizvodnja je podvržena visokim standardom v avtomobilski industriji, družba je v letu 2021 pridobila certifikat za letalsko industrijo (AS/EN 9100). Družba ponuja svojim kupcem celovito rešitev (one stop shop), tako na področju orodjarne (od načrtovanja orodij do serijske proizvodnje) kot tudi na področju aluminijastih tlačnih ulitkov (od koncepta preko prototipa do serijskega izdelka). Vse potrebne operacije potekajo znotraj družbe (izdelava orodij, taljenje, visokotlačno litje, površinska, toplotna in mehanska obdelava izdelkov, sestava različnih komponent). MLM ima 100-odstotni delež v družbi MLM Alutec, d. o. o. BIH (insolventna družba v mirovanju), in 5-odstotni delež v družbi SiEVA, d. o. o.

bila dosežena, sta pa višja kot v letu 2022. Ostali kazalniki so dosegli ali presegle ciljne vrednosti LNU 2023. Razvojni projekti Skupine MK v letu 2023 so bili povezani z digitalizacijo in optimizacijo procesov, izboljšanjem izkušnje stranke, utrjevanjem povezovalne kulture ene Mladinske knjige (začel je delovati projekt enotne prodaje) ter graditvijo skupnosti uporabnikov in ustvarjalcev. Skupina je prenovila spletno trgovino in CRM (sistem, s katerim se upravljajo odnosi in stiki s strankami) za fizične kupce. Poleg knjižnih izdaj v tiskani obliki je nadaljevala produkcijo e-knjig in zvočnic, ki so na voljo uporabnikom naročniške platforme Mladinska knjiga Plus in kupcem v spletni trgovini Emka.

SDH je v letu 2023 nadaljeval iskanje strateškega partnerja za družbo MLM. Dva zainteresirana investitorja sta bila pripravljena družbo prevzeti za 1 EUR ob pogoju več milijonske nepovratne državne pomoči, ki je zaradi pravil EU prepovedana. Zato se je postopek prodaje konec leta 2023 zaključil brez izbora ponudnika. SDH je konec leta 2023 objavil še javno zbiranje ponudb za nakup deleža v družbi MLM, d. d., in za zagotovitev finančnih sredstev družbi. Tudi ta postopek se je neuspešno zaključil konec prvega kvartala leta 2024. Zaradi slabe likvidnostne situacije in po potrditvi nadzornega sveta Načrta finančnega prestrukturiranja je SDH odobril moratorij na plačilo glavnice in obresti. SDH je na skupščini podprl predlog uprave in nadzornega sveta družbe za izvedbo poenostavljenega znižanja osnovnega kapitala za pokrivanje izgub v preteklih letih z namenom zagotavljanja kapitalske ustreznosti družbe, junija 2024 pa je skupaj z dvema komercialnima bankama družbi odobril kratkoročni moratorij na odplačilo dolga. Kljub vsem izvedenim ukrepom s strani SDH, družba ni uspela zagotoviti vzdržnega poslovanja, zato je konec avgusta 2024 vložila predlog za začetek stečajnega postopka nad družbo. Sklep o začetku stečajnega postopka je bil izdan 30. avgusta 2024.

PS ZA AVTO, D. O. O., LJUBLJANA

(Splošni gospodarski sektor)

Družba PS za avto, d. o. o., Ljubljana (družba), se ukvarja z naložbeno dejavnostjo. Njene aktivnosti so usmerjene k zaključku denacionalizacijskega postopka in ostalih odprtih sodnih postopkov, unovčevanju terjatev in poplačilu obveznosti. Družba prihodke ustvarja predvsem z upravljanjem lastnega premoženja, ki obsega nepremičnine in finančne naložbe. Družba nima zaposlenih. Poleg SDH, ki ima 90-odstotni lastniški delež, je lastnik tudi KAD z 10-odstotnim lastniškim deležem.

POMGRAD – VGP, D. D.

Družba Pomgrad VGP, d. d. (Pomgrad VGP ali družba), izvaja vodnogospodarska dela na območju reke Mure v skladu z dodeljeno koncesijo za obdobje 2019–2026. Opravlja tudi druge storitve za druge družbe v sklopu Skupine Pomgrad, zlasti za

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba za leto 2023 izkazuje bilančni dobiček v znesku 157.027 EUR, čisti dobiček pa znaša 165.291 EUR. V letu 2023 je družba realizirala prihodke od najemnin v višini 368.889 EUR, ki so za 19 % višji kot leto prej in za 5 % presegajo načrt, ter 36.068 EUR finančnih prihodkov, ki so se povečali za 9 % glede na leto 2022 in so prav tako presegle načrt. Nad vrednostjo iz leta 2022 sta bila tudi dobiček iz poslovanja v višini 146.272 EUR in EBITDA, ki je znašal 197.656 EUR. Družba za doseg ciljev izvaja ukrepe skladno s pričakovanji in zahtevami SDH. Na njen rezultat iz poslovanja in finančne kazalnike negativno vpliva visok strošek nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča.

družbi Pomgrad – CP, d. d., in Pomgrad, d. d., vse z namenom optimizacije delovne zasedenosti zaposlenih in strojne opreme. Družba izvaja tudi melioracijska dela v kmetijstvu, zagatničarstvo in druga dela s področja nizkih gradenj.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	9,34	1,95
EBITDA marža (v %)	7,68	9,80
Finančni vzvod	1,57	1,22
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	49.847	35.415

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 realizirala čiste prihodke od prodaje v višini 6 mio EUR, kar je za 14,6 % več kot v letu 2022 in za 165 % več od načrtovane vrednosti. Čisti dobiček za leto 2023 znaša 384,9 tisoč EUR in je za 59 % višji od čistega dobička v letu 2022 in za 250 % višji od načrtovane vrednosti. V letu 2023 je bilo nadpovprečno veliko vremenskih ujm, ki so povzročile ogromno

škode. Država je povečala obseg interventnih in sanacijskih del, kar je vodilo v večji obseg dela za družbo, čeprav območje, ki ga pokriva družba, ne spada med najbolj prizadeta v Sloveniji. Družba je presegle načrtovane kazalnike v LNU 2023, odstopanje je le pri EBITDA marži.

RŽV, JAVNO PODJETJE ZA ZAPIRANJE RUDNIKA URANA, D. O. O.

(Energetika)

Družba po prenehanju pridobivanja uranove rude in proizvodnje uranovega koncentrata opravlja naslednje naloge: (i) načrtovanje in izvedbo zaprtja objektov rudnika, (ii) načrtovanje in izvedbo trajnega zavarovanja okolja pred posledicami izkoriščanja uranove rude, (iii) izvajanje nadzora nad vplivi na okolje in na ljudi ter (iv) izvajanje upravljanja saniranih objektov.

Trajna ureditev podzemnih objektov je bila končana leta 2006, ureditev odlagališča Jazbec pa leta 2008.

Komentar poslovanja v letu 2023

Odlagališča rudarske jalovine Jazbec od leta 2016 ne upravlja več RŽV, temveč je preneseno na Agencijo za radioaktivne odpadke (ARAO). V letu 2023 se je nadaljevalo dolgoročno upravljanje, ki obsega nadzor, tekoče vzdrževanje in monitoring odlagališča hidrometalurške jalovine Boršt. Družba si prizadeva za zaključek postopkov zapiranja in prenos tega odlagališča na ARAO, kar bi omogočilo njeno likvidacijo.

SAVA, D. D.

(Finančni holdingi)

Poslovna skupina Sava (Skupina Sava) je največja slovenska turistična skupina v Sloveniji. Sestavljajo jo matična družba Sava, d. d. (Sava ali družba), in nosilna turistična družba Sava Turizem d. d. (Sava Turizem) ter družbi v mirovanju Sava Zdravstvo, d. o. o., in BLS Sinergije, d. o. o. Družba Sava Turizem je največji ponudnik turističnih storitev s kapacitetami v Alpski, Termalno Panonski in Mediteranski Sloveniji, njene destinacije Bled, Por-

Vzdrževalna dela, vzorčenja, analize in meritve so bili izvedeni v celoti. Pristojno ministrstvo je v letu 2023 financiralo stroške dolgoročnega upravljanja (prenehanje obratovanja odlagališč, monitoring, vzdrževanje, varstvo pri delu, skupne naloge) v višini 194.891 EUR, stroške dela v višini 113.533 EUR, odškodnine (nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, nadomestilo zaradi omejene rabe prostora, najemnine, odškodnine, cenitve) pa v višini 467.982 EUR. Stroški zapiralnih del v letu 2023, ki jih je financiralo pristojno ministrstvo, so znašali 766.406 EUR.

Sredstva družbe na dan 31. decembra 2023 znašajo 565.924 EUR, kapital pa 291.336 EUR. Kratkoročne poslovne obveznosti na dan 31. decembra 2023 znašajo 96.770 EUR. Dolgoročnih poslovnih obveznosti družba nima, prav tako nima finančnih obveznosti. Čisti poslovni izid za leto 2023 je negativen in znaša 73.526 EUR.

Družba ni profitno naravnana, zato v letnih načrtih upravljanja zanjo niso določeni posebni ciljni finančni kazalniki, finančno in drugo poslovanje pa se spremljata tekoče.

torož, Izola, Strunjan, Moravske Toplice, Ptuj in Radenci pa so nekateri od najbolj prepoznavnih strateških krajev v Sloveniji. Sava Turizem ima v lasti 20 hotelov, pet apartmajskih naselij, štiri kampe in dva glampinga. Kapacitete Save Turizem razpolagajo s 60 kongresnimi dvoranami, petimi vodnimi in termalnimi parki, tremi zdravstvenimi centri in enim medicinskim centrom. Skupina Sava je imela konec leta 1168 zaposlenih.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	1,73	-1,60
EBITDA marža (v %)	17,17	14,90
Neto finančni dolg/EBITDA	2,21	3,40
Skupen Rev Par (v %)	114	97,70
Stopnja izkoriščenosti kapacitet (v %)	57,73	53,10
EBITDA marža Sava Turizem (v %)	19,05	16,00
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje Sava Turizem (v %)	8,35	13,80
Dodana vrednost na zaposlenega Sava Turizem (v EUR)	52.628	43.994

Komentar poslovanja v letu 2023

Skupina Sava je v letu 2023 ustvarila za 2 % večje število nočitev kot v letu 2022. Domači gostje so predstavljali 37 % vseh gostov. Največ nočitev je bilo doseženih na segmentu individualnih gostov, ki mu sledijo segmenti skupinskih gostov in agencij, segment MICE dogodkov in zdravstva. Kljub realiziranim višjim prihodkom so doseženi rezultati Skupine Sava slabši kot v letu 2023, saj je rast stroškov preseгла rast prihodkov. Stroški energentov so se glede na leto 2022 podvojili, rast stroškov materiala in storitev pa je bila prav tako višja kot rast prihodkov. Kljub temu je skupina v letu 2023 izpolnila pričakovanja SDH in preseгла ciljne kazalnike LNU.

Sava Turizem je v letu 2023 realizirala 1.432.871 nočitev (za 2 % več kot v letu 2022), ustvarila 119,8 mio EUR prihodkov od prodaje, kar je za 13,2 mio EUR več kot v letu 2022, in dosegla EBITDA v višini 22,8 mio EUR (ta je v letu 2022 znašala 26,5 mio

STUDENTENHEIM KOROTAN GMBH

(Turizem)

Študentski dom Korotan, d. o. o. (Korotan ali družba), je organiziran kot družba z omejeno odgovornostjo (GmbH) po avstrijskem pravu, s sedežem na Dunaju, Republika Avstrija, katere edini lastnik je od leta 2009 RS. Namen družbe je pospeševanje slovenske umetnosti in kulture, izobraževanja in znanosti ter oskrbovanje študentov. Glavni stebri delovanja družbe so obratovanje študentskega doma, izvedba kulturnih dejavnosti in hotelska dejavnost. Družba ima v lasti nepremičnino, ki

EUR). Zadolženost družbe Sava Turizem je na dan 31. decembra 2023 znašala 46,2 mio EUR in se je glede na leto prej znižala za 6,3 mio EUR. Neto finančni dolg, izračunan kot razlika med finančnimi obveznostmi brez poslovnih najemov in denarnimi sredstvi ter kratkoročnimi depoziti, je dosegel vrednost 147 tisoč EUR. Sava Turizem je za investicije v letu 2023 namenila 10 mio EUR. Leto 2023 je družba zaključila z dobičkom v višini 8,2 mio EUR.

Skupina Sava je v letu 2023 dosegla prihodke od prodaje v višini 119,8 mio EUR, ki so skoraj v celoti realizirani v Savi Turizem in so bili za 11,2 % višji kot v letu 2022. EBITDA je bil realiziran v višini 22,3 mio EUR (v letu 2022 je znašal 25,3 mio EUR). Skupina Sava je v letu 2023 ustvarila dobiček v višini 2 mio EUR (v letu 2022 v višini 6,6 mio EUR). Upnika Save (KAD in SDH) sta v letu 2023 podaljšala rok zapadlosti finančnih obveznosti družbe Sava do SDH in KAD.

obsega stavbo z 2314,32 m² površine v šestih nadstropjih in na podstrešju, s pripadajočim garažnim delom, kletjo in pritličjem. Za študente je v povprečju na voljo 46 mest v desetih dvoposteljnih sobah in 26 enoposteljnih sobah. Na podlagi pogodbe o upravljanju študentski dom in hotel trenutno vodi in upravlja Mohorjeva družba v Celovcu, ki med drugim tudi zagotavlja ustrezno število osebja

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	-7,72	-6,30
EBITDA marža (v %)	0,33	20,20

Komentar poslovanja v letu 2023

Čisti prihodki od prodaje so po oceni v letu 2023 dosegli 779 tisoč EUR, od katerih je bilo 590 tisoč EUR ustvarjenih s hotelsko dejavnostjo. Višja realizacija glede na leto 2022 je bila dosežena predvsem na račun višje zasedenosti in višje dosežene povprečne cene nočitve. Največji delež poslovnih stroškov so stroški storitev, ki so v letu 2023 dosegli 658 tisoč EUR in se večinoma nanašajo na stroške osebja. Družba je tudi v letu 2023 dosegla negativen izid iz poslovanja (EBIT) in negativen čisti

poslovni izid, medtem ko je bil EBITDA na račun visoke amortizacije minimalno pozitiven. Družba na dan 31. decembra 2023 izkazuje 434 tisoč EUR kratkoročnih poslovnih obveznosti, ki pa se v pretežni meri nanašajo na obveznosti plačila storitev osebja, ki ga zagotavlja Mohorjeva družba. Ciljna kazalnika nista bila dosežena, saj sta bila določena na podlagi pričakovanja deležnikov (pristojna ministrstva), da se v Korotan umesti dvojezični vrtec, in pod predpostavko, da bo družba najkasneje v začetku leta 2023 dokapitalizirana in med letom stroškovno optimizirana.

Vlada RS je 21. septembra 2023 sprejela sklep, s katerim je soglašala, da SDH izvede aktivnosti za dokapitalizacijo Korotana. Upravljavka Korotana, Mohorjeva družba, je pripravila načrt upravljanja za obdobje 2024–2029, ki ga je SDH dopolnil

SIDG, D. O. O.

(Splošni gospodarski sektor)

Družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o. (SiDG ali družba), je bila ustanovljena marca 2016 na podlagi Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti RS (ZGGLRS) kot družba v 100-lasti lasti RS. ZGGLRS med drugim ureja način gospodarjenja z gozdovi, načela in cilje gospodarjenja z gozdovi, postopke razpolaganja z državnimi gozdovi, način upravljanja državnih gozdov, letno nadomestilo, proračunski sklad za gozdove (gozdni sklad) ter druga vprašanja, povezana z gospodarjenjem z gozdovi.

Primarna dejavnost družbe je gospodarjenje z državnimi gozdovi, kar pomeni upravljanje gozdnih površin (okoli 234.000 ha gozdov) in razpolaganje z njimi ter pridobivanje gozdov. Družba spodbuja predelavo in obdelavo lesa ter razvoj domače lesne industrije, ki je njen ključni poslovni partner. Družba izvaja dela sečnje in spravila, gojitvena in varstvena dela, vzdrževalna in

s pomočjo finančnega svetovalca. Potekajo aktivnosti za zagotovitev sredstev za dokapitalizacijo družbe in sredstev za dolgoročno financiranje.

gradbena dela na gozdni infrastrukturi ter številne druge aktivnosti, ki zagotavljajo krepitev socialnih in ekoloških funkcij gozdov. SiDG ima tudi nekatera javna pooblastila, in sicer prispeva k povečanju obsega gozdov v lasti RS in ureditvi lastniških razmerij z ostalimi deležniki.

Skupino SiDG sestavljajo matična družba SiDG in odvisni družbi Snežnik, d. o. o. (Snežnik), in Sinpo, d. o. o. (Sinpo), v katerih ima SiDG 100-odstotni lastniški delež. Osnovna dejavnost družbe Snežnik je lesna predelava (proizvodnja žaganega lesa, masivnih lepljenih plošč in biomase, razrez hlodovine, lepljenje in brušenje lesa). Sinpo je bil ustanovljen za zaposlitev delavcev z zmanjšano delovno sposobnostjo (invalidsko podjetje) ter izvaja lažja gozdarska in gojitvena varstvena dela za SiDG, nekatera dela pa opravlja tudi za Snežnik.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	19,85	15,35
EBITDA marža (v %)	18,60	16,88
ROA (v %)	18,96	12,29
Finančni vzvod	1,26	1,24
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	9,53	7,08
OPEX na m3 GLS (v %)	56,92	53,57
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	104.160	82.545

Strateški tip		
Količina posekanega lesa v državnih gozdovih predstavlja letni posek gozdnega lesnega sortimenta v m3	1.117.141	1.122.770
Delež lastne proizvodnje v državnih gozdovih (v %)	19,38	20,90
Povečanje lastništva gozdov (nakup gozdov v ha/leto)	1.410	1.200
Doseganje ciljev ohranjanja narave (delež gozdov v varovanih območjih po predpisih o ohranjanju narave, ki ga družba zagotovi pri nakupu gozdov v %)	39,00	50,00
Centri za zbiranje in predelavo lesa (število vzpostavljenih regionalnih centrov)	1	1

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba SiDG je v letu 2023 poslovala uspešno. Strateški cilji za leto 2023 so bili realizirani, izvajale so se aktivnosti skladno z ZGGLRS. V letu 2023 je bil pri nakupu realiziran 39-odstotni delež gozdov v varovanih območjih (trenutni cilj je vsaj 30 %). Družba je izvedla projekte za krepitev socialnih in ekoloških funkcij gozdov (izvedba dogodkov, sadnja dreves, ureditev smerokazov, postavitve klopi, vzdrževanje stez, gnezdilnice za sove, ureditev fitnesa v naravi, vzdrževanje vodnih površin vzdrževanje grmišč itd.). Količina poseka je bila nekoliko nižja zaradi slabih vremenskih razmer v prvi polovici leta in zaradi odpravljanja posledic poplav (sanitarne sečnje) v drugi polovici leta. Obseg gojitvenih varstvenih del je bil skladen z načrtom upravljanja državnih gozdov za leto 2023 in je v letu 2023 znašal 4,2 mio EUR. V letu 2023 so vlaganja v gozdno infrastrukturo znašala 4,1 mio EUR. Družba je v gozdni sklad vplačala 16,3 mio EUR.

SIJ, D. D.

(Splošni gospodarski sektor)

Skupina SIJ je s skupno več kot 3800 zaposlenimi eden največjih slovenskih zaposlovalcev in steber slovenskega jeklarskega sektorja. Ima 33 povezanih družb, ki delujejo kot vertikalno integriran poslovni model. Zavezana je h globalnim in evropskim podnebnim ciljem in deluje po načelih krožnega gospodarstva. Skupina SIJ je aktivna na petih poslovnih področjih: (i) jeklarstvo (dve največji slovenski jeklarski podjetji SIJ Acroni in SIJ Metal Ravne predstavljata najpomembnejše poslovno področje), (ii) predelava (kjer družbe ob izkoriščanju sinergij z jeklarstvom izdelujejo jeklene izdelke, med katerimi so noži, valji in jeklene palice), (iii) obdelava jekel in distribucija (z družbami na kl-

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	-4,36	-4,80
EBITDA marža (v %)	5,65	5,70
Neto finančni dolg/EBITDA	4,19	3,60
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	6,20	5,60

V letu 2023 je družba SiDG realizirala čiste prihodke od prodaje v višini 95,2 mio EUR, kar je za 5 % več kot preteklo leto. Višji prihodki so bili ustvarjeni zaradi višjih transportnih prihodkov (prevoz lesa do kupca), medtem ko so bili prihodki od prodaje GLS nižji. V letu 2023 je bila količinska prodaja lesa zaradi slabega vremena nižja, dosežena pa je bila višja povprečna prodajna cena lesa. Poslovni odhodki so bili glede na preteklo leto za 12 % višji, kar je vplivalo na nekoliko nižjo uspešnost poslovanja, kot je bila dosežena v letu 2022 (EBITDA marža 2023: 22 %, EBITDA marža 2022: 26 %). Čisti dobiček za leto 2023 znaša 15,7 mio EUR in je za 1,2 mio EUR nižji od ustvarjenega dobička v letu 2022. Na domačem trgu je bilo prodanih 83,7 % količin (884.360 m3). Prevladuje prodaja GLS po dolgoročnih pogodbah, pri katerih imajo kupci obvezo, da celotno količino predelajo z lastnimi zmogljivostmi. Preostanek količin 172.414 m3 oziroma 16,3 % količin je družba prodala na tujem trgu, od tega 60 % po direktnih pogodbah. V večini gre za manj vreden okrogli les, ki je primeren za predelavo v lesne plošče celulozo, za katerega v domačem okolju primanjkuje predelovalcev.

jučnih trgov, ki s svojimi storitvami razvijajo stike neposredno s kupci), (iv) surovinske baze (kjer poteka zbiranje in predelava jeklenega odpadka za nadaljnjo predelavo v jeklarstvu) ter (v) upravljanje in druge storitve. Nerjavna debela pločevina, legirana orodna jekla, specialna visokotrnostna in proti obrabi odporna jekla ter neorientirana elektropločevina so ključni proizvodni programi, ki vključujejo visoko kakovostne jeklene izdelke, s katerimi skupina SIJ zaseda vodilne tržne položaje na evropskih in svetovnih nišnih jeklarskih trgih. Skupina skupaj ustvari približno 85 % prihodkov na tujih trgih, kar jo uvršča med največje slovenske izvoznike.

Komentar poslovanja v letu 2023

Poslovanje v letu 2023 je bilo bistveno slabše kot letu 2022, ko je Skupina SIJ zaradi ugodnih razmer na trgu dosegla rekordne rezultate. V letu 2023 je skupina SIJ dosegla 1,002 mrd EUR prihodkov od prodaje, kar je sicer v skladu s načrtom, vendar za 23,1 % manj kot v letu 2022. Pri tem je skupina SIJ ustvarila izgubo v vrednosti 18,8 mio EUR, saj se je v letu 2023 soočila s številnimi izzivi. V začetku leta, ko se napovedi analitikov o bistvenem znižanju povpraševanja po jeklu niso uresničile, družbam v skupini ni uspelo pravočasno prilagoditi proizvodnje. Ustvarjena izguba pa je bila predvsem posledica zaustavitve proizvodnje v SIJ Acroni in izpada prihodkov zaradi škode po poplavih. Julija 2023 je namreč v valjarni družbe SIJ Acroni zaradi strojeloma proizvodnja obstala, 1000 ljudi pa je bilo tri mesece na čakalju. Nastala je škoda v vrednosti 44 mio EUR. Dodatno je pri družbi SIJ Metal Ravne nastala škoda v poplav-

ah v vrednosti 1,7 mio EUR, izpad prihodkov pa je posledično znašal 12 mio EUR. Razlog za slabše poslovanje skupine SIJ je tudi v visokih stroških energije, ki jih ni bilo mogoče v celoti prevaliti na kupce. Dodatno je k slabemu rezultatu oziroma izgubi pripomogla slabša gospodarska situacija na trgu, kjer se čutita padec povpraševanja in recesija. Kljub vsem težavam je skupini SIJ uspelo zadržati vodilne tržne deleže na nižnjih jeklarskih trgih in izvoz zadržati na visoki ravni. Vzdrževala je tudi stabilno strukturo sredstev in virov ter oktobra uspešno zaključila prvo izdajo triletnih trajnostnih obveznic v skupni nominalni vrednosti 19 mio EUR. Vlaganjem je bilo v letu 2023 namenjenih 62,1 mio EUR, CAPEX v čistih prihodkih od prodaje je bil nekoliko višji od ciljnih vrednosti iz LNU 2023. Na zvišanje kazalnika NFD/EBITDA so vplivali vsi navedeni dejavniki pri poslovanju v letu 2023.

TERME OLIMIA, D. D., PODČETRTEK

(Turizem)

Skupino Terme Olimia sestavljata (i) matična družba Terme Olimia, d. d. (Terme Olimia ali družba), ki je ena najbolj prepoznavnih slovenskih družb v turistični dejavnosti, in (ii) odvisna družba Terme Tuhelj, d. o. o., ki opravlja dejavnost zdraviliškega in wellness turizma na Hrvaškem. Terme Olimia za opravljanje dejavnosti storitev na področju sprostitve, oddiha, zdravja, lepote in dobrega počutja razpolagajo z namestitvenimi kapacitetami Wellness hotela Sotelia (4*), Hotela Breza (4*), Aparhotela Rosa (4*), apartmajskega naselja Vas Lipa (3*),

Glamping Olimia Adria Villaga, Kampa Natura (5*) ter kopalnimi in sprostivnimi kapacitetami. Terme Tuhelj razpolagajo z namestitvenimi kapacitetami Hotela Well (4*), Hostela Vila, Kampa Vita in Glampinga Village Terme Tuhelj.

Na dan 31. decembra 2023 je bilo v družbi Terme Olimia 343 zaposlenih, to je za 34 več kot preteklo leto. V Skupini Terme Olimia je bilo na dan 31. decembra 2023 zaposlenih 525 delavcev, kar je za 25 več kot preteklo leto.

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	13,23	7,86
EBITDA marža (v %)	27,18	22,67
Neto finančni dolg/EBITDA	1,20	2,19
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	26,90	28,03
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	56.696	49.468
Rev Par Breza in Sotelia (v EUR)	122,67	114,70
Rev Par Terme Tuhelj (v EUR)	80,30	74,00
Zasedenost sob Breza in Sotelia (v %)	77,90	76,30
Zasedenost sob Terme Tuhelj (v %)	66,80	66,00

Skupina Terme Olimia je v letu 2023 dosegla rekordne rezultate. Stroški poslovanja so glede na predhodno leto narasli (stroški dela za 11 %, stroški blaga, materiala in storitev za 5 %), vendar je skupini uspelo rast stroškov prevaliti na kupce. Prihodki so bili glede na predhodno leto višji za 15 %, realiziran EBITDA je bil glede na preteklo leto višji za 39 %, realiziran dobiček pa za 97 % in je znašal 6,3 mio EUR.

THERMANA, D. D.

(Turizem)

Družba Thermana, d. d. (Thermana ali družba), deluje v dejavnostih turizma, zdravstva in oskrbe starejših ter na trgu deluje z blagovnimi znamkami: (i) Thermana Park Laško, ki obsega štirizvezdični hotel, wellness spa center in kongresni center z

Skupina je presegla vse načrtovane cilje iz LNU 2023 razen izvedenih investicij. Vrednost kazalnika neto finančni dolg/EBITDA je bistveno nižja od načrtovane, saj je zaradi visokih gradbenih cen družba investicijo v nov bazenski kompleks preložila v leto 2024. S tem se je tudi zamaknilo načrtovano zadolževanje.

desetimi dvoranami za skupno 1100 udeležencev, (ii) Zdravilišče Laško, ki obsega trizvezdični hotel, zdravstveni in wellness center, in (iii) Dom starejših Laško, s 78 sobami in 165 ležišči.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	4,18	0,50
EBITDA marža (v %)	17,64	11,81
Neto finančni dolg/EBITDA	0,67	2,40
CAPEX v čistih prihodkih od prodaje (v %)	15,07	14,00
Kratkoročni koeficient	1,31	1,29
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	42.630	34.063
Razmerje med dolgom in kapitalom (D/E)	0,35	0,44
Obrestno kritje (EBITDA/obresti)	11,25	11,86

Komentar poslovanja v letu 2023

Družbo so avgusta 2023 prizadele poplave, kar je močno vplivalo na rezultate poslovanja v letu 2023. Kljub izpadu prihodkov v avgustu in septembru je družba v letu 2023 realizirala čisti dobiček v višini 1,1 mio EUR, kar je za 50 % manj kot v letu 2022, EBITDA pa je bil realiziran v enaki višini kot leta 2022 in je znašal 5,1 mio EUR. Prihodki od prodaje so znašali 26,3 mio EUR, kar

je za slabih 6 % več kot v letu 2022. Škodo, ki je nastala zaradi poplav, je družba ocenila na 7,1 mio EUR, od tega je bilo 3,9 mio EUR škode na objektih, opremi in strojih ter 3,2 mio EUR izpada prihodkov.

Družba je presegla ključne ekonomsko-finančne cilje in vsa pričakovanja iz LNU 2023.

UNIOR, D. D., ZREČE

(Proizvodni sektor)

Družba Unior, d. d. (družba ali Unior), je mednarodno priznan razvojni partner pri proizvodnji, preoblikovanju in obdelavi kovin. S programi odkovki, ročno orodje in strojogradnja se uvršča med največja in izvozno najpomembnejša slovenska

podjetja. Skupino Unior poleg obvladujoče družbe sestavlja še 14 odvisnih in tri pridružene družbe, ki poslujejo v 13 državah po svetu in so namenjene predvsem podpori poslovanja – prodaji na tujih trgih, v nekaterih primerih pa tudi proizvodnji odkovk-

ov oziroma orodij (Kitajska, Hrvaška in Srbija). Skupina Unior je pomemben dobavitelj kupcem avtomobilske industrije, saj so glavni kupci njenih izdelkov praktično vsi največji proizvajalci osebnih in tovornih vozil.

Del skupine Unior je tudi odvisna družba Unitur, d. o. o., ki deluje na področju turizma

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	2,66	6,31
EBITDA marža (v %)	10,49	11,50
Neto finančni dolg/EBITDA	3,17	2,85
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	41.081	38.800

Komentar poslovanja v letu 2023

V letu 2023 sta skupina Unior in družba Unior nekoliko zaostajali za načrtovanimi čistimi prihodki od prodaje, bistveno pa sta odstopali od načrtovanega rezultata poslovanja, in sicer predvsem zaradi višjih stroškov financiranja. Rezultat poslovanja je zaradi višjih stroškov financiranja zaostajal tudi za rezultatom leta 2022, medtem ko sta bila v letu 2023 EBIT in EBITDA višja kot v letu 2022. Ciljni kazalniki LNU 2023 z izjemo dodane vrednosti na zaposlenega niso bili doseženi. Na nižjo uspešnost poslovanja so vplivali tudi višji stroški dela. Ti so se v primerjavi z letom 2022 povečali za 4,8 % zaradi povečanja minimalne plače in letne uskladitve plač.

V letu 2023 so v skupini Unior izvedli za 28,8 mio EUR investicij v nova osnovna sredstva, kar je za 12,4 mio EUR več kot leto prej, od tega v kovinski dejavnosti 14,5 mio EUR, v turistični dejavnosti pa 14,3 mio EUR.

Finančne obveznosti skupine Unior so na dan 31. decembra 2023 znašale 121,6 mio EUR. Potekajo prodajni postopki odvisnih družb Unitur, d. o. o., Unior Components, d. o. o., iz Kragujevca in deleža v družbi Štore Steel, d. o. o. Te družbe niso neposredno povezane z osrednjimi dejavnostmi družbe, z njihovo prodajo pa bo Unior zmanjšal zadolženost in povečal sposobnost financiranja novih razvojnih projektov in poslovnih priložnosti.

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE DRAVA, D. O. O., PTUJ

(Gospodarska javna služba)

Družba Vodnogospodarsko podjetje DRAVA Ptuj, d. o. o. (v nadaljevanju: VGP Drava ali družba), je specializirana za opravljanje javne vodnogospodarske službe in izvaja dela na podlagi dodeljene koncesije za obdobje 2019–2026. VGP Drava ima koncesijo za dve območji, za reko Dravo in za povodje jadranskih rek z morjem ter za izvajanje del in storitev čiščenja gladine celinskih voda, preprečevanja onesnaženja vodnih in priobalnih zemljišč celinskih voda ter obalne linije morja iz okvira javne službe zaradi naravnih in drugih nesreč. Družba opravlja tudi

številne druge dejavnosti, med katere spadajo gradnja vodnogospodarskih objektov, gradnja objektov komunalne hidrotehnike, gradnja objektov varstva okolja, gradnja geotehničnih objektov in gradnja namakalnih sistemov za naročnike. Vse te raznolike dejavnosti omogočajo naročnikom celovite rešitve, družbi pa možnost pridobivanja prihodkov iz tržne dejavnosti, lažje prilagajanje gospodarskim razmeram in tudi pridobivanje projektov na tujih trgih.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	29,50	18,00
EBITDA marža (v %)	8,46	6,77
Finančni vzvod	2,96	1,96
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	71.432	50.491

Komentar poslovanja v letu 2023

Družba je v letu 2023 poslovala zelo uspešno in dosegla čiste poslovne prihodke v vrednosti 34,4 mio EUR, kar je za 46,8 % več kot v letu 2022 in za 41,6 % več od načrtovanih prihodkov. Čisti dobiček za leto 2023 znaša 1,9 mio EUR in je za 60 % višji od čistega dobička preteklega leta. V letu 2023 je bilo nadpovprečno število vremenskih ujm, ki so povzročile ogromno škode. Država je povečala obseg interventnih in sanacijskih del, med najbolj prizadeta območja v Sloveniji spada ravno ob-

močje, ki ga pokriva družba. Iz tega naslova je bil obseg del bistveno večji od običajnega, kar je vplivalo na povečanje prihodkov. Družba je finančno stabilna, visoko likvidna in je v letu 2023 povečala obseg denarnih sredstev na računu; sredstva bo uporabila tudi za investicije in za zagon obsežnejših del tudi na tujih trgih. Družba je v letu 2023 preseгла vrednosti vseh kazalnikov LNU 2023.

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE NOVO MESTO, D. D.

(Gospodarska javna služba)

Družba Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto, d. d. (VGP NM ali družba), izvaja vodnogospodarska dela na območju spodnje Save v skladu z dodeljeno koncesijo za obdobje 2019–2026.

Druge prihodke družba pridobiva na trgu z delom na infrastrukturnih objektih s področja gradbeništva – nizke gradnje.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	9,59	9,11
EBITDA marža (v %)	15,43	16,39
Finančni vzvod	1,20	1,23
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	52.695	41.995

Komentar poslovanja v letu 2023

V letu 2023 je družba realizirala prihodke od prodaje v višini 4,6 mio EUR, kar je za 1,5 % več kot v letu 2022. Čisti dobiček leta 2023 je znašal 458 tisoč EUR in je za 1 % nižji od čistega dobička preteklega leta zaradi nekoliko višjih stroškov. V letu 2023 je bilo nadpovprečno veliko vremenskih ujm, ki so povzročile ogromno škode. Država je povečala obseg interventnih in sanacijskih del,

območje, ki ga pokriva družba, ni bilo tako prizadeto kot nekatera druga območja v Sloveniji, zato ni velikega povečanja pri prihodkih družbe. Za investicije v osnovna sredstva, predvsem v strojni park, je bilo v letu 2023 namenjenih 100 tisoč EUR. Družba je finančno stabilna in visoko likvidna. Dosežene vrednosti ekonomskih kazalnikov v letu 2023 so presegle vrednosti LNU 2023, manjše odstopanje je le pri EBITDA marži.

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE, D. D., KRANJ

(Gospodarska javna služba)

Glavna dejavnost družbe VGP, d. d. (VGP ali družba), je spremljanje in urejanje vodnega režima ter vzdrževanje vodnogospodarskih objektov in naprav. Družba je bila specializirana za opravljanje javne vodnogospodarske službe za območje zgornje Save s pritoki, vendar ji nove koncesije za obdobje 2019–2026

ni uspelo pridobiti. Z novim koncesionarjem na tem področju ji ni uspelo vzpostaviti sodelovanja, sodeluje pa kot podizvajalka s koncesionarjem VGP Drava Ptuj, d. o. o. To sodelovanje je za družbo strateškega pomena. Družba je usposobljena tudi za izvajanje del s področja nizkih gradenj.

MERILA ZA MERJENJE USPEŠNOSTI POSLOVANJA DRUŽB S KAPITALSKO NALOŽBO DRŽAVE

Merilo	Realizacija	2023 LNU
Ekonomski tip		
ROE (v %)	8,42	4,77
EBITDA marža (v %)	8,89	5,50
Finančni vzvod	1,69	1,51
Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)	44.455	37.130

Komentar poslovanja v letu 2023

Na prihodke in poslovni uspeh od leta 2020 pomembno vpliva, da družba nima koncesije za izvajanje vodnogospodarskih del. Prihodki iz naslova izvajanja koncesijske dejavnosti so namreč v povprečju predstavljali 60 % vseh prihodkov. Družba si prizadeva nadomestiti izpad prihodkov v drugih tržnih dejavnostih, aktivnejša je pri pripravi in oddaji ponudb na portalu javnih naročil in pri marketingu na širšem vplivnem območju.

V letu 2023 je družba uspešno pridobila in izvajala pretežno vodarska dela, ki jih je pridobila na trgu neposredno z javnimi naročili ali kot podizvajalec. Prihodki, EBITDA in čisti dobiček so presegle načrtovane vrednosti, ciljni kazalniki v LNU 2023 so bili preseženi. Prihodki zaradi visoke konkurence na trgu niso dosegli prihodkov leta 2022. Prihodki v letu 2023 so znašali 4,3 mio EUR in so bili za 19 % nižji kot v letu 2022. Družba je v letu 2023 poslovala z dobičkom v višini 153 tisoč EUR. Družbi je konec leta 2021 potekla koncesija za kamnolom, vendar si vodstvo družbe prizadeva za njeno ohranitev.

10. METODOLOŠKA, PRAVNA IN DRUGA POJASNILA

Pravna podlaga

Za državo je zelo pomembno, da je zagotovljeno strokovno, odgovorno, transparentno in gospodarno upravljanje njenih kapitalskih naložb. ZSDH-1 določa, da SDH enkrat letno, najpozneje do 31. oktobra, Državnemu zboru RS pošlje letno poročilo o poslovanju v preteklem letu.

Podatki družb o poslovanju

Pri družbah, ki pripravljajo konsolidirane izkaze, so bili upoštevani podatki na ravni skupine, razen v primerih, izrecno navedenih v opombah pod tabelami. Upoštevani so bili vsi revidirani izkazi, če so bili na voljo v času izdelave tega poročila.

Velike izkaznice so izdelane za 20 največjih družb po kriteriju knjigovodske vrednosti deleža SDH in RS skupaj na dan 31. decembra 2023.

Male osebne izkaznice so izdelane za vse družbe, razen za:

- družbe v postopku stečaja ali likvidacije (skupni seznam teh družb je objavljen na spletni strani SDH),
- družbe, v katerih je lastniški delež SDH ali RS manjši od 1 %,
- družbe, za katere je SDH sprejel prevzemno ponudbo ali sklenil kupoprodajno pogodbo oziroma drug pisni dogovor, ki pa še ni dokončno realiziran,
- družbe, za katere ni bil izdelan LNU za leto 2023 in jih je SDH pridobila v upravljanje s pripojitvijo DUTB,
- kapitalске naložbe, ki jih je RS pridobila izključno na podlagi Zakona o dedovanju (seznam je objavljen na spletni strani SDH), in
- za druge manj pomembne družbe, kot sta npr.:
 - Savaprojekt, d. d., v kateri lastniški delež RS znaša 3,47 %; SDH si prizadeva lastniški delež odprodati,
 - A. L. P. Peca, d. o. o. (mikrodružba), v kateri lastniški delež RS znaša 9,09 %; SDH si prizadeva lastniški delež odprodati,
 - Elektrooptika, d. o. o., ker je družba v ugašanju.

DEFINICIJE GLAVNIH FINANČNIH KAZALNIKOV V LETNEM POROČILU

Kazalnik	Formula za izračun kazalnika
ROA – čista dobičkonosnost sredstev	čisti dobiček obdobja po davkih/povprečna sredstva obdobja
ROE – čista dobičkonosnost lastniškega kapitala	čisti dobiček obdobja po davkih/povprečni lastniški kapital obdobja
povprečni last. kapital (sredstva) obdobja	(last. kapital (sredstva) na začetku obd. + last. kapital (sredstva) na koncu obd.)/2
EBITDA	poslovni izid iz poslovanja + odpisi vrednosti v obdobju
EBITDA marža	EBITDA/kosmati donos iz poslovanja v obdobju
EBIT	poslovni izid iz poslovanja v obdobju
EBIT marža (marža iz poslovanja)	EBIT/kosmati donos iz poslovanja v obdobju
finančni dolg	kratkoročne + dolgoročne finančne obveznosti
neto dolg/EBITDA	(finančni dolg – denarna sred. – kratk. fin. naložbe)/EBITDA
finančni vzvod	celotna sredstva konec obdobja/lastniški kapital konec obdobja
št. zaposlenih	v skupini
št. zaposlenih v Sloveniji	v skupini v Sloveniji
dodana vrednost na zaposlenega	(kosmati donos iz poslovanja – str. mat. blaga in stor. – drugi posl. odh.)/št. zaposlenih
znesek dividend RS/SDH	znesek bruto dividend RS/SDH, izglasovanih na skupščinah družb (sprejeti sklepi ustanovitelja), v tekočem letu za preteklo poslovno leto
dividendnost kapitala	znesek dividend RS/SDH/knjigovodska vrednost last. deležev RS/SDH konec preteklega leta

Posamezne kratice, ki se nanašajo na strateške ali ekonomske cilje nekaterih družb, so podrobneje obrazložene v Merilih za merjenje uspešnosti poslovanja družb s kapitalsko naložbo države, ki so objavljena na spletni strani www.sdh.si.

SDH pri izračunih finančnih kazalnikov za potrebe analiz in primerjav podjetij uporablja lastno metodologijo, s katero želi na standardiziran način primerjati poslovanje podjetij na enakih osnovah. Ker podjetja pri objavi podatkov v svojih letnih poročilih uporabljajo lastne definicije kazalnikov, lahko določene vrednosti kazalnikov podjetij odstopajo od vrednosti, zapisanih v tem poročilu. Nabor kazalnikov v poročilu je prilagojen specifičnostim panoge, v katero sodi posamezna kapitalaska naložba.

Druga pojasnila

Z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-A) dne 25. decembra 2018 je postal SDH pristojen tudi za upravljanje kapitalskih naložb, ki jih Republika Slovenija pridobi na podlagi zakona, ki ureja dedovanje.

Viri

- Agencija za energijo: Poročilo o stanju na področju energije v Sloveniji v letu 2023, <https://www.agen-rs.si/>.
- Akti upravljanja, ki jih je izdal Slovenski državni holding, d. d., www.sdh.si.
- Banka Slovenije: Pregled makroekonomskih gibanj z napovedmi, junij 2024 www.bsi.si.
- Banka Slovenije: Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2023, www.bsi.si.
- Eurocontrol in Kontrola zračnega prometa Slovenije: podatkovni zavihki in objave, <https://www.eurocontrol.int/> in <https://www.sloveniacontrol.si/>.
- Finančna in letna poročila gospodarskih družb z lastništvom RS in SDH.
- Informacijski sistem Bloomberg.
- Ljubljanska borza: Statistično poročilo 2023, <https://ljse.si/>.
- Portal za zakonodajo, <https://www.iusinfo.si/>.
- Slovensko zavarovalno združenje: Statistični zavarovalniški bilten 2024, www.zav-zdruzenje.si.
- Statistični urad Republike Slovenije: Podatkovna baza SiStat, <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>.
- Slovenska turistična organizacija: Poslovne strani, Raziskave in analize, <https://www.slovenia.info/sl/poslovne-strani/raziskave-in-analize/turizem-v-stevilkah>.

SEZNAM KRATIC IN STROKOVNIH IZRAZOV

ATX indeks – vodilni avstrijski borzni indeks Dunajske borze, ki meri uspešnost 20 največjih in najbolj likvidnih avstrijskih podjetij

BDP – bruto domači proizvod

CET1 – količnik CET1 kaže razmerje med kapitalom CET1, ki ga ima banka in njeno tveganju prilagojeno aktivo

covid-19 – bolezen, ki jo povzroča virus SARS-CoV-2

CO2 – ogljikov dioksid

CSRD – Direktiva o poročanju podjetij glede trajnostnosti

ČHE – vrsta hidroelektrarne, ki se uporablja za shranjevanje energije

DARS – Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji

DAX Index – vodilni nemški borzni indeks, ki meri uspešnost 40 največjih in najbolj likvidnih podjetij, ki kotirajo na frankfurtski (Regulated Market of Frankfurter Wertpapierbörse)

d. d. – delniška družba

d. o. o. – družba z omejeno odgovornostjo

D.S.U. – Družba za svetovanje in upravljanje

DUTB – Družba za upravljanje terjatev bank

ECB – Evropska centralna banka

EDP – elektrodistribucijsko podjetje

ESG – merila za okolje, družbo in upravljanje

ESRS – evropski standard trajnostnega poročanja (angl. European Sustainability Reporting Standards)

ESSO – Ekonomsko-socialni strokovni odbor

EU – Evropska unija

EUR – evro

EU 27 – okrajšava za Evropsko unijo s 27 državami članicami

GB – gigabajt, merska enota za količino podatkov v računalništvu

GMBH – Gesellschaft mit beschränkter Haftung / d. o. o., družba z omejeno odgovornostjo

GWh – gigavatna ura energije

HICP – harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin (angl. Harmonised Indices of Consumer Prices)

HSE – Holding slovenske elektrarne

JDD – javne delniške družbe s kapitalsko naložbo države (v KKUDD se kratica uporablja za označevanje načel in priporočil, ki so naslovljena na vse družbe s kapitalsko naložbo države, vključno tudi na javne delniške družbe s kapitalsko naložbo države)

JEK 2 – drugi blok Jedrske elektrarne Krško

KAD – Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d.

Kodeks – Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države (KKUDD)

KOPP – Javno podjetje Koprška pristaniška pilotaža, d. o. o.

Kupon – emisijski kupon je splošen izraz za trgovanje s potrdilom oz. dovoljenjem, ki predstavlja pravico do izpusta ene tone ogljikovega dioksida ali drugega toplogrednega plina enake mas

KZPS – Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o.

LNG – utekočinjeni zemeljski plin (angl. Liquefied natural gas)

LLC – družba z omejeno odgovornostjo (angl. Limited liability company)

LNU – letni načrt upravljanja kapitalskih naložb RS in SDH

mio – milijon

MLM – Mariborska livarna Maribor, d. d.

mrd – milijarda

MSCI – indeks, ki spremlja uspešnost delnic za določeno skupino podjetij/borz znotraj določenih kategorij ali regij

MSRP – Mednarodni standardi računovodskega poročanja

MW – megavat

MWh – megavatna ura energije

NEK – Nuklearna elektrarna Krško

NLB – Nova Ljubljanska banka, d. d.

NMB-95 – neosvinčeni motorni bencin – 95 oktanov

NS – nadzorni svet

NS SDH – nadzorni svet Slovenskega državnega holdinga

OECD – Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj

OVE – obnovljivi viri energije

PMI – anketa nabavnih menedžerjev (angl. Purchasing Managers' Index)

Politika – politika upravljanja SDH

RS – Republika Slovenija

RŽV – Rudnik Žirovski Vrh

SBITOP – Slovenski borzni indeks; benchmark indeks, ki nudi informacije o gibanju cen najbolj likvidnih in največjih delnic na organiziranem trgu

SDH – Slovenski državni holding, d. d.

SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d.

SOD – Slovenska odškodninska družba, d. d.

SPI – skladnost poslovanja in integriteta

SPTE – sooproizvodnja toplote in električne energije

Strategija – strategija upravljanja kapitalskih naložb države

SZZ – Slovensko zavarovalno združenje

SŽ – Slovenske železnice, d. o. o.

S&P – delniški borzni indeks Standard and Poor's

tCO2e – toplogredni plini izmerjeni v tonah ekvivalentnega ogljikovega dioksida

TPA – tveganju prilagojena aktiva

VGP – vodnogospodarsko podjetje

Zban-3 – Zakon o bančništvu

ZDA – Združene države Amerike

ZGD-1 – Zakon o gospodarskih družbah

ZIntPK – Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije

ZIOOZP – Zakon o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja

ZIPRS1819-A – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019

ZPGOPEK – Zakon o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize

ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

ZSDH-1 – Zakon o Slovenskem državnem holdingu

ZSDH-1A – Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenskem državnem holdingu

ZSOS – Zakon o Slovenskem odškodninskem skladu

ZSPOZ – Zakon o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja

ZVJTO – Zakon o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje

ZZavar-1 – Zakon o zavarovalništvu

ZZPRI – Zakon o zaščiti prijaviteljev

Letno poročilo o upravljanju naložb RS in SDH za leto 2023

Poročilo SDH Državnemu zboru RS

Izdajatelj in nosilec avtorskih pravic: Slovenski državni holding, d. d.

Naslov: Mala ulica 5, 1000 Ljubljana

Telefon: 01 300 91 13

E-pošta: info@sdh.si

Spletna stran: <http://www.sdh.si>

Besedilo: Slovenski državni holding, d. d.

Oblikovanje: Erpium d.o.o.

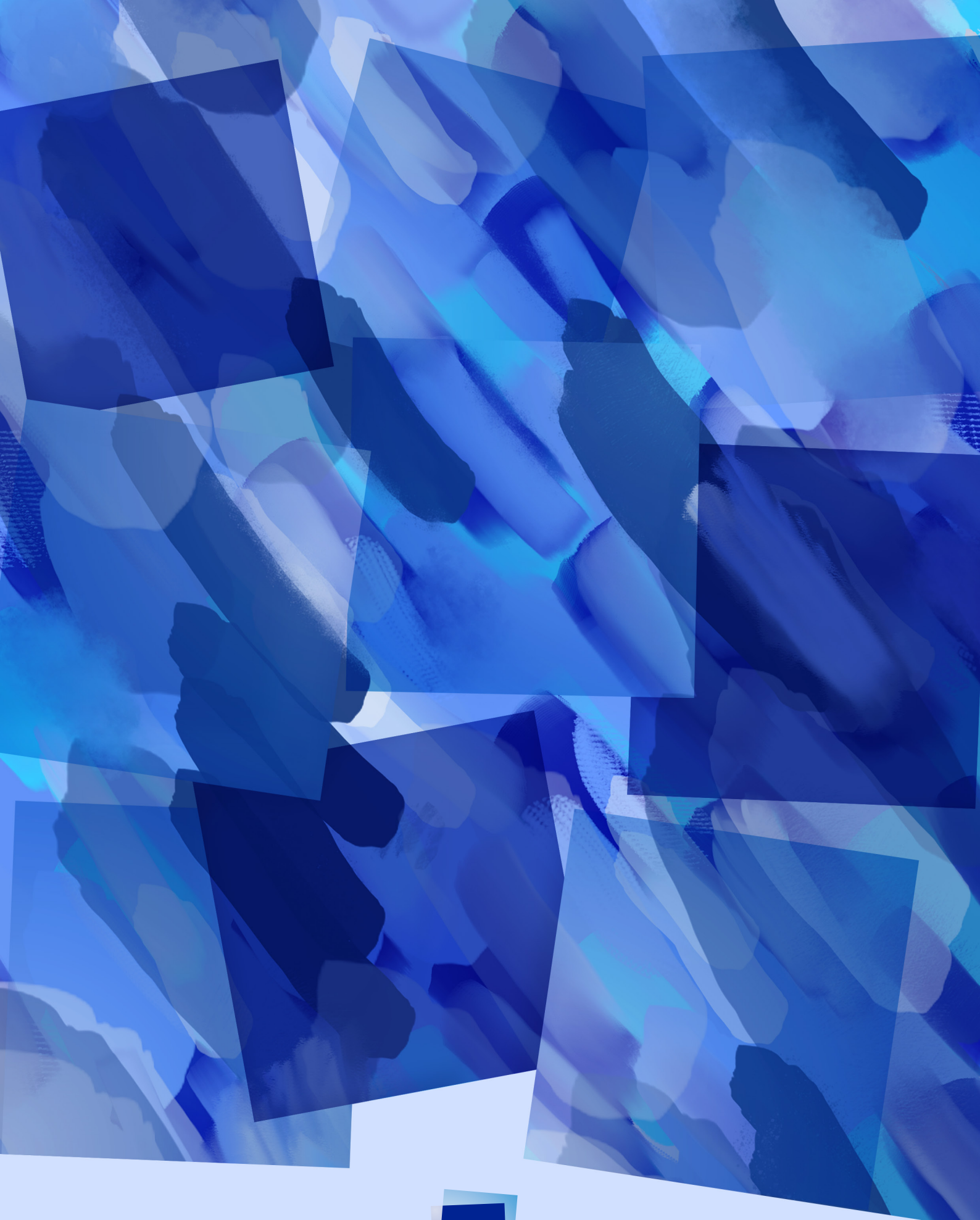
Fotografije: SDH in družbe s kapitalsko naložbo države

Datum izdaje: oktober 2024

Omejitev odgovornosti

Letno poročilo o upravljanju naložb RS in SDH za leto 2023 (v nadaljevanju: dokument) je SDH izdelal na podlagi določbe prvega odstavka 67. člena ZSDH-1. Naslovnik dokumenta je Državni zbor Republike Slovenije, v skladu z določbo prvega odstavka 64. člena ZSDH-1 pa se dokument objavi tudi na javni spletni strani SDH, kar zagotavlja dostopnost poročila širšim javnostim. Dokument je izdelan v skladu z načelom vestnosti in poštenja, s potrebnim strokovnim znanjem in v skladu s standardom profesionalne skrbnosti. Podatki o družbah oz. skupinah družb, uporabljeni v dokumentu, so bili pridobljeni iz javno dostopnih virov podatkov in neposredno od družb. Morebitne okvirne ocene vrednosti in drugi podatki so le informativne narave in z ničimer ne zavezujejo in ne predvidevajo ravnanj ali odločitev SDH. Uporabnik dokumenta se strinja, da ne bo uporabil dokumenta kot nadomestilo za neodvisno in strokovno raziskavo, analizo ali finančno in poslovno presojo. SDH uporabnikom podatkov iz tega dokumenta priporoča, naj podatke pred uporabo preverijo pri drugih ustreznih virih in se pri odločanju o vlaganju v družbe iz dokumenta oziroma o vsakem drugem ravnanju posvetujejo s strokovnjakom ustrezne stroke. SDH je sicer z vso potrebno skrbnostjo poskušal zagotoviti aktualnost in pravilnost podatkov, vendar ne daje nobenih zagotovil glede popolnosti, točnosti, pravilnosti, ustreznosti in zanesljivosti podatkov ali drugih zagotovil glede podatkov ali glede njihove uporabe, ki so takšni, kot so in kot so dostopni. SDH, RS, družbe s kapitalsko naložbo države ali njihovi zaposleni zato uporabnikom ne odgovarjajo za kakršnokoli škodo ali druge posledice, ki bi temeljile na vsebini tega dokumenta.

Javno objavlanje, reprodukcija, prodajanje, spreminjanje ali preoblikovanje vsebine dokumenta so brez pisnega soglasja SDH prepovedani.

SLOVENSKI DRŽAVNI HOLDING, d. d.